

KOLMAPÄEV, 11. NOVEMBER 2009

ISTUNGI JUHATAJA: Jerzy BUZEK

president

(Pidulik istung algas kell 15.05.)

1. Pidulik istung – Kesk- ja Ida-Euroopas toimunud demokraatliku pöörde kahekümnes aastapäev

President. – Enne alustamist soovin öelda, et rääkisin president Haveliga ja kinnitan teile, et kakskümmend viis aastat tagasi poleks me midagi sellist osanud ette kujutada.

(Aplaus)

Head kolleegid! Algas pidulik istung Kesk- ja Ida-Euroopas toimunud demokraatliku pöörde kahekümnennda aastapäeva tähistamiseks.

President Havel, nõukogu esistuja, Rootsi peaminister, komisjoni president, head kolleegid ja kallid külalised! Täna on väga eriline päev ning meil on siin Euroopa Parlamendis külas mees, kes on mänginud Euroopa ajaloo väga tähtsat rolli.

Kaks päeva tagasi vaatasime, kuidas Berliini müür teist korda langes, seekord sümboliseerisid seda aga doominoklotsid. Täna on parlamendis külas mees, kes on üks neist, kes kakskümmend aastat tagasi need doominoklotsid ümber lükkas – kirjalik, haritlane ja väga suurepärase inimene. Sõber kõigile neile, kes võitlevad vabaduse ja inimõiguste eest seal, kus neid ei ole – president Václav Havel. Tere tulemast, kallis Václav!

(Aplaus)

Ärgem unustagem, et kommunismi kukutasid tavalised inimesed: töölised, akadeemikud, kirjanikud – miljonid inimesed raudse eesriide taga, kes ealeski rõhumisele alla ei andnud. Nende ainus relv tankide vastu oli vapper süda ja tugev sihikindlus. Ikestamise aastakümnete vältel riskisid nad palju, kuid saavutasid lõpuks siiski võidu, sest inimeste unistused on tugevamad kui betoonist müürid, tugevamad kui roimarlikud poliitilised süsteemid. Kuid väga olulist rolli mängisid ka need, kes teiselt poolt raudset eesriiet abi pakkusid ja idaeurooplastele mõista andsid, et nad ei ole ükski. Just tänu kõigile neile inimestele saigi võimalikuks Ida- ja Lääne-Euroopa lepitamine ja Euroopa taasühinemine. Ja Václav Havel oli ning on ka tänaseni nende kõigi kangelane.

1989. aastal astusid mu kodumaa üliõpilased tänavatele, et nõuda Václav Haveli vabaks laskmist. Varsti pärast seda sai temast vaba Tšehhoslovakkia president, nii tšehhide kui ka slovakkide president ning meie kõigi kangelane.

Nagu 20 aastat enne seda, 1968. aastal, sai Tšehhoslovakkia iseseisvuse kujunemisega slovakkide ja tšehhide ühiseks kangelaseks slovakk Alexander Dubček.

Austatud president, hea Václav! 1987. aastal trükkis üks põrandaalune trükikoda kaks sinu näidenditest. Mulle jääb alatiseks meelde kaanepilt, millel on kujutatud väikest kurba meest, kes näeb välja nii, nagu oleks ta kõik kaotanud ning nagu ei oleks tal enam eluks häid väljavaateid. Ta hoiab kahte sõrme üleval, näidates võitu. Väike tähtsusetu mees. See ütleb selgelt, et iga inimene sünnib vabana ning tal on õigus elada vabana. See ongi suurim väljakutse meie parlamendile, mis esindab vaba Euroopat.

Lubage mul juhatada sisse üks lühike esitus. See on film, tuletamaks meile meelde, mis Euroopas 20 aastat tagasi juhtus ning palju enamatki.

***

Head kolleegid! Meiega on siin Václav Havel.

Kirjutama hakkas ta juba noores eas ning pole seda sellest ajast jätnud, isegi mitte oma viis aastat kestnud nelja vangisoleku perioodi ajal. Ta teosed on alati olnud väga otsekohesed ja ausad, väga tundlikud ja ilusad.

Harta 77 sündis kui vahend, millega suhelda Tšehhoslovakkia ja Poola opositsiooniliikumiste vahel ning hiljem idabloki riikide vahel. Václav Havel oli suurim edasiviiv jõud liikumise taga. Ta otsis tõde julgelt ja tagasihoidlikult, just nagu luuletaja Zbigniew Herbert, kes režiimi vastu astus ning kirjutas: „Meil oli natukene vajalikku julgust, kuid põhimõtteliselt oli see maitse asi”.

Õnnitlen teid, Václav, selle eest, et teil heast maitsest kunagi puudu ei jäänud!

Head kolleegid, President Václav Havel!

(Aplaus)

Václav Havel, Tšehhi Vabariigi endine president. – (CS) Austatud president, head kolleegid! Ma tänan teid kutse ning võimaluse eest võtta siin sõna ajal, mil tähistame kahekümnendat aastat, mis on möödunud ajast, mil dramaatiliselt kinnistest piiridest läbi murti, okastraadid läbi lõigati ja Euroopa rahvaid ning Saksamaa puhul ühte rahvast lahutanud müürid maha rebiti. See oli kahepooluselise jagunemise lõpp, mitte ainult Euroopa jaoks, vaid arvestataval määral terve maailma jaoks. See oli nii oluline ajalooline hetk, et paljud tundsid, et sellest ajast peale said asjad maailmas ainult paremaks minna.

Seda ei juhtunud. Loomulikult ajalugu ei lõppenud. Seda olulisem on tähistada antud tähtpäeva mitte ainult võimalusena oleviku üle järele mõelda, vaid ennekõike võimalusena tulevikule mõelda. Soovin anda sellele omapoolse panuse viie kommentaariga Euroopa ühendamise teemal.

Mitte keegi meist polnud raudse eesriide nii üllatavalt kiireks kadumiseks ette valmistatud, ega olekski saanud olla. See oleks ebaloomulik olnud. Seepärast järgneski periood, mil valitsesid spetsiifilised dilemmad, eri alternatiivide kaalutlemine ja ebakindlus. Lõpuks astus NATO julge sammu ja võttis vastu uusi liikmeid ning tagas sellega nende turvalisuse ja andis neile võimaluse keskenduda ettevalmistustele Euroopa Liiduga ühinemiseks. Seejärel avas Euroopa Liit tõeliselt oma ukseid Kesk- ja Ida-Euroopa noortele demokraatlikele riikidele. Aeg-ajalt on nende riikidega eri probleeme. See on täiesti arusaadav. Demokraatlikku poliitilist kultuuri ei saa iga päev luua või taaselustada. Selleks on vaja aega ning teel sinna on vaja lahendada eri ootamatuid probleeme. Just kaasaegsel ajalooperioodil kogus esimest ja loodetavasti ka viimast korda mõjuvõimu kommunism ning seega oleme me ka esimesed, kes kogevad postkommunismi fenomeni. Pidime tegelema pikale veninud hirmurežiimi tagajärgedega ning kõikide riskidega, mis kaasnesid ajalooliselt pretseedenditu varade ümberjaotusega. Oli ja on endiselt palju takistusi ning meie kogemused sellise asjade seisuga on endiselt lapsekingades.

Sellegipoolest usun, et Lääs käitus õigesti. Iga teine alternatiiv oleks toonud kaasa palju rohkem probleeme ning olnud veelgi kulukam, mitte ainult Läänele, vaid meile kõigile. Ei oleks hakanud kujunema välja ainult ohtlik võitlus mõjupiirkondade üle või ühe poole otsene võim teise üle, vaid Lääne välja jäetud riigid oleksid suure tõenäosusega saanud mängumaaks eri natsionalistidele ja populistidele ning nende relvastatud jõududele. Neist riikidest oleks võinud isegi saada regioonid, kus mõllanuks ohtlikud kohalikud konfliktid. Riski lisas ka asjaolu, et väga hästi teada olevatel põhjustel ei järgnenud Teisele maailmasõjale tõelisi rahuläbirääkimisi, millega oleks ehk Euroopas siduvad täpsed ja püsivad sõjajärgsed suhted määratud. Minu arvates haaranuksid kiiresti riigilipu paljud neist, kes veel hiljuti sirbi ja vasaraga lippe lehvitasid. Nägime, milleni see endises Jugoslaavias viis. Loomulikult on hästi teada, et deemonid äratavad alati teisigi deemonid. Keegi ei oska seepärast öelda, kas see nakkus oleks ka Lääne-Euroopasse jõudnud. Elame ajastul, mil tänu globaliseerumisele võib igast kohalikust konfliktist saada kergesti üleilmne konflikt.

Seetõttu oligi valitud lähenemine ajalooliselt kõige loomulikum ja praktiliselt kõige kohasem. Veelgi enam, see oli lähenemine, mida võis tõlgendada kui ühise vastutuse väljendamist ajalooliste sündmuste eest, mille algus peitus osaliselt demokraatliku maailma lühinägelikus rahusobitamise poliitikas.

Kokkuvõtteks soovin öelda, et need tõsised raskused, mis ELil meiega tänapäeval on, tasub ära kanda, sest igasugused alternatiivid oleksid selgesti palju halvemad ja palju ohtlikumad. Nendes tingimustes saame paluda Euroopalt vaid kannatlikkust ja mõistmist.

Loomulikult tekib küsimus, mida me Euroopale pakkuda saame. Olen kaua aega uskunud, et pärast kõike seda, mida me totalitaarsuse ajastul kannatasime, oleksime meie, kes me selles otseselt süüdi oleme, pidanud selgitama seda elamust teistele veenvalt ning kõik sellest tuleneva konkreetseteks algatusteks muutama. See pole lihtne ning ma pole ka kindel, et me selle veel saavutanud oleme. Totalitaarsetel või autoritaarsetel valitsusvormidel on tihti väga märkamatud alused ning väga rafineeritud vahendid sotsiaalse kontrolli saavutamiseks. Alles nüüd, pärast pikka aega mõistavad paljud meist, kui kavalalt meid mõnikord totalitaarsuse võrku mässiti. Kõik see teeb meid eriti ettevaatlikuks. Ning see peaks olema meie panuseks, et tagada, et meie kogetu ei saaks enam kunagi korduda.

Mida on vaja teha? Esmalt vajame selget ja konkreetset solidaarsust kõigi nendega, kes tänapäeval totalitaarsete ja autoritaarsete režiimide vastu võitlevad, ükskõik, kus nad siis oleks. Kõne all olevat solidaarsust ei tohi takistada majanduslikud või muud erihuvid. Isegi väikesed, märkamatud ja heade kavatsustega tehtud kompromissid võivad tuua kaasa saatuslikke tagajärgi, olgugi et vahel kaudselt ja alles mõne aja pärast. Kurjust ei saa järeleandmistega maha suruda, sest järeleandmistele ärakasutamine oma eesmärkideks on kurjuse loomuses. Lisaks sellele on Euroopal enda õnnetu kogenus poliitiliste järelandmistega. Rohkem, kui suudame ette kujutada, on meie toetusest kasu vabalt mõtlevatele inimestele või avameelsetele pealtnägijatele Põhja-Koreas, Birmas, Iraanis, Tiibetis, Valgevenes, Kuubas või igal pool mujal. Sellega aitame ka iseennast. Aitame endil luua paremat maailma ning üksteist paremini kohelda. Sellega lähtume veelgi kindlamalt nendest tegelikest väärtustest, mida me ühenduse tasemel tähtsaks peame.

Hiljuti andis Euroopa Parlament Venemaa inimõiguste organisatsioonile Memorial Sahharovi auhinna. Minu arvates oli see väga tähtis tegu. Mäletan, kui oluline oli minu riigi jaoks, kui vastu meie valitsuse tahtmist Prantsusmaa president meid, opositsiooni, riigivisiidi ajal ametlikule hommikusöögile kutsus. Sellised asjad on vaid näiliselt pealiskaudsed. Totalitaarse valitsuse puhul on see lihtne tõsiasi, et üks hommikusöök või üks mahasurutud üliõpilaste meeleavaldus võib ajaloo sündmused õigetes tingimustes liikuma panna.

Iga inimese identiteet peale kõige selle, mis on meile individuaalselt omane, kujuneb mitmel tasemel, mida võiks nimetada meie kollektiivseks identiteediks. Igaüks meist loob suuremal või vähemal määral enda jaoks perekonda, kogukonda, religiooni, ettevõtet, ühiskonda või poliitilise fraktsiooni, rahvusesse, tsiviliseeritud maailma ning lõpuks kogu planeedi rahva hulka kuulumise tunde. See kõik näitab, et meil on teatud tüüpi kodu, olgu see siis geograafiline, ideoloogiline, keeleline, etniline või mingit muud tüüpi, ning need kodud loome me endale üheskoos. Tähtsat rolli mängivad selles ka meie eri laadi patriotism, meie eesmärgid, vastastikused suhted, kalduvused, uhkus, iseloomuomadused, traditsioonid, kombad, tavad ja omapärad. Ühesõnaga, maailm, inimkond ja igaüks meist on kokku lapitud.

Kollektiivne suveräänsus tuleneb loomulikult sellest kollektiivsest ühtekuuluvustundest. Meil on teatud määral suveräänsust igal meie identiteedi tasandil, kuid mitte ühegi puhul neist ei ole meil täielikku suveräänsust. Seda ei saagi olla. On vaid üks eeltingimus: need iseseisvused peavad üksteist toetama ning võimalusel ei tohi need olla omavahel vastuolus.

Olen kindel, et olete juba aru saanud, et tõstatan selle küsimuse just nüüd, kuna vaidlused Euroopa põhiseaduse ja Lissaboni lepingu üle on suuremalt jaolt suunatud küsimusele, milline peaks olema suhe siseriikliku suveräänsuse ja Euroopa suveräänsuse vahel. Vastus on ilmne: need peaksid teineteist täiendama. Kui tunnen end eurooplaseks, siis ei tähenda see, et ma ei ole enam tšehh. Pigem vastupidi: tšehhina olen ma ka eurooplane. Mulle meeldib öelda pisut poeetiliselt, et Euroopa on meie kodumaade kodumaa.

Samas olen kindel, et tulevikus muutub Euroopa suveräänsus tugevamaks. Ma ei tea, kui kiiresti või kui aeglaselt ning ma ei tea millised takistused võivad teel esineda, aga ma tean, et integratsiooniprotsess peab jätkuma. Mängus on ikkagi mitte ainult eurooplaste, vaid kõigi inimeste olulised ja isegi eksistentsiaalsed huvid. Selle põhjus on ilmne: me elame ühes üleilmses tsivilisatsiooniruumis, kus Gröönimaa kalapüügifirma omanik võib elada Taiwanis ning omada samas ka osa ühest Brasiilia pangast või mõne Tšehhi kaevanduse omanik juhatab oma ettevõtet arvuti abil Islandilt. Sellises ruumis mängivad veelgi suuremat rolli eri rahvusühed, riigihäädad või kontinentaalsed kogukonnad. See pole ning sellest ei saa rahvusriigi lõpp, vaid rahvusriigid kogunevad kokku. Need kogunevad ja tegutsevad koos paljudel aladel. See on hädavajalik juba tehniliste ja majanduslike arengute tõttu. Teisest küljest võivad sel ajal, kui maailm liigub mingit laadi kurjakuulutava ühinemise poole, väikeste eri viisidel üksteisele lähedaste riiklike ja rahvuslike kogukondade põhiseadused olla vajalikud vahendid selleks, et pakkuda paremat kaitset riikliku ja regionaalse identiteedi jaoks.

Riikide järkjärguline ja rahumeelne liitumine tugevdab loomulikult ka rahumeelset koosseksisteerimist. Või ei ole siis enamik viimaste sajandite sõdadest olnud sõjad rahvusriikide vahel? Kuidas taltsutada paremini neid eri natsionalistlikke deemonid, kui mitte praktilise koostööga rahvaste vahel? Kuid loomulikult on mitmekihilisele suveräänsusele järele andmine võimalik ainult avaliku ja poliitilise toe taustal. Olen tähele pannud, et minu oma riigis – võimalik, et ka teistes riikides – räägivad inimesed tihti meist – minu puhul tšehhidest – ja neist, ehk siis sellest öelast võõramaalaste kambast Brüsselis. Aga kas ka meie pole mitte Brüsselis? Selline jaotus nagu *a priori* meie kui vooruslikud ja nemad kui kuidagimoodi öelad, nemad, kes meile iga hinna eest kurja tahavad teha, näitab lihtsalt seda, kui väga vähe integratsiooni põhimõtet tegelikult mõistetakse. Ka sellele tuleb vaikselt lahendust otsida.

Oleme kõik ühes paadis ja see paat liigub õiges suunas. Jätkame ka selles suunas liikumist, juhul kui kõigil reisijatel on ühise vastutuse tunne ning nad ei mängi kõigest oma eesmärkide saavutamiseks enda mängu.

Vastloodud ühenduses ei looda olulisust või ainulaadsust oma ähmaselt määratletud siseriiklikke huvisid välja karjades, millega varjatakse lihtsalt sisemise enesekindluse puudumist. Selleks on vaja eesmärgipäraseid viise omavahel läbi saamiseks ning osalemist ühiste saavutuste nimel.

Juba sajandeid on Euroopa olnud meie planeedi tsivilisatsiooni keskuseks ja kohe kindlasti on Euroopa seda endast arvanud, isegi siis, kui see nii pole olnud. Seepärast paistis Euroopa kultuuri, religiooni ja leiutiste eksportimine ülejäänud maailma olevat õigustatud, hoolis siis keegi neist või mitte. Nende väärtuste eksportimisega kaasnes tihti vägivald. Võiks isegi öelda, et kogu kaasaegne tsivilisatsioon –mitte ainult elemendid, mida maailma silmapaistvaks peab, vaid ka tänapäevane lühinägelikkus – leiab oma alge Euroopast. Euroopa peab kõigest sellest õppima ning oma rolli uuel viisil täitma. See tähendab, et Euroopa ei suru oma tahet enam maailmale peale, vaid püüab kõigest inspireerida. Euroopa pakub näidet, millest teised eeskujud võtta võivad, kuid milleks nad kohustatud ei ole.

Maal on raske leida regiooni, kus eri riikides on kontsentreerunud nii palju rahvusi või etnilisi gruppe, nii palju vähemusi ja vähemuste vähemusi. Viimastel aastakümnetel on Euroopa sellegipoolest suutnud luua vast kõige järjepidevama rahvusülese rühmituse tänapäeva maailmas. Kuid mis kõige olulisem, see rühmitus ei sündinud tugevate vägivallast nõrkade vastu, nagu alati minevikus olnud on. Hoopis vastupidi, see sündis praktiliste kokkulepete tulemusel. Seega on integratsioon liikunud lahinguväljalt konverentsisaali. Kui midagi muud, siis on ainuüksi see suureks väljakutseks kogu ülejäänud maailmale.

Mainisin üha suurenevat rahvusüleste struktuuride tähtsust tänapäeva maailmas. Minu arvates oleks parim poliitiline argument järgmisteks aastakümneteks loov partnerlusel põhinev koostöö nende suurte rahvusüleste või kontinentaalsete üksuste vahel, mis põhineb spetsiifilistel minimaalsetel sotsiaalsetel standarditel, mis peaksid olema sotsiaalsed, mitte poliitilised. Kui neist kasu olema peab, siis peavad need suhted põhinema kahel põhimõttel: täielik vastastikune võrdsus ja võimalikult palju avatust. Suhe ei ole partnerlus, kui keegi praktilistel põhjustel, näiteks nafta või gaasiga varustamise kartusest, sulgeb oma silmad ning unustab kõik seoses vabalt mõtlevate ajakirjanike mõrvadega või sarnaste kuritegudega, millest ta muudes tingimustes meelsasti räägiks. Selline suhe põhineb valedel. Tõelised partnerid peavad saama rääkida teineteisega kõigist oma mõtetest, ehk siis kogu tõest, ning nad peavad olema ka suutelised kogu tõde kuulma.

Euroopa integratsioon, tänu millele suurem osa meie kontinendist nii kaua rahu on nautinud, on tegelikult ainulaadne katsetus luua demokraatlikku riikide konföderatsiooni. See ei ole ega saa ka kohe täielikuks föderatsiooniks või isegi traditsiooniliseks konföderatsiooniks. See on lihtsalt midagi uut. Kui see katse saaks olla vaid eeskujuks teistele. Kuid see pole mu peamine mõte. Usun, et Euroopa Liidul on võimalus inspireerida ülejäänud maailma millegi palju tähendusrikkama kui rahvastevahelise koostöömudeliga. Selle all pean silmas võimalust üritada teha heaks kõiki neid küsitavaid viise, millega Euroopa on määranud või mõjutanud kaasaegse tsivilisatsiooni iseloomu. Selline liikumine on vast juba vaikselt hoogu kogumas.

Pean selle all silmas iga hinna eest kasumi saamise kultust, hoolimata seejuures pikaajalistest ja ümberpööramatutest tagajärgedest, kvantitatiivse ja üha suureneva kasvu kultuse tagasilükkamist, loobumist ideaalist, et peame Ameerikast või Hiinast või kellest iganes ette jõudma ning loobumist ohtlikust ja kavandamata Maa koloniseerimisest ja planeedi järelemõtlematust rüüstamisest, mõtlemata keskkonnale või tulevate põlvete huvidele. Pean silmas ka arukat energiasäästmist, kus riigi edukust ei mõõdeta mitte tarbimise kasvamisega, vaid pigem vastupidi – tarbimise vähenemise järgi.

Loomulikult on kõik see võimalik vaid eeldusel, et kaasaegse Euroopa hinges hakkab toimuma muutus. Euroopa peaks tundma end uusimate kosmoloogiaavastuste varjus natukene alandlikumalt, mõtlema sellele, mis saab pärast tema surma ning langetama üksinduses pea universumi müsteeriumide ees. Lühidalt, Euroopa peaks mõtlema taas igavikule ja lõpmatusse, just nagu Euroopa arengu varasematel aegadel. Peaksime mõtlema tõsiselt asjaolule, et mitte midagi, mis on kord tehtud, ei saa olematuks teha. Kusagil meenutatakse kõike – olgu see siis kasvõi vaid kiirgava valguse kujul – ja seepärast ei andestata mitte midagi mitte kunagi.

Tulles aga tagasi Euroopa kui partneri juurde, on tõsiasi, et suurem osa inimkonna ajaloo sõdadest on olnud piiride ehk siis territooriumi pärast. Sellest tulenebki tähtis õppetund, et mitte ainult rahvusriigid, vaid ka rahvusülised kogukonnad peavad alati teadma, kus nad algavad ja kus lõpevad. Ähmased ja vaidluse all olevad piirid on tihti katastroofide põhjuseks. Ka Euroopa Liit peab seda meenutama ning teadma selgelt oma välispiire. Kui EL tahab piiri maha rebida, on esmalt vaja teada, kus see piir on. Sellega pooldaks EL ideed geograafilisest enesetuvastamisest laiemal ehk siis planetaarsel tasandil. Ka sel viisil saaks liit teha mahuka ja konkreetse panuse sellesse, mida me kõik soovime – rahu meie planeedi inimeste ja rahvuste vahel.

Jagatud suveräänsuse teema tõstatatakse Euroopa aruteludes enamasti seoses ELi institutsioonilise korraldusega. Õnnitlen liitu selle puhul, et see on viimastel aastatel nimetatud teemale nii palju energiat

pühendanud ning edu puhul, mis on saavutatud! Just sel põhjusel suunangi oma pilgu seoses selle küsimusega kaugemale tulevikku. Siinne parlament valitakse otseselt ning üritatakse tagada, et esindajate arv eri liikmesriikidest vastaks ka nende riikide suurusele. Minu arvates peaks Euroopa Parlamendil kui ainukesel kõikide eurooplaste otseselt valitud organil olema palju rohkem volitusi, kui sellel praegu tegelikult on. Vastavalt peaksid ka õiguslikud volitused selgemalt täidesaatvalt organilt õigusloommega seotud organile üle kanduma. Euroopa Parlament ei tohi paista kellelegi kõigest Euroopa Liidu kuluka kaunistusena.

Minu arvates võib parlamendi kõrvale kerkida üks teine väiksem asutus, mille liikmed valivad siseriiklikud parlamendid nende enda ridadest ja igal liikmesriigil on sama arv liikmeid. Sel viisil või mõnel muul sarnasel viisil oleks võimalik lahendada kaks probleemi korraga. Esiteks kaoks sellega eri siseriiklikes parlamentides tekkiv tunne, et neid jäetakse Euroopa otsuste tegemisest kõrvale. Teiseks tagaks see, et vähemalt üks ELi asutus garanteeriks kõikide liikmesriikide jaoks absoluutse võrdsuse. Selline asutus kohtuks loomulikult väga harva, siis kui teatud arv liikmeid seda palub, ning siis ainult seoses üksmeele saavutamise probleemidega. See lahendus tähendaks ka seda, et komisjoni liikmete määramised ei pea toimuma enam nii keeruliselt vastavalt rahvusele ning Euroopa Ülemkogu ei peaks olema nii keerulist häälte lugemise korda. Tunnistan, et ma isiklikult pean palju olulisemaks selliseid volinikke, kes on tõepoolest oma ala juhtivad spetsialistid, mitte saada iga hinna eest oma rahvusest inimeste või isegi oma fraktsiooni liikmete volinikuks.

Euroopa Ülemkogu moodustab hetkel imeliku kombinatsiooni täidesaatvast ja esindavast asutusest. Isegi selle seisukohta on vaja selgitada. Usun, et see peaks olema midagi parlamentaarse demokraatia riigijuhi ametikoha sarnast, moodustades seetõttu osaliselt ähmase ja osaliselt nähtava kollektiivse konföderatsiooni riikide juhi koha, mille nähtav ja kõigile mõistetav esindaja oleks loomulikult üksikisik, president, kelle olemasolu on juba Lissaboni lepinguga ette nähtud ning kes on väga tähtis kuju, pidades meeles, et alati, kui tekib mingit liiki kollektiivne riigijuht, kuulutab see tavaliselt ette riigi lagunemist. Ma ei ütle, et sama võib juhtuda ka rahvusühese kogukonna puhul, kuid sellelegi vaatamata tunnen, et kusagil tipus peaks olema üks inimlik nägu, kes esindaks kogu seda keerulist masinavärki ja tänu kellele oleks võimalik seda kõike mõista.

Olen juba mitu korda öelnud, et minu meelest oleks suurepärane, kui kord tulevikus oleks meil õhuke, arusaadav ja loetav Euroopa põhiseadus, mida isegi koolilapsed mõistaksid, ja kõik muu – mida on nüüdseks juba tuhandeid lehti – oleks vaid selle lisa. Põhiõiguste harta, millega on sõnastatud Euroopa Liidu aluseks olevad väärtused või ideaalid, millest liit igati lähtuda püüab ja millest otsuste langetamisel kinni peab, oleksid loomulikult sellise põhiseaduse orgaaniline komponent või tegelik esimene osa.

Head kolleegid! Sooviksin anda veel ühe viimase kommentaari, millega ma mõnel määral tagasi esimese punkti juurde jõuan. Eemalt vaadates näeb Euroopa Liit välja nagu ülimalt tehnokraatiline asutus, mida huvitab vaid majandusteadus ja raha. Lõpmatud vaidlused eelarve, kvootide, tollimaksude, maksude, ettevõtlusmääruste ja teiste muude määruste üle on arvatavasti vajalikud ja ma ei mõista neid mingil viisil hukka. Olen isegi arvamusel, et kuulsad guljaši valmistamise ettepanekud või standardid – euroskeptikute naeruvääristuste pidev sihtmärk – on mõeldud pigem millegi tšehhi- või ungaripärase kaitsmiseks, mitte rünnakuna asjaomase liikmesriigi ja selle identiteedi vastu.

Sellegipoolest arvan, et EL peaks osutama suuremat ja nähtavamalt rõhku sellele, mis on kõige olulisem ehk siis liidu vaimsetele ja väärtustega seotud alustaladele. Euroopa Liit on enneolematu ettevõtmine luua suurt ja originaalset rahvusülest kogukonda, mille alusteks on inimvabaduste ja -väärikuse austamine, tõeline ja mitte kõigest näiline või formaalne demokraatia ning usk tervesse mõistusse, sündsusesse ja võimesse pidada võrdväärset dialoogi nii ühenduse sees kui ka kõikide teistega. Loomulikult on ELi aluseks ka austus üksikute rahvuste, nende traditsioonide ja saavutuste vastu, samuti nende territooriumite, kodude ja maastiku vastu, kus need kodud asuvad. Ja loomulikult ka inimõiguste austamine ja inimlik solidaarsus.

Euroopa rikas vaimu- ja kultuuriajalugu, mille aluseks on kombinatsioon judaismi, kristluse, islami ning hiljem renessansi ja valgustusaja elementidest, on loonud vaieldamatute väärtuste kogumi, millele Euroopa Liit võis küll anda oma suulise heakskiidu, kuid mida see kujutab tihti ette tõeliselt oluliste asjade vaid kaunite pakenditena. Kuid kas need pole siiski need väärtused, mis on eelkõige olulised ja mis annavad kõigele muule suuna?

Ma ei propageeri siin midagi revolutsioonilist, teed rajavat või radikaalset. Propageerin kõigest sügavamalt järelemõtlemist Euroopa ühendamise tegelike aluste üle, meie euroopalikkuse palju rõhutatumat kultiveerimist ning selgesti väljendatud lähtumist moraalsest koodeksist, mis ulatub kaugemale meie vahetute hüvede maailmast, mis ei vii kuhugi ja kasutab ainult kvantitatiivseid näitajaid heaolu määratlemiseks.

Euroopa lõhe paranes kahekümne aasta eest. Usun, et meie kontinent ei luba enam kunagi selle lõhestamist, ning et, pigem vastupidi, Euroopast saab koht ja allikas veelgi sügavama solidaarsuse ja koostöö jaoks. Kui

vaid Schilleri „Ood rõõmule” saaks meie ja meie järglaste jaoks millekski enamaks kui vaid luuletuseks, mis ülistab sõprust kahe inimese vahel ja muutuks selle asemel palju inimlikuma maailma loomisel meie ühiste jõupingutuste sümboliks.

(Ovatsioonid seistes)

President. – Head kolleegid! Kui Sahharovi auhind oleks olnud olemas kolmekümne aasta eest, oleksite olnud meie esimene kandidaat, Václav. Õnneks ei ole tänapäeval seda auhinda enam vaja, sest meil pole enam uut ja vana Euroopat. On vaid üks Euroopa. Täna on meie kohustus poliitikutena esindada neid lepitamise ja solidaarsuse väärtusi, mille põhjal meie liit üles kasvas. Tehkem seepärast kõik mis meie võimuses, et hoida neid unustustehõlma langemast.

– Tänan teid veel kord, president Havel! Tänan ka teisi kohalolijaid, teid, peaminister, minister, nõukogu eesistuja, president Barroso ja volinik!

Václav, teie külaskäik siia Euroopa Parlamenti on väga tähtis! Meie ukSED on Euroopa kangelastele alati avatud. Ma tänan teid väga tulemise eest! Teie sõnavõtt oli väga meeldejääv. Soovin teile kõike head!

(Vali ja pikk aplaus)

ISTUNGI JUHATAJA: Gianni PITTELLA

asepresident

(Istung algas kell 15.50.)

2. Istungjärgu jätkamine

Juhataja. – Kuulutan neljapäeval, 22. oktoobril 2009 katkestatud Euroopa Parlamendi istungjärgu taasalanuks.

3. In memoriam

Juhataja. – Suure kurbusega teatan, et 17. oktoobril lahkus meie seast endine Euroopa Parlamendi liige Lady Diana Elles. Lady Elles oli Euroopa Parlamendi liige aastatel 1973 kuni 1989 ja täitis Euroopa Parlamendi asepresidendi kohta aastatel 1982 kuni 1987 ning oli õiguskomisjoni esinaine. Palun hetk vaikust meie lahkunud kolleegi mälestuseks.

(Täiskogu tõusis ja pidas minutilise leinaseisaku)

4. Eelmise istungi protokollki kinnitamine (vt protokoll)

5. Parlamendiliikme puutumatus kaitsmise taotlused (vt protokoll)

6. Parlamendi komisjonide ja delegatsioonide koosseis (vt protokoll)

7. Suuliselt vastatavad küsimused ja kirjalikud deklaratsioonid (esitamine) (vt protokoll)

8. Nõukogu edastatud kokkulepete tekstid (vt protokoll)

9. Parlamendi seisukohtade ja resolutsioonide vastuvõtmisele järgnev tegevus (vt protokoll)

10. Assigneeringute ümberpaigutamine (vt protokoll)

11. Esitatud dokumendid (vt protokoll)

12. Tööplaan

Juhataja. – Näljapäeval, 2009. aasta 22. oktoobril esimeeste konverentsil kodukorra artikli 137 kohaselt koostatud osaistungjärgu lõplik päevakorra projekt on välja jagatud. Kokkuleppel fraktsioonidega esitati järgmine muudatusettepanek.

Kolmapäev

Komisjoni avalduse „Poliitiline olukord Hondurases, võttes arvesse 29. novembri 2009. aasta valimisi” pealkirja muudetakse, uus pealkiri on „Komisjoni avaldus – olukord Hondurases”.

Ioannis Kasoulides, *fraktsiooni PPE nimel.* – Austatud juhataja! PPE fraktsioon ei ole nõus päevakorras olnud nime muutmisega seoses Hondurasega ning ettepanekuga kustutada pealkiri, milles viidatakse 29. novembri valimistele. Nende valimiste kuupäev on väga tähtis osa kogu arutelust ning meie arvates peaks see jääma nii, nagu see oli.

Ulrike Lunacek, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Austatud juhataja! Olen uue ettepaneku säilitamise poolt. Lõppude lõpuks on ju selge, et läbirääkimised Hondurases on läbi kukkunud. Nende valimiste jaoks puudub ühine ettepanek. Valimised on ebaseaduslikud, sest ametisolev president sai võimule riigipöörde tagajärjel. Seepärast palun täiskogul nõustuda juhatause ettepanekuga valimised pealkirjast välja võtta.

Alojz Peterle. – (SL) Olen päevakorra muutmata kujul säilitamise poolt. Käisin Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni delegatsiooni liikmena Hondurasel, kus meil oli võimalus sealse olukorraga tutvuda. Idee, et 29. novembri valimised peetakse juunis toimunud sündmuste tõttu, ei pea paika. Valimisi nõuti kuus kuud enne nimetatud sündmusi ja need pole otseselt seotud järgnevate poliitiliste sündmustega, samuti ei saanud need sündmused mõjutada uute kandidaatide esitamist. Arvan ka, et 29. novembri valimised on pigem osa lahendusest, mitte osa probleemist. Kõik viitab sellele, et päevakord peaks säilima sellisel kujul, nagu see on, ja et peaksime toetama selle riigi demokraatlikku arengut ka edaspidi.

Agustín Díaz de Mera García Consuegra (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Soovin teha kodukorda puudutava märkuse. Mul ei ole hetkel oma hääletuskaarti kaasas, sest praeguseks ei olnud hääletust plaanitud, palun aga võtta teadmiseks, et soovin hääletada tööplaani muutmata jätmise poolt. Antud juhul ei saa mõni masin mind asendada.

Juhataja. – Head kolleegid! Sooviksin tänada kõiki teisi, kellel siin on sama probleem, kuid palun ärge võtke sõna. Teie kõigi soovid protokollitakse, kuid neid soovet ei saa hääletamisel või hääle lugemisel arvesse võtta. Nendega arvestatakse ainult protokollis, kuid mitte hääle lugemise otstarbel. Mul on väga kahju, aga hääletuskaarti tuleks alati kaasas kanda, sest hääletamine võib toimuda igal ajal.

(Parlament lükkas ettepaneku tagasi)

(Tööplaan kinnitati)⁽¹⁾

(Istung katkestati kell 16.05 ja jätkus kell 16.15)

ISTUNGI JUHATAJA: Jerzy BUZEK

president

13. Euroopa Ülemkogu 29.–30. oktoobri 2009. aasta järeldused, mis käsitlevad Euroopa Ülemkogu eesistuja ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja/komisjoni asepresidendi mandaati ja volitusi nagu ka uue komisjoni koosseisu (arutelu)

President. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on Euroopa Ülemkogu aruanne ja komisjoni avaldus seoses Euroopa Ülemkogu 29.–30. oktoobri 2009. aasta järeldustega, mis käsitlevad Euroopa Ülemkogu eesistuja ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresidendi mandaati ja volitusi nagu ka uue komisjoni koosseisu.

⁽¹⁾ Teisi muudatusi tööplaanis vt protokollist

Fredrik Reinfeldt, nõukogu eesistuja. – Austatud president! Mul on hea meel siin tagasi olla ning kanda teile ette väga keeruka ja väljakutseid esitanud Euroopa Ülemkogu kohtumise tulemused.

Lubage ma selgitan Euroopa Ülemkogu kohtumise eelõhtul valitsenud olukorda. Olime pidevalt Praha ja teiste pealinnadega ühenduses. Kuidas lahendanuksime tšehhide palve seoses põhiõiguste hartaga? Oli mitmeid seisukohti. Paljud teised liikmesriigid nõudsid mitmesuguseid erandeid ning erikaalutlusi.

Vastupidiselt eelnevale teemale saime kliimamuutuse küsimuses selgema sõnumi. Kliimamuutus oli kohtumise teine peamine teema. Paljud liikmesriigid ütlesid, et nad ei ole valmis ütlema midagi kindlat kliimamuutuse leevendamise rahastamiseks mõeldud summade kohta ehk kuidas rahastada arenevate riikide jõupingutusi kliimamuutuse mõjudele kohandamiseks ja nende leevendamiseks.

Selliste tulemuste valguses olen kohtumise tulemusega rahul. Teie loal osutan ma olulisematele punktidele.

Euroopa Ülemkogu eesmärk detsembris toimuva Kopenhaageni kliimakonverentsi eel oli jätkata teejuhtimist kliimamuutuse asjus. Ärgem lubagem endale illusioone! Läbirääkimised olid pikad ning keerulised, kuid lõpuks saavutasime Euroopa Ülemkogu heakskiidu komisjoni hinnangulisele 100 miljardile eurole aastas 2020. aastaks. Arvestati ka, et rahvusvahelise avaliku toetuse tase peaks olema samaks aastaks 22 ja 50 miljardi euro vahel.

2020. aasta on vaid kümne aasta pärast. Peame kiiremini tegutsema ning seega märkis nõukogu, et lisaks sellele on meil vaja alates 2010 kuni 2020 igal aastal 5 miljardi euro ulatuses üleilmset rahastamist.

Lõplik summa määratakse Kopenhaageni konverentsi raames. Euroopa Liit ja liikmesriigid on valmis andma ausa osa juhul, kui teised olulised osapooled teevad samasuguseid pingutusi. Olen rõõmus, et antud Euroopa Ülemkogu kohtumisel jõudsimme selles suhtes tugeva mandaadiga kokkuleppele.

Mõned päevad tagasi saabusin ma arutelult peaminister Singhiga ELi-India tippkohtumisel New Delhis. Eelmise nädala alguses pidasin läbirääkimisi president Obamaga ELi-USA tippkohtumisel Washingtonis.

Tänu Euroopa Ülemnõukogu kokkuleppele sai EL läbirääkimisi väga tugevalt positsioonilt pidada. Meie ühtsus andis meile teiste julgustamiseks usaldusväärsuse. Saime esitada oma panused. Saime esitada oma ootused. Saime jälle olla teejuhiks asjas, mis on oluline kõigile kodanikele.

Eelmise nädala kohtumisel arutati ka majanduslikku ja rahandusliku olukorda. Kuigi maailmamajanduses on märgata paranemise märke, rõhutas Euroopa Ülemkogu, et rahuloluks ei ole aega. Järgmisel aastal on kõigil liikmesriikidel peale ühe oht ületada 3% puudujäägi piir ning meie ühine SKP on 2008. aasta algusest kahanenud 4,7%. Need mõlemad on põhjusteks, miks me ei peaks lõpetama toetusmeetmete kasutamist seniks, kuni oleme oma majanduse taastamise kindlustanud. Samal ajal peame oma väljumisstrateegiate puhul enesekindlust kasvatama ning nendega töötamist jätkama.

Euroopa Ülemkogu kohtumisel saavutasime finantsjärelvalve süsteemi tugevdamisel olulist edu. Jõudsimme üldisele kokkuleppele Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu loomise suhtes.

Eesistujariik alustab nüüd parlamendiga ettepanekute arutamist. Tahame jõuda kokkuleppele uue järelvalestruktuuri paketi suhtes. Soovime kindlustada, et just kogetud rahanduskriis ei korduks.

Kui kogu eelneva suhtes on kokku lepitud ning tööle pandud, siis tuleb meil keskenduda töökohtade kindlustamisele. Üle viie miljoni eurooplase on juba oma töö kaotanud ning veel liialt paljud seisavad töötusega silmitsi. Meist sõltub selle olukorra muutmise.

Kui esitasin teile 15. juulil eesistujariigi Rootsi prioriteedid, ütlesin, et EL peab sellest kriisist endisest tugevamana välja tulema. Ütlesin, et majandus- ja rahanduskriisi ohjamine on üks meie kõige olulisematest ülesannetest. See on ikka veel nii. Sellel põhjusel kavatsime Euroopa Ülemkogu detsembri kohtumisel nende oluliste temade juurde tagasi pöörduda.

Kohtumise teiseks oluliseks tulemuseks oli ELi Läänemere strateegia vastuvõtmine. See on strateegia, mis põhineb parlamendi algatusel. Nimetatud strateegia seondub meie sooviga tegeleda Läänemerega seotud edasilükkamatute keskkonnaväljakutsetega ning anda oma panus regiooni majanduslikku edusse. Olen veendunud, et nimetatud algatusel on positiivne mõju ka teistele Euroopa aladele, tuues regioonid kokku ning andes positiivse panuse kogu ELi konkurentsivõimesse.

Samuti arutasime justiits- ja siseküsimusi. Tervitasime edu, mis on saavutatud meetmete rakendamise osas seoses Vahemerepiirkonna illegaalse sissevõtmisega. Nõudsimme paljudes spetsiifilistes valdkondades pingutusi.

Tean, et soovite täna pärastlõunal arutada ka institutsionaalseid küsimusi. Ka need olid loomulikult meie arutelude oluliseks osaks.

Tõepoolest oli üheks peamiseks küsimuseks Lissaboni lepingu kiire jõustumise kindlustamine. See on väga oluline, kui me soovime vastu seista meie ees olevatele väljakutsetele.

Arutelusid oli palju ning need olid väga keerulised, kuid lõpuks õnnestus meil saavutada Tšehhi Vabariigi palvele nõusolek.

Kui see kokkulepe oli saavutatud, oli president Václav Klaus valmis lepingule alla kirjutama ning nagu te kõik märkasite, tegi ta seda lõpuks nädal aega tagasi. Lõplikku ratifitseerimiskirja annab Tšehhi Vabariik nüüd Itaalia ametiasutuste hoole alla. See tähendab, et Lissaboni leping jõustub 1. detsembril. Tean, et suurem osa teist jagavad täna minu rahulolu ja kergendust, et lõpuks on institutsionaalse reformi ettevalmistuste üks pikk peatükk lõpule jõudnud.

Euroopa Ülemkogu hindas ka teisi lepingu ettevalmistustega seotud tegevusi. Euroopa Ülekoogu leppis kokku Euroopa välisteenistuse suuniste osas ning palus, et tulevane kõrge esindaja esitaks ettepanekuid teenistuse korralduse ja töö kohta.

Nüüd nimede küsimuse juurde. Meil on vaja täita Lissaboni lepinguga loodud ametikohad. Meil on koos teiega vaja nimetada uus komisjon. Kavatsen 19. novembril kutsuda kokku riigi- ja valitsusjuhtide kohtumise, et nimetada Euroopa Ülemkogu eesistuja, kõrge esindaja ning nõukogu peasekretär.

Rõhutan, et kõrge esindaja nimetamine peab toimuma enne uue komisjoni ametisse nimetamist ning et sellele peaksid eelnema sobivad kontaktid parlamendiga. Nagu te teate, kuna see isik on ka järgmise komisjoni asepresident, peab ta saama parlamendi heakskiitva hääle.

Ma ei hakka spekulerima, kes nendeks isikuteks olla võiksid, kuid tahaksin öelda, et ainult nimi pole oluline. Oluline on, mida nad tegema hakkavad ja kuidas nad seda teevad.

Eelmise nädala Euroopa Ülemnõukogu kohtumine võimaldas meil teha suuri edusamme mitte ainult ühes põhiküsimuses, vaid paljude probleemide puhul, mis on Euroopa tulevikku ja meie planeedi tulevikku vaadates elulise tähtsusega.

Olen tänulik oma kolleegidele, et neil oli konstruktiivne suhtumine nende väljakutsete suhtes, millele me üheskoos vastu astume. Vaatamata sellele tean nii mina kui teate ka teie, et ära teha on veel palju. Luban, et järgnevad nädalad tulevad väga töökad. Ootan meie jätkuvat koostööd parlamendiga paljudes olulistes küsimustes.

Kopenhaageni kohtumine on nüüd vaid 25 päeva pärast. Majanduskriis pole kaugeltki läbi, kuid meil on kliimaalasteks läbirääkimisteks tugev mandaat. Oleme otsustanud koostööd jätkata, et luua uusi kasvu ja suurema tööhoive allikaid.

Olen parlamendile jätkuva toetuse eest tänulik. Ootan teie kommentaare.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Austatud president! Lubage mul täiendada peaminister Reinfeldti Euroopa Ülemkogu hinnangut, tehes kommentaare poliitika ja institutsionaalsete probleemide kohta.

Poliitikas oli peamiseks ülioluline kokkuleppe meie tegevuse osas kliimamuutuse suhtes. Me kõik teame, et need on keerulised probleemid. Kui kaalul on nõnda palju, pole teekond kunagi kerge. Ausalt öeldes ületas Euroopa Ülemkogu mu algsed ootused. Me saime komisjoni pakutud numbritele heakskiidu, kuid seda saatis tugev tinglikkus.

Sõnum on selge: Euroopa Liit on Kopenhaageni jaoks valmis ning valmis ka järgima meie plaane vähendada heitkoguseid kliimamuutuste vastu võitlemise rahastamise jõulise pakkumise abil nii pikemas plaanis kui ka kiire rahastamise kaudu täpselt nii, nagu komisjon septembris soovitas.

Kui soovime, et arenevad riigid seoksid end tõsiselt kliimamuutuse mõjude leevendamisega, peame meie, arenenud riigid, selle jaoks raha pakkuma. Meie hinnangul vajavad arenevad riigid kliimamuutusega tegelemiseks 2020. aastaks lisaks umbes 100 miljardit eurot aastas. Seda toetas täielikult ka Euroopa Ülemkogu ning selles numbris on tõenäoliselt ka osa riikide rahvusvahelisest rahastamisest. Lepiti kokku, et Euroopa Liit annab ausa panuse.

Samavõrra on selge, et teised partnerid peavad näitama, et nad suudavad teha meie panusele võrdse panuse. Meie poliitikaks pole teiste järgnemisele lootev ees edasi rühkiv Euroopa Liit. On vaja kasutada meie mõju, et kutsuda esile maksimumi üleilmises pingutuses heitkoguste vähendamiseks.

Kui olin eelmisel nädalal Washingtonis ja New Delhis, meenutati mulle, kui kaugele need kaks partnerit viimase aasta jooksul jõudnud on. Sama kehtib ka teiste kohta, nagu näiteks Hiina. Loomulikult jätkame olulise ühise, kuid eristava kliimamuutuse vastutuse silmaspidamist, kuid nagu olen öelnud palju kordi varemgi, oleme selles mures koos, ning Euroopa Liit jätkab tööd selles suunas, et saavutada teistelt osapooltelt reaalseid panuseid. Peame keskenduma lõppesmärgile – auahnele tõsisele tõendatavale emissioonide vähendamisele kindlustamaks, et me jääme oma eesmärgile truuks ja piirame temperatuuri tõusu alla 2 °C.

Millised on siis meie Kopenhaageni väljavaated? Praegu on tõenäoline, et me ei näe Kopenhaagenis täieliku leppe sündi, mille suhtes me oleme pingutanud ja jätkame pingutusi ka edaspidi. Kuid eelnev ei ole põhjuseks leppida vähemaga kui otsustava läbimurdega neis läbirääkimistes. Lõpuks on olulisem ju sisu mitte vorm. Minu arvates peaksime üritama jõuda tegelikele poliitilistele kohustustele põhineva kokkuleppeni, mis jõustub kiirelt ning mis toob kokku kõik peamised osapooled nii heitkoguste vähendamise kui ka rahastamise asjus. Samuti peaksime jätkama võitlust lõpliku siduva leppe nimel. Et see sünniks, peame ühendama kõik oma jõud nendeks nädalateks, mis jäävad Kopenhaagenini.

Oleme just näidanud, et me suudame otsustava koostegutsemisega kokku leppida kaua aega püüdmatuks jäänud leppe suhtes. See oligi teine Euroopa Ülemkogu kohtumise peamine tulemus. Lissaboni lepingu lõpliku ratifitseerimise teelt kaotati viimane poliitiline takistus. Nüüd saame enesekindlusega tulevikku vaadata, sest nagu peaminister Reinfeldt ütles, on Lissaboni leping paigas järgmise kuu algusest. Tegelikult töötabki komisjon praegu selle rakendamise nimel. Täna alustas komisjon esimese konkreetse sammuna konsultatsiooni kodanikualgatuse suhtes.

Sooviksin austust avaldada peaminister Reinfeldtile selle kindluse pärast, millega ta laeva sadamasse tõi. Rootsi eesistumine on teinud märkimisväärse töö, tuues Euroopa Ülemkogusse lõplikku konsensuse. Kuid nüüd peame selle ülemineku lõpule viima. Loomulikult keskendume uute ametikohtade täitmisele.

Minu ülesandeks ei ole Euroopa Ülemkogu eesistuja kandidaatide valikut kommenteerida, kuid komisjoni presidendina institutsionaalseid probleeme vaadeldes loodan väga, et riigi- ja valitsusjuhid valivad isiksuse, kes suudab Euroopa Ülemkogu efektiivselt juhtida. Uus eesistuja olgu tugevalt Euroopale pühendunud ning tagagu sellega Euroopa Ülemkogu tegevuste järjepidevus, seda nii siseasjus, et prioriteete saaks seada ka pikemas plaanis, mitte ainult kuue kuu kaupa, kui ka välisasjus, nii et saaksime ühise välis- ja julgeolupoliitika abil oma rahvusvahelistele partneritele selgeid sõnumeid saata.

Soovin Euroopa Ülemkogu eesistujaga töötada tandemis, sest see partnerlus muudab palju. Peame tegema riigi- ja valitsusjuhtide tasandil koostööd ühise välis- ja julgeolekupoliitika nimel. Sellel tasemel esindab Euroopa Ülemkogu eesistuja Euroopa Liitu. Peame samuti koondama kõik ühenduse pädevused majandusest kaubanduseni, laiendamisest arenduseni, energeetikast justiitsalani. Neis pädevustes esindab lepingu kohaselt Euroopa Ülemkogu eesistuja Euroopa Liitu. Olen pühendunud selle partnerluse toimimapanemisele koduse ja ülemaailmse, tugeva ja tõhusa Euroopa Liidu huvides.

Sama kehtib loomulikult ka kõrge esindaja suhtes. Siinkohal pean üles tunnistama teatud erihuvi, sest kõrge esindaja on samuti ka üks Euroopa Komisjoni asepresidentidest. Minu huvid on väga praktilised, sest asepresidendi / kõrge esindaja kandidatuuri seadmine ning liikmesriikide teiste ettepanekute tegemine komisjonile annavad mulle aega liikuda järgmise kolleegiumi nimetamise ja portfelli jagamise lõppfaasi. Minu huvid on ka poliitilised, sest olen veendunud, et kõrge esindaja/asepresident, keda toetab Euroopa välisteenistus, kuhu on koondunud Euroopa teadmised valitsustevahelise diplomaatia alal koos meie ühenduse pädevustega, võib tähendada meie välistegevuses tegelikku tõhususe muutust.

See toobki mind komisjoni kui terviku juurde. Soovin, et komisjon koosneks kompetentsetest ja pühendunud eurooplastest ning et see oleks valmis võtma kõike oma õigusest algatusteks. Teen praegu koos liikmesriikidega tööd oma lõplike aruteludega, et kõik nii lähekski. Olen palunud, et liikmesriigid pakuksid kandidaate, nende hulgas ka naisi. Siis pean tegema portfelli jagamise suhtes otsuse. Portfelle ei jagata riikidele vaid inimestele, kes on meie Euroopa projektile pühendunud.

Samuti soovin ma, et komisjonil oleks tugev demokraatlik mandaat. Seetõttu olengi otsustanud pühendada tähelepanu ärakuulamisprotsessile parlamendis. Lepingust tulenevad viivitused on meie ette seadnud ühise väljakutse. Me ei tohi uue komisjoni saabumist edasi lükata, kuid samas ei tohi me ärakuulamisi lühendada. Ootan esimeeste konverentsil arutelu selle üle, kuidas seda probleemi lahendada.

Lissaboni leping võimaldab meil paremini kodanike ootustele vastu tulla, kuid kas me neid võimalusi ka ära kasutame, on eelkõige poliitilise tahte küsimus. Leping annab meile võime koos tegutseda, kuid me peame seda ka tahtma.

See toob mind meie pärastlõuna algusesse tagasi. Täna siin esindatud Euroopa, Euroopa, mis on ühendatud vabaduses ja solidaarsuses, poleks saanud võimalikuks ilma nende inimeste pühendumuseta, kes olid 20 aastat tagasi erakordsete sündmuste tõukejõuks. Peame selle leegi taassüütama. Meil on vaja 1989. aasta vaimu. Kui näitame samasugust pühendumust, olen meie õnnestumises kindel.

Joseph Daul, *fraktsiooni PPE nimel*. – (FR) Austatud president, head kolleegid! Lissaboni lepingu on ratifitseerinud Euroopa 27 liikmesriiki ning see peab tulemusi tooma.

See peab tooma seoses institutsioonidega tulemusi ning eelkõige just kõrge vastutusega ametikohtade kiire loomisega. Leping peab tooma tulemusi seoses kliimamuutuse ja energiaetika. Ning viimaks peab leping tooma tulemusi seoses majanduse taastamisega.

Tšehhi Vabariigi presidendi allkirjaga on Lissaboni lepingu ratifitseerimisprotsess viimaks lõpule jõudnud. Täna Fredrik Reinfeldt!

Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioon, kes on sellele lepingule olulise jälje jätnud, on loomulikult asjade käiguga rahul, kuid nüüd on aeg lõpetada Euroopa avaliku arutelu monopoliseerimine institutsioonide teemal. Institutsioonid on vaid poliitiliste ambitsioonide saavutamise vahend. Keskenduda tuleb neile püüdlustele, mis on meie ees.

Seetõttu palub mu fraktsioon teilt, Fredrik Reinfeldt, teha kõik, mis võimalik, et saavutada võimalikult kiire kokkulepe nõukogu eesistuja ja kõrge esindaja kandidaatide nimede osas. Seetõttu palub mu fraktsioon teilt, José Manuel Barroso, kui liikmesriigid on oma kandidaadid nimetanud, et jagaksite nende kohustused nii kiiresti kui võimalik enne nende küsitlemist Euroopa Parlamendis ärakuulamise jooksul, millesse me samuti soovime põhjalikult keskenduda.

Fredrik Reinfeldt, José Manuel Barroso, Ma ei räägi teile midagi uut, kui ütlen, et arutelu nende kandidaatide profiili kohta on huvitav vaid Brüsseli mikrokosmoses ringlejatele.

Jällegi, mida meie kodanikud soovivad? Nad tahavad, et lahendatakse nende töötuse, raha- ja ümberõppeprobleemid. Nad soovivad, et Kopenhaageni tippkohtumine tooks endaga kliimamuutuse osas kaasa mõningaid meeldivaid üllatusi. Nad tahavad, et me kindlustaksime, et 2009–2010 talvel ei oleks maagaasipuudust, mis paneb pool kontinenti võimatusse olukorda.

Seetõttu peame meie, Euroopa institutsioonid ja eriti teie, Fredrik Reinfeldt, panema Euroopa rongi suurel kiirusel liikuma ja kandma hoolt selle eest, et see ei peatuks enam igas peatuses.

Siin täiskogus teab igaüks, millised raskused selle ülesandega kaasnevad – peate leidma keerulise tasakaalu kandidaatide poliitiliste suundumuste, geograafilise päritolu, võrdsuse ja vastuvõtlikkuse vahel. Siiski on teie ülesandeks nõukogus kokkuleppe lõpuleviimine nii kiiresti kui võimalik täpselt nii, nagu parlamendi ja fraktsioonide ülesanne on vastutustundlikult ning vastavuses Euroopa üldiste huvidega öelda oma arvamus nende otsuste kohta. Ma loodan, et sellest saab jällegi üks Rootsi eesistumise edulugudest, kuid selleks peame tegutsema väga kiiresti.

Head kolleegid! Institutsioonilistest probleemidest on veelgi olulisem kliimamuutuse probleem. Kopenhaageni tippkohtumine on vaid mõne nädala kaugusel. Üle kõige tahan soovitada Euroopa Ülemkogule vastutustundlikku suhtumist asjasse, mis taaskinnitab oma pühendumust kliimamuutuse võitlemisele ja CO₂ heitkoguste vähendamisele plaanitud eesmärgini ja samal ajal eeldab meie partneritelt samaväärset pühendumist.

Euroopa teeks väga valesti, kui kasutaks taktikat enne Kopenhaagenit kõik oma plaanid avalikustada ning lubada USA-l, Hiinal, Indial ja teistel partneritel siis initsiatiiv enda peale võtta. USA, Hiina ja India on praegu üleilmsed jõud, mis peavad samuti endale vastutuse võtma. Euroopa võtab endale vastutuse, kuid ta ei saa seda teha kogu planeedi eest. Kopenhaagenis poliitilisele kokkuleppele jõudmisest ei piisa. Loevad riikide mõõdetavad panused.

Head kolleegid! Alustasin oma sõnavõttu, rääkides kohustusest saada tulemusi. See kohustus hõlmab eelkõige majanduse taastamist ja tööhõivet. Need kaks on omavahel seotud. Isegi kui me näeme väiksemõõdulist

kasvu, sõltub kõik sellest teadmisest, kas majanduse taastamine toob endaga kaasa töökohti, kas taastumine on rajatud kindlale alusele ning turule, mis on ühel ajal nii avatud, reguleeritud kui ka mitteproteksionistlik.

Need on eurooplaste tõelised mured ning see peab olema ka Euroopa ja selle liikmesriikide peamine mure, mis seisab eespool igapäevaseid administreerimise muresid. Nagu oleme täna näinud, 20 aastat tagasi purustasid müüri pühendunud inimesed. Palun teilt sama, Fredrik Reinfeldt – äratage riigi- ja valitsusjuhid üles!

Hannes Swoboda, fraktsiooni S&D nimel. – (DE) Austatud president, nõukogu eesistuja, José Manuel Barroso! Ehk on see õnnelik kokkusattumus, et praegune arutelu toimub vahetult pärast Václav Haveli sõnavõttu, milles ta meile meenutas, kui tähtis see protsess kakskümmend aastat tagasi oli. Sündisin raudsest eesriidest vaid paar kilomeetrit lääne suunas, aga see oleks võinud olla väga kergesti ka vastupidi. Olin sel ajal Nõukogude Liidu okupatsioonitsoonis ja nägin Ungari 1956. aasta põgenikke, 1968. aastal Praha kevade põgenikke, nagu mu kolleeg Libor Rouček. Minu jaoks on Lissaboni leping Euroopat ühendava protsessi jätk.

Vaevalt, et Václav Klaus kavatses ratifitseerimisprotsessi lõpule viia just sellel kuul, mil tähistame Berliini müüri langemise 20. aastapäeva, aga asjaolu, et leping just nüüd *de facto* kehtivuse saavutab, on väga õnnelik kokkusattumus, isegi kui leping veel õiguslikku kehtivust saavutanud pole.

Nüüd tuleb hakata inimeste üle otsustama. Ma ei kadesta teid eelseisva ülesande pärast, Fredrik Reinfeldt. Kuid mul on teile palve või siis küsimus: kas olete valmis järgmistel päevadel eelseisvates aruteludes riigi- või valitsusjuhtidega seisma selle eest, et saavutaksime Euroopas ka mingit laadi geograafilise tasakaalu, mis oleks uue Euroopa vääriline? Kas oleksite äkki valmis seisma ka tugevama naiste esindatuse eest? Ma ei ütle seda ainult Cecilia Malmströmi ja Margot Wallströmi nimel, kes täna siin on. Kas tänapäeva Euroopa saab lubada endale kõrgeid ametikohti, – ja siinkohal pean silmas ka enda fraktsiooni – kus on esindatud väga vähe naisi? Kas sellise pildi Euroopa tänapäeval oma rahvale annabki? Parlamendi president juba mainis seda. Loomulikult ei süüdistata teid siis, kui seda ei juhtu, aga palun teil vähemalt läbirääkimiste käigus juhtida tähelepanu sellele, et vajame Euroopas paremat geograafilist ja enne kõike soolist tasakaalu näitamaks, et me esindame siin kogu Euroopa rahvast.

Te mainisite ka kõrget esindajat. Fredrik Reinfeldt, kas te olete valmis kandma hoolt selle eest, et kõrge esindaja nimetamise järel ei võta ta kõiki oma kohustusi üle enne seda, kui nimetamine on kinnitatud või on tehtud sellekohane parlamendi otsus? Loomulikult tean, et tuleb ka ajavahe, kuid peab olema selge, et oma ühises rollis komisjoni asepresidendina vajab kõrge esindaja parlamendi heakskiitu. Selle kinnituse andmisega peame olema väga hoolikad ja toimima oma südametunnistuse järgi. Peame tegema selgeks, et eriti selles valdkonnas täidame oma kohust. Arvan, et võime seda teile lubada, José Manuel Barroso, et vaatamata sellele, et me neid ärakuulamise korralikult ja õigesti läbi viia tahame, soovime me ka võimalikult kiiresti otsuse langetada. Euroopa kodanikud ootavad meilt kiiret tegutsemist, mitte kuude kaupa erinevate inimeste üle arutamist.

Viimaks soovin rääkida finantskriisist, mida juba mainisite, kuna ka see valmistab meile suurt muret. Mainisite töötust, mis ka edaspidi veel tõuseb. Ütlesite ka, et me ei saa võtta tagasi toetusmeetmeid, kuni valitseb sellisel tasemel töötus, kuna ka Euroopa kodanikud ei taha, et me praegu uues Euroopas valitseva töötuse tasemega lepiksime.

On ka veel arutelu finantstehingute maksu üle. Tean, et seda on juba viis korda teistele edasi määratud, aga tegemist on ka tähtsa aruteluga näitamaks, et suhtume kontrolli tõsiselt, aga mitte seepärast, et tahame nüüd kõrget maksukoormust. Peame aga selgeks tegema, et tahame kasutada kõiki olemasolevaid vahendeid spekulatsioonide piiramiseks ning ennekõike seda, et uue kriisi ärahoidmiseks oleks meie kasutuses vahendid, millega aidata neid pankasid, mis kõigele vaatamata ikka raskustesse satuvad. Selles suhtes peame selge signaali saatma.

Goldman Sachs'i juhataja ütles hiljuti mõtlemapanevalt, et ta on kõigest pankur, kes täidab jumala tahet. Kindlasti on see väga küüniline ja ehk isegi jumalat teotav lausung, aga see näitab ka paljude selliste inimeste suhtumist. Põhimõtteliselt spekulatsioonid nad jumala nimel. Me ei taha väita, et teeme oma finantsmäärustega jumala tööd, vaid, et inimeste ülesanne on kaitsta selle kontinendi rahvast töötuse ja spekulatsioonide eest ning seda me peamegi tegema. Loodan, et suudate sellelaadseid selgeid signaale ka ülejäänud Rootsi eesistumisaja vältel saata.

Guy Verhofstadt, fraktsiooni ALDE nimel. – (FR) Austatud president! Esmalt soovin ka mina muidugi õnnitleda Fredrik Reinfeldti ja Cecilia Malmströmi Lissaboni lepingu ratifitseerimise eest! Tuleb rõhutada, et selle saavutamine oli võimalik just tänu teie sihikindlusele ja teie kompromissi saavutamise oskustele. Oli palju

pessimiste, kaasa arvatud siin kojas, kelle arvates pidime ootama ära Ühendkuningriigi valimised või lausa loobuma Lissaboni lepingu ratifitseerimise ootamisest. See sai aga tehtud just tänu teile ja ma tänan teid selle eest kõigi nimel. Täheleb see ju ikkagi, et peaaegu kümme aastat tööd on lõpuks edu toonud.

Soovin tänada teid ka tänase arutelu eest, et te olite nõus arutlema fraktsioonide esimeestega kõrge esindaja ja nõukogu eesistuja profiilide üle ning komisjoni struktuuri üle, kuna sellest saab ainus arutelu sellel teemal! Tuleb öelda, et mitte midagi muud ei tehta läbipaistvalt. Loeme ajakirjandusest palju asju ning on väga hea, et meil on vähemalt ajakirjandus, tänu millele me midagi toimuvast teada saame, kuid arvan, et edaspidi peame mõtlema selle üle, kuidas muuta üks Euroopa Liidu jaoks nii tähtis protsess mõnevõrra läbipaistvamaks.

Esitan oma arvamuse eri ametisse nimetamise kohta ja käsitlen eri punkte veidi erinevas järjekorras.

Alustan, José Manuel Barroso, komisjoni struktuuriga, mis on parlamendi seisukohalt kõige tähtsam. See on meie vastutus, tegelikult küll teie vastutus, aga koos teiega peame meie otsuseid tegema. Meie teostame järelevalvet, samas pole see nii nõukogu eesistuja puhul.

Esimest korda palume teil oma ettepanekutes vastutuste jagamisel klastreid kasutada. Teeme ettepaneku, et te loote neli komisjoni portfelli klastrit või rühma: loomulikult välistegevus, seejärel innovatsioon, kliimamuutus ja jätkusuutlikkus, siis kõik seoses finants- ja majandusõigusega ning viimaks siseasjad.

See on igati vajalik. Miks mitte nimetada asepresidente, kes juhtimise endale võtaksid ning vastutaksid iga sellise rühma eest, mis paistavad tulenevat komisjonis üles näidatud tervest mõistusest? Selline korraldus muudaks teie ametiaja jooksul komisjoni tööd veelgi paremaks. Teisest küljest peab valitsema ka tasakaal, mis puudutab naiste esindatust komisjonis. Arvan, et selle vastutusega kandidaatide leidmine on ka teie mureks.

Mis puudutab teist punkti, austatud president, nimelt kõrget esindajat, siis on kõige olulisem, et meil on keegi, kes on valmis teostama järjepidevat ÜVJP poliitikat ning järjepidevaid ühenduse poliitikaid, kes seisab ka inimõiguste eest ja teeb selle osaks kõikidest oma ülesannetest. Ning lõpuks peab ta uskuma ka tugevasse Euroopa välisteenistusse. Need on selle isiku iseloomustamiseks olulisimad elemendid. Vajame kedagi, kes usub ÜVJP poliitika ja ühenduse poliitikate integreerimisse, mis on täiesti loogiline, võttes arvesse, et nimetatud isik on ka komisjoni asepresident.

Jõuan nüüd kolmanda ametisse nimetamise juurde, millest kõige enam räägitakse ja mis on, võiks öelda, kõige atraktiivsem – nõukogu eesistuja. Fredrik Reinfeldt! Minu fraktsioonil on sellega seoses kolm arvamust. Need on kõigest arvamused, kuna otsustab ikkagi nõukogu. Aga õnneks saab parlament avalikult oma arvamust avaldada.

Esiteks peab see olema eesistuja roll, mitte presidendi oma, kui kasutada just neid kahte sõna. Teiseks peab seda täitma keegi, kes usub Euroopa integratsiooni. Lõppude lõpuks peab paavst olema katoliiklane. Seega, kui me nüüd valime nõukogu eesistuja, peame valima kellegi, kes usub Euroopa integratsiooni, mitte skeptiku, nagu vahetevahel juhtub ...

Ning lõppude lõpuks, et tagada tolle isiku kindel usk Euroopa integratsiooni, peab ta uskuma ka ühenduse meetodisse. Euroopat edasiviivaks jõuks on ühenduse meetod, mitte valitsuse võimu laiendamine. Valitsuse võimu laiendamine on suurte riikide kontseptsioon, kuigi on õnneks suuri riike, mis ei usu sellesse valitsustevahelisse meetodisse. Nõukogu eesistuja peab kaitsma just ühenduse meetodit.

Lõpetuseks soovin öelda veel ühte asja, lugupeetud president. Loomulikult palun ma Fredrik Reinfeldtil saavutada nõukogus üksmeel ja et parlamendis olev euroopameelne koalitsioon kajastuks ka ametisse nimetamistes ja eri rollide jaotamises. Seepärast ongi see, mida me tahame, kompromiss, kuid see peab olema kompromiss, milles kajastub ka selle euroopameelse liidu koosseis, mis Euroopat siin Euroopa Parlamendis edasi liigutab.

Rebecca Harms, fraktsiooni Verts/ALE nimel. – (DE) Austatud president, Fredrik Reinfeldt, José Manuel Barroso! Usun, et just 20 aastat tagasi aset leidnud ajalooliste sündmuste meenutamine andis meile hea võimaluse vaadata kriitilise pilguga vaidlusi, mis olid seotud Lissaboni lepingu ratifitseerimisega järgnevatel võimalustel kohaldamisega. Kuidagi ei sobi kokku ühest küljest Václav Haveli märkimisväärne sõnavõtt ja tema ideed Euroopast ning teisest küljest tühihised vaidlused ametikohtade üle, mis viimase nõukogu koostumise taustal toimusid.

Minu arvates jääb hetkel mulje, nagu hakkaks kergendustunne selle üle, et Lissaboni leping sai peaaegu kümme aasta järele lõpuks ratifitseeritud, asenduma muredega selle pärast, kas liikmesriikide valitsused

hakkavad seda õõnestama. Kuid arvestades sellega, kui väga meile Václav Haveli sõnavõtt meeldis, peame tegelikult pürgima ühise kokkuleppe poole, mille kohaselt vajame Euroopa Liidu kõige tähtsamatel poliitilistel ametikohtadel tugevaid mehi ja naisi ja et üksikud huvid, kaasa arvatud nende riikide huvid, kes on tegelikult tugevama integratsiooni vastu, peaksid jääma tahaplaanile.

Fredrik Reinfeldt! Ma ei saa teid praegu õnnitleda, kuna veel puuduvad kindlad märgid sellest, et need tugevad mehed ja naised on Euroopa poliitika eesotsas.

Kahjuks ei saa ma liituda suurte kiiduavaldustega, mida mitmed sõnavõtjad seoses Kopenhaageni tippkohtumise eelsete saavutustega väljendasid. Saabusin just viimaselt Barcelonast ÜRO ettevalmistavalt konverentsilt ja nagu siin Brüsselis tippkohtumisel kinnitati, läheme me Kopenhaagenisse üha kahanevate ootustega.

Eurooplaste hoiak, et oleme nüüd omalt poolt teinud kõik, mis võimalik ja nüüd on teiste kord jätkata, on vale. Kui vaatame, mida eurooplasted on tegelikult tõhusa süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamise poliitika heaks teinud, mida oleme saavutanud, mis on meie eesmärgid, millised õigusaktid on meie kliimapaketi, siis ei ole midagi piisavat, et saavutada kahe kraadi vähendamise eesmärk, millest pidevalt räägitakse. Seda teavad kõik. Seda teatakse isegi rahvusvahelisel tasandil.

Kui eurooplasted hakkavad nüüd kahtlema selles, kas me tegelikult õiguslikult siduvat kokkulepet tahame, siis seatakse sellega kahtluse alla protsess, mida paljud eurooplasted juba aastaid ÜRO eestkoste all toetanud on. Minu arvates peate Kopenhaagenisse minnes mõtlema hoolikalt sellele, mida te kuulutate. Mulle on alati üks asi muret tekitanud. Siin ülemkogus öeldaks tihti, et Euroopa majandus- ja tööstuspoliitika paradigmadeks peaksid olema jätkusuutlikkuse strateegiad, ressursside tõhusus ja kliimakaitse. Ka Václav Havel pälvis sellega pika aplausi. Mul on tunne, et vaatamata sellele, kui palju eurooplasted seda rõhutavad ja seda kiidavad, on nad kaotanud kriisi ajal usu nendesse tulevikku suunatud töökohtadesse ja et just majanduskriisi ajal lükkavad nad kõrvale edukad strateegiad, et luua uusi töökohti ja tulevikuturgusid. See on tõesti murettekitav. Majanduskriis on kõige halvem vabandus, millega õigustada ambitsioonikate kliima kaitsmise meetmete kasutusele võtmata jätmist. Kliimakaitse ja majanduslik areng on tegelikult sama mündi kaks poolt. Aga Euroopa Ülemkogu otsustes ei ole see üldsegi mitte arusaadav.

Timothy Kirkhope, *fraktsiooni ECR nimel.* – Austatud president! Esmalt soovin õnnitleda eesistujariiki Rootsit hiljutisel tippkohtumisel saavutatud edu eest seoses Euroopa Liidu seisukoha arendamisega kliimamuutuse suhtes. Kliimamuutusega tegelemine on üks meie tähtsamaid prioriteete ja selles suhtes tahame, et Euroopa Liit oleks tugevaks teejuhiks. Väga teretulnud on tasakaalustatud kokkulepe seoses finantskorraldustega ning see annab Euroopa Liidule Kopenhaageni kohtumise eel tugeva seisukoha.

Kuid pean mainima ka arutelu, mis nüüd Euroopa päevakorras esile tükki kipub: Euroopa Ülemkogu eesistuja ja kõrge esindaja nimetamine. Peaksime alustama nende ulatuse ja iseloomu selge defineerimisega ning seejärel määratlema nendele kohtadele vajalike inimeste omadused ja kogemused. Kindlasti on Euroopa Ülemkogu jaoks enne otsuse tegemist loogiline kutsuda ametlikult nimetatud isikuid ja kuulata ära kandidaate. Nende seas võib olla ka Guy Verhofstadt.

Selle asemel aga mandub arutelu viletsaks vaidluseks valitsusjuhtide vahel väikestest või suurtest riikidest, põhjast, lõunast, idast, läänest, poliitilise spektri paremast või vasakust otsast, neid paistab vaid huvitavat ametikohtade jagamine oma pisikeses rühmas selle asemel, et kaaluda, kas keegi on tegelikult parim kandidaat selleks vastutuseks.

Ja mis veel halvem, mõned üritavad isegi jagada Euroopa Liitu kahte kodanikuklassi, öeldes, et nendele kohtadele peaks olema õigus ainult inimestel, kes tulevad Schengeni ala või euroala liikmesriikidest. Pean kahjuks ütleva, et see on vastuvõetamatu diskrimineerimine ja seda veel ajaloolisel päeval, mil meenutame kõiki neid, kes langesid sõjas, ning nädalal, mil meenutasime Kristallöö õudusi ja sellele järgnenud traagilisi sündmusi, sel ajal, kui tähistasime kõikide nende saavutusi, kes andsid oma panuse kommunismi kukutamisele Poolas, kust see alguse sai, Ungaris, Baltimaades, paljudes Ida- ja Kesk-Euroopa riikides ning loomulikult lõpuks ka Berliinis.

Õiglane on võidelda kõikide vabaduse ja väärtuste, mitte vaid väheste õnnelike ametikohtade eest.

Lothar Bisky, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (DE) Austatud president! Lissaboni lepingu on ratifitseerinud kõik 27 liikmesriiki. Paljud tähistavad seda kui suurt edu, kuid minu fraktsioon sellega ei liitu. Olen selle põhjuseid siin täiskogus juba mitmel korral varem selgitanud ja ma ei hakka ennast kordama.

Kahjuks tekitab asjaolu, et põhiõiguste harta ei kehti kolme liikmesriigi kodanike jaoks, minus suuri kahtlusi ELi suure edu suhtes põhiõiguste kaitsmise alal. Mainin seda just tänase piduliku meeleolu ja Václav Haveli sõnavõtu taustal. Kuid just seepärast, et Euroopa vasakpoolsed tahavad sotsiaalset, rahumeelset ja keskkondlikult jätkusuutlikku eurointegratsiooni, kasutame ka edaspidi raamistikku, mille alusleping meile annab. Oleme seda seni teinud ja teeme seda ka edaspidi.

Sellega seoses on väga teretulnud, et Euroopa Parlament nüüd rohkem õigusi saab. Kogu selle rõõmustamise keskel oleks hea, kui riigi- või valitsusjuhid kasutaksid oma hiljutist tippkohtumist palju käegakatsutavamate poliitikate jaoks. Suurim väljakutse, mille ees maailm seisab, on kliimamuutus. Kopenhaageni rahvusvaheliseks kliimakonverentsiks ettevalmistuses on Euroopa Liit kahjuks kaotanud juhirolli, mille see enesele võttis. Näiteks ei küündi lubadused vähendada süsinikdioksiidi heitkoguseid selleni, mida tegelikult vajame. Lisaks on vastuvõetamatu, et ELi liikmesriigid tahavad nii selgesti hiilida mööda oma rahalistest vastutustest olukorras, kus me ei saa enam viivitamist lubada.

Asi pole selles, kas Rootsist saab varsti suur veinivõtmispiirkond – kuigi ma ei suhtu sellesse halvustavalt. Asi on lihtsalt ellujäämises ning muuseas ka maailmas rahu saavutamises. Kliimamuutus põhjustab juba vaesust ja nälga ning sunnib miljoneid inimesi oma kodumaalt põgenema. Kindlasti on igaüks siin kojas viibijatest rääkinud kunagi üleilmsetest probleemidest, mida siseriiklikul tasandil lihtsalt lahendada ei saa. Kliima kaitsmine, rahu ja vaesusega võitlemine ongi just selline probleem. Kui Euroopa Liit ei tegutses selles suhtes järjepidevalt ja eeskujulikult, kaotab see rahvusvahelise osalejana oma usaldusväärsuse.

William (The Earl of) Dartmouth, *fraktsiooni EFD nimel*. – Austatud president! Uus nõukogu eesistuja ametikoht, mis paistab kõigi kinnismõtteks olevat, nimetatakse vaid kaheks ja pooleks aastaks ning sellel on väga vähe määratletud volitusi. Keegi võiks öelda Tony Blairile, et ta üleliia ei kurvastaks, kui ta sellele kohale ei saa.

Pärast Lissaboni lepingu jõustumist on tõeline 21. sajandi Püha Rooma keiser – meie ajastu Karl Suur –, kelle õigused ulatuvad kaugemale, kui selle keisri omad kunagi ulatusid, loomulikult komisjoni president, meie austatud José Manuel Barroso. Ja seda ütlen ma, vaatamata José Manuel Barroso kommentaaridele partnerluse kohta.

Kuid uue kõrge esindaja jaoks on asjad hoopis teistsugused. Uute diplomaatiliste missioonide avamiseks on suur eelarve ja pean juhtima tähelepanu sellele, Joseph Daul, et ELi kõrge esindaja ametikoha olemasolu ohustab ÜRO Julgeolekunõukogus ka alalisi kohti, mida täidavad Ühendkuningriik ja Prantsusmaa.

Kuid suur probleem, millega Euroopa rahvusriigid silmitsi seisavad, ei ole liiga väheste diplomaatiliste missioonide arv, vaid liiga suur töötute arv. Parlamendiliikmed tähistasid siin Berliini müüri langemise 20. aastapäeva, mis on täiesti arusaadav. Kuid nüüd on meil uus Berliini müür ja mitte riikide piiridel, vaid riikide sees. See müür on poliitilise riigiparaadi elukutseliste poliitikute ja rahva vahel.

On liiga hilja, et nüüd läbipaistvust nõudma hakata, Guy Verhofstadt. Siin on neid, kes seisavad ka edaspidi inimeste eest ning nende institutsioonide vastu, millel puudub demokraatlik õigusjärgsus, nagu EFD fraktsioon seda ikka teinud on ja ka edaspidi teeb.

Hans-Peter Martin (NI). – (DE) Austatud president! Demokraatia vajab revolutsiooni, krahv Dartmouth, ja läbipaistvuse nõudmine pole kunagi vale, Guy Verhofstadt. Eriti teie, kes te olete Rootsi eesistumises, võiksite olla hea näide ning meile öelda, mis tegelikult tähtsamate ametikohtade pärast poliitilises hobusekauplemises toimub, mis pole üldsegi mitte Euroopa projekti vääriline. Ka José Manuel Barroso võiks olla heaks eeskujuks seoses volinike ametisse nimetamisega. Saksamaa ja Austria on selles suhtes halvad näited, nagu kahjuks ka teised riigid.

Ka siin istungisaalis on kvalifitseeritud parlamendiliikmeid, aga pole mingit võimalust, et nad komisjoni vastu võetakse. Nüüd, kus Lissaboni leping on jõustunud, olge palun nii julged ja ausad ning tunnistage, et vajame komisjoni ja tähtsamate ametikohtade jaoks palju selgemaid ja läbipaistvamaid otsustamisprotsesse. Nii paljude kogemuste juures peaks olema ju võimalik leida häid inimesi siit Euroopa Parlamendist, mitte neid ühest või teisest provintsist kokku koguda.

Fredrik Reinfeldt, *nõukogu eesistuja*. – Austatud president! Täna lugupeetud parlamendiliikmeid nende paljude kommentaaride ja küsimuste eest!

Nagu juba öeldi, võttis kõigi 27 liikmesriigi Lissaboni lepingu ratifitseerimine mõnda aega. Oleme Lissaboni lepingu üle juba aastaid arutanud ja mind üllatab alati, kui minult siis küsitakse, et kui kiiresti saame loobuda selle põhiseaduse järgi elamisest, sest ma pean töötama aluslepingute kohaselt. Aluslepingutes on määratletud,

et Euroopa Ülemkogu eesistuja jaoks otsustavad isikud on Euroopa peaministrid ja riigijuhid. See ongi tegelikult aluslepingutesse kirja pandud.

Lisaks sellele on minu jaoks väga selgeks probleemiks asjaolu, et suurem osa mainitud isikutest on praegused eri Euroopa riikide peaministrid. Tegelikult on väga tõsine asi jätta endast mulje kui kandidaadist kohale, mida sa saada ei pruugi, saates inimestele signaali, et lahkud riigist ja siis tuled jälle tagasi koju ning ütled: „Noh, ma olen ikka veel siin”. Minu arvates peame tunnistama, et see on antud probleemi puhul oluliseks teguriks.

Seoses kõrge esindajaga on palju rohkem läbipaistvust ja arutelusid, sest see on osa komisjonist, osa otsustest, mis tehakse pärast ärakuulamisi parlamendis. Aga vastuseks Hannes Swobodale ütlen, et 1. detsembril jõustuvast lepingust on selgelt öeldud, et kõrge esindaja võtab oma uue töökoha vastutused üle kohe, kuid ta peab kuuluma parlamendi heakskiitu saanud komisjoni.

See on muidugi keeruline, aga et tunnistada ilmselt, nagu ma viimati ütlesin, polnud see kunagi kavatsatud nii, nagu asjad välja kukkusid. Kõik pidi juba enne Rootsi eesistumist paigas olema. Tegemist on aga palju pikaajalisema protsessiga, kui keegi ennustada oskas.

Mis tasakaalu puutub, mis ka mind huvitab, siis ütlen vaid seda, et pidasin täna oma 26 kolleegiga esimese konsultatsioonide vooru. Probleem seisneb selles, et kahe inimese jaoks on seda tasakaalustamist väga palju. Mainisite geograafilist ja soolist tasakaalu, kuid mina pean oluliseks poliitilise spektri vasaku ja parema tiiva tasakaalustamist. Vaja on palju tasakaalustamist ning ma oleksin soovinud ametikohti juurde, et täita kõiki siin nimetatud kriteeriume. Igal juhul üritame leida parimat võimalikku tasakaalu.

Nagu juba ütlesin, tegeleme sellega meie varajase õhtusöögiga tippkohtumisel järgmisel neljapäeval, et täita kõik teie nõudmised seoses võimalikult kiire protsessiga. Seda olemegi üritanud teha. Enne küsiti, kes selle otsuse teeb. Kõikidega konsulteerimine lihtsalt võtab veidi aega. Euroopa Liidul on nüüd 27 liikmesriiki ja täielik konsultatsioon kõikide kolleegidega kestab kaks päeva, mis on küll suurepärane, kuid võtab siiski aega.

Mis kliimamuutusesse puutub, siis olen nõus Rebecca Harmsiga, et Euroopa ei panusta piisavalt. Tuletan teile ka meelde, et näeme ette olukorda, kus peame õiguslikult siduvate eesmärkide raames Euroopas jõupingutusi suurendama, kuid vaja on ka tingimustest sõltuvust. Selline on paljude mu kolleegide seisukoht. Nad on kindlal seisukohal, et kui Euroopa peab veel kaugemale minema, siis vajame ka samaväärset pühendumust teistelt maailmariikidelt.

Tervitan väga riigi- ja rahvusepõhiseid otsuseid, mis on kaugemale läinud. Sellest on meil palju näiteid. Näiteks minu riik, Rootsi, võttis siseriiklikuks eesmärgiks 2020. aastaks vähendada heitkoguseid 40% ning sama kehtib ka Saksamaa kohta.

Peame aga veelgi enam tegema – ja meie ei ole need, kes tahavad lahjendada otsuseid, mida on vaja Kopenhaagenis vastu võtta –, kuid palju tööd on vaja teha ka selleks, et teised liikuma panna. Nagu ütlesin, saabusin just Indiast ja Ameerika Ühendriikidest, ning kuu lõpupoole lähen Hiinasse ja et asjad liikuma panna, vajame ka teiste riigijuhtide nõustumist. See on asja keeruline külg. Väljakutse on üleilmne, kuid elame maailmas, kus puudub sarnane üleilmne juhtimine või otsuste tegemine nagu Euroopa Liidus. Seepärast on eesmärkide saavutamine palju raskem, aga me peame seda siiski tegema.

Nagu teate, toodab Euroopa Liit vaid 13% üleilmsetest heitkogustest. Me ei saa probleemi üksinda lahendada, vajame pühendumust ka teistelt riikidelt, eriti suurtelt saastajatelt, aga just nemad on justkui need, kes tõstavad käed ja ütlevad, et tahavad lepingutest välja jääda. See pole võimalik, sest nii ei saa me kunagi 2 °C eesmärki saavutada.

Lõpuks üritame Rootsi eesistumise ajal suruda läbi ka rangema finantsturu järelevalve, mida on vaja tulevaste finantsturgude parema toimimise tagamiseks.

Alustame ka konkurentsivõime teemalisi arutelusid: kuidas luua paremini toimivaid tööturgusid ja kuidas kriisist välja tulla, kui ükskord näeme paranemismärke. Need arutelud jätkuvad ka Hispaania eesistumise ajal. See on seega tasakaal mineviku probleemidest õppimise ja paremini töötavate finantsturgude loomise vahel, kuid samuti arutelud ja otsused, mis on vajalikud parema konkurentsivõime ja paremini toimivate tööturgude loomise vahel Euroopas.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – Austatud president! Soovin kommenteerida lühidalt mõningaid probleeme, mis arutelu käigus vahetult esitati.

Kõigepealt kliimamuutus, selle kohta olgu selge järgmine: Euroopa Liit on pühendunud siduvale lepingule. Oleme pühendunud Kyoto protokollile ning ratifitseerisime selle. Kõik meie liikmesriigid on Kyoto protokollile ratifitseerinud ning tulevikus pooldame siduvat lepingut. Kui on keegi, kes siduvat lepingut ei soovi, siis pole see kindlasti Euroopa Liit.

Kuid tõsiasi on see, et mõned meie tähtsaimad partnerid pole selleks lihtsalt valmis ning seega on kaks võimalust. Üks on, et nõuame igal juhul midagi, millest teame, et see ei toimi. Teine aga, et proovime saavutada Kopenhaagenis kõige täiuslikuma ja ambitsioonikama tulemuse, mis võimalik on. Minu arvates on see ikka veel võimalik ning selle eest me ka võitleme. Kõige ambitsioonikama võimaliku kokkuleppe saavutamiseks Kopenhaagenis – vähemalt Euroopa Komisjoni jaoks ning olen kindel, et ka valitsus- või riigijuhid nõustuvad sellega – jääme endiselt pühendunuks siduvale lepingule, millega on sätestatud selged eesmärgid arenenud riikidele ja selged tegevused arenevatele riikidele, kaasa arvatud suurtele kiiresti kasvavatele majandustele, millel on samuti ühine vastutus. Peame eraldama ka vahendeid arenevatele riikidele, eriti kõige vaesematele ja kõige vähem arenenud riikidele, sest teame väga hästi, et nad ei suuda viia sisse vajalikke kliimamuutuse leevendamise kohandusi ja meetmeid.

komisjoni president. – (FR) Mis puudutab institutsioonilist küsimust, siis olgem ausad: jõustumas on uus süsteem, mis on väga nõudlik.

Suurem osa meist nägi selle lepingu sõlmimise nimel vähemalt üheksa aastat palju vaeva. Nice' lepingu järel tahtsime palju ambitsioonikamat lepingut ning nüüd tuleb see ka sisse viia. Leping on kompleksne, sest Euroopa Liit on kompleksne – see on liikmesriikide liit, kodanike liit.

Kuid kõige tähtsam on just aluslepingutest kinnipidamine. Meie ühenduse aluseks on õigusriigi põhimõte ning päev, mil unustame oma lubaduse pidada kinni aluslepingust, on kindlasti päev, mil me oma kohustuste täitmisel läbi kukume.

Seepärast on praegusel üleminekuajal ja ka siis, kui uus leping kord jõustub, oluline austada aluslepinguid ja iga institutsiooni volitusi. Nendeks on loomulikult parlamendi, nõukogu ja komisjoni volitused.

Ma ise kuulun nende sekka, kes usuvad, et Euroopa seisab paigal, ajal kui üks institutsioon kasutab oma volitusi ja võimupiire teiste vastu. Minu arvates on selline käitumine vale. Arvan, et institutsioonidevaheline kadedus on keskpäraste inimeste omadus. Usun hoopis, et me oleme tugevamad, kui me üksteist toetame. Minu arvates on tugev Euroopa Parlament meie endi huvides – ja Lissaboni leping annab parlamendile suuremad volitused –, kuid samuti on meie huvides ajaliselt järjepideva ja kooskõlalise juhtimisega tugev Euroopa Ülemkogu ning tugev komisjon.

Lisaks vastavavalt aluslepingutele, ja ma tsiteerin Lissaboni lepingut – sest räägime sellest kogu aeg, aga vahetevahel tuleks seda ka lugeda –, mille 17. artikkel ütleb, et komisjon „edendab liidu üldisi huve ja teeb sel eesmärgil asjakohaseid algatusi. Komisjon tagab aluslepingute ja institutsioonide poolt aluslepingute alusel võetud meetmete rakendamise”. Teisisõnu on komisjoni ülesanne kontrollida, kas aluslepinguid on rakendatud või mitte, kaasa arvatud ka selle ülemineku ajal. Selle jõu annab komisjonile alusleping ning loomulikult kasutab komisjon neid volitusi ka oma vastutuste piires.

Sellegipoolest on tähtis töötada partnerluse alusel, et Euroopa institutsioone tugevdada. Mis saaks ilma toimivate institutsioonideta? Liikmesriigid – eriti mõned liikmesriigid – kipuvad tegema oma otsuseid väljaspool institutsioone. Kas me seda tahamegi? Mina seda ei arva. Tahame, et otsused tehakse institutsioonilises raamistikus, õigusriigi põhimõtetel loodud ühenduse raamistikus. Seepärast ütlen teile ausalt ja siiralt: muudame üheskoos oma institutsioonid tugevamaks!

Kuulsime täna Václav Haveli erakorralist üleskutset. See on küll erakorraline, aga nagu ütles Jean Monnet: „Miski ei ole võimalik ilma inimeseta, miski ei püsi aga ilma institutsioonideta”. Nüüd peame panema paika tugevad institutsioonid ja seda saame teha ainult sellise partnerlusega. Seepärast soovin tänada teid muuhulgas teie ettepanekute eest seoses komisjoni korralduse ja ülesehitusega. Nagu teie, nii olen ka mina väga kiindunud ühenduse meetodisse ja lepingusse, millega on tagatud selge vastutuste jagunemine. Lepingu järgi vastutab komisjoni organiseerimise eest komisjoni president ja ma ei kavatse sellest loobuda.

Seepärast teen ma komisjoni esitlemisel nii nagu iga tagasihoidlik autor – tänan kõiki neid, kes mind nõustasid, ja vastutan täiel määral lõpptulemuse eest. Kuulsin täna mõningaid häid ja huvitavaid ettepanekuid, kuid kõige tähtsam on saada aru sellest, et meil kõigil on täita oma vastutused kooskõlas teiste institutsioonidega, näidates sealjuures muidugi üles suurimat võimalikku huvi Euroopa üldiste huvide vastu.

Íñigo Méndez de Vigo (PPE). – (ES) Austatud president! European Komisjoni president ütles, et õnnitleb Fredrik Reinfeldti laeva, milleks on antud juhul Lissaboni leping, eduka sadamasse juhtimise eest.

Kahe aasta eest väljendasin siin ülemkogus oma kartust, et Lissaboni leping lõpetab nagu kala Hemingway lühiromaanis „Vanamees ja meri”, millest pärast pikka heitlust lõpuks vaid luud alles jäid. Näen nüüd, et Lissaboni leping ei lõpetanud vaid luudena ja kõik põhiline on ikka veel alles. Täna teid, Fredrik Reinfeldt! Täna teid, Cecilia Malmström!

Tuleb aga öelda, et käitusite minu arvates õigesti, kui otsisite üksmeelt Tšehhi Vabariigi presidendiga. Paljudele meist siin ülemkogus valmistas Tšehhi Vabariigi presidendi käitumine muret, kuid nagu üks Hispaania luuletaja ütles, et peale kõike on kõik eimiski olnud. Lõpuks on oluline see, et leping on jõustunud ja me nüüd selle rakendamisele mõtleme.

José Manuel Barroso! Minu kavatsuseks ei ole teile soovitada, kuidas te peaksite komisjoni kujundama. Osalt seepärast, et ma austan komisjoni presidendi suure hääleteenamusega võidetud autonoomiat ja iseseisvust. Kui te esindate oma volinike kolleegiumit ja vastutuste jagunemist, ütleme teile, kas oleme poolt või vastu, kuid täna toetame teid täielikult.

Ka ei kavatse ma anda nõu nõukogu eesistujale, kuid kui te lubate, siis juhiks teie tähelepanu millelegi, mis juhtus töö käigus Euroopa põhiseaduse lepingu juures. Esimeses eelnõus, millega loodi nõukogu eesistuja ametikoht, oli ettepanek, et see nõukogu eesistuja peaks olema peaminister, kes on olnud ametis vähemalt kaks ja pool aastat (naljatlevalt nimetasime seda John Brutoni järgi Brutoni klauslik, sest John ütles meile, et ta on olnud peaminister kaks aastat ja seitse kuud ning saaks seepärast sellele kohale kandideerida). Kuid nagu Andrew Duff mäletab, võtsime hiljem selle tingimuse välja seepärast, et parlamendis küsiti meilt, mis on ühe peaministri DNAs, mida ühegi teise sureliku DNAs ei ole. Miks peab nõukogu eesistuja olema peaminister?

Fredrik Reinfeldt! Peaksite otsima sellise inimese, kes esindaks kõige paremini moraalselt autoriteeti, kes võiks olla Euroopas kokkulepete sõlmijaks. Andsime teile selleks tööriista. Selleks on asjaolu, et nõukogu eesistujat ei pea valima ühehäälselt, vaid seda võib teha ka kvalifitseeritud hääleteenamusega.

Seepärast on ühehäälsus otsus hea, juhul kui seda on võimalik saavutada. Kui mitte, siis kasutage parima nõukogu eesistuja leidmiseks kvalifitseeritud hääleteenamust.

ISTUNGI JUHATAJA: Gianni PITTELLA

asepresident

Marita Ulvskog (S&D). – (SV) Austatud juhataja! Mulle meeldib, et Rootsi eesistumine on hüljanud oma soovi väljumisstrateegiaid tagant lükata, mis põhjustaks kõrge töötusemäära muutumist Euroopa alaliseks probleemiks. Siiski olen mures, et aina enam ja enam inimesi hoiatavad, et Kopenhaageni kliimakohtumine ei ole nii edukas, kui paljud seda soovinud on. Seda kartust on peegeldanud selle arutelu paljud sõnavõttud ja Fredrik Reinfeldtile esitatud küsimused.

Pessimismi on näha ka nõukogu eelmise kohtumise järeldest. Eeldatavasti kinnitab nõukogu, et arenenud riigid peavad 2050. aastaks oma heitkoguseid vähendama 80–95%. Kui me soovime, et see õnnestu, siis on vaja lähitulevikus võtta ambitsioonikaid kohustusi ning lahendada arenevates riikides kasutuselevõetavate meetmete rahastamise küsimused. Just need riigid, mis on kliimamuutuses kõige vähem süüdi, kannatavad kliimamuutuse all kõige rohkem. Kui me rahastamise probleemi ei lahenda, siis ei saavuta me ka kliimakokkulepet.

Milliseid lubadusi nõukogu siis annab? Täpselt nagu Fredrik Reinfeldt täna siin mainis, on EL lubanud võtta põhjendatud kohustused. Minu arvates on see pettumusttekitav. Kas oleks olnud üldse võimalik otsustada, et EL ei võta põhjendatud kohustusi? Minu arvates sarnaneb olukord kinda kudumisele, kus põidlast kaugemale ei jõutagi. Nõukogu on teinud ettepaneku anda regioonis abi kolme aasta jooksul 5–7 miljardi euro ulatuses. Nõukogu pöörab sellele tähelepanu, kuid arvan, et väga raske on seda näha kui väärtuslikku panust.

Arvan, et see on murettekitav. Kindlasti on USA, Hiina ja teiste riikide soovidega probleeme, kuid veelgi suuremad probleemid on meil seoses ELi seisukoha ning meie oma ambitsioonidega. Kindlasti on võimalik probleemi lahendada ja kui Fredrik Reinfeldt oleks suvatsenud siia jääda, küsiksin temalt, kuidas kavatseb Rootsi eesistumine saavutada enne Kopenhaageni tippkohtumist tugevamat mandaati, sest see ei tohi läbi kukkuda.

Alexander Graf Lambsdorff (ALDE). – (DE) Austatud juhataja! Lissaboni leping, mis on õnneks jõustunud, annab meile rohkem demokraatiat ning kõrge esindaja jaoks ärakuulamise menetluse. Kõik volinikud tulevad siia selleks, et saaksime esiteks kuulda, mis neil öelda on, ning seejärel neid põhjalikult kontrollida, mis peabki nii olema. Siiski ei tule nõukogu eesistuja siia ärakuulamisele ning teda ei kontrolli ei meie ega ükski riiklik parlament.

Demokraatlikust vaatenurgast on tema ametikoht halvasti kavandatud. Ta ei saa olla Euroopa poliitiline president. Ta ei saa olla enam kui nõukogus olevate liikmesriikide eri huvide aus vahendaja. Tema ametissenimetamise miinimumnõudeks on, et nõukogus valitseb tema isiku suhtes üksmeel. Nagu Guy Verhofstadt just ütles, et kui valitakse paavsti, siis valitakse seda katoliiklaste hulgast ja kui valitakse Euroopa Ülemkogu eesistujat, siis valitakse seda eurooplaste hulgast. Teisisõnu valitakse keegi, kes usub Euroopa ideaali. Ma arvan, et see on täiesti õige. Meil on vaja kedagi, kes paneks eurooplase tagasi Euroopa Ülemkogusse.

Kui see Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsiooni nõutud arutelu poleks parlamendis toimunud, arutaksime kõik seda vaid meedias või kuluaarides. Usun, et eelseisvate ametisse nimetamiste korral on vaja läbipaistvust.

Fredrik Reinfeldtile sooviksin öelda:

– Asi pole vaid vasaku ja parema tiiva tasakaalustamises. Tegemist on tsentri, vasaku ja parema tiiva tasakaalustamisega.

Yannick Jadot (Verts/ALE). – (FR) Austatud juhataja! Kliimamuutus on juba põhjustanud 300 000 surma. Tegevusetus tähendab meie jaoks kuritegu inimkonna vastu.

Teame, et see on eriolukord. Teame, et pole olemas sellist asja nagu plaan B. Siiski, hetkel läbirääkimised seisavad. On lihtne öelda, et praegune olukord on USA süü. Meie usume aga, et ka Euroopa on vägagi vastutav.

Kahjuks pole Euroopa, nagu peaminister väidab, enam kliimaläbirääkimiste liider. Kui Euroopa laiendab oma praegusi kohustusi kogu planeedile, tähendab see sajandi lõpuks neli kraadi globaalset soojenemist. Neli kraadi soojenemist! See ei ole vastuvõetav! Nagu president Barroso väidab, ei piisa enam ka meie kohustuste õigusloomelise iseloomu taha peitu pugemisest.

Iseseisvad uuringud näitavad, et Jaapan, Norra ja Šveits on valmis tegema suuremaid jõupingutusi kui Euroopa. Arenevad riigid Hiina, Lõuna-Aafrika, Brasiilia ja Indoneesia võtavad samuti siseriiklikul tasandil suuremaid kohustusi kui teaduslik kogukond seda neilt palub.

Kui Václav Haveli kõnest midagi õppida, siis seda, kuidas olla tagasihoidlik ja realistlik. Lõpetagem teesklus, et väljaspool Euroopat kõik seisab, et maailm pole pärast Kyotot muutunud ja et Euroopa on rahvusvahelisest kogukonnast alati kaugel ees. Kui nõukogu ei pööra tähelepanu Euroopa Parlamendi ja eriti keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni palvetele, võtab ta enda kanda vastutuse millegi väga tõsise eest – läbikukkumise eest Kopenhaageni tippkohtumisel.

Praegu pole veel hilja. Euroopa saab oma liidripositsiooni tagasi, juhul kui seab eesmärgiks heitkoguste vähendamise 30% ning lõunapoolsete riikide aitamise vähemalt 30 miljardi euroga. Nii toimides juhime me lõunapoolseid riike ning sunnime ameeriklasi kokkuleppele.

Konrad Szymański (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Oktoobris toimunud nõukogu kohtumise järeldused on hea alus piirata täielikult ebarealistlikke meetmeid, mida Euroopalt kliimamuutuse alal oodatakse.

Meie jõupingutused kliimamuutuse alal peaksid olema sõltuvad Hiina, Ameerika, India ja Brasiilia jõupingutustest. Kohustused, mille võtame keskkonnasõbralike tehnoloogiate kasutuselevõtuks arenevates riikides, ei tohi halvata meie enda majandust. Tuletagem meelde, et tegelikult on just majanduskasv see, mis annab meile võimaluse rahastada tehnoloogilisi muudatusi, mis on keskkonnakaitse seisukohalt olulise tähtsusega!

Euroopa Liidu kohustuste tagasilangus ei tohiks tekitada olukorda, kus riigid, mis kasutavad energia tootmiseks palju sütt, maksavad samade heitkoguste eest kaks korda: esmalt heitkogustega kauplemise süsteemi raames ning siis üle kogu maailma keskkonnasõbralikke tehnoloogiaid toetades. Kui me ei võta seda vaatepunkti arvesse, nõrgendame selles arutelus Euroopa positsiooni.

Mario Borghesio (EFD). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Mõned päevad tagasi lõi Strasbourgi kohtu otsus sügava haava, mille suhtes Euroopa Komisjon on end tagasihoidlikult väljendanud. Nimelt keelati

Itaalia klassiruumide seintel krutsifikside hoidmine. See probleem pole niivõrd religiooniküsimus, vaid vabaduse küsimus. See oli subsidiaarsuse põhimõtte ränk rikkumine.

Kui see on märgiks sellest, mida tulevikus oodata, siis on olemas põhjus karta, millega see probleem seoses Lissaboni lepingu kasutuselevõtmisega lõpeb. Kas oleme kindlad, et ei järgita ohtlikku rada, kus meil on Euroopa seadus, mis allutab ja kasutab liikmesriikide seaduste suhtes brutaalset jõudu? See on oht, mille suhtes peame end kaitsma. Komisjon oleks pidanud end palju kindlamalt väljendama mitte ainult üksmeelse protestina – täna toimus siin esindatud Itaalia fraktsioonide vaheline kohtumine –, mis väljendab meie inimeste meelsust ning tunnete sügavust metapoliitilise, metareligioosse ja kultuurilise kuuluvuse suhtes, mis väljendab suure filosoofi sõnades, kes ütles, et me ei saa öelda, et me ei ole kristlased.

Ka ametikohtadele määramise küsimus on väga oluline. Selle tulemusena kuuleme meediast praegu kuulujutte kohtumistest. Me isegi ei tea, kas Brüsselis toimub erakorraline kohtumine või mitte. Siiski on mind miski mõtlema pannud. Kui uurida ringlevaid nimesid, näiteks Jan Peter Balkenende, David Miliband ja Herman Van Rompuy, kui nimetada vaid kolme, siis kas on võimalik, et keegi pole märganud, et kõik need kolm isikut võtavad regulaarselt osa nii Bilderbergi grupi kui ka Trilateraalse komisjoni kohtumistest? Usun, et peame looma läbipaistvuse printsiibid, millest meie institutsioonides nii sageli räägitakse. Peame neilt inimestelt selgelt pärima, kas nad on oma riike ja fraktsioone esindavad kandidaadid või esindavad nad salarühmitusi, mis kohtuvad suletud uste taga ning võtavad vastu otsuseid inimesi arvesse võtmata.

Francisco Sosa Wagner (NI). – (ES) Austatud juhataja! Nüüd kui on Lissaboni lepingu heakskiitmisest tulenevatest muredest üle saadud, peaksime minu arvates mõtlema viisidele, kuidas peaksime tulevikus käsitlema natsionalistlikke seisukohti, mis takistavad väga eurointegratsiooni. Arvan, et need takistused ei tohi maksmata pääseda. On aeg selge peaga mõelda võimalikele meetmetele, mis tuleb kasutusele võtta järgnevatel päevadel ja aastatel jooksul.

Teie ees seisev lihtne Euroopa Parlamendi liige soovib, et tulevane Euroopa Ülemkogu eesistuja, kes on mees või paremgi veel – naine, toetaks Euroopa föderalism, kasutaks eurot, asuks Schengeni alas ning samastuks Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja tunnistaks seda.

14. Tervitus

Juhataja. – Tuletan teile meelde, kallid kolleegid, et ametlike külaliste rõdul viibib Malaisia Vabariigi senati delegatsioon, kelle liikmeid ma parlamendi nimel tervitan. Delegatsiooni juhib senati president Tema Ekstsellents Datuk Wong Foon Meng.

Soovin meelde tuletada, et Euroopa Parlament ja Malaisia Vabariigi parlament suhtlevad korrapäraselt ja meie koostöö on väga viljakas. Malaisia ühiskond on väga elujõuline ja rõõmus ning riigi majandus kasvab jõudsalt. Malaisia mängib ka tähtsat rolli Kagu-Aasia Rahvaste Assotsiatsioonis (ASEAN). Tervitan veelkord koos ülemkoguga meie sõpru ja kolleege Malaisia Vabariigi senatist ja loodan, et teie külaskäik on edukas!

15. Euroopa Ülemkogu 29.–30. oktoobri 2009. aasta järeldused, mis käsitlevad Euroopa Ülemkogu eesistuja ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja/komisjoni asepresidendi mandaati ja volitusi nagu ka uue komisjoni koosseisu (arutelu jätkamine)

Juhataja. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on arutelu jätkamine seoses Euroopa Ülemkogu aruande ja komisjoni avaldusega Euroopa Ülemkogu 29.–30. oktoobri 2009. aasta järeldustega, mis käsitlevad nii Euroopa Ülemkogu eesistuja ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja / komisjoni asepresidendi mandaati ja volitusi nagu ka uue komisjoni koosseisu.

Elmar Brok (PPE). – (DE) Austatud juhataja, komisjoni esindajad, eesistuja! Mario Borghezio sõnavõtt oli jällegi tüüpiline. Euroskeptikud ei suuda teha vahet Euroopa Nõukogul ja Euroopa Liidul. Otsuse krutsifikside kohta tegi Euroopa Inimõiguste Kohus, mis kuulub Euroopa Nõukogu alla. Seda ei saanud teha põhiõiguste harta raames.

Kuid lubage mul praeguse arutelu kohta paar märkust teha. Minu arvates suutis Rootsi eesistumine ratifitseerimisprotsessi väga tundlikult ja sihikindlalt lõpule viia, kui arvestada sellega, et Rootsi eesistumise jooksul oli protsess vaja veel neljas liikmesriigis lõpule viia. Soovin avaldada oma tänu selle eest, et see üheksa aastat kestnud protsess sel viisil lõpule viidud sai! Arvan, et nüüd on meil ka võimalus asja praktikas rakendada,

sest see, kuidas asjad praktikas käivad, määrab ka põhiseadusliku reaalsuse. Peab olema selge, et Euroopa Ülemkogu eesistujal on ainult riigi- või valitsusjuhtide õigusjärgsus, ning et inimesed valivad otse iga põhiseaduse kohaselt ametis oleva presidendi, kes parlamendi ees ei vastuta. Sama peab kehtima ka Euroopa Ülemkogu eesistuja puhul. Ainult komisjoni presidendil on täielik õigusjärgsus.

Nagu president Barroso ennist Jean Monnet' tsiteerides ütles, soovin samuti juhtida tähelepanu sellele, kui tähtsad on institutsioonid meie püsijäämise jaoks. Mis puudutab kõrget esindajat / komisjoni asepresidenti, siis peab olema selge, et kui ta ametisse astub, võtab ta enda kanda kohe ka mõlemad rollid. Ta ei saa 1. detsembril esmalt kõrge esindaja ametisse ja siis hiljem asepresidendi ametisse astuda. Ta saab astuda ametisse asepresidendina alles peale seda, kui ta on saanud Euroopa Parlamendi heakskiidu. See olgu selge, sest vastasel juhul tekivad meil õiguslikud probleemid.

Soovin ka mainida, et Euroopa Parlament kasutab välisteenistuse osas oma õigust. Me ei soovi, et Lissaboni lepingut kasutatakse selleks, et muuta Euroopat n-ö valitsustevaheliseks. See ei ole lepingu eesmärk! Välisteenistus mängib selles suhtes otsustavat rolli. Palun teil selles suhtes parlamendi seisukohta, mida te loomulikult väga hästi teate, tõsiselt võtta ning mitte teha selle kohta märkusi selles laadis, et me hävitaksime teid, sest meil on selleks vajalikud volitused.

Adrian Severin (S&D). – Austatud juhataja! Lissaboni lepingu jõustumine on tõepoolest ajalooline sündmus. Selle üle tuleb olla uhke. Peaksime rõõmustama ja õnnitlema end ning kindlasti Rootsi eesistumist sellise tulemuse eest.

Kuid lepingust ei piisa. Isegi kõige täiuslikum leping ei suuda üksinda paljusid probleeme lahendada. Vajame selle täiustamiseks pühendunud ja kompetentseid inimesi. Eriti tähtis on see Lissaboni lepingu puhul, mis on lõputute kompromisside, pikkade läbirääkimiste ja arutelude tulemus. Seetõttu on selles vältimatult ka palju mitmetähenduslikkust ja lünkasid.

Tulevased tähtsaimad otsuste tegijad peavad asju selgitama, eeskirju täiustama, institutsioone kujundama, interpreteerima õigesti kõiki lepingu sätteid ning täpsustama töökirjeldust. Tulevane mandaat ja tulevased õigusaktid saavad Euroopa Liidu tulevikuarhitektuuri jaoks ülioluliseks. Kui me tahame, et see arhitektuur oleks elluviidav, peab see tuginema kõikide Euroopa regioonide ja kodanike ajaloolistele kogemustele, kultuurilistele omapäradele ja poliitilistele traditsioonidele.

Seepärast peavad Euroopa Liidu esimese kolme funktsiooni – nõukogu eesistuja, komisjoni president ja kõrge esindaja – loodud meeskonda kuuluma kõik Euroopa poliitilised omapärad ja regioonid ning kõik geopoliitilised, kultuurilised ja geograafilised regioonid. Usun, et see on saavutatav ja kui see kord saavutatakse, on see hea Euroopa arhitektuuri ning institutsiooni eduka toimimise, kuid samuti ka Euroopa Liidu usaldusväärsuse jaoks kõigi meie kodanike silmis.

Anneli Jäätteenmäki (ALDE). – (FI) Austatud juhataja! Soovin vahelduseks meediat tänada. Ilma vaba ja valvsa meediata ei teaks avalikkus ELi juhtide valimisest midagi. Õnneks on meil aga meedia, mis räägib toimuvast lobitööst ning on esitanud nii tõenäolised kui ka ebatõenäolised kandidaadid ELi presidendi ja kõrge esindaja kohale. Isegi antud arutelu jooksul on räägitud väga vähe nimedest, millest vaid paari mainitud on. Samal ajal üritame selgitada EList väljaspool olijatele demokraatlike valimiste tähtsust.

Mõne aja eest oli mul võimalus Türgit külastada. Kui me Lissaboni lepingu tulemusel tehtavatest valikutest rääkisime, küsis üks Türgi parlamendi liige, millal need valikud tehakse. Selle peale vastas Euroopa Liidu delegatsioon, et neil pole õrna aimugi, kes on kandidaadid või millal valik tehakse, kuna kõik toimus suletud uste taga. ELil on siin veel palju areneda, et saaksime selliseid asju palju läbipaistvamalt ajada.

Ashley Fox (ECR). – Austatud juhataja! Mul on kommentaar mitteametlike arutelude kohta, mis olid viimases Euroopa Ülemkogu valdavaks. Ma viitan loomulikult järgmisele nõukogu eesistujale ja tema rollile.

Arvan, et eesistuja peaks olema nõukogu teenistuses. Ta peaks olema pigem esimees kui juhataja. Seepärast peab eesistuja olema kollegiaalne, keegi, keda inimesed usaldavad. Just nendel kahel põhjusel oleks Tony Blair halvim võimalik kandidaat. Jagan kantsler Merkeli kartusi, et peame siis kuulama järgmised viis aastat härra Flashi sel ajal, kui tema autokolonn ümber maailma sõidab.

Oluline on ka usalduse küsimus ning liiga paljudel juhtudel on Tony Blair näidanud, et teda ei saa usaldada. Ta ei sobi avalikku ametisse ja ma palun nõukogul teda mitte ametisse valida.

Bastiaan Belder (EFD). – (NL) Austatud juhataja! Lugesin suure huviga Rootsi eesistumise dokumenti Euroopa välisteenistuse kohta. Siiski olen selle projekti suhtes endiselt skeptiline. Igal juhul arvan, et Rootsi

eesistumine peab uutele ametikohtadele õigete kandidaatide leidmisele veel aega pühendama, kuna kõrge esindaja ametikohta peab täitma niivõrd eeskujulik inimene, kelle sarnased on Euroopas väga haruldased.

Austatud juhataja! Nende uute ametikohtade mõju institutsioonidevahelisele tasakaalule valmistab mulle ikka veel muret. Arvan, et ka mu kaasparlamentiliikmed on samal arvamusel. Erinevalt neist on mul hea meel selle üle, et välisteenistus jääb komisjonist väljapoole. Välispoliitika on peamiselt liikmesriikide ülesanne ja kui see siiski euroopalikuks teha tuleb, siis eelistan nõukogus valitsevat kliimat komisjoni omale. Vaatamata meie hästi kavatsatud resolutsioonidele, toimubki see just nüüd.

Philip Claeys (NI). – (NL) Austatud juhataja! Kogu see tingimine Euroopa Ülemkogu eesistuja koha pärast ei ole üldsegi mitte hea. Näiteks Belgias toetatakse peaminister Herman Van Rompuy'd järgnevate argumentidega: ta ei ole pealetükkiv, tal on suhteliselt vähe vastaseid, ta on hea kompromisside sõlmija. Arutluskäik selle taga on, et igauks, kes suudab juhtida sellist tehisriiki nagu Belgia, saab ka Euroopaga hakkama.

Kuid see ei ole Euroopa huvides, kui Euroopa Liit muutub suuremaks versiooniks Belgiast. Pealegi ei valitse Herman Van Rompuy tegelikult peaministrina. Belgia mudel ei ole enam valitsev, mis tähendab, et Herman Van Rompuy on pigem tasakaalu säilitaja, kes tegeleb kõigest igapäevaste tegevustega.

Meil pole vaja värvitut maitsetut ja lõhnatut kuju, kes Euroopa Komisjoni pilli järgi tantsib. Vajame tugevat eestkostjat liikmesriikidele ja samuti Euroopa kodanikele, kellega kahjuks selle kõige juures ei arvestata.

Othmar Karas (PPE). – (DE) Austatud juhataja, head kolleegid! Kaksikümmend aastat tagasi lõpetasime rahumeelselt Euroopa vägivaldse jaotuse rahu ja diktatuuri vahel. Meie kontinendi taasühendamise tegi võimalikuks Euroopa Liidu poliitiline projekt. EL on poliitiline projekt, mille eesmärgiks on laiendada Euroopas rahu, vabadust, demokraatiat ning stabiilsuse mõju. Meie ülesandeks on tugevdada seda väärtustel ja õigusriigi põhimõtetel loodud ühendust. Peame tegema kõik, mis meie võimuses, alustades nüüd ja kohe siinsamas, et ammutada praeguseks saavutatust jõudu ja enesekindlust ning kanda hoolt selle eest, et meie kontinendi rahva ja ülejäänud maailma vahele ei kerkiks enam kunagi uusi müüre või okastraadist aedu.

Lissaboni leping on demokraatia jaoks suurim samm peale kolmkümmend aastat tagasi toimunud esimesi otseseid valimisi ning annab Euroopa Liidule institutsioonid, võimalused ja vahendid, et meie kontinendi eest seista. Kuid seda võimalust ei tohi käest lasta. Peame näitama üles poliitilist tahet Lissaboni lepingu ülevõtmiseks ja rakendamiseks. Kui meil on see tahe, siis tähendab see, et peame jätma selle, et me alati ainult vähimat ühishinimetajat otsime. Igasugused loobumised nõrgendavad meie ühendust. Kriisid on lõppenud alles siis, kui töötuse tase hakkab ühtlaselt langema ja tagatud on taas jätkusuutlik kasv, ilma et peaksime süstima majandusse miljardeid eurosid, mis meie avaliku sektori eelarvepuudujäägi üha suuremaks ajavad.

Ka mu viimane punkt on selge: euroopapärane mõtlemine tähendab teineteisele vastu tulemist ja parimate lahenduste otsimist. Viimase paari päeva arutelud ametikohtadele määramiste üle tekitavad minus kartust, et me ei otsi parimat lahendust Euroopa jaoks, vaid kõige lihtsamat lahendust liikmesriikide ja poliitiliste fraktsioonide jaoks. See on väga vale vastus viimaste aastate poliitilistele arengutele ja Lissaboni lepingule.

Juan Fernando López Aguilar (S&D). – (ES) Austatud juhataja! Soovin teha kaks märkust seoses Euroopa Ülemkogu järeldestega kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni esimehe seisukohalt, mis tähendab, et see kuulub vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonda.

Esiteks sisseränne. Tervitan väga asjaolu, et nõukogu pühendas oma järeldestes palju aega sisserände teemale. Minu arvates on väga tähtis, et sisserändepoliitikast saab esmakordselt ühenduse poliitika ja et sellele tehakse Hispaania eesistumise ajal algne hindamine, millesse on kaasatud nii Euroopa Parlament kui ka liikmesriikide parlamendid. Samas on mul aga kahju, et seoses viitega solidaarsusele sisserännanute liikumise korraldamisel ei tehtud seda siduva solidaarsusklausli raames koos selle finantstagajärgedega.

Mu teine märkus puudutab vabaduse, turvalisuse ja õiguse institutsioonilist mõõdet, kuna parlamendi tegevustes peab sellega kaasnema ka üks nn enne ja üks nn pärast. Lõpuks on olemas ühenduse poliitika, mille üle Euroopa Parlament otsuseid teeb.

Seoses Euroopa Ülemkogu järeldestega Rootsi eesistumise lõpus 10. detsembril on Euroopa kodanikel õigus suurtele ootustele vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas, millest tehakse Stockholmi programmi kasutusele võtmisega lõpuks ometi suur tegevusvaldkond, mis on tõeliselt euroopapärane ning humanitaarne ning millele kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon teeb käesoleval nädalal vastu võetava raportiga otsustava panuse.

Andrew Duff (ALDE). – Austatud juhataja! On suurepärane, et saame Lissaboni lepingu viimase peatüki ükskord lõpetada. Kuid mul on kahju, et pidime laiendama ka tšehhidele sama pretsedendi, mille tegime brittide puhul harta protokolli kohaldamisega seoses.

Ajakirjanduse sõnul on protokoll hartast loobumine. Oleksin tänulik, kui eesistujariik saaks arutelu lõppedes kinnitada, et see üldsegi mitte nii pole ja et harta on ikkagi siduv ka tšehhidele ja presidendile oma lossis.

Protokoll viidi sisse selleks, et piirata kohtuid kasutamast hartat siseriiklike kohtuvaidluste puhul, mis on palju vähemolulisem ja kaugemalejäävam ning ei vaja tegelikult üldsegi mingit tähelepanu.

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Vaatamata valjuhääletele kuulutustele, et Lissaboni leping muudab Euroopa Liidu toimimist paremaks, tuleb välja, et sellega avati hoopis Pandora laegas. Lepingu sätted pole täpsed ning lisaks sellele, et need tekitavad vaidlusi, hakkavad need ka juba ELi juhtide vahele kiilu ajama.

Lepingus ei ole määratletud tulevase Euroopa Ülemkogu eesistuja eesõigused ega demokraatlik menetlus tema valimiseks ning eesistuja tegelik staatus sõltub tema isiksuse tugevusest ja varasematest funktsioonidest. Raske on ka näha, kas säilib klassikaline riiklike eesistumiste mudel, mis on siiani ELi poliitikale tooni andnud. Sarnased paistavad olema lood ka Euroopa Liidu välisministriiga.

Suurem osa Euroopa kodanikest ootavad vastust küsimusele, kas me liigume tugeva Euroopa liitvabariigi loomise poole rahvaste iseseisvuse arvelt ning kas ei ole ohtu, et nõukogu eesistuja tahab tulevikus pöörduda tagasi 20. sajandi tugevate antidemokraatlike traditsioonide juurde.

Mario Mauro (PPE). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Soovin tänada ka Rootsi eesistumist lõppeva kuuekuuse perioodi jooksul saavutatud tulemuste üle. Samas aga sooviksin anda eesistujariigiile Rootsil ühe kingi: selleks kingiks on tühi paberileht, mida võite kasutada järgmistel päevadel erakorralise vahendina, et lahendada raske probleem seoses Euroopa Ülemkogu eesistuja ja Euroopa Liidu välisasjade kõrge esindaja leidmisega.

Tegelikult, kui suudate veenda riigi- või valitsusjuhte kirjutama sellele paberilehele mitte seda nimejada, mida ajalehtedes ja televiisoris näidatakse, vaid nende ideid Euroopa välispoliitika kohta, oleme teinud juba suure sammu edasi. Kui nad meile selgeks teevad, kas nad usuvad näiteks suuremasse koordineerimisse või tõelisesse välispoliitikasse, on palju lihtsam leida nägu ja nime sellele ametikohale, mis peab meid maailma ees esindama. Sellist läbipaistvust me vajamegi! Peame mõistma, mis on meile kõige lähedasem idee Euroopast ja Euroopa Liidu välispoliitikast.

Seepärast on oluline, et valitud inimesed on need, kes kehtastavad Euroopa projekti vaimu ja väärtusi, kes suudavad garanteerida Euroopale juhirolli rahvusvaheliste suhete alal, kes peavad oma tõelise efektiivsuse tagamiseks tõestama endas ELi asutajatele iseloomulike ideaalide olemasolu, mis on maailmalaval ainus tõeline ühendav ning seega läbilööv element. Euroopa Liit ei ole monoliitne plokk, vaid meie inimeste tegude tulemus ning sellena peab see püsijäämise huvides ajaga kaasas käima. Lühidalt öeldes peab Euroopa alustama otsast peale, tuginedes nendele väärtustele, mille alusel see asutati, seni saavutatud tulemustele ja ka parajale hulgale reaalsusetajule. Viimases võite kindel olla.

David-Maria Sassoli (S&D). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Soovin samuti tänada eesistujariiki Rootsit suurepärase töö eest ning Lissaboni lepingu lõpliku ratifitseerimise jaoks vajalike tingimuste loomise eest! Vajame uut lepingut väga, sest see annab meile võimaluse tugevdada ja laiendada volitusi, näiteks parlamendi volitusi ning kahe uue ametiisiku volitusi, kes saavad esindada poliitilist ja tööstuslikku liitu. Seepärast loodame, et nõukogu suudab tõlgendada arukalt suurte Euroopa poliitiliste perede nõudeid, et järgmisel kohtumisel saaks teha usaldusväärse ja tugevalt toetatud otsuse seoses inimestega, kes peavad lepinguga loodud uusi institutsioonilisi ametikohti täitma.

Mida me vajame? Vajame nõukogu alalist eesistujat, kes suudab tagada terviklikkuse ja jätkuvuse. Vajame kõrget esindajat, kes suudab oma kogemuste ja autoriteedi varal tagada Euroopale mitmepooluselises maailmas juhirolli ning kes on samas ka lüliks ELi valitsustevahelise ja ühenduse tasandi vahel. Ning vajame ka volinike kolleegiumi, mis on poliitika, geograafia ja soo poolest tugev, üksmeelne ja tasakaalustatud. Eriti tähtis on, et see sünnib 20 aastat pärast Euroopat kaheks jaotanud Berliini müüri langemist, mis võib taassüüdata lootuse ühendatud tugevasse Euroopasse, mis ka edaspidi nõudmisi solidaarsuse ja õigluse järele toetab.

Louis Michel (ALDE). – (FR) Austatud juhataja, nõukogu eesistuja, head kolleegid! Kõigepealt soovin avaldada tänu ja õnnitleda eesistujariiki Rootsit selle tõeliselt märkimisväärse töö eest!

Siiski soovin kasutada sõnavõttu ka selleks, et kolmanda osapoolle kaudu president Barroso poole pöörduda: loodan, et Cecilia Malmström edastab talle minu kommentaarid, eriti kui võtta arvesse austatud presidendi kõnet, mis oli vastuseks Guy Verhofstadtile.

Tahame kõik hästitoimivat ja usaldusväärset komisjoni, mis kasutab täies ulatuses oma volitusi ja algatusi ning ei karda ühenduse meetodi järgi tegutseda. Aga kui me sellist komisjoni tahame, ja nagu ma aru sain, tahab seda ka José Manuel Barroso, siis arvan, et komisjoni tegevused tuleb kujundada ümber, tuginedes neljale või viiele sambale, millest igaüks on ühe asepresidendi poliitilise vastutuse all, kellele on antud volitused ja võimalused, et tagada kogu poliitika järjepidevus tema samba ulatuses.

Olles olnud viis aastat volinikuks, võin julgelt öelda, et praegune komisjoni pädevuste jagunemine õõnestab ühenduse meetodit, halvab algatuste tegemise õigust ning kahjustab teie institutsiooni. Palun öelge José Manuel Barrosole seda minu poolt.

On arusaadav, et oli raske korraldada kohe ümber pädevuste struktuuri, mis pärines kohati imelikust, et mitte öelda kunagisest oportunistlikust korraldusest, kuid minu jaoks oleks arusaamatu, kui praegune president ei suudaks kehtestada seda korda, mida selle institutsiooni uued ambitsioonid nõuavad.

Michel Barnier (PPE). – (FR) Austatud juhataja! Tänu Rootsi eesistumise püsivusele on Lissaboni leping lõpuks olemas. Kuid selline leping ei ole projekt, vaid tööriist Euroopa projekti tarvis, ning seepärast peavad pärast liigagi pikka üleminekuperioodi õppima institutsioonide eest vastutavad mehed ja naised – komisjon, selle president ja nõukogu –, nagu ka meie siin, neid tööriistu edaspidi hästi kasutama.

Nüüd on meie käsutuses paremad vahendid, et lahendada kolm suurt väljakutset, millega tegeledes ei seisa me kõik mitte ainult Euroopa Liidu usaldusväärsuse eest, vaid, nagu Václav Havel ütles, ka liidu iseseisvuse eest.

Esimene väljakutse on kriis, millest me ei tohi samamoodi välja tulla nagu me sinna sisenesime – nagu poleks midagi juhtunud. Meie dialoogist Ameerika Ühendriikidega on vaja palju õppida, eriti seoses juhtimise, solidaarsuse, läbipaistvuse ja globaalse majanduse juhtimisega. Euroopa jaoks on ka õppetunde seoses siseturu kindlustamisega – kasutasin seda sõna meelega –, seoses siseturu konsolideerimisega, n-ö turu ja ühiskonna lepitamisega, et kasutada sõnu, mille ma Mario Montilt üle võtsin, kellele president Barroso selle probleemiga tegelemise ülesande andis.

Teine väljakutse on keskkonnasõbralik areng. Tänu Euroopa Komisjonile võtsime endale Kyotos selles küsimuses juhirolli. Loomulikult peame seda seisukohta kindlustama ning kandma hoolt selle eest, et ka meie partnerid, teised suured riigid ja regioonid, asjale vastavalt lähenevad.

Kolmandaks väljakutseks on loomulikult see, et peame töötama koos, mitte vastu, vaid koos nendega, kes otsustavad järgmise 20 aasta jooksul korra või korralageduse üle maailmas. 27 liikmesriigiga pole see lihtne, kuid see on sellegipoolest hädavajalik, kui meil pole just midagi selle vastu, et oleme kõigest allhankijad või teiste riikide mõju all. Mina seda igatahes ei soovi.

Seepärast on meil palju usku kõrge esindaja tulevasesse töösse, kelle ülesanne on luua reaalne ühine diplomaatiline ja strateegiline tulevik. Austatud juhataja, nõukogu eesistuja! Mida varem oleme valmis, seda parem on see Euroopa kodanikele. Seepärast ootamegi innukalt ja kindlameelselt teie otsuseid.

Kinga Gőncz (S&D). – (HU) Sooviksin teha erandi ja mitte Lissaboni lepingust rääkida. Soovin pigem öelda Euroopa Ülemkogu kohtumise majandusliku, finants- ja sotsiaalse peatüki tulemuste valguses, et meil on hea meel näha selles dokumendis ka finantssüsteemi stabiliseerimise märke. Nii näeme seda olukorda ise, kuid on selge, et Euroopa inimeste säätud hakkavad kahanema.

Ettevõtetel on raskem leida rahalist tuge ja saada pangalaenu, ning samal ajal kasvab endiselt töötus. Ka seda on dokumendis mainitud. Minu arvates on oluline rõhutada, et majanduslik kasv ei saa olla jätkusuutlik. Me ei saa seni väita, et Euroopa tuleb kriisist tugevamana välja, kuni on võimalik kindlalt garanteerida, et tagatud on mitte ainult praeguse sotsiaalse ühtekuuluvuse säilitamine, vaid ka selle tugevdamine ning kuni saame suurendada tööhõivet ja vältida sotsiaalset tõrjutust.

Meie käsutuses olevad avatud lähenemisel põhinevad vahendid sotsiaalpoliitika koordineerimiseks on üpris nõrgad. Peame neid täiustama ning võtma kasutusele palju tõhusamad vahendid. Inimeste arvates on kõige tähtsamad tegurid sotsiaalne ühtekuuluvus ja sotsiaalse Euroopa saavutused. Selle asjaolu esiletoomine on meie ühine vastutus.

Lena Ek (ALDE). – (SV) Austatud juhtaja! Poliitika ja psühholoogia käivad käsikäes ja hetkel üritavad väga paljud maha teha ootusi seoses paari nädala pärast Kopenhaagenis toimuvate Kyoto läbirääkimistega. Täpselt sama juhtus ka kliimaeesmärkide läbirääkimistel. Kliimaeesmärgid, mille kohta me siin parlamendis ettepanekuid tegime ja mille nimel töötasime, kuulutati enne lõpliku otsuse tegemist vähemalt kümme korda surnuks ja maeti maha.

Täpselt samamoodi on lood ka kliimapaketiga. Need, kes on kliimaeesmärkide vastu, on selle juba surnuks kuulutanud ja maha matnud. Seepärast palun ma Rootsi eesistumisel jätkata senist suurepärasest tööd läbirääkimistel ja konstruktiivset tegevust, sest kui me Kopenhaagenis täielikult siduva kokkuleppe saavutamist ei nõua, siis me seda ka ei saavuta. Kuid kahe kraadi eesmärk on väga tähtis ning selles suunas peame täie pühendumusega edasi pürgima. Seneca tegi kunagi tähelepaneku, et inimkond jaguneb kaheks: need, kes tegutsedes edasi liiguvad ja need, kes neil kritiseerides järel käivad.

Marietta Giannakou (PPE). – (EL) Austatud juhataja! Panin täpselt tähele, mida eesistujariik majanduskriisi kohta ütles, kuid on selge, et mitte ükski riik peale ühe ei saa stabiilsuspakti rakendada. Lisaks tuleb öelda, et majanduskriis ei tohi muutuda lõpuks väärtuste ja põhimõtete kriisiks.

Mis kliimamuutust puudutab, siis käitus eesistujariik täiesti õigesti. Selleks et olukord muutuks, ei ole vaja veenda mitte ainult arenevaid riike, vaid ka Ameerika Ühendriike, ja seepärast peab eesistujariik haarama Kopenhaagenis initsiatiivi enda kätte.

Oleme rahul ka kolmanda küsimusega, milleks on Lissaboni leping. Üheksa aastat pärast Nice'i lepingu kriisi ja suutmatust leida lahendust institutsioonilisele kriisile on meil lõpuks leping, mille pärast mitu osapoolt meid enne alla kirjutamist tülitasid. Kuid tähtsad ei ole ainult institutsioon ja leping. Olulised on ka seda rakendavad inimesed ning seoses sellega on Euroopa Komisjoni tasandil ka eesistujariik vastutav selle eest, et vastutavad inimesed – peamiselt välisminister – on huvitatud hästi toimivast Euroopa Liidust.

Samas ei ole paljud meist ühel meelel nõukogu tasandil toimuvaga, siinkohal pean eriti silmas nõukogu alalise eesistuja küsimust. Euroopa konventsiooni liikmena tean isiklikult, et paljud meist oleksid eelistanud, kui nõukogu alalise eesistuja kohta oleks täitnud komisjoni president, mida on ka minevikus juhtunud, kuna põhimõtteliselt on komisjoni presidendi rolliks koordineerida tööd nõukoguga ja vältida tööd segavaid konflikte.

Usun, et Euroopa Komisjoni presidentuur ja, mis veel tähtsam, nõukogu alaline eesistuja teevad liikmesriikidele vastavaid ettepanekuid, et mõlemad institutsioonid töötaksid viisil, mis ei erineks ühenduse *modus operandi*st ja Euroopa suurepärasest tööst minevikus, mis on meile nii paljude aastate jooksul heaolu taganud.

Ramón Jáuregui Atondo (S&D). – (ES) Austatud juhataja! Minu arvates oli kokkulepe Tšehhi probleemi üle mõistlik lahendus. See polnud küll ideaalne, kuid see oli sellise tõsise probleemi jaoks parim lahendus.

Arvan, et 2010. aasta saab Euroopa jaoks väga heaks aastaks. Meil on uus volinike kolleegium, uus Euroopa Liidu ülesehitus ja uus õiguslik staatus: Euroopa Liit on nüüd üks isik, mille nimi on Euroopa Liit, millel on oma iseseisev õigusvõime ja mis pole enam eri rahvuste kogum. Nagu öeldud, nüüd kus meil on võimalus tegutseda, vajame ka tahet tegutsemiseks. Usun, et Euroopa peab saama üle väga tõsistest natsionalistlikest tendentsidest, mis edu saavutamist takistavad.

Peaksime mõtlema selle üle, kui kaugele oleksime jõudnud kümme aastat tagasi ühise rahaga teel Euroopa Liidu poole, kui me poleks loobunud frangist, margast, peseetast jne. Nagu ütles José Manuel Barroso, peame looma uuesti Euroopa hinges osa sellest lähenemisest.

Soovin mainida kahte olulist asja. Kõigepealt kiire asi: volinike kolleegium tuleb kinnitada detsembris Strasbourgis. Minu arust on väga tähtis, et järgmine eesistujariik jätkab jaanuaris oma mandaati nii, et see uus tee – volinike kolleegium – on juba käesoleva aasta lõpus paigas.

Teiseks tahan ennistada Euroopa Liidu aluspõhimõtte, selle mida Euroopa Liit saavutada tahab. Minu arvates on maailma suurmates foorumites kaalul väga tähtsad otsused ja Euroopa peab rääkima ühel tugeval häälel, et seista meie projekti omapärade eest, milleks on sotsiaalmudel ja uus õiguslik, majanduslik ja poliitiline struktuur maailmas, kus riik palju tähtsamat rolli mängib ja kus on palju parem turg. Euroopa vajab valjemat, ühtsemat ja tugevamat häält.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Austatud juhataja! Soovin õnnitleda eesistujariiki Rootsit. See kangekaelne mees Prahast andis lõpuks oma allkirja ja meie pikk tee on ükskord lõppenud. Loodetavasti ei hakka järgmisel aastakümnel meie aega nõudma institutsioonilised küsimused, vaatamata sellele, et Václav Havel, Euroopa

kangelane nagu ta on, oli juba nüüd valmis edasisteks sammudeks. Asjaolu, et Tšehhi Vabariigile tehti põhiõiguste hartas erand, on minu arvates pettumust valmistav. Nagu Andrew Duff mainis, piisab juba sellest, et Poola ja Ühendkuningriik oma erandid said.

Kopenhaagenis tuleb saavutada üleilmne kokkulepe, kus maailma rikkamad riigid suurema osa vastutusest endale võtavad. Vaesed riigid ei ole planeedi soojenemise eest vastutavad. Samas peavad loomulikult ka kasvavad majandused oma osa andma. Lõpuks, austatud eesistuja, soovin öelda, et senine protsess enne järgmise nädala tippkohtumist, kus tuleb valida alaline eesistuja ja välisminister, pidanuks olema palju läbipaistvam. Praegu valitsev salatsemine on demokraatliku Euroopa jaoks häbiväärne ning ma arvan, et ma pole ainus, kes nii arvab.

Tunne Kelam (PPE). – Austatud juhataja! Mul on kolm tähelepanekut. Nüüd kus Lissaboni leping on jõustunud, vajab EL rohkem kui kunagi varem tõhusaid solidaarsusel põhinevaid ühiseid kaitse- ja energiapoliitikaid. Ainult selliste poliitikatega on võimalik vältida Schröderi-Putini kokkuleppe kordumist.

Teiseks peame mõistma, kui tähtis on selles uues olukorras järjepidev ja tugev komisjon, mis saab võtta vastutuse Lissaboni lepingu rakendamise eest.

Kolmandaks, uute ametikohtade osas vajame kõigepealt julgust edasi liikumiseks ja toetama mitte ainult portfelle vaid isikuid, kellel on pikaajaline nägemus ja pühendumus Euroopa väärtuste jätkamisele.

Meie ees seisvate suurte väljakutsetega tegelemiseks vajab EL taas kahte Adenaueri, Schumani või De Gasperi sarnast Euroopa riigimeest. Peaksime neid ilma eelarvamusteta otsima. Need uued riigimehed võib leida ka uutest liikmesriikidest, mis peaksid kindlasti tulevases kolmikus esindatud olema. Václav Havel ütles meile täna, et Euroopa on meie kodumaade kodumaa. Sellest aru saades arvan, et võime Lissaboni lepingu rakendamisega jätkata.

Sandra Kalniete (PPE). – (LV) Soovin öelda, et Lissaboni lepingu jõustumine on tõesti suurepärane ning tahaksin rääkida sellest, kes peaks saama Euroopa presidendiks. Euroopa Ülemkogu eesistumine ei tähenda Euroopa eesotsas istumist, pigem tähendab see koosolemist Euroopa Liidu liikmesriikide ja liikmesriikide juhtidega ning nende toetamist ja julgustamist Euroopa Liidu rolli tugevdamisel homsete üleilmsete juhtide seas. Soovin öelda, et Läti endisel presidendil Vaira Vīķe-Freibergal on kõik isiklikud juhiomadused ja poliitilise juhtimise kogemused, et olla edukas Euroopa Ülemkogu eesistuja. Tema saatus sümboliseerib meie lõhestunud kontinendi ajalugu: pärast Teist maailmasõda oli ta põgenik ning seejärel naasis Lätti. Niipea kui meie riik taasiseseisvus, sai temast president. Tema kaheksa-aastase ametiaja jooksul sai Lätist Euroopa Liidu liikmesriik ja NATO liige. Vaira Vīķe-Freiberga on vankumatu Euroopa kodanik. Ta on kõrgelt haritud ja mõjukas kuju, kes mõistab selgelt Euroopa ees seisvaid väljakutseid. Kui vajalik, siis suudab ta ka kindlasti mittepopulaarseid otsuseid teha.

ISTUNGI JUHATAJA: Rodi KRATSA-TSAGAROPOULOU

asepresident

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Austatud juhataja! Olles siin riigi esindajana Lissaboni lepingu esimesena ratifitseerinud, tahaksin avaldada Rootsi eesistumisele Ungari õnnesoovid. Tegite suurepärase töö! Siin täiskogul külastas meid Václav Havel, tšehh, kes on Euroopa sõber, samas aga tekitas president Klaus parajat muret ja ta pole end Euroopa sõbrana üles näidanud.

Lissaboni lepingu jõustumine, uue komisjoni nimetamine ja vajalike struktuuride sisseseadmine tuleb võimalikult kiiresti lõpule viia, et me saaks taas tegelikule tööle keskenduda.

Minu arvates on väga tähtis, et Lissaboni leping on esimene leping, milles on kajastatud ka vähemustesse kuuluvate inimeste õigused. Cecilia Wallström! Te olete suur vähemuste eest võitleja. Palun öelge president Barrosole, et ta peaks oma sõna, et tulevane põhiõiguste volinik hakkab tegelema vähemuste õigustega, kaasa arvatud põliste rahvusvähemuste, nagu saamide, ja sisserännanud rahvusvähemuste, nagu romide, õigustega.

Mairead McGuinness (PPE). – Austatud juhataja! Meilt, iirlastelt küsitakse nüüd, kas Lissaboni lepingu jõustumise järel oleme elevil. Tegelikult ütlen neile, et ei ole, sest kõik kestis nii kaua ja kogu see protsess oli väga raske. Tunneme kergendust ja heameelt, kuid nagu antud arutus, nii mõistame ka meie, et alles nüüd algab tõeline töö ja õigete inimeste ametisse nimetamine on raske töö. Asi ei ole töökohtades poistele ja tüdrukutele, vaid selles, et kõikidele uutele ametikohtadele tuleb leida õiged inimesed. Mul on väga kahju, et selleks nii palju lisaaega kulub, sest sellega lükkub edasi ka institutsioonide lõplik kujundamine, mille osas

on meil veel palju töö ees. Kuid ehk ongi parem veidi viivitada, aga leida see-eest leida õiged inimesed õigetele kohtadele.

Need tipptöökohad, nagu neid nimetati, on tähtsad ja sinna tuleb leida inimesed, kes on pühendunud, andunud ja soovivad Euroopa Liitu paremaks muuta, mitte ainult heal ametikohal olla.

Viimaks soovin seoses tugevate institutsioonidega öelda, et José Manuel Barrosol on õigus. Peate kuulama, mida meil siin parlamendis öelda on! Kuulake hoolega, sest meie oleme oma valijaile kõige lähemal. Meid valitakse otseselt.

Petru Constantin Luhan (PPE). – (RO) Hindan väga Fredrik Reinfeldti öeldut ning tervitan eriti asjaolu, et Euroopa Liit jõudis oktoobri Euroopa Ülemkogu kohtumisel Kopenhaageni konverentsi osas ühisele seisukohale.

Euroopa Liit tegi suuri edusamme kasvuhooonegaaside heitkoguste piiramisega, võttes ise vastu tugevad meetmed kliimamuutuse vastu võitlemiseks. Kuid on selge, et Euroopa Liidu ainupingutused ei taga täielikku edu rahvusvahelistel läbirääkimistel.

Usun, et Euroopa Liit peab minema üle 20% heitkoguste vähendamise eesmärkidele ainult, säilitades teatud tingimusi, ilma milleta oleks ELi jõupingutused liigsed.

Need tingimused peavad olema seotud just nimelt tulevase kokkuleppe kohustusliku õigusliku iseloomuga. Lisaks peaksid arenenud riigid võtma vastu spetsiifilised heitkoguste vähendamise eesmärgid, mis on võrdsel tasemel ELi eesmärkidega, ning vastavate panustega arenevatelt riikidelt.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Austatud juhataja! Siin ülemkojas on meil hetkel huvitav asjade korraldus – kõiki kolme institutsiooni esindavad naised: eesistujariiki Rootsit Cecilia Malmström, komisjoni Margot Wallström ja parlamenti Teie, lugupeetud juhataja. Tulevikus sooviksin näha sagedamini rohkem naisi juhtivatel kohtadel. Tean, et Margot Wallström ja Euroopa Parlamendi asepresident Diana Wallis tegid huvitava algatuse, mille käigus nad kaasasid ka meid teisi parlamendis ja komisjonis tähtsamatel kohtadel olevaid naisi.

Kirjutasime komisjoni presidendile José Manuel Barrosale ning ütlesime, et tahame muutusi ja ausamat tasakaalu naiste ja meeste vahel komisjonis ja teistel tähtsamatel kohtadel. Loodan, et nüüd on saabunud hea aeg selle võimaluse kasutamiseks. Olgugi et Euroopa Komisjoni president toetab meie ideid täielikult, ei tee riigi- ja valitsusjuhid kahjuks midagi selle kahetsusväärse olukorra parandamiseks. Me ei tohi lubada, et Euroopa Liitu esindavad pidevalt ainult mehed.

Jaroslav Paška (EFD). – (SK) Kõigepealt soovin avaldada oma toetust president Klausile ja Tšehhi Vabariigi seisukohale. Kujutan ette, et just nagu Saksamaa pidi ootama konstitutsioonikohtu otsust, nii pidi seda tegema ka president Klaus.

Mis tema lähenemisse puutub, siis on tema tegevus minu arvates riigimehelikult vastutustundlik, kuna õigusliku kindluse puudumisel ootas ta ära asjaomase institutsiooni arvamuse, mis oli antud juhul kohus.

Soovin juhtida tähelepanu ka sellele, et Lissaboni leping jõustub ajal, mil Euroopas on majanduskriis. Praegused valitsuste otsused kriisist üle saamiseks polnud tõhusad ega piisavad ning sellest seisukohast lähtudes arvan, et peame edaspidi palju koordineeritumalt tegutsema ning mitte võtma vastu erakorralisi otsuseid, millel puudub tööhõive toetamise ja majandusarengu seisukohalt piisav tulemus.

Sel põhjusel arvan, et uute volinike ametisse nimetamisel peame kandma hoolt selle eest, et neile kohtadele määratakse asjatundjad ja eksperdid.

Enikő Győri (PPE). – (HU) Olen veendunud, et Lissaboni leping annab Euroopale kahtlemata võimaluse toimida palju turvalisemalt ja loogilisemalt ning pöörab rohkem tähelepanu meie kodanike argielu probleemidele.

Kuid me peame ka küsima, mis hinda me selle saavutamiseks maksime. Selleks hinnaks oli tegelikult meie väärtuste õhnestamine ja see, et lasime pragmatismil väärtuseid võita. Te teate millest ma räägin! Euroopa Liit täitis Tšehhi Vabariigi presidendi absurdse nõudmise, rääkimata sellest, et tema sõnul vajab Tšehhi Vabariik Beneši määruste tõttu erandit. Tuletan meelde, et Beneši määruste raames jäeti õigustest ilma ja küüditati miljoneid ungarlasi ja sakslasi. Minu arvates on see, mida Euroopa Liit tegi, vastuvõetamatu nii õiguslikust, poliitilisest kui ka moraalsest vaatenurgast.

Kritiseerisime Tšehhi konstitutsioonilist süsteemi õiguslikust vaatenurgast, jälgisime Tšehhi parlamendi seisukohta ning kaasame dokumendi poliitiliselt igasugustesse tulevastesse ühinemistesse, millega karistasime tõenäoliselt Horvaatiat, riiki, mis asjasse üldsegi ei puutu. Moraalselt seisukohalt on vastuvõetamatu sellise küsimuse suhtes erandit lubada.

Silvia-Adriana Țicău (S&D). – (RO) Tervitan asjaolu, et Euroopa Ülemkogu võttis vastu Läänemere strateegia! Sama mudelit peab Euroopa Liit kasutama ka Doonau regioonis, et aidata kaasa sealse majanduse arengule ning samuti regiooni majanduslikule ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele, mis tõstaks ka Euroopa Liidu konkurentsivõimet.

Euroopa Liit läheb Kopenhaageni konverentsile kui juht võitluses kliimamuutusega. EL võttis juba ühepoolselt vastu 20-20-20 eesmärgi. Energia ja kliimamuutuse pakett on osa ühenduse õigusaktidest ning seda kohaldatakse hetkel.

Palun ELil panna kiiresti paika tõhus ja uuenduslik raamistik rahastamaks ökoloogiliselt tõhusat majandust.

Lisaks peab EL ka keskenduma kliimamuutusega kohanemiseks vajalike meetmete rahastamisele.

Viimaks peab EL suutma luua investeeringuid tööstusesse ja avalikesse teenustesse töökohtade kindlustamiseks.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Austatud juhataja, eesistuja Malmström, asepresident Wallström! Raudse eesriide maharebimisest on möödunud kakskümmend aastat. Kuigi mõnedes uutes liikmesriikides toimus režiimivahetus õiguse ja riigi struktuuride raamistikus, on pingelistes olukordades minevik ikka veel nähtaval poliitilistes hoiakutes ja ametivõimude reaktsioonides. Mõelgem sündmustele Budapestis 2006. aasta sügisel, kus need, kelle kõige põhilisemad inimõigused ja vabadused jalge alla trambiti, ei ole tänaseni tõde ja õigust maitsnud. Rääkimata ka uute liikmesriikide rahvusvähemustesse kuuluvatest inimestest, kes isegi nüüd oma õigusi ja võimalusi puudutava diskrimineerimise all kannatavad.

Just Lissaboni lepingus leiduvate sätete pärast peab Euroopa Komisjon olema valmis selleks, et panna portfelli loomisel vajalikku rõhku inimõiguste ja -vabaduste probleemidele Euroopa Liidus. Samas peab selle portfelli üleandmisega kaasnema ka traditsiooniliste rahvusvähemuste ja keeleliste vähemuste õiguste kaitsmine, mis on valdkond, milles tuleb veel palju tööd teha. Meeldib see meile või mitte, aga Euroopa Liidu põliseid rahvusvähemusi vaevavad veel lahendamata probleemid. EL peab nendega tegelema ning liidu kohus on aidata kodanikke, kes oma õiguste eest võitlevad.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Kauaoodatud Lissaboni leping on lõpuks ometi jõustunud. Kindlasti toob see kaasa Euroopa Liidu tugevdamise ja parandamise tulevikuks.

Praeguseks vajab lepingu sisseviimine erinevaid otsuseid seoses autoriteedi, personali ja ennekõike koostöö vormi määramisega uute juhtide vahel, kes uue Euroopa tõeks tegema peavad. Lepinguga kaasnevad probleemid ei tohi juhtida meie tähelepanu kõrvale vahetu tähtsusega probleemidelt, milleks on aktiivne võitlus majanduskriisiga, meetmed kasvava töötuse taseme piiramiseks ning finantsiasutuste järelevalve korraldamine.

Oluline ja hädavajalik on saavutada Kopenhaagenis omavaheline mõistmine, kuid kriis ei ole hea aeg, et teha otsuseid selle üle, milliseid ressursse antud eesmärgiks eraldada ning millised riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid neid panuseid tegema peavad. Hetkel on ELi ja selle liikmesriikide kõige tähtsam ülesanne lahendada majandus- ja sotsiaalprobleeme.

Seán Kelly (PPE). – Austatud juhataja! Nagu mu kolleegil Mairead McGuinnessil, nii on ka minul suur au olla täna siin Berliini müüri langemise 20. aastapäeval ja Lissaboni lepingu jõustumise eelõhtul. See on suur privileeg, eriti arvestades sellega, et lirimaal hääletas 67% hääletanutest Lissaboni lepingu poolt, milles kajastus hästi Euroopa Liidu paljude aastate vältel tehtud töö.

Mitmete aastate pärast vaatavad inimesed tagasi ka NSVLi lagunemisele ning näevad, et selle tulemusena ei levinud laialt kodusõjad, nagu juhtus nii paljudes teistes riikides, kaasa arvatud minu riigis, kui riiki tulnud vabadus ja rahu tõid kaasa kodusõja.

Ajaloolased viitavad Euroopa Liidu rollile nendele riikidele tuge, abi ja troosti pakkudes, et vältida kodusõdade puhkemist laiemas ulatuses.

Palju on räägitud ka kandidaatidest alalise eesistuja ja kõrge esindaja kohtadele. Ma arvan, et peaksime ka selle tiitli üle järele mõtlema. Kui president ei ole iseenesest president vaid eesistuja, siis miks mitte nimetada teda eesistujaks? Kolme presidendi omamine tekitab lihtsalt rahva seas segadust.

Gay Mitchell (PPE). – Austatud juhataja! Soovin esmalt öelda, et mul on väga hea meel selle üle, et sain osaleda Stockholmis Euroopa arengupäevadel ning tahan õnnitleda eesistujariiki nende päevade korraldamise eest!

Võtsin hiljuti osa arutelust Iiri riiklikus raadios RTÉ koos naisterahvaga, kes oli väga mures selle pärast, et kärbime kulutusi tervishoiule ning ei tee piisavalt palju, et vähendada arenguabi kulutusi. Pidin selgitama, et küsimus ei olnud mitte kas ühes või teises, vaid mõlemas. Saame teha mõlemat. Arvestades sellega, et keskendume nii palju Euroopa taastumisele ja praeguse kriisi lahendamise vajadusele, mis peavad loomulikult olema meie päevakorra tipus, ei tohi unustada asjaolu, et igal aastal sureb arenevas maailmas 11 miljoni last, neist viis miljonit seepärast, et neil pole ravimeid, mida meie juba 30 aastat kasutanud oleme.

Hoidkem seda teemat päevakorra tipus ning kandkem hoolt selle eest, et välissuhete eest vastutava inimese nimetamisel jääb selle probleemiga tegelemine endiselt meie peamiseks eesmärgiks. Suured tänud senise hea töö eest!

Crescenzo Rivellini (PPE). – (IT) Lugupeetud juhataja, austatud kolleegid! On väga asjakohane, et Lissaboni lepingu jõustumine ja nõukogu liikmete ametisse nimetamine toimub 20 aastat pärast Berliini müüri langemist. Müüri langusest sai tõelise Euroopa algus. Kahekümne aasta eest varises kokku müür, mis tähendas eelarvamusi, türanniat ja nälga nii paljudele Ida-Euroopa kodanikele. Täna peaksime lõpetama selle müüri langemise tähistamise ning mõtlema sellele, mida teha nüüd, kus see läinud on. Tegelikult on samal ajal aga juba uued müürid püstitatud. Need müürid on meie planeedi põhja- ja lõunapoolsete riikide vahel, rikkamate ja vaesemate riikide vahel, riikide vahel, mis toodavad kaup ja riikide vahel, mis toodavad ideid. Need müürid on palju kõrgemad ja neid on palju raskem maha lammutada. Ka võivad need tekitada kogu inimkonnale suuri probleeme ning isegi sõdasid.

Sel põhjusel ei tohigi Lissaboni lepinguga loodud kohtadele mõeldud Euroopa Ülemkogu kandidaate valida vähesed suletud uste taga. Need, kes tahavad anda oma panuse ning nendele kohtadele kandideerida, peavad ütleva Euroopa Parlamendile ja tervele Euroopale, mida nad teha kavatsevad ja mida nad teha saavad. Kui me selle nn ametisse nimetamise müüri maha lammutama, nii et tulevasi kandidaate valitakse riikidevahelise tasakaalu alusel, mitte nende isiklike omaduste järgi – alles siis oleme loonud Euroopa rahva.

Andrew Henry William Brons (NI). – Austatud juhataja! Ühendkuningriigi opositsioonijuht on andnud teada oma soovist Lissaboni lepingu teatud osade suhtes uuesti läbirääkimisi pidada. See nõuab loomulikult kõigi 27 liikmesriigi nõusolekut. Ta on ka teatanud iseseisvuseaduse vastuvõtmisest, mis eeldab edasiste lepingute puhul referendum korraldamist. Järgnevad valitsused saavad need ettevõtmised muidugi kergesti tühistada.

Kas nõukogu ja komisjon nõustuvad, et konservatiivide juhi plaanid on vaid tühi jutt? Tema partei peab otsustama, kas võtta Lissaboni leping vastu või, mis minu arvates veelgi parem, lõpetada Ühendkuningriigi liikmestaatus Euroopa Liidus.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (FR) Lugupeetud juhataja, austatud kolleegid! Meil on olnud väga huvitav arutelu. Täna teid kommentaaride eest!

Rootsi eesistumine jagab teie rõõmu, nähes, et kõik 27 liikmesriiki on lõpuks Lissaboni lepingu ratifitseerinud. See annab meile tõhusama ja demokraatlikuma Euroopa ning tugevama positsiooni rahvusvahelisel areenil. Olen sellepärast rõõmus.

Samuti nõustun nendega, kes ütlesid, et vaatamata võimalikule kokkulangevusele valis president Klaus lepingu allkirjastamiseks väga sobiva nädala. See on nädal, mil tähistame Berliini müüri langemist, kommunistliku diktatuuri lõppu, Euroopa ühtsuse algust ning Robert Schumani ideede võitu Jossif Stalini ideede üle.

(Aplaus)

– Tšehhi Vabariigist rääkides tahan vastata Andrew Duffi küsimusele. Tšehhid ei saanud täielikku erandit seoses põhiõiguste hartaga. Protokoll 30 ei tähenda, et harta ei oleks Ühendkuningriigile, Poolale ja Tšehhi Vabariigile kohustuslik. See vaid piirab viisi, kuidas kohus seda kasutada saab ning lõpuks oleneb see komisjonist ja kohtust, kuidas seda konfliktide korral interpreteerida.

Nagu peaminister enne lahkumist ütles, kestavad konsultatsioonid tema 26 kolleegiga. See on keeruline, kuid see on tema eesmärk. Ta on juba kutsunud nad järgmisel neljapäeval ametlikule õhtusöögile.

Praegu on liiga vara tegelike nimede üle spekuloida. Ka mina loen ajalehti. Olen kuulnud nii nimesid, keda teie kuulda ei taha, kui ka nimesid, keda te kuulda tahaksite. Ma usun, et ma märkasin kandideerimisavaldustel üht või kaht nime ka siit parlamendist. Olete oodatud oma kandideerimisavaldusi eesistujariigile saatma. Me tutvume nendega tähelepanelikult. Neljapäevani on veel nädal aega. Loomulikult võtame arvesse teie muresid regionaalse ja soolise tasakaalu pärast. See on ka minu arvates väga oluline. Peaksime olema suutelised Euroopa kodanikele näitama, et Euroopat ei juhi ainult mehed. Kuid nagu peaminister juba ütles, luuakse vaid kaks ametikohta. Kõiki nõudmisi on väga raske arvesse võtta, kuid me anname oma parima ning võtame teie nõuandeid arvesse.

Kõrge esindaja valmistab ette ja viib lõpuni raamistiku, mille me just Euroopa välisteenistuse osas vastu võtsime. Ta teeb seda koos parlamendiga enne, kui esitab selle nõukogule, mitte hiljem kui järgmise aasta aprillis.

Nagu on korduvalt öeldud, on kõrgel esindajal ka kohustus vastata küsimustele ning ärakuulamistele siin parlamendis. Seeläbi on tal võimalus arutada ning arendada oma välispoliitilisi vaateid.

Kui liikuda majandusteamadele, siis tahtsin öelda Marita Ulvskogile, keda siin ei pruugi praegu olla, et Rootsi eesistumine pole üldsegi oma väljumisstrateegiade alastest ambitsioonidest loobunud. Vastupidi – on äärmiselt oluline, et me jääksime oma kahe väljumisstrateegia ambitsiooni juurde, mitte küll praegu, vaid veidi hiljem. Kui me seda ei tee, siis laseme oma majandustel eelarvedefitsiiti kasvatada ning see teeb liiga ühiskonna kõige haavatavamatele inimestele. Seda me aga ei soovi.

Näeme tunneli lõpus valgust. Majandus taastub tasapisi, kuid suurem osa liikmesriike kannatab ikkagi suure tööpuuduse all ning seetõttu on praegu veel väljumisstrateegiade rakendamiseks liiga vara. Siiski on meil vaja sellel teemal arutleda. Selleks on vaja luua plaan, juhul kui soovime tulevastele põlvetele jätta jätkusuutliku majanduse.

Kliimamuutuse teemadel tahan öelda, et me ei ole oma ambitsioonidest loobunud. Rootsi eesistumine, komisjon ning paljud teised töötavad nii öösel kui ka päeval. Me veename, räägime läbi, vaidleme, proovime oma partnereid endaga kaasa tuua ja koos meiega pardale saada. On toimunud loendamatuid kohtumisi. Neid toimub veel, olgu et Kopenhaageni tippkohtumiseni on jäänud kõigest 25 päeva.

On tõsi, et üleilmne teadlikkus on olemas ning paljudes riikides üle kogu maailma juhtub palju asju. See on julgustav, kuid see pole piisav, kui tahame kinni pidada kahe kraadi eesmärgist.

Tõsiasi on see, et meil ei ole õiguslikult siduva lepingu jaoks veel kõiki vajalikke osasid olemas. Mul on sellepärast kahju, kuid nii see on. Saame öelda, et me ikka veel püüdleme selle poole, kuid paljud partnerid ütlevad, et nad ei ole veel selleks sammuks valmis. Euroopa on ikka veel juhupositsioonil. Me töötame ikka veel väga ambitsioonika kokkuleppe nimel, millel on selge raamistik ning mis kaasab kõiki partnereid ja ajakava läbirääkimiste lõpuleviimiseks. Eesmärk on asendada Kyoto siduva kokkuleppega. Soovin tänada parlamenti nii töö eest, mida pragu sellel teemal tehakse kui ka töö eest, mida parlament hakkab pärast Kopenhaagenit tegema.

Euroopa on ikka veel juhupositsioonil ja me kavatseme sellega jätkata. Siiani on meil kõige suuremad ambitsioonid. Me oleme komisjoni hinnangud kinnitanud ja toetame neid. Oleme valmis oma osa mängima. Heitkogustele ning maksevõimele tuginedes luuakse üleilmne jaotusalus. Meil on tööühm, mille ülesandeks on uurida sisemist koormuse jagamist. Siiski ei olnud liikmesriigid veel valmis avaldama meie makstavat täpset summat. See on nii seetõttu, et soovime teistele riikidele survet avaldada. Ka nemad peaksid maksma, sest see on nende huvides.

Seega veedame iga ärkvel oldud minuti sellega töötades. Täname teid julgustuste eest ning ootame koostööd parlamendiga nii selles osas kui ka teistel teemadel!

Margot Wallström, komisjoni asepresident. – (FR) Kuna Rootsi peaminister rääkis prantsuse ja inglise keeles, peaksin mina rääkima rootsi keeles.

– (SV) Austatud juhataja! Üritan rääkida rootsi keeles ning öelda midagi olulise teema kohta, mis täna siin tõstatati. Nimelt selle kohta, kuidas uue lepingu tekst on seotud reaalsusega, mida meie muuta soovime, kuidas Lissaboni leping peab meid juhendama ning andma meile tööriistad, mida vajame kliimamuutusega võitlemisega seonduvate otsuste vastuvõtmiseks ning võitlemiseks majanduskriisiga ja sellest tulenevaga, milleks on töötus ja sotsiaalsed probleemid. Lissaboni leping peab meid aitama ka sisserändeprobleemidega tegelemisel ning teiste teemadega, mis on meile väga olulised.

Niimoodi need asjad seostuvad, täpselt nagu Michel Barnier ennist ütles. See on muidugi omakorda seotud rakendamise ja läbiviimisega ning nendega, keda me nimetame oma esindajateks komisjonis ning otse loomulikult ka juhtidega tippametikohtadel, mis tuleb nüüd täita. Nagu te teate, on vähemalt rootsi keeles öelduna asi nõnda, et õige mees õiges kohas on sageli naine. Usun, et see kehtib ka praegusel juhul. Õnneks tean, et mul on komisjoni presidendi toetus, kui ütlen, et menetlus, mida nüüd järgida tuleb, on demokraatlikust vaatevinklist väga oluline. Nüüd on ka liikmesriikidel võimalus näidata, et nad ei ole selle põhimõtte suhtes silmakirjalikud, vaid et neil on tõepoolest kompetentsed ja võimekad naiskandidaadid.

Vastasel juhul muutuvad need, kes moodustavad ELi elanikkonnas enamuse, demokraatlike otsuste tegemisel vähemuseks. Nagu Václav Havel on palju kordi kirjutanud ja öelnud, ei ole demokraatia taevast kukkunud. Seda tuleb säilitada ning selle eest tuleb pidevalt võidelda. Oleme loomulikult Rootsi eesistumisega koostööd teinud. Ma sooviksin jällegi nii enda kui ka komisjoni poolt Rootsi eesistumisele tänu avaldada raske töö eest sellega, mida nüüd rakendama hakatakse!

Nagu José Manuel Barroso ennist ütles, on komisjon täna vastu võtnud otsuse esimeste meetmete puhul, mille eest me vastutavad oleme – kodanikualgatus. Kui saadame välja rohelise raamatu kümne küsimusega, alustame laia ringi konsultatsioonidega. Kui saame sellele jaanuari lõpuks piisavalt vastuseid, loodame pärast kiiret arutelu, kaasaarvatud ka siin parlamendis, jõuda kodanikualgatusega järgmise aasta lõpuks nii kaugele, et see on rakendamiseks valmis. See on loomulikult hea näide sellest, kuidas saame kasutada Lissaboni lepingu uusi osi ja selle pakutavaid uusi võimalusi kodanikele suurema sõnaõiguse ja mõjuvõimu andmiseks.

Kliimaprobleemi ja -kõnelusi on juba paljud inimesed ja Euroopa asjade riigisekretär maininud. Loomulikult on meie suurimaks tugevuseks üksmeel ja nõudmine tugeva ja loomulikult siduva kokkuleppe järele. Saame vaadata lepingu vormi siis, kui teame, mida meie partnerid läbirääkimiste lauas pakuvad. Loodan, et me jätkame tihedat koostööd Lissaboni lepingu rakendamisel. See töö peab algama praegu nii siin kui ka komisjonis. Ma esitan hea meelega José Manuel Barrosole parlamendi vaated sellest, kuidas komisjoni tööd organiseerida. Me oleme lepingu valvurid ning kindlustame, et lepingut täht-tähtelt järgitaks.

(Aplaus)

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Elena Oana Antonescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Saastekvootidega kauplemise süsteemi õigusaktide rakendamine toob endaga kaasa kulusid, mis jaotuvad igas riigis erinevalt vastavalt antud riigi majandusmudelile. Mõnel riigil on olemas juba lai valik võimalusi heitkoguste vähendamiseks ilma energiahindasid oluliselt tõstmata. Need riigid aga, milles on käimas protsessid energiaspektori ümberkujundamiseks, tunneksid nende meetmete mõjusid ebaproportsionaalselt just tarbija tasemel seoses nende võimega maksta nende muutuste eest. Riik, mille energiaallikate seas on suur osakaal tuuleenergia, investeeris oma arenemise käigus taastuvenergia ressursidesse ning tekitas seejuures siiski saastet. Samas aga seisab riik, mille energiatootmine sõltub suuremal määral söest, nüüd tehnoloogilise lünga ees, millest tuleb üle saada ning samal ajal ka veel saastavate ainete heitkoguseid vähendada. Ida-Euroopa riigid ongi viimases olukorras. Sel põhjusel arvan, et seda tuleb arvesse võtta, kui tehakse otsuseid kliimamuutuse vastu võitlemisega seoses, ning mitte kehtestada viimati liitunud riikidele teatud maksusid, mis nende majandustele liigse koormuse paneksid.

Elena Băsescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Hetkel pöörab Euroopa Ülemkogu erilist tähelepanu Euroopa Liidu majandus- ja finantsolukorrale. Üleilmne finantskriis andis Euroopa riikidele, kodanikele ja ettevõtetele tugeva hoobi. Arvestades sellega, et eeldatavasti langeb töötuse tase Euroopas veel edasi, tuleb pühendada jätkuvaid ressursse dünaamilise tööturu poliitikate loomisele. Euroopa Komisjoni hinnangul tõuseb töötuse tase kõikide 27 liikmesriigi ulatuses 10,25 protsendini. Nõukogu ja komisjon peavad jätkama oma jõupingutustega loomaks taastamise strateegia, rakendades koostöös Euroopa Parlamendi ja liikmesriikidega Euroopa majanduse taastamise kava.

Valitsustele kriisiga võitlemise strateegiate peatamise tähtaegade määramisel tuleb võtta eraldi arvesse iga liikmesriigi olukorda ja kohustusi. Rumeenia puhul katavad kokkulepped Euroopa Liidu ja rahvusvahelise rahandusfondiga 2009. ja 2010. aastat. Seetõttu katkestaks nimetatud rahalise toetuse pakkumise lõpetamine Rumeenias käiku lastud kriisiga võitlemise programmi. On kahetsusväärne, et ebastabiilsus, mille põhjustas Rumeenia parlamendi enamuse blokeerimine (PSD (Sotsiaaldemokraatlik Partei) + PC (Konservatiivide Partei), PNL (Rahvuslik Liberaalne Partei), UDMR (Rumeenia Ungarlaste Demokraatlik Liit) seab kahtluse alla kolmanda osamakse saamise rahvusvaheliselt rahandusfondilt.

Dominique Baudis (PPE), kirjalikult. – (FR) Pärast läbirääkimisi Euroopa Ülemkogu kohtumisel 29. ja 30. oktoobril ning Tšehhi konstitutsioonikohtu otsust 3. novembril kirjutas Tšehhi Vabariigi president Václav Klaus Lissaboni lepingule alla.

Nüüd saab leping lõpuks jõustuda ning sellega on institutsioonidele kaheks ja pooleks aastaks loodud ka välisasjade kõrge esindaja ametikoht ning Euroopa Ülemkogu alalise eesistuja ametikoht. Uue komisjoni struktuur nagu ka inimeste valik Euroopa Ülemkogu alalise eesistuja ning välisasjade kõrge esindaja kohtadele on väga tähtsad.

Eesistuja valik on tähtis seepärast, et just tema kehab Euroopat järgmised kaks ja pool aastat. Ka on välisasjade kõrge esindaja valimine globaliseerumise ja kontinentidevaheliste võimuvõitluste ajastul ülima strateegilise tähtsusega.

19. novembril toimub nende ametisse nimetamise arutamiseks Euroopa Ülemkogu erakorraline koosolek. Oleme jõudnud Euroopa ajaloos pöördepunkti. Teie, meie riigi- ja valitsusjuhtide, otsused kujundavad Euroopa, mida te tulevikuks tahate. Seepärast olge ambitsioonikad, sest Euroopa peab jätkuva arengu saavutamiseks olema dünaamiline, tõhusalt toimiv ja poliitiline ning oskama sündmusi ennetada.

Maria Da Graça Carvalho (PPE), kirjalikult. – (PT) Tervitan ELi riigi- või valitsusjuhtide poolt möödunud kuu Euroopa Ülemkogu kohtumisel üles näidatud kindlameelset pühendumust jätkata kliimamuutuse vastase võitluse juhtimist!

Euroopa juhid toetasid hinnangut, mille kohaselt võivad arenevate riikide kogukulud seoses kliimamuutuse leevendamise ja kohandamise meetetega tõusta 2020. aastaks umbes 100 miljardi euroni aastas. EL tugevdas oma läbirääkimispositsiooni kokkuleppega arenevate riikide ning eriti kõige vaesemate riikide rahastamise suhtes. Kuid mulle valmistab muret asjaolu, et ei ole veel tehtud selget otsust seoses ELi panustega ning iga liikmesriigi osaga kogupanusest, milles võetakse arvesse ka iga riigi maksevõimet. Selleks et Kopenhaageni konverents oleks edukas, on kindlasti vaja poliitilist kokkulepet, mis hõlmab palju ulatuslikumalt kõige tähtsamaid punkte, seda eriti seoses kõikide asjasse puutuvate osapoolte kohustustega.

Nessa Childers (S&D), kirjalikult. – Taas ei suutnud Euroopa juhid lahendada takerdunud olukorda seoses Kopenhaageni konverentsi läbirääkimistega. Loomulikult tehti sellest tippkohtumisest meedias edukas sündmus, kuid reaalsuses ei saanud me midagi peale latramise. Meie Euroopa juhid oleksid saanud teha õiglase ja tõsiseltvõetava pakkumise seoses arenevate riikide toetamisega, et katta kulud, mis kaasnevad võitlemisega kliimamuutuse vastu, mis neid riike kõige enam mõjutab, kuid mille eest on meie arenenud riigid vastutavad. Tippkohtumine ei vastanud Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni ega ka maailma kodanikuühiskonna standarditele, mis nõudis ELilt vähemalt 30 miljardi euro panustamist ning kindlat lubadust, et see lisandub juba olemasolevale ülemeremaade arengutoetusele.

Kopenhaageni kohtumine toimub või mitte, kuid kliimamuutus jääb igatahes meiega veel aastakümneteks. See on 21. sajandi seni suurim katsumus. Kopenhaagenis tuleb saavutada õiguslikult siduv kokkulepe ning selleks peavad Euroopa juhid näitama üles tõelist poliitilist julgust ja vähem latrama.

Diogo Feio (PPE), kirjalikult. – (PT) Nüüd, kus Euroopa suutis lõpuks saada üle kriisist seoses lepingu sõlmimisega ja Lissaboni lepingu on lõpuks kõik 27 liikmesriiki ratifitseerinud, olen rõõmus selle üle, et paigas on uus institutsiooniline ja õiguslik raamistik, millega on võimalik kohandada liidu toimimist kooskõlas selle praeguse suurusega, mis on saavutatud Euroopa Parlamendi volituste konsolideerimisega ning keskendudes riiklike valitsuste rollile eurointegratsioonis.

Seda hetke oleme kõik kaua oodanud ja nüüd kus Lissaboni leping on kinnitatud, saab liit tänu uuele institutsioonilisele raamistikule pühenduda oma eelseisvatele ülesannetele. Siinkohal pean mainima tegevusi, mida oodatakse Euroopa Liidult seoses kriisi lahendamise, majanduse stimuleerimise, turu usalduse tugevdamisega, pannes erilist rõhku tööhõive taseme tõstmisele Euroopas. Nüüd, kus näeme esialgseid märke majanduse taastumisest, peame keskenduma Euroopa majanduse stimuleerimisele ning pöörama erilist tähelepanu esmastele ja teistele sektoritele, eriti põllumajandusele, millele kriis eriti halba mõju avaldas, ning Euroopa järelevalvestruktuuri rajamisele.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Kahjuks oli lõppenud Euroopa Ülemkogu kohtumisel taas peateemaks niinimetatud Lissaboni lepingu 2009. aasta lõpuks jõustumise garanteerimise tingimuste vastuvõtmine ehk siis seisukohtade võtmine, mis võimaldaksid Tšehhi Vabariigi lepingu kiiret ratifitseerimist. Euroopa Liidu juhtide peamiseks mureks on institutsioonilised küsimused, millega tagada Euroopa Liidu kiirem kapitalistlik, föderalistlik ja militaarne areng.

Seepärast jäid tagaplaanile majandus-, finants- ja sotsiaalkriisi puudutavad probleemid. Need vähesed edusammud, mida üldse tehti, olid võimalikud ainult tänu mitme liikmesriigi tähtsate sektorite surveavaldustele, millest on heaks näiteks piimakriis. Kuid isegi siin suurendas nõukogu 2010. aasta eelarvet kõigest 280 miljonit eurot.

Kuid nõukogu juhtnööride alusel Euroopa Komisjoni äsja esitatud ettepanekud on väga murettekitavad nii liigse eelarvepuudujäägi kui ka väljakuulutatud pensioniea tõstmise seisukohalt. Selle asemel, et leida vastus tõsiste vaesuse ja töötusega seostuvatele sotsiaalprobleemidele, lubavad nad hoopis meetmeid, mis sotsiaalset olukorda ja juba olemasolevat karjuvat ebavõrdsust veelgi halvendaksid.

Zita Gurmai (S&D), kirjalikult. – Nõukogu kohtumine oli Euroopa liidu jaoks ülioluline, kuna sellega kõrvaldati viimased takistused Lissaboni lepingu jõustumise teelt. Kuid tahan hoiatada, et seda ei tohi võtta kui tulemust iseenesest. Oleme alles poolel teel ning nüüd peame harjuma uue institutsioonilise raamistikuga. Mis kohanemisse puutub, siis on parlament teinud juba häid edusamme oma kodukorra eeskirjade ülevaatamisel ja arutlenud ka uute institutsioonide üle, nagu Euroopa välisteenistus. Järgmiseks sammuks on seada sisse komisjon, mis näitab üles tõelisi juhiskusi ning kehastab meie väärtusi. Seepärast palun liikmesriikidel nimetada ametisse pädevad ja kvalifitseeritud inimesed ning teha ka kõik võimalik, et saavutada komisjonis suurem sooline tasakaal. Samuti peame täitma tähtsaimad juhikohad esimesel võimalusel ilma aega raiskamata. Aega pole raisata. Kui peame end universaalsete väärtuste kandjaks, vajame juhte, kes suudavad neid väärtusi usutavalt esindada. Näiteks Kopenhaagenis, kus riigid inimkonna lähituleviku üle arutavad, vajab Euroopa kokkuleppe saavutamiseks kogu oma talente, vastutusi ja heldust.

Marian-Jean Marinescu (PPE), kirjalikult. – (RO) Kõigepealt soovin öelda, et olen väga õnnelik Tšehhi Vabariigi Lissaboni lepingu ratifitseerimise üle. Lissaboni lepingu jõustumine 1. detsembril ja sellega loodavad uued institutsioonilised määrused annavad Euroopa Liidu esindajatele palju paremaid vahendeid, et tegeleda nii majandus- ja finantskriisi tagajärgede kui ka Kopenhaageni kliimaläbirääkimistega. See, et on märke majanduse taastumisest, ei tähenda, et peaksime võtma kohe tagasi ka toetamise poliitika, kuna see võib pikemas perspektiivis majandusele negatiivset mõju avaldada. Loodan ka, et liikmesriigid jõuavad seoses koordineeritud strateegia loomisega stimuleerivate meetmete tagasivõtmiseks üksmeelele, kui selleks õige aeg kätte jõuab. Ootame ka tulevast kokkulepet seoses ettepanekute paketiga uute finantsjärelevalve struktuuride sisseseadmiseks Euroopa Liidus. Lõpuks ei tohi unustada ka seda, et Euroopa kodanikud ootavad ühinenud Euroopalt veelgi enam ning tahavad, et EL parandaks lähiaastatel tööturu olukorda. Seepärast peavad Euroopa institutsioonid edendama esimesel võimalusel uusi dünaamilise tööturu poliitika.

Iosif Matula (PPE), kirjalikult. – (RO) Soovin väljendada oma toetust Euroopa Komisjoni ja Euroopa Ülemkogu seisukohtadele esitatud dokumentides. Kopenhaageni konverents on lähenemas ja EL peab mängima olulist rolli läbirääkimistes ulatusliku ja ambitsioonika kliimamuutuse vastu võitlemise üleilmse kokkuleppe sõlmimiseks.

Euroopa Ülemkogu järeldustes on toodud välja nii üleilmsel kui ka Euroopa tasemel vajalikud rahalised vahendid võitlemaks kliimamuutuse negatiivsete mõjudega, nagu näiteks põuad, tulekahjud ja üleujutused, mis igal aastal nii palju inimesi nõuavad ja suurt kahju tekitavad.

Arvan, et EL peab pakkuma liikmesriikidele võimalikult järjepidevat rahalist toetust niisutussüsteemide, tammide ehitamise, metsade istutamise ja taastuenergia allikate, nagu päikese-, tuule-, hüdroenergia ja biokütuste kasutuselevõtmise soodustamiseks. Vajadus ELi rahalise toetuse järele on märgatav ka kohalike omavalitsuste ning erasikute tasandil, kus puuduvad vajalikud rahalised vahendid hoonete energiatõhususe tõstmiseks. EL peab sellele aspektile endiselt palju tähelepanu pöörama, et kodanikud ka edaspidi Euroopa poliitikates kesksel rollil mängiksid.

Franz Obermayr (NI), kirjalikult. – (DE) Paari päeva eest Euroopa Ülemkogu tippkohtumisel juhtunu on ennukuulmatu ja paneb vankuma usu sellesse väärtuste ühendusse, mida EL nii tihti rõhutab. EL tahtis sundida president Klausit lepingule iga hinna eest alla kirjutama ning andis selleks isegi heakskiidu ajaloolisele ebaõiglusele. Kuni 1947. aastani kuulutati Beneši määruste kohaselt ainult rahvuse alusel 2,9 miljoni inimest riigi vaenlasteks ning saadeti riigist välja. Selle tulemusena suri traagiliselt 230 000 inimest. Määrused ei otsusta inimeste üle nende kuritegude alusel, vaid lähtuvad puhtalt etnilisest päritolust. Tänapäeval nimetaksime seda etniliseks puhastamiseks, mille kõik liikmesriigid avalikult hukka mõistma peaksid. Õiguslikust vaatepunktist võeti ümberasustatud inimestelt õigus süütuse presumptsioonile, õiglasele kohtuprotsessile ja piisavale kompensatsioonile sundvõõrandamise eest. Rahvusvahelise õiguse professor ja ÜRO raportöör Felix Ermacora jõudis oma 1991. aasta õigusraportis järeldusele, et antud väljaajamine oli samaväärne genotsiidiga. Kuid vaatamata kõigele sellele ning ilma mingisuguse objektiivse õigustuse

anti president Klausile erand, millega tagati ELi põhiõiguste harta mittekohaldamine. Kuid see n-ö joonealune märkus ei jõustu enne, kui Island või Horvaatia on lepingu ratifitseerinud. Selle aja jooksul saab aga esitada hüvitamisinõudeid.

Rovana Plumb (S&D), kirjalikult. – (RO) Vaatamata sellele, et EL on võitluses kliimamuutusega eesrinnas, ei piisa liidu ühepoolsetest tegevustest.

Üleilmset lepingut kliimamuutuse tagajärgede vähendamise ja nendega kohandamise kohta ei ole võimalik sõlmida ilma arenevaid riike ja eriti nende seas kõige arenenumaid riike kaasamata. Kliimamuutuse mõjud avaldavad nende riikide arengule juba mõju: põud, üleujutused, loodusõnnetused, kõrbestumine ning kõik sellega kaasnevad majanduslikud ja sotsiaalsed tagajärjed.

Igat liiki tegevused nende tagajärgede vähendamiseks ja olukorraga kohanemiseks nõuavad robustset mehhanismi arengute mõõtmiseks, nendest teavitamiseks ja nende kinnitamiseks koos korralikult hallatud fondiga, mis koosneb avaliku ja erasektori rahalistest vahenditest.

Need ühendatud jõupingutused aitavad saavutada kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise, jätkusuutliku majanduse loomise ja keskkonnasõbralike töökohtade loomise eesmärgid.

Joanna Senyszyn (S&D), kirjalikult. – (PL) Peagi jagab president Barroso uutele volinikele nende portfelliid. Loodan, et ta ei tee samasugust suurt viga nagu viimasel parlamendi ametiajal, kui määras õigusküsimuste volinikuks kandidaadi, kelle puhul oli tegemist 19. sajandi mõttelaadiga meesšovinisti, homofoobi ja katoliiklasest fundamentalistiga. Sel ajal ei lubanud Euroopa Parlament komisjoni sel viisil ohustada. Loodan, et parlament ei pea seekord taas sekkuma.

Vastavalt José Manuel Barroso avaldustele tuleks portfelliid jagada kuldsest tasakaalupõhimõttest lähtudes. Komisjon peaks olema oluliselt rohkem sotsiaalsem ja volinikud pädevad. President Barroso ei pea enam taasvalimise pärast muretsema, mis tähendab, et ta saab keskenduda kriisi küsimustele ja oma programmi sotsiaalsetele aspektidele. Sel põhjusel on hädavajalik, et majanduslikud ja sotsiaalsed portfelliid antakse volinikele, kes on valitud meie sotsiaaldemokraatide poliitilisest perest.

Kui komisjon ei ole soolises tasakaalus, on see märgiks tõelise tasakaalu puudumisest. On viimane aeg teha pidevalt saavutamata ideaal naiste ja meeste võrdsusest praktiliseks reaalsuseks. Euroopa Liidu kõige kõrgematele ametikohtadele on valitud mehed (Euroopa Parlamendi president ja Euroopa Komisjoni president). Kahjuks on see naiste avalik diskrimineerimine. On aega seda muuta ning teha ELi õigusaktid, mis iga laadi diskrimineerimise keelavad, lõpuks ka reaalsuseks. Saabunud on naiste aeg! Väga lihtne on leida sobilikke kandidaate Euroopa Liidu 250 miljoni dunaamilise julge ja tugeva naiskodaniku seast, seda kaasa arvatud Euroopa Ülemkogu alalise eesistuja ning ühise välispoliitika kõrge esindaja kohale.

16. EL-Venemaa tippkohtumine 18. novembril 2009 Stockholmis (arutelu)

Juhataja. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on nõukogu ja komisjoni avaldused seoses ELi-Venemaa tippkohtumisega 18. novembril 2009 Stockholmis.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Austatud juhataja! Nagu te just ütlesite, leiab tippkohtumine ELi ja Venemaa vahel aset 18. novembril Stockholmis. ELi jaoks on see hea võimalus hinnata enda ja Venemaa vahelisi suhteid. Tean, et paljud parlamendiliikmed jälgivad väga hoolikalt Venemaa arenguid. Seetõttu sooviksin rääkida peamistest teemadest, mida kavatseme tippkohtumise ajal arutada. Olen kindel, et austatud volinik soovib komisjoni vastutusalaga seonduvast täpsemalt rääkida.

Üldiselt soovime, et tippkohtumine arendaks ELi ja Venemaa vahelist strateegilist partnerlust. Meil on Venemaa koostööst igal alal palju võita. Vajame Venemaad, kui tahame olla võimelised vastama tõhusalt üleilmsetele väljakutsetele. Siiski peame Venemaale selgeks tegema, et meie partnerlus peab tuginema ühiste kohustuste ja väärtuste austamisele. See tähendab inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtete austamist. Tippkohtumine annab meile võimaluse avaldada Venemaale survet, et see täidaks oma lepingulisi kohustusi neis ja muudes valdkondades.

Üks tähtsamatest teemadest on kliimamuutus. Nõukogu rõhutab tõsisasja, et tihe koostöö ELi ja Venemaa vahel on Kopenhaagenis tulemuse saavutamiseks oluline. Venemaa peaks lubama reaalselt ja võrreldavat kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist, mis vastab G8 kohtumisel L'Aquila's kokku lepitud kahe kraadi eesmärgile.

Energiateema on eelnevaga seotud. Tegemist on energia tõhususe ja turvalisuse teemadega. Kuna Venemaa on ELi kõige olulisem energiapartner, annab tippkohtumine meile võimaluse rõhutada vajadust usalduse ja läbipaistvuse järele energiaalastes suhetes ELi ja Venemaa vahel. Samuti väljendame oma pettumust selle üle, et Venemaa tõmbus hiljuti energiaharta lepingust tagasi.

Loodame, et tippkohtumisel luuakse ja kiidetakse heaks tugev eelhoiatusmehhanism. Seda peaksid saatma kindlad Venemaa ning oluliste kolmandate riikide garantiid, et tulevaste energiavaidluste puhul gaasi transiit või eksport Euroopa Liitu ei vähene ega peatu.

Arutame ka majandus- ja finantskriisi probleeme. Nõukogu sooviks tippkohtumisel jõuda kokkuleppele vajaduses pidevate ja koordineeritud pingutuste suhtes, mida on vaja, et vastata kriisile. Nõukogu kinnitab, et meie majandused peavad olema avatud ning vältida tuleb proteksionistlikke meetmeid. Tippkohtumine annab meile võimaluse hinnata edu, mille oleme saavutanud oma töös seoses nelja ühisruumiga. Kasutame võimalust rõhutada edu olulisust valdkondades, kus see on vajalik või kus on probleeme.

Venemaa seisukoha muutus seoses Maailma Kaubandusorganisatsiooniga on loonud uue olukorra, mida me hetkel analüüsime. Venemaa WTOga liitumise edasilükkumine mõjutab meie kahepoolseid suhteid, muuhulgas ka ELi ja Venemaa vahelist uut kokkulepet. Me kordame oma toetust Venemaa liitumisele WTOga, sest see on oluline Venemaa integratsiooniks maailma majandusse.

Samal ajal peame jätkama tööd ülejäänud kaubandus- ja majandusprobleemidega, milleks on näiteks maksud Siberi õhuruumi ületavate lendude puhul, piirimeetmed, mis segavad tarbesõidukite importimist Venemaale, diskrimineerivad maanteemaksud, plaanid piirata kaubakonteinerite importi teedel, ekspordimaksud puidule ja Venemaa hiljuti kasutusele võetud proteksionistlikud meetmed.

Olen väga teadlik, et Euroopa Parlament on mures inimõiguste olukorra pärast Venemaal. Seda tõendab teie otsus anda selle aasta Sahharovi auhind Venemaa inimõiguste kaitsjale. Rootsi eesistumine jagab teie muret. Lubame, et inimõiguste küsimused saavad sellel tippkohtumisel erilise rõhu. Loomulikult tervitame president Medvedevi avaldust inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi teemadel, kuid sellele peavad järgnema konkreetsed teod. Inimõiguste olukord Venemaal on häiriv. Eriti rõhutame hiljutisi sündmusi Põhja-Kaukaasias, kus inimõiguste kaitsjad, korrakaitsjad, võimude esindajad ning kogu elanikkond on kogenud vägivalda. Eriti murettekitav on tõsiasi, et inimõiguste kaitsjaid ja ajakirjanikke on tapetud mitte ainult Põhja-Kaukaasias, vaid kogu Venemaal. Seega kordame oma palvet Venemaale, et antaks parim kindlustamaks, et inimõiguste kaitsjad saavad oma tööd teha ilma, et nad peaksid elama vägivalda, ahistamise või ähvarduste kartuses.

Seoses välispoliitika ja julgeolekuküsimustega rõhutame meie mõlema naabrusega seotud dialoogi säilitamise ja parandamise tähtsust. Peame Venemaaga koostööd tegema, juhul kui tahame saavutada edu pikaajaliste konfliktide rahumeelsel lahendamisel. Loomulikult ei kaldu me aga kõrvale oma peamistest põhimõtetest.

Me tõstatame Gruusia küsimuse ning kordame, et Venemaa peab täielikult austama oma kohustusi, mis ta on võtnud seoses 12. augustil sõnastatud kuuepunktise plaaniga ning sellele järgnenud 2008. aasta 8. septembri kokkuleppega. Peame taaslooma usalduse Ahhhalgori, Ülem-Kodori ja Perevisa kontrollpunkti suhtes. Palume Venemaal ka kasutada oma mõjuvõimu, et anda ELi vaatlusmissioonile ligipääs Gruusia aladele Lõuna-Osseetias ja Abhaasias vastavalt üleriigilise mandaadiga. Tippkohtumine annab meile ka võimaluse hinnata Genfi kõnelustel tehtud edusamme ning selles osas eeldame, et Venemaa jätkab oma lubatud tegevust.

Saame aru, et peame Venemaaga koostööd tegema seoses niiniimetatud külmutatud konfliktidega Transnistrias ja Mägi-Karabahhis. Me rõhutame jätkuva pühendumise olulisust konfliktide lahendamise mehhanismidele, milleks on Minski grupp ja 5+2 formaadis kohtumised Transnistrias.

Venemaa aktiivne pühendumine Armeenia ja Aserbaidžani presidentide dialoogi edendamisse Mägi-Karabahi küsimuses on loomulikult teretulnud. Siiski rõhutame Venemaale, et Minski rühma osavõtt protsessi kõikidest faasidest on oluline. EL on valmis sekkuma ning toetama Minski protsessi muu hulgas ka meetmetega, mis tugevdavad usaldust. Tippkohtumine peaks väljendama oma toetust Armeenia ja Türgi vaheliste uute protokollide ratifitseerimisele ja rakendamisele. Teised küsimused selles osas seonduvad Euro-Atlandi partnerluse ja idapartnerlusega.

Seoses Euro-Atlandi julgeolekuga soovime tungivalt Venemaal võtta Korfu protsessis aktiivne roll enne seda, kui Ateenas võetakse vastu tulevikku vaatav otsus. Tippkohtumisel peaks paluma Venemaalt kinnitust, et ta toetab protsessi peamisi põhimõtteid. Teisisõnu palume täielikku austust Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) õigusnormide vastu ning nende rakendamist. Samuti tunnustame, et OSCE

on Korfu protsessi peamiseks foorumiks ja et kõiki üldise julgeolekustrateegia aspekte tuleks käsitleda tasakaalustatud moel.

Nii palju, kui see ELi puutub, soovime teavitada Venemaad kõikidest intsidentidest seoses idapartnerlusega, ning korrata, et kolmandad riigid võivad ükshaaval vastavalt Praha 2009. aasta mai ühisdeklaratsioonile osa võtta. Tippkohtumine lubab meil ka käsitleda mitmeid rahvusvahelisi ja regionaalseid küsimusi. On ülimalt tõenäoline, et arutame ka Iraani, Afganistani, Pakistani, Lõuna-Kaukaasia ja loomulikult Lähis-Idaga seonduvaid küsimusi.

Austatud juhataja, lugupeetud parlamendiliikmed! Mu sõnavõtt on juba üsna kaua kestnud, kuid tean, et olete sellele asjale pühendunud. Tegemist on olulise tippkohtumisega, mille jooksul käsitletakse paljusid küsimusi. Ootan teie arvamusi ja soovitusi, kui teeme enne tippkohtumist viimaseid ettevalmistusi.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Kõigest aasta tagasi vaatasime üle ELi ja Venemaa suhted ning otsustasime, et vaatamata meie suurtele lahkarvamustele Venemaaga Gruusia konfliktiga seoses, peaks Euroopa Liit arendama koostööd meie suure naaberriigiga, kaasa arvatud uue lepingu sõlmimise suhtes. Tegime ka järelduse, et meie suhe peaks põhinema meie enese huvide hindamisel. Nagu juba öeldud, pööratakse järgmise nädala Stockholmi tippkohtumisel kõige enam tähelepanu valdkondadele, milles meil on ühised huvid, nagu näiteks kliimamuutus ja energia ning üleilmne majanduskriis.

Finantskriis andis Venemaale tugeva löögi ning just selles poliitika valdkonnas on ka Euroopa Liidul kindlad huvid ühise lähenemise leidmiseks. G20 tippkohtumisel antud lubadused on oluline samm õiges suunas. Nüüd on väga oluline, et kõik partnerid nendest lubadustest ka kinni peavad. Väga tähtis on ka see, et Venemaa ei läheks kaasa proteksionismi ahvatlustega. Kaldumine proteksionistlikele tavadele kahjustab juba ELi ettevõtteid.

On selge, et meie arvates on parim tegutsemisviis mitmepoolses vormis eeskirjadepõhine koostöö. Tippkohtumisel on meil taas võimalus rõhutada, kui tähtis on Venemaa liikumine WTO poole. Siiski on veel palju küsimusi seoses Venemaa kavatsusega lõpetada läbirääkimised paralleelselt Valgevene ja Kasahstaniga, kellega neil on plaanis luua tolliliit. Samas loodame saada tippkohtumisel parema arusaamise Venemaa uuest lähenemisest. See on tähtis näiteks jätkuvate läbirääkimiste kontekstis uue kokkuleppe üle, mida komisjon peab ning millesse on vaja selgeid õiguslikult siduvaid sätteid kaubanduse ja investeringute ning energia jaoks.

Tippkohtumine peaks andma ka absoluutse selguse seoses kahepoolse kaubanduse tingimustega alates 1. jaanuarist 2010 tolliliidu uue ühise välistariifi süsteemi raames.

Mis kliimamuutusesse puutub, siis mu kolleeg juba ütles, et tippkohtumisel tuleb rõhutada, milliseid juhtivaid rolle Venemaa ja Euroopa Liit Kopenhaageni kohtumise tulemuste saavutamisel mängida saavad. Arvestades Venemaa märkimisväärset potentsiaali heitkoguste vähendamiseks oma energiatõhususe tõstmisega, on riigil palju võimalusi väga suure panuse andmiseks. Sel põhjusel palume Venemaal võtta endale ELi seni antud panustega võrreldes palju põhjalikumaid kohustusi kasvuhoonegaaside vähendamisel.

Energiaturvalisuse alal jätkub töö täiustatud eelhoiatismehhanismi loomise nimel. Venemaa taganemine energiaharta lepingust on kahetsusväärne, kuid tuleme meelde, et nimetatud lepingu põhimõtted kinnitati Venemaa G8 eesistumise ajal, näiteks St. Peterburi deklaratsiooniga. Seega peaksid need olema meie töö aluseks energiaturvalisuse tagamisel uue ELi ja Venemaa kokkuleppe sõlmimisel. Kuigi peaksime olema valmis arutama Venemaa soovi laiema arutelu üle rahvusvahelise energiaturvalisuse arhitektuuri teemadel, arvan, et ennekõike on oluline kehtestada meie kahepoolse energiasuhte olulisemad punktid.

Vaatamata sellele, et teeme Venemaaga koostööd seoses paljude rahvusvahelistes suhete aspektidega, peame tegema suuremaid edusamme meie koostöös ühises naabruses. Sel põhjusel selgitame edasi oma seisukohta, et idapartnerlusega tagatud poliitiline ja majanduslik stabiilsus on lõpuks ikkagi kõikide osapoolte huvides. Soovitame Venemaal teha jätkuvalt konstruktiivset tööd esiletõusvate probleemide ja konfliktide lahendamiseks, olenemata sellest, kas tegemist on Transnistria või Mägi-Karabaghiga, ning samuti Genfi protsessi kaudu.

President Medvedevi ettepanek laiendada arutelu Euro-Atlandi turvalisuse üle pani aluse uutele läbirääkimiste protsessile OSCE kaitse all. Minu arvates on praegu tähtis, et see arutelu ei juhiks tähelepanu kõrvale meie vahetult eelseisvalt ülesandelt, milleks on lahendada praegused külmunud konfliktid. Nagu juba öeldi, peab ELi-Venemaa strateegiline partnerlus põhinema ühistel kohustustel inimõiguste ja demokraatia valdkonnas. Venemaa on võtnud endale kohustused ÜRO, OSCE ja Euroopa Nõukogu liikmena ning neist tuleb kinni pidada.

Samuti arvan, et kindlasti on vaja veel kaugemale minna ja kõikide eri probleemide lahendamiseks koostööd teha. Teame, et Venemaa ja ELi suhe on kompleksne, kuid selles on ka palju võimalusi ja potentsiaali. Seetõttu jätkame oma põhimõttelisel kursil pidada oma naabriga kriitilisi, kuid samas ka konstruktiivseid arutelusid, olles kindlad, et ka Venemaa teab, et jätkuv strateegiline partnerlus meiega on riigi huvides.

Michael Gahler, *fraktsiooni PPE nimel*. – (DE) Austatud juhataja! On väga hea, et ELi ja Venemaa vahel toimuvad korrapärased tippkohtumised, kuna meil on palju arutada. Ulatusliku päevakorra tipus olevateks teemadeks on plaanitav koostöökokkulepe, energiatarnete kindlustamine, Venemaa liitumine WTOga, kliimamuutus, olukord Kaukaasias ning loomulikult olukord seoses demokraatia ja õigusriigi põhimõtetega Venemaa.

Ka on päevakorras desarmeerimise, relvade kontrollimise ja võimaliku raketikilbiga seotud küsimused. Ka seisame mõlemad silmitsi rahvusvahelise terrorismi ja fundamentalismi ohuga. Iraan tekitab raskusi nii ELile kui ka Venemaale. Me mõlemad kuulume Lähis-Ida kvartetti ning koos USAga on meil kohustus leida selle regiooni jaoks lahendus.

Loodame, et peagi on loodud tingimused viisavabaks reisimiseks ELi ja Venemaa vahel. Olen kindel, et parim viis, kuidas Venemaa noored saavad tõelise ettekujutuse eurooplaste elust ja ideedest ning meie kavatsustest seoses Venemaaga, on takistusteta inimestevaheline suhtlemine.

Minu arvates on selle saavutamise tingimuseks üksmeel ELis ning selge sõnum välismaailma jaoks. Kuigi tegemist on klišeega, olen liiga tihti kogenud omavahelisi lahkarvamusi või lasknud pisiasjadel enda vahele tulla. Mis sellesse puutub, siis ei tohi ükski ELi valitsus uskuda, et suudab pikemas perspektiivis pidada Venemaaga võrdsel tasemel paremaid läbirääkimisi kui me seda ELi ühise jõuga suudame.

Väärtuste ühendusena on meil ühine ülevaade Venemaal valitsevast olukorrast seoses õigusriigi põhimõtete ja inimõigustega ning seda peame ka välja näitama. Kahjuks pidime andma Sahharovi auhinna Venemaa organisatsioonile. Täna eesistujariiki selles suhtes üles näidatud selge seisukoha eest!

Kuna oleme samavõrd sõltuvad ka energiatarnetest, peame kandma hoolt selle eest, et kokkulepped kolmepoolsetes suhetes Venemaa, Ukraina ja ELi vahel oleksid sõnastatud nii, et oleks välditud igatvine gaasirõhu langemine mõnes ELi regioonis. Kaukaasia asjus peame nõudma ühiselt ELi vaatlejatele piiramatut juurdepääsu lubamist.

Mis desarmeerimist või raketikilpi puudutab, siis peab EL oma seisukoha Venemaale ja USAle selgeks tegema. Kui me kõik selle saavutame, võtab Venemaa meid tõsiselt ning saame edukalt koos eksisteerida.

Adrian Severin, *fraktsiooni S&D nimel*. – Austatud juhataja! Arutelud seoses Venemaaga jaotavad meid tihti ideoloogideks ja pragmatikuteks, vastasseisu pooldavateks geostrateegideks ja rahusobitajateks, külma sõja veteranideks ja uus-utilitaarseteks oportunistideks. Arvan, et on viimane aeg nendest valikut nõudvatest manihheismidest kaugeneda ning võtta selged seisukohad seoses meie sooviga astuda Venemaaga konstruktiivsesse ja tulusasse dialoogi.

Mis minusse puutub, siis peaksime oma suhetes Venemaaga olema alati strateegilisest vaatepunktist kindlameelsed, kuid taktikalisest vaatepunktist paindlikud. Peaksime alati oma väärtusi ja huvisid kaitsma, kuid näitama ka mõistmist ja austust Venemaa püüdluste ja huvide vastu.

See on ainus alus, millele on võimalik rajada kindlameelsust ja vastastikust usaldust ning leida vastastikku kasulikke ja vastuvõetavaid lahendusi.

Selleks et olla palju konkreetsem, peame muutma oma idanaabruse rivaalitsevast alast ühiste strateegiate ja projektidega alaks. Ühine strateegia Musta mere piirkonna jaoks võiks hakata vaikselt täiendama meie sünergiat ning meie praegusele lähenemisele rohkem substantsi anda.

Selles kontekstis peame lähenema külmunud konfliktide küsimusele väga ausalt ja avatult ning jätma kõrvale igasugused tabuteemad, otsides lahendust pragmaatilisel alusel.

Peame aitama Venemaal täita ka tema objektiivse vajaduse mitte jääda lõksu võimaliku õlist ja maagaasist sõltuva suurriigina ning saavutama samal ajal oma enda energiaiseseisvuse.

Peame otsima midagi palju loomingulisemat, et leida tõeline koostöö, tehnoloogiline koostöö ja ekspluateerimise koostöö, avades energiaturul.

Peame otsima koos Venemaaga uut üleilmset korraldust või kokkulepet turvalisuse alal. Arvan, et Medvedevi algatust ei tohi kohe tagasi lükata. Mõned leiavad, et see algatus tugineb tagamõttele, millega me leppida ei saa. Teised jälle arvavad, et tagamõtet ei ole ning tegemist on kõigest meie reaktsioonide proovilepanemisega. Mis iganes selle taga ka oleks, meie praegused turvalisuse korraldused pärinevad teistsugustest aegadest ning neid tuleb kaasaegsemaks muuta. Peame vaatama, mis veel paika peab ja neile midagi uut lisama.

Lõpetuseks soovin veel öelda, et me peame kasutama ära uusi transatlantilisi reaktsioone kolmepoolse Venemaa, Ameerika Ühendriikide ja Euroopa vahelise dialoogi avamiseks. Säärasele kolmepoolsele lähenemisele peame mõtlema ka selleks, et olla kindlad, et Venemaa ja Ameerika Ühendriigid ei tee kokkuleppeid ilma meie osalemiseta.

Kristiina Ojuland, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (ET) Proua eesistuja, lugupeetud nõukogu esindaja, lugupeetud komisjoni esindaja! Rääkides ALDE fraktsiooni nimel, tahan ma kindlasti rõhutada seda, et heanaaberlikud ja kahepoolset kasulikud suhted Euroopa Liidu ja Venemaa vahel on väga olulised. Kuid kindlasti eeldavad niisugused suhted mõlemapoolset head tahet. See oli ka asi, millele president Havel täna pealelõunases kõnes viitas.

Kolleegid, me kõik teame seda, et läbi aegade on Venemaa hinnanud seda partnerit, kes on tugev partner. Ja tänane ettevalmistus nädala pärast toimuvaks tippkohtumiseks Euroopa Liidu poolt tegelikult näitab seda, et kui me tahame, siis me suudame rääkida ühel häälel. Ja see on väga oluline – seda näitab ka meie ettevalmistatud resolutsioon – ja kuulates siin nõukogu ja komisjoni esindajaid, on mul selle üle hea meel. Ning ka Lissaboni lepingu ratifitseerimine, mõistagi, loob sellele suurema ja laiemale aluse.

Nüüd aga vaadates Venemaa poolt: tegelikult on Venemaal järgmisel nädalal väga hea võimalus näidata ka enda poolt siirast tahet meiega koostööks, kas või sellistes valdkondades nagu energialulgeolek või uue raamlepingu ettevalmistamine Euroopa Liidu ja Venemaa vahel või ka, näiteks, Venemaa-poolsed käitumis- või mõtlemismallid WTO suunal. Tõsi, praegu on tulnud vastakaid arvamusi: president Medvedev ja peaminister Putin on andnud erinevaid signaale. Ma väga loodan, et järgmisel nädalal saabub Euroopa Liidu jaoks selles osas selgus, millise suuna siis Venemaa WTO poole võtab. Ja kindlasti Euroopa Liit – ma arvan – peab toetama Venemaad tema liikumisel WTO poole.

Aga väga oluline teema, mida Venemaa saab demonstreerida meiega koostööks, on kindlasti kliimamuutuste alane koostöö ja kokkulepe. See on väga konkreetne asi, see juhtub väga kiiresti, juba detsembris Kopenhaagenis tippkohtumisel, ja see on tõesti koht, kus me saaksime teha kokkuvõtte ja vaadata, kas see koostöö Euroopa Liidu ja Venemaa vahel siis on võimalik või mitte.

Kolleegid, väga palju räägitakse viimasel ajal sellest, et Euroopa Liidu ja Venemaa vahel peaksid suhted olema hulga pragmaatilisemad, ja juba olen minagi kuulnud küsimusi selle kohta, et kas siis Euroopa Liit jätab inimõigused, põhiväärtused ja demokraatia teemad just nagu kõrvale. Ma arvan, et me ei saa seda mitte mingil juhul teha, sest kui me seda teeksime, siis me devalveeriksime kõigepealt iseennast ja Euroopa Liitu tervikuna. Ja inimõiguste tõstatamine ei ole mitte selleks, et Venemaad kuidagi kiusata, nurka suruda või õpetada, vaid inimõiguste tõstatamine on eelkõige Venemaal elavate inimeste huvides, see on lihtsate ja tavaliste kodanike huvides.

Ja murepilved inimõiguste valdkonnas kogunevad tegelikult taas Moskva kohale, sest – nagu te eile kuulsite – arutas põhiseaduskohus surmanuhtluse võimalikku taasrakendamist järgmisest aastast ja liberaalide jaoks on see kindlasti väga karm teema. Head kolleegid, pikemalt ei jõuagi siin mainida, aga kindlasti need külmutatud konfliktid, mida on kavas tõstatada, nendest tuleb kindlasti rääkida.

Werner Schulz, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Austatud juhataja, head kolleegid! Sellel aastal ei tähista me mitte ainult Berliini müüri langemise ja rahumeelse revolutsiooni 20. aastapäeva. 1989. aasta oli ka aasta, mil suri Andrei Sahharov, kes mängis olulist rolli totalitaarse idabloki süsteem langemises. Andrei Sahharov jättis meile ka nõuande, et tema riik vajab mõistmist ja surveavaldamist – rõhutatud surveavaldamist. Kuid ma ei tõlgendaks tänapäeval sõna *davlenie* survena, vaid pigem rõhutatud toetusena. Seda tegelikult kõikides valdkondades, kus Venemaa liigub moderniseerimise suunas ning kus hakkavad tekkima märgid sotsiaalsest turumajandusest ja õigusriigist.

Venemaa president Medvedev väljendas hiljuti muret oma riigi stagnatsiooni ja probleemide pärast ning palus abi oma jõupingutustele reformi sisseviimisel. Kui see oli tõsiselt mõeldud palve, siis seda me peaksimegi pakkuma. Selle alla kuulub ka Venemaa kaasamine rahvusvahelistesse õiguslikesse raamistikesse, nagu WTO ja energiaharta. Sel põhjusel ei tohi me luua liigseid takistusi. Venemaa peab ka tunnistama, et ei suuda kriisiga üksinda toime tulla.

Kuid nagu Václav Havel täna juba ütles, peavad partnerid teineteisele ka kogu tõe rääkima. Seepärast soovin öelda järgmist: seal kus võltsitakse valimisi, hakkab isegi juhitava demokraatia kontseptsioon künismi tekitama. Sel põhjusel ongi valimiste kontrollimine ülimalt tähtis. Seal, kus mõrvatakse kritiseerivad ajakirjanikud, sureb ka tõde. Me ei muuda midagi oma muutused-kaubavahetuse-kaudu-lähenedisega. Selle asemel peab meie partnerlus Venemaaga tuginema kindlale väärtustest loodud alusele.

ISTUNGI JUHATAJA: Diana WALLIS

asepresident

Charles Tannock, *fraktsiooni ECR nimel*. – Austatud juhataja! Fraktsioon ECR aktsepteerib Venemaad elujõulise majanduspartneri ja ülemaailmse diplomaatilise jõuna, ent see positsioon toob kaasa ka oma vastutused. Esimene selline vastutus on austada oma naabrite, näiteks Ukraina ja Gruusia territoriaalset terviklikkust ning loobuda solvavast „lähisvälismaa” mõistest.

Ajakirjanike ja inimõiguste aktivistide paljusid lahendamata mõrvajuhtumeid arvesse võttes peab astuma konkreetseid samme ka Venemaa inimõiguste ja õigusriigi kaitseks. Inimõiguste rühmitusele Memorial antud Sahharovi auhind näitab nimelt seda, kui tõsiselt me seda küsimust siin parlamendis peame.

Venemaa peab koostööd tegema ka tuumarelvade leviku ärahoidmisel, seda eelkõige Iraani, ning mitte müüma Iraanile S300 raketisüsteemi, vaid demonstreerima selle ohtliku režiimi suhtes solidaarsust Läänega.

Samuti on väga murettekitav nostalgia kasv seoses Nõukogude Liidu ja Staliniga.

Ja viimaks, kuna läheneb talv, ei tohi Venemaal lubada jälle kasutada diplomaatilise relvana tema tegelikku monopoli gaasi tarnimisel Euroopasse. ELi kohustus ühise energiavarustuse kindluse poliitika raames allikaid ja tarnimist mitmekesistada peab kindlasti tugevdama meie positsiooni Venemaaga läbirääkimiste laua taga.

Vladimír Remek, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (CS) Head kolleegid! Ma ei suuda ette kujutada, et ELi esindajad, kes juhivad Euroopa Parlamendi kavandatud resolutsioonist, suudaksid Stockholmis mingeid tulemusi saavutada. Kui Venemaa delegatsioonil on samasugused suunised, on tippkohtumine läbikukkumisele määratud. Kas me tahame, et läbirääkimised ELi ja Venemaa vahelisele koostööle kaasa aitaksid? Muidugi tahame! Dokumendis on Venemaad sageli nimetatud ELi oluliseks partneriks. Siiski väljendatakse peaaegu kõike pigem nõudmistest kui ettepanekutena. Nii näiteks on vastutus Kopenhaageni kliimakonverentsi õnnestumise pärast Venemaale pandud. Sellest hoolimata oli Venemaa see, kes päästis Kyoto protokolli, kui USA seda ratifitseerimast keeldus. Samal ajal teevad Venemaa suhtes võetud ebareaalsed seisukohad meile ülesandeks tegelda meediavabadusega. Kindlasti pole olukord ideaalne. Samas otsustasime me eelmisel täiskogu istungjärgul Itaalia suhtes, head kolleegid, et see oli siseasi. Itaalia on juhtumisi liidu liikmesriik. Mida me siis loodame saavutada Venemaal? Kui Venemaad loetakse oluliseks partneriks, siis peamegi temaga läbirääkimisi sel alusel.

Fiorello Provera, *fraktsiooni EFD nimel*. – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Ma jään selle resolutsiooni ettepaneku hääletamisel erapooletuks, kuna pean seda mõnevõrra vastuoluliseks. Tegelikult on ka resolutsioonis tunnistatud, et Venemaa ja Euroopa vaheline koostöö on viimase kümne aasta jooksul tohutult paranenud. Tunnistatakse, et Venemaa on tugevdanud suhteid sellistes valdkondades nagu energia, kaubandus, viisade liberaliseerimine, illegaalse immigratsiooni kontroll, võitlus terrorismiga, kliimamuutus ja välispoliitika, ning sellistes küsimustes nagu Iraani tuumarelvad ning rahusobitamine Kaukaasias ja Lähis-Idas.

Kutsudes üles kõike seda saavutama, kritiseerime me samas resolutsioonis kõvasti Venemaa siseolukorda. Venemaa suhtes valitseb üldine vastumeelsus ja usaldamatus ja see ei ole just tugev alus koostööks, mida taotleme. See ei tähenda, et peaksime sulgema silmad demokraatia ja inimõiguste olukorra suhtes selles riigis, kuid ma usun, et praegusel hetkel on rohkem tarvis toetust ja usaldust, mitte kriitikat, eriti kui tahta inimõiguste olukorra parandamist Venemaal.

Zoltán Balczó (NI). – (HU) Seoses ELi-Venemaa suhete temaga pean nimetama ka tänast ametlikku istungit.

Berliini müür varises kokku 20 aastat tagasi, tehes lõpu nõukogude kommunistlikule diktatuurile. Ungarlased olid selle diktatuuri suurimad ohvrid. Pean mainima kaht täiendavat tõsiasja. Kõigepealt see, et *status quo* oleks võinud sellisena jätkuda veel aastakümneid, sest ka lääne võimud tahtsid säilitada Teise Maailmasõja järgset olukorda. Teiseks, isegi siis ei võrdu Nõukogude Liit vene rahvaga, kes samuti kannatas kommunistliku diktatuuri all. On selge, et Venemaa on meie äärmiselt oluline majanduslik ja strateegiline partner.

Euroopa Liit astub välja inimõiguste rikkumiste vastu. Muidugi on õige seda teha. Aga kas selleks on moraalne alus pärast seda, kui see hankis Václav Klausi allkirja Lissaboni lepingule, jättes endiselt kehtima Beneši dekreedid, aktsepteerides selle tagajärjena, et teatavaid inimesi loetakse kollektiivselt süüdi olevaiks?

Viimasel osaistungil arutasime USA-ELi tippkohtumist. Arutelu peamine teema oli: mida peaksime tegema, et Ameerika Ühendriigid meid kasuliku partnerina aktsepteeriks? Praegu tajun ma siin siiski meeleolu: millised tingimused peaksime Venemaale seadma, et saaksime teda usaldusväärse partnerina aktsepteerida? Arvan, et peame püüdma alustada palju tasakaalustatumat koostööd mõlema partneriga, juhul kui me neid partneriteks peame.

Paweł Zalewski (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Lähenev ELi-Venemaa tippkohtumine kinnitab, et Euroopa Liit peab suhteid Venemaaga tööpoolest oluliseks. Selles kontekstis tahaksin juhtida tähelepanu kahele küsimusele, mis on Venemaa ja Euroopa Liidu huvide seisukohast olulised. Need küsimused mõjutavad meie suhteid ning tegelikult määratlevad need.

Ma pean silmas koostööprobleeme energia ja julgeoleku alal. Kui Euroopa Liit ja Venemaa tahavad koos edu saavutada, mis on kindlasti meie eesmärk, siis peame oma seisukoha väga selgelt välja ütleva. Meie vene partnerid teevad seda meisterlikult ja ühetähenduslikult, sest ebaselgus põhjustab arusaamatusi. On oluline, et Euroopa Liit esitaks oma seisukoha täpselt samal viisil.

Kokkulepe, millele Euroopa Parlamendi suurimad poliitilised fraktsioonid seoses resolutsiooni ühisettepanekuga jõudsid ja mis kahtlemata on ka väga hea ettepanek, on samm, mida ma väga kõrgelt hindan. Arvan siiski, et see võiks veel parem olla, kui lisaksime kolmanda muudatusettepaneku, mis rõhutab ELi-Venemaa koostöö tähtsust energiavaldkonnas ning näitab ka alust, millel niisugune koostöö peaks aset leidma. See tähendab, et eriti majandus- ja finantskriisi ajal peaks see koostöö põhinema finantskulude miinimumtasemel hoidmisel, aga ka seda, et paika tuleks panna kõik energiatarnimisega seotud tingimused.

Viimane teema puudutab julgeolekut. Tahaksin öelda paar sõna ettepaneku kohta, mille minu fraktsioon, Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioon, esitas arutelule, mida peetakse Venemaa-Valgevene sõjaliste õppuste üle. Neid õppusi arvatakse tarvis olevat, et tõrjuda võimalikku rünnakut Lääne-Euroopast, Euroopa Liitu ja NATOsse kuuluvate riikide territooriumilt. Mul oli väga kahju, kui sain teavet, et seda arutelu ettenähtud korras ei toimu ning sel teemal ei hakata kõnelema.

Knut Fleckenstein (S&D). – (DE) Austatud juhataja, head kolleegid! Eelmised kõnelejad on juba selgelt esile toonud paljud punktid ja probleemid, näiteks inimõiguste olukord. Meie jaoks on tähtis need punktid selgeks teha, sest ainult sellisel juhul saame pidada avameelset ja ausat arutelu. Kui Venemaa arutab praegu taas kord tõsiselt USA mudeli kohase surmanuhtluse kehtestamist, ei saa me jätta sel teemal oma arvamust avaldamata.

Tahan välja tuua kaks lühikest mõtet. Esimene neist on seotud Venemaa astumisega WTOsse ning ma palun kõigest südamest ka nõukogul ja komisjonil seda liitumist nii palju toetada kui vähegi võimalik. Muidugi peab ka Venemaa täitma oma osa, kuid me mõlemad loodame sellele, ja meile mõlemale oleks see hea, kui sellega seotud arengud liiguksid positiivses suunas. Tõsiasi, et Venemaa tahab WTOga ühineda, mitte lihtsalt moodustada koos Valgevene ja Kasahstaniga tolliliitu, on samm õiges suunas.

Mu teine punkt on siiras soov, et me ei laseks teadusuuringute valdkonnas meie koostöö arengut silmist ning sama loodame ka kodanikuühiskonna valdkonnas. Meil on vaja uut tõukejõudu nii kultuurivahetuseks kui ka noorte vahetuseks, ning seda mitte ainult ühes, vaid mõlemas suunas, nagu ütles Michael Gahler. Iga noor inimene, kes selles osaleb, areneb teiste inimeste mõistmises ning saab sõnumitoojaks meie suhete veel positiivsemate arengute kohta. Ma loodan, et hakkame neist ühistest huvidest rohkem rääkima ning ka need aspektid muutuvad tähtsamaks.

Heidi Hautala (Verts/ALE). – (FI) Austatud juhataja! Puudutan väga lühidalt kolme küsimust. Minu arvates tuleks Venemaale endale kasuks mõistmine, et sellel on vaja õigusriigiks muutuda. On väga raske näha, et Venemaa võiks majanduse või ühiskonnana arenema hakata, enne kui see saab sõltumatu kohtusüsteemi. On võimatu ette kujutada, et välismaised ettevõtted tunneksid ennast turvaliselt, investeerides riiki, kus ei ole sõltumatut kohtusüsteemi.

Teiseks tahaksin rõhutada, et Venemaa tuleb panna kinni pidama rahvusvahelistest mängureeglitest. Euroopa Nõukogus on meil probleemiks see, et Venemaa ei ole veel ratifitseerinud protokolli 14, mis tõhustaks Euroopa Inimõiguste Kohtu tegevust, ning meie Balti mere regioonis tahame ka seda, et Venemaa liituks Espoo konventsiooniga, mis puudutab rahvusvaheliste projektide keskkonnamõju hindamist.

Kolmandaks, inimõigused on juba iseenesest olulised. Sain palju julgustust Cecilia Malmströmi sõnavõtust selle kohta, kuidas inimõiguste küsimusi nüüd tippkohtumisel tõstatada tahetakse. Viige sinna inimõiguste üle peetud dialoogi tulemused ja tehke seda täiesti avalikult.

Jacek Olgierd Kurski (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Nädala pärast toimub ELi-Venemaa tippkohtumine. Tahan sellest rääkida päeval, millel on eriline tähtsus mu kodumaale, päeval, mil Poola sai tagasi oma iseseisvuse. Mitte ainult Poola, vaid ka teiste selle piirkonna riikide iseseisvust on alati ähvardanud nõukogude ja seejärel vene imperialism.

Täna me tahame end viimaks vabade rahvaste Euroopas turvaliselt tunda ning seda enam ei tohi me märkamata jätta, kuidas Venemaa üritab oma impeeriumi uuesti üles ehitada ja seda, et see pole impeeriumi kaotamisega kunagi leppinud. Sellepärast ründas Venemaa Gruusiat. Sellepärast viiakse seal läbi tegevust, mis kavatsuste ja eesmärkide põhjal otsustades on Lõuna-Osseetia ja Abhaasia *Anschluss*. Sellepärast ähvardab ta Ukrainat, sekkub Poola ja Tšehhi Vabariigi raketitõrje kilbi loomisse ning kasutab oma energiaressursse šantažeerimiseks. Sellepärast on midagi sümbolset ja pahaendelist tõsiasjas, et just enne ELi-Venemaa tippkohtumist võttis see riik, kes on praegu Euroopa Liidu eesistuja ja korraldab tippkohtumist – Rootsi – võttis maha oma ökoloogilise veto Nord Streami projektilt. Nord Streamil pole majanduslikult mingit mõtet ja selle ainus eesmärk praktikas on lõhkuda energiasolidaarsuse põhimõte, mis eeldati olevat Lissaboni lepingu üks peamine põhimõte ja ideaal.

Kasutades minu kodumaal populaarsest lausest sõnu, pöördun ma ELi vanade riikide poole: ärge minge seda teed! Ärge ajage asju Venemaaga, kes on uute liikmesriikide vastu poliitiliselt motiveeritud, sest see ähvardab purustada ühtse Euroopa idee.

Anna Rosbach (EFD). – (DA) Austatud juhataja! Venemaal on trükivabadus ainult nimeliselt, mitte tegelikkuses. Kriitilisi ajakirjanikke hirmutatakse, kiusatakse ja tapetakse. Venemaa on ülemaailmses trükivabaduse nimekirjas 153 kohal – teisisõnu, trükivabadus Venemaal on praegu halvem seisus kui Valgevenes, Sudaanis ja Zimbabwes. Kas selle eest peaks tõesti auhinna andma? Ja sellele ei tule veel lõppu. Meil on probleem gaasitarnetega Euroopa kodanikele. Sel aastal näeme jälle, kuidas Venemaa ähvardab gaasitarneid lõpetada, ning on märke, et edaspidi peame igal talvel selleks võimaluseks valmis olema. Kas on siis tõesti õige Venemaale selle eest auhind anda?

Tahaksin nõukogule ja komisjonile soovitada, et selle asemel, et venelastega kõigest kenasti rääkida, oleks asjakohane kõva häält teha ja öelda, et see on lihtsalt vastuvõetamatu. Mida te siis tegelikult kavatsete ette võtta Venemaa ja ELi suhete negatiivsete arengute osas? Kas kavatsete asjadel lasta lihtsalt omasoodu edasi minna? Kas tahate neid tõepoolest selle negatiivse arengu eest autasustada?

Nick Griffin (NI). – Austatud juhataja! Siin kostab lõputut retoorikat sõpruse ja koostöö kohta iga riigiga päikese all, välja arvatud Venemaa. Hiina korraldab Tiibetis genotsiidi. Türgi eitab oma Armeenia holokausti. USA avaldab survet Iraagile ja see omakorda lipitseb USA ees. Aga Venemaa jaoks on meil vaid ülespuhutud ja silmakirjalikud epistlid. See vastuoluline Venemaa-foobia toidab häbiväärselt kaasaegsete Ameerika sõjardite ringkondade uue külma sõja õhutamist.

Muidugi on Venemaa ja selle naabrite vahel mõningaid lokaalseid erinevusi, kuid kas me ei nõustu siis sellega, et järgmise nädala tippkohtumist tuleks kasutada katsena ehitada sildu ja rajada koostööd ida- ja läänepoolse tsivilisatsiooni vahele? Ajaloolistel ja kultuurilistel põhjustel on see kaugelt praktilisem ja turvalisem, kui üritada tekitada ühtsust Euroopa iidse ja igavese vaenlase Türgiga.

Francisco José Millán Mon (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Suhted Venemaaga on väga olulised – see on julgeolekunõukogu alaline liige ja suur sõjaline jõud. Riigiga on vaja koostööd teha, et tegelda Iraani tuumarelva küsimuse, Lähis-Ida probleemi, desarmeerimise, kliimamuutusega jne.

Peale selle on Venemaa Euroopa naaberriik, millega paljudel ELi liikmesriikidel on märkimisväärsed majandussuhted ja mille energiast paljud nendest sõltuvad. See on riik, kellega peame regulaarselt kaks iga-aastast tippkohtumist (mis kindlasti annab hea võimaluse hinnata meie suhete olukorda).

Praegu peame läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle, mis tugevdaks koostööd neljas nn ühisruumis. Minu arvates on neist ruumidest kõige olulisem majandus- ja energiaruum: me vajame avatust, selgeid eeskirju, tagatisi investeringutele ning eelkõige Venemaa ühinemist WTOga.

Seetõttu peaks järgmise nädala tippkohtumine olema võimalus selgitada välja Venemaa kavatsused seoses WTOga ning tagada, et see ei teeks algatusi, mis on sellega sobimatud. Peale selle ei tohiks lubada, et korduks

viimaste aastate gaasitarnete kriis, ning uus leping peab sisaldama ka Euroopa energiaharta põhimõtteid, mis, nagu juba öeldud, on leping, millest Moskva kahjuks taganes.

Samamoodi peame jätkama tööd ka ülejäänud kolmes valdkonnas. Nimetasin juba Venemaa tähtsust ülemaailmse tegijana.

Head kolleegid! Me võime koos Venemaaga palju teha, kuid nagu juba öeldud, on neil suhtel üks aspekt, mida me ei tohiks unustada, sest Venemaa on Euroopa riik ja meie naaber. Nimelt peab Venemaa austama inimõigusi ning täitma kohustusi, mida tema liikmelisus Euroopa Nõukogus talle selles suhtes peale paneb.

Üks ELi välispoliitika kõige ilmsemaid läbikukkumisi on ühise poliitika puudumine Venemaa suhtes. Lissaboni lepingu vahenditega saab olema lihtsam luua selline ühine poliitika, aga meil kui liikmesriikidel on tarvis omada tõelist tahet sellise ühispoliitika loomiseks ning mitte seada ka edaspidi prioriteediks kahepoolseid kanaleid Moskvaga, kusjuures meie huvid on ajuti üksteisest avalikult kaugenenud.

Kristian Vigenin (S&D). – (BG) Austatud juhataja, Benita Ferrero-Waldner, Cecilia Malmström! Ma ei saa oma sõnavõttu alustada, mainimata, et täna tähistasime selles koosolekusaalis Berliini müüri langemise 20. aastapäeva.

Tundus kuidagi, et erilist rõhku pandi sellele, mida oleme kõigi nende aastate jooksul saavutanud, tõsiasjale, et tänu kahekümne aasta tagustele muutustele on Euroopa nüüd ühendatud ning et miskit moodi on jäetud sellesse kaasamata üks riik, mis, kui aus olla, oleks võinud need muutused peatada, kui oleks tahtnud, teisisõnu Nõukogude Liit.

Ütlen seda sellepärast, et minu arvates said need muutused võimalikuks just seetõttu, et Lääs algatas koostööpoliitika Nõukogude Liiduga. Nõukogude Liidu ja tänapäevase Venemaa vahele paralleele tõmbamata tahan öelda, et Benita Ferrero-Waldnerilt ja Cecilia Malmströmit kuuldu on tänuväärne, sest see sisaldab Venemaaga pragmaatilise partnerluse poliitikat, rõhutades, et on küsimusi, milles Euroopa Liit Venemaad kaasamata edu ei suuda saavutada.

Tahaksin muidugi rõhutada, et oleme kindlasti mures inimõiguste olukorra ja muude küsimuste pärast, näiteks tõsiasi, et Amnesty Internationali hinnangu kohaselt muutub olukord halvemaks: kohalike valimiste tulemusi on võltsitud ning kodanikuorganisatsioonide töös esineb probleeme. Igatahes peame oma lähenemisel Venemaale ühisele seisukohale asuma.

See on järeldus, mille peame tegema viimaste aastate põhjal. Tahan öelda ka seda, et üks probleemidest, mis parlamendi kavandatavast resolutsioonist puudub, on idapartnerlus. Tahaksin, et idapartnerluse küsimusele osutataks läheneval tippkohtumisel erilist tähelepanu, sest see on ainus viis, kuidas saame tagada oma uue poliitika edu.

Paweł Robert Kowal (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Venemaa väärrib, et temasse tõsiselt suhtutaks. Arvan, et kui meie partnerid Kremli voliniku kõnet kuuleksid, siis oleksid nad tema hinnangust EL'i-Venemaa suhetele väga üllatunud.

Meie suhtumises ELi-Venemaa tippkohtumisse puudub see vaprus ja siirus, mida on tarvis, et tegelda tõsiselt ELi ja Venemaa ees praegu seisvate põhiküsimustega. Kui ELis ei ole siirust, kui ainult mõned päevad pärast Lissaboni lepingu lõplikku ratifitseerimist Tšehhi Vabariigis kaotavad sõnad energiasolidaarsusest oma tähenduse ning astutakse jätkuvalt samme põhja gaasijuhtme ehitamiseks, kui meie suhetes puudub tõsine suhtumine energiahartasse või Sarkozy plaani või hiljutistesse Venemaa sõjaväeamanöövritesse Poola idapiiril, siis ei saavuta me midagi.

Tahaksin volinikult kuulda üht asja ja palun meile siiralt vastata: millist osa ELi-Venemaa suhetest te peate oma isiklikuks eduks? Kus on meie eduvõimalused selles valdkonnas? Siiruseta ei suuda me midagi üles ehitada.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Austatud juhataja, volinik! sõda Gruusias, läbirääkimised gaasi pärast ja Euroopa Liidu suutmatuse jõuda kokkuleppele mõistlikult ühtse joone üle, mida võtta suhetes Venemaaga, on jätnud oma jälje.

Samas on Venemaa Euroopa jaoks kahtlemata oluline strateegiline partner ja seda mitte üksnes energiavarustuse mõttes. Varsti näeme, kas uus energiakriiside ärahoidmise memorandum ja Euroopa varase hoiatamise süsteem on väärt seda paberit, millele need kirjutatud on – näeme vähemalt sel juhul, kui tekib uus vaidlus gaasi pärast. Tõsiasi on see, et meie sõltuvust Venemaa gaasist ei ole lihtne lõpetada ning vaevalt

Nabucco projekt isegi seda olukorda muudab. Oleks naiivne uskuda, et Teheran ei saa Euroopale survet avaldada.

Ma arvan, et Euroopa Liit peaks ajama Venemaa suhtes mõistlikku ja realistlikku poliitikat. Selleks on tarvis leida tasakaal Euroopa ja Venemaa huvide vahel ning näidata üles respekti Venemaa ajalooliselt tundlike geopoliitiliste küsimuste suhtes. Vastasel korral peame varsti muretsema hakkama mitte ainult kahepoolse jääaja saabumise, vaid ka gaasitüli tõttu Euroopas külmetavate kodanike pärast.

Vytautas Landsbergis (PPE). – (LT) Ma toetan Paweł Zalewski seisukohta, täpsemalt öeldes muudatusettepanekut 1, kuna see juhib tõsist tähelepanu kahele Euroopa Liidu jaoks olulise tähtsusega küsimusele. Esiteks me ei kiida heaks viisi, kuidas kolmas riik ülbelt ignoreerib ja tõrjub Euroopa Liitu, võrdväärset ja austatud partnerit energiavarustuse kindluse küsimustes, mis on Euroopa Liidu jaoks olulised. Teiseks, me ei kiida heaks Euroopa-vastast vahetegemist, mida kolmas riik Nord Streami gaasijuhtme projektis muidugi rakendab. Me peame vastu seisma lobistidele ning ajuti ka ebaausale Euroopa jagunemisele ega tohi andestada Venemaa ülbust meie vastu, siinkohal mõtlen Euroopa Parlamendi vastu. Me ei tohi lubada Gazpromil – põhilisel Nord Streami osanikul – täielikult ignoreerida meie parlamendi resolutsiooni osa ohtude kohta, mida gaasijuhe endast keskkonnale kujutab.

Probleemiks pole üksnes Balti mere traagiline ökoloogiline seisund, vaid ka meie institutsiooni moraalne olukord. Kui hääletasime siin eelmisel aastal, siis nõudsim, et viidaks läbi keskkonnamõtjude hindamine, niisugune hindamine, mis oleks sõltumatu ja mitte juba ette kinni makstud, ja nõudsim, et Balti mere ääres elavatele rahvastele antaks tagatised selleks puhuks, kui peaks toimuma katastroof. Gazprom ei vaevunud Euroopale üldse vastamagi. See on nagu parlamendile näkku sülitamine ja me ei saa vastuseks öelda vaid: „Jah, härra, oli väga mõnus”. Me peame käituma väärilt ja aupaklikult, ilma et manipuleeriksime või blokeeriksime käesoleval ajal Euroopa Parlamendi liikmete algatatud spetsiaalseid arutelusid Balti mere elukeskkonna probleemide üle. Kui me hirmu tõttu nõustume Balti mere mõrvamisega ning uue Moskva-Berliini piirijoonega meres, millel vene sõjalaevad torujuhet turvavad, siis matame maha oma vaba tuleviku. Tõepoolest, energiast lobisedes müüme maha oma tuleviku.

Hannes Swoboda (S&D). – (DE) Austatud juhataja! Peame tõepoolest Venemaad tõsiselt võtma, nagu ütles Paweł Robert Kowal, eriti pärast Lissaboni lepingule allakirjutamist, millega seoses on väga huvitav, et president, kes pikka aega keeldus lepingule alla kirjutamast, Václav Klaus, on võtnud Venemaa suhtes eriti kriitilise hoiaku. Venemaa tõsiselt võtmine tähendab, et Venemaaga tuleb mõistlikke suhteid ja pragmaatilisi majandussuhteid arendada, kuid see ei tähenda, et me ei peaks Venemaal toimuvate poliitiliste arengute suhtes, eriti inimõiguste probleemide osas kriitilised olema.

Oli väga kahetsusväärne, et avastasime, mis toimus viimaste valimiste ajal, et asjad polnud kaugeltki mitte nii, nagu oleksid pidanud olema. Eelkõige tunneme muidugi muret seoses rünnakutega inimõiguste eest võitlejate vastu. Ma ei taha nende rünnakute pärast Venemaa valitsust süüdistada. Mida ma tahan ja mida me nõuame selles resolutsioonis, mis on üks väga hästi tasakaalustatud, on see, et Venemaa peab nende inimõiguste eest võitlejate kaitsmist tõsiselt võtma. Praegu ta seda ei tee, vähemalt mitte piisaval määral. Peaksime selles suhtes oma tähelepanu koondama pigem president Medvedevile kui peaminister Putinile. Erinevused nende vahel ei pruugi väga suured olla, aga kui keegi neist on mõistlikult valgustatud, positiivse hoiaku võtnud, siis on see kindlasti president Medvedev, ning me peame teda selles tugevdama ja toetama.

Mis puutub energiaküsimusse, siis ka selles osas tuleb meil kujundada väga rahulikud, mõistlikud suhted. Mul pole midagi Nord Streami või South Streami vastu, aga ma ei taha meie gaasivarustuse osas sõltuda mitte kellestki, mitte ühestki riigist. Sellepärast pooldan väga Nabucco torujuhet. Võimaluste arvu suurendamine ja mitmekesistamine – see on gaasivarustuse ühenduste puhul otsustava tähtsusega tegur, tulgu need siis mitmesuguseid torujuhtmeid mööda nagu Nabucco või vedelgaasina sadamate kaudu. Asi pole ju selles, et kõnealune riik on Venemaa, vaid selles, et Euroopa ei peaks sõltuma mitte kellestki.

Kui me nüüd lisame oma valikusse Ukraina, siis tahaksin näha, et Ukraina poliitikud tunnistavad oma täit vastutust ja teevad investeeringuid, mis on Euroopaga kokku lepitud. Ma tean, et Venemaa kipub tihtipeale olukorda ära kasutama, aga kui Ukraina täidab oma lubadused, siis ei saa Venemaa olukorda ära kasutada, kuna kõnealused investeeringud tehakse Ukrainas.

Elena Băsescu (PPE). – (RO) Ma tahan resolutsiooni autoreid õnnitleda, sest neil läks korda ühtlustada eri poliitiliste fraktsioonide seisukohad. Stockholmi tippkohtumine pakub meie liikmesriikidele head võimalust demonstreerida, et suudame ühineda. Kuigi kõneleme 23 keeles, võime end väljendada ühel häälel, kui asi puutub meie majanduslike, poliitiliste ja energiahuvide kaitsmisse.

Euroopa Liit peab erilist tähelepanu pöörama energiavarustuse kindlusele, tagades nii püsivad tarned Venemaalt kui ka arendades selliseid alternatiivseid projekte nagu Nabucco ja üleeuroopaline Constanța – Trieste nafta torujuhe.

Meie, rumeenlaste jaoks tähendab energiavarustuse kindlus turvalisust Musta mere piirkonnas. Lahendamata konfliktid selles piirkonnas võivad Euroopa energiapoliitikat kahjustada.

Samal ajal on meil tarvis asendada hoiakud, mis põhinevad mõjusfääridel, hoiakutega, mis põhinevad usaldusel. Venemaa peab Euroopa Liiduga selles maksimaalset huvi pakkavas regioonis koostööd tegema. Energiavarustuse kindlusest sõltub ka teatavate Euroopa Liidu arenguks eluliselt tähtsate projektide edenemine.

Csaba Sándor Tabajdi (S&D). – (HU) Austatud juhataja! Meile on väga oluline luua uus partnerlus ja koostöö ELi ja Venemaa vahel. Siiski takistab seda praegu ajalooline vaidlus mõnede ELi liikmesriikide ja Venemaa vahel. Euroopa Liidu ja Venemaa vahelisi suhteid ei tohi selliste ajalooliste vaidluste pantvangis hoida.

Energiasektoris oleme me teineteisest vastastikku sõltuvad, nagu mainis juba ka Hannes Swoboda. Euroopa Liidu ja Venemaa jaoks oleks energiasektoris kokkuleppele jõudmine väga tähtis areng pärast energiahartast loobumist. Väga oluline oleks ka energia otseliini loomine, et Kesk-Euroopa liikmesriigid ei peaks Venemaa ja Ukraina vaheliste tülide tõttu kannatama.

Lõpetuseks, meil on täielik õigus mõista hukka õigusriigi ja inimõiguste põhimõtete rikkumised Venemaal. Tuleb siiski juhtida tähelepanu ka sellistele inimõiguste rikkumistele nagu kodakondsuse andmisest keeldumine 400 000 Lätis elavale venelasele, mis näitab, et Euroopa Liidul on veel palju ära teha ka enda õuel.

Ivo Vajgl (ALDE). – (SL) Ma toetan Cecilia Malmströmi ja Benita Ferrero-Waldneri seisukohti. Arvan, et kui selline ajakava on paika pandud, siis saab Venemaa ja Euroopa Liidu vaheline dialoog mõlemale poolele kasulik olla.

Täna on meil siin pidulik päev olnud: mälestasime Berliini müüri langemist. Mida me aga siiski meelde ei tuletanud, on see, et samal ajal varises Venemaal kokku üks teine oluline müür ja algas üleminekuprotsess, mis veel kestab. Täna on Venemaa parem riik, kui ta oli enne Berliini müüri langemist, ning mõnikord peame seda endale meelde tuletama. Peaksime mõnikord oma olulisele partnerile Venemaale selle eest tunnustust avaldama ning mitte laskma end kaasa haarata üksnes emotsioonidest, mis tulenevad meie enda ajaloost.

Me vajame Venemaad kui ülemaailmset partnerit maailmapoliitikas ning kui partnerit Euroopa Liidu ja Venemaa vahelistes suhetes. See ei tähenda siiski, nagu arvasid mõned kolleegid, et loobume oma põhiväärtustest. Sedasorti juttudeks pole mul aega.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Tahaksin kõigepealt midagi öelda Benita Ferrero-Waldnerile. Teid ei olnud võib-olla pärastlõunal siin, kui kõneles president Havel. Nagu Kristiina Ojuland ja Martin Schulz, tahaksin minagi viidata president Haveli avaldusele, et Euroopa Liidu kohus on levitada demokraatiat ja austust inimõiguste vastu.

Ka Cecilia Malmström viitas sellele, mille eest tänan teda väga. Te ütlesite, et Euroopa Liit teeb ettevalmistusi tippkohtumiseks Šveitsiga. Te rääkisite kaubandusest, äriettevõtetest, kliimapaketist, kuid unustasite täiesti ära olulised teemad, mis on Euroopa Liidu jaoks võib-olla isegi kõige olulisemad. Minu soov teile, meile ja eelkõige Vene Föderatsiooni kodanikele on see, et EL esindaks sagedamini pigem seisukohta, mille täna visandas Cecilia Malmström, selle seisukoha asemel, mille esitasite teie.

Andrew Henry William Brons (NI). – Austatud juhataja! Enne kui hakkame Venemaad inimõiguste rikkumise eest kritiseerima, peaksime vaatlema samasuguseid rikkumisi Euroopa Liidus endas: riikides, kus opositsiooniparteid füüsiliselt rünnatakse, nagu Ungaris, või kus neid ründab valitseva partei miilits, nagu isegi Ühendkuningriigis, või riikides, kus inimesi vägivallatu teisitimõtleamise eest vangi pannakse või poliitilisi parteisid keelustatakse, nagu Belgias.

Me peame juhtima suhteid Venemaaga, lähtudes meie oma liikmesriikide huvidest, ja silmakirjalikud emotsioonipursked lõpetama.

Cecilia Malmström, nõukogu esistuja. – (SV) Austatud juhataja, tänan teid väga konstruktiivse arutelu eest! Usun, et enamik meist nõustub, et Venemaa on ELi strateegiline partner ja et meie suhted selle riigiga on olulised. See peab olema partnerlus, mis põhineb vastastikusele austusele, meie ühistele kohustustele ja ka väärtustele, mida Euroopa Liit kaitseb, kui tegemist on inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtetega.

Peame selles osas väga selgelt väljenduma ja ma usun, et need, kes mind kritiseerisid, näiteks Anna Rosbach, ei kuulunud arvatavasti mu sissejuhatavat sõnavõttu, sest ütlesin siis väga selgelt, et tunneme muret arengute üle seoses inimõigustega Venemaal. Venemaa on meie oluline naaber. Meil on muidugi palju lahendamata küsimusi ja arvatavasti ei usu keegi meist, et me Stockholmi tippkohtumisel kõik need küsimused lahendame. Siiski on see väärtuslik võimalus kokku saada ja rääkida.

Meil on ühiseid küsimusi, milles suudame ehk lahendusele pisut lähemale jõuda. Need on Lähis-Ida ja Afganistani küsimused ning praegusel hetkel on muidugi väga asjakohane kliimateemaline tippkohtumine Kopenhaagenis. Siis veel finants- ja majanduskriis ning meie ühised kohustused, mis sellega seotud on, samuti meie energia-alased suhted, liitumine WTOga ning mitmesugused välis- ja julgeolekupoliitikaga seotud küsimused. Meil on tarvis koostööd teha, et lahendada konfliktid meie ühisruumis. Tuleb kindlaks teha konkreetsed küsimused, mille puhul mõlemad pooled koostööst kasu saaksid. Peame seda tegema õigel ja austusväärsel moel, loobumata oma väärtustest.

Loodan, et tippkohtumine aitab tugevdada ka meie strateegilist partnerlust ja avab tee meievahelisele konstruktiivsele koostööle. See võiks olla väga positiivne. Olen lugenud resolutsiooni, millele paljud teist viitavad ja mille üle, nagu ma aru saan, te homme hääletama hakkate. Ma arvan, et see on üks äärmiselt hea resolutsioon, ja samuti arvan ma, et on suurepärane, et kokkuvõttes valitseb komisjonis nendes küsimustes suur üksmeel, nagu ka nõukogus ja Euroopa Parlamendis.

Nagu paljud teist juba ütlesid, on meil tarvis kõnelda ühel häälel, kui räägime Venemaaga. Kui me jõuame kokkuleppele ning peame selget ja konstruktiivset dialoogi, on see hea Venemaale, on see hea Euroopa Liidule, ning on hea paljudele asjakohastele küsimustele Euroopa ja maailma maastaaabis.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Ühest küljest on Venemaa strateegiline partner, aga see on ka naaber, ning naabrina on asi palju keerulisem. Arvan siiski, et eelkõige majandusliku ebakindluse ajal on seda enam oluline tagada, et Euroopa ja Venemaa vahelised suhted toimiksid võimalikult tõhusalt, et pakkuda turvalisust, stabiilsust ja hüvangut meie kodanikele, aga ka Venemaa kodanikele. Peame sellepärast oma jõupingutusi kahekordistama, et leida ühine toetuspunkt neis küsimustes, kus meie vaated lahku lähevad, – näiteks inimõiguste või ühise naabruse küsimustes – kuid hoidma ust lahti dialoogile ja arutelule, mis respektierivad meie erinevusi, ent respektierivad ka meie ühiseid kohustusi. Selline on, nii-öelda, pealiin.

Lubage mul nüüd rääkida mõnest väga erilisest asjast. Venemaa ühinemine WTOga on ja jääb meile keske tähtsusega eesmärgiks. Seda öeldes on aeg lahendada mõned küsimused, mis jäävad selles kaubandussuhtes oluliseks. Mõned neist, nagu näiteks tasu Transnistriast ülelendude eest, on meil palju aastaid päevakorral olnud. Neid küsimusi on paljudel tippkohtumistel, kus ma käinud olen, alati nimetatud. Mõned muud küsimused, näiteks kavandatud seadus konteinerite maanteetranspordi piiramiseks, on värskemad ning mina ise ja kõik komisjoni talitused võtame need probleemid Venemaaga rääkides alati üles. Tegelikult oli meil just kohtumine alalises partnerluse nõukogus, aga muidugi võime seda uuesti teha.

Teine küsimus, millest tahan rääkida, on energia. Nagu öeldud, Euroopa Liit ja Venemaa on ka energia valdkonnas tähtsad partnerid. See on vastastikuse sõltuvuse suhe, mis annab mõlemale poolele tugeva motiivi panna meie energiasuhted prognoositavale ja samas tugevale alusele. Seega on äärmiselt oluline kindlustada takistamatud ja katkematud energiatarned Euroopa Liitu, hoides sellega ära hädaolukordade tekkimist või aidates neist üle saada. See on eesmärk, mille kavatseme saavutada näiteks varase hoiatamise süsteemi abil, mida me praegu sisse seame ja mille puhul on oluline teha koostööd Vene Föderatsiooni energiaministeeriumiga. Oleme seda küsimust arutanud ja ma loodan, et saame edasi liikuda.

Ukrainas ja eelkõige gaasitransiidi osas oleme komisjonis teinud Ukraina võimudega, aga ka rahvusvaheliste finantsasutustega koostööd laenupaketi osas, mis likvideeriks makseraskused nii Venemaalt pärit gaasi ladustamisel kui ka Ukraina gaasisektori reformimisel ja moderniseerimisel.

Juuli lõpus saavutati kokkulepe, sillutades sellega teed rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide rahalisele abile, mis olenes mitmete tingimuste täitmisest. Me loodame, et see tööpoolest toimib, ning peame ühtlasi kindlustama, et energiasuhtel oleks väga selge ja läbipaistev õiguslik alus. Just seda tahamegi oma uue lepinguga saavutada.

Seoses inimõigustega ütlen, et inimõigustest ma juba rääkisin. Inimõigustest oleme tippkohtumistel rääkinud iga kord. Tahaksin öelda paar sõna surmanuhtluse kohta, sest meie jaoks on see meie ühiste väärtuste kohaselt muidugi vastuvõetamatu. Jah, Venemaa konstitutsioonikohus arutab praegu seda küsimust, kuid räägitakse, et on näha märke, et kohus võiks teha otsuse, et Venemaa on inimõiguste Euroopa konventsiooni protokollile

nr 6 alla kirjutamise kaudu seotud, ning seega surmanuhtlust väga tõenäoliselt enam ei kohalda. Loodame siis, et see tõepoolest tõeks saab.

Nagu ma enne juba ütlesin, on Venemaa ÜRO, OSCE ja Euroopa Nõukogu liikmena inimõiguste osas ise väga tähtsaid kohustusi võtnud. Neid on meie ELi-Venemaa inimõiguste konsultatsioonidel alati arutatud. Kuna need 5. novembril Stockholmis just toimusid, ei hakka ma üksikasjadesse laskuma, aga igaüks, kes on informeeritud, teab neid isegi.

Mu viimane punkt on kahtlemata positiivne: noorte teadus- ja tehnoloogiakoostöö. Jah, nagu Knut Fleckenstein ütles, on Euroopa Liidu ja Venemaa noorte vahetuse ja koostöö stimuleerimine meie peamine mure ning me teeme oma programmid sel eesmärgil kättesaadavaks. Need, näiteks TEMPUS ja Erasmus Mundus, on Euroopa Liidu siseselt kasulikuks osutunud, ning see on ka suund, mille uurimist peaksime jätkama.

Selles kontaktis ütlen veel kord, et alustame läbirääkimisi Venemaa ühinemiseks Euroopa Ühenduse teadusuuringute ja tehnika arengu raamprogrammiga. See on ka tohutu majanduspotentsiaaliga valdkond.

Ma mõtlen taas sellele, et meie suhete ulatus on tohutu. On jäänud veel palju sellist, mida tuleb arutada, ning me ei kohtu Venemaaga alati silmast silma, aga me saame alati kõiki küsimusi arutada – ja seda me teeme.

Juhataja. – Ma olen kodukorra artikli 110 lõike 2 alusel saanud kuus resolutsiooni ettepanekut.⁽²⁾

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme, neljapäeval, 12. novembril 2009.

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

Sebastian Valentin Bodu (PPE), kirjalikult. – (RO) Talve saabudes ähvardab Euroopat jälle samasugune gaasikriis nagu käesoleva aasta alguses, kui sõltuvus Venemaa gaasist oli ilmsem kui kunagi varem. Peaminister Putin juhtis hiljuti tähelepanu sellele, et tõenäoliselt kordub ka tänavu sama stsenaarium, mis läks käiku eelmisel talvel, ning taas arusaamatuste tõttu Ukrainaga. Selles kontekstis muutub täiesti hädavajalikuks alternatiiv vene gaasile – Nabucco projekt. Gaasitarned Euroopasse ei saa sõltuda Venemaa ja Ukraina vahelistest konfliktidest. Kõik ELi organisatsioonid peavad pakiliselt tegema Nabuccost oma prioriteedi, nagu Euroopa Ülemkogu märtsis tegelikult juba ka otsustas. EL peab Nabucco projektist kõnelema ühel häälel. Venemaa enda huvides on omada ligipääsu Kaspia gaasile ning Euroopa otsusekindel ühisrinne võiks Venemaa sama läbirääkimiste laua taha tuua. Me ei pane projekte omavahel võistlema. Me ei kõnele Nord Streamist kui South Streami konkurendist. Me kõneleme ühisest huvist alternatiivsete gaasiallikate tagamisel. Viimane, kuid mitte vähem tähtis on see, et Euroopa institutsioonid peavad esitama Venemaale ja Ukrainale karmi nõudmise mitte lasta geopoliitilistest või valimishuvidest põhjustatud uhkustundel ELi elanike ja majanduse turvalisust kahjustada.

András Gyürk (PPE), kirjalikult. – (HU) Uued läbirääkimised ELi-Venemaa partnerlus- ja koostöölepingu üle annavad mõlemale poolele hea võimaluse läbi vaadata küsimused, mis määratlevad kõige selgemini nende suhteid. Viimaste aastate sündmusi silmas pidades ei ole kokkusattumus, et läbirääkimiste ajakava peegeldab energiavahetuse kasvavat rolli. Ajakirjanduse põhjal otsustades ei saa me mingil juhul kindlad olla, et me sel aastal pääseme gaasikriisist, mis hakkab juba regulaarseks nähtuseks muutuma. ELi gaasivarustuse direktiiv, mida ei ole veel vastu võetud, ei ole kahjuks midagi väärt, kui ELi liikmesriigid taas kord kinnikeeratud gaasikraani kõrval ärkavad. Nimelt sellepärast peabki EL püüdma teha Venemaa ikka veel ratifitseerimata energiaharta põhimõtteid uue koostöölepingu lahutamatuks osaks. Praegusel hetkel on mõlemad küsimused – energiatransiit ja turulepääs – tulvil vasturääkivusi. Tõepoolest, seni kui Venemaa kasutab avatud turge ja saab enamikus ELi liikmesriikides teha ka investeringuid, sulgeb see järjekindlalt oma turu Lääne äriühingutele. Energiaharta võib selle vasturääkivuse lahendada. Kirjapandud turupõhimõtted võivad pakkuda hea aluse ka läbirääkimiste jooksul tuleviku pikaajaliste gaasitarnelepingute üle. Kui läbipaistvate suhete loomine ei õnnestu, saab liikmesriike ka tulevikus üksteise vastu välja mängida, sest nad maksavad gaasitarnete eest jätkuvalt eri hinda.

Lena Kolarska-Bobińska (PPE), kirjalikult. – Austatud juhataja! Praegu näeme, kuidas Venemaal võimud kodanikuühiskonda taga kiusavad. Organisatsioon, kelle ainus roll on aidata kaitsta põhilisi kodanikuvabadusi ja inimõigusi, on välja aetud kohtu korraldustega, ametlike lubade andmisest keeldumisega ning Venemaa mõnedes paikades ka nende liikmete mõrvamisega.

⁽²⁾ Vt protokoll.

Lugesime alles täna raporteid selle kohta, et inimõiguste keskus ja Moskva Helsingi rühm, vanimad inimõiguste organisatsioonid Venemaal, aetakse oma ruumidest välja.

Kuna meie, Euroopa Parlament, kavatseme sel aastal anda Sahharovi auhinna Memoriali fondile, sealhulgas Moskva Helsingi rühma ühele asutajaliikmele Ludmilla Mihhailovna Aleksejevale, siis peame rõhutama, et see parlament, see Euroopa Liit on loodud millekski enamaks kui vaid äriajamiseks ja selle tagamiseks, et gaas võimalikult odavalt meieni jõuaks. Me oleme väärtuste liit, millesse kuuluvad ka kodanikuvabadused, demokraatia, inimõigused ja inimväärikus. Järgmisel nädalal on meie Euroopa liidritel tarvis tippkohtumisel rääkida enamastki kui torujuhtmed ja vabakaubandus. Pole veel aeg lasta Venemaa kodanikuühiskonna küünalt lõpuni põleda. Tänan teid!

Krzysztof Lisek (PPE), kirjalikult. – (PL) Meie jaoks on head suhted ja hea partnerlus Venemaaga väga olulised. Samal ajal tehakse jõupingutusi idapartnerluse arendamiseks, mille eesmärk on aktiveerida ELi suhteid Valgevene, Ukraina, Moldova, Gruusia, Aserbaidžani ja Armeeniaga. Vaatamata paljudele Euroopa Liidu ja Poola deklaratsioonidele koostöö kohta Vene Föderatsiooniga, teeb mulle muret tõsiasi, et septembris võtsid tuhanded vene sõdurid osa sõjaväe suurõppustest Valgevenes nimetusega Lääs-2009. Nende õppuste eesmärk oli suruda maha fiktiivne Poola rahvusvähemuse mäss. Vene ja Valgevene ühiste sõjaväeõppuste korraldamine eeldusel, et agressoriks on üks Euroopa Liidu liikmesriikidest, on äärmiselt murettekitav. Peale selle üllatab mind, et Euroopa Komisjon ega ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja sellele mingil viisil ei reageerinud. Loodan, et see küsimus võetakse üles läheneval Euroopa Liidu ja Venemaa tippkohtumisel, mis peetakse 18. novembril Stockholmis.

17. Teenuste direktiivi rakendamine (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arutelu:

– siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni nimel Malcolm Harbouri, Andreas Schwabi, Evelyne Gebhardti, Cristian Silviu Bupoi, Heide Rühle, Adam Bielani, Kyriacos Triantaphyllidese ja Matteo Salvini poolt nõukogule esitatud suuline küsimus direktiivi 2006/123/EÜ rakendamise kohta (O-0107/2009 – B7-0216/2009) ning

– siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni nimel Malcolm Harbouri, Andreas Schwabi, Evelyne Gebhardti, Cristian Silviu Bupoi, Heide Rühle, Adam Bielani, Kyriacos Triantaphyllidese ja Matteo Salvini poolt komisjonile esitatud suuline küsimus direktiivi 2006/123/EÜ rakendamise kohta (O-0114/2009 – B7-0219/2009).

Malcolm Harbour, autor. – Austatud juhataja, see on suur nauding esimest korda pärast mu siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni esimeheks valimist siin kojas sõna võtta ning kõigi komisjoni poliitiliste fraktsioonide ja koordinaatorite nimel see küsimus esitada. Mul on väga hea meel, et väga paljud komisjoni uued liikmed on täna õhtul siin mind toetamas ja arutelusse oma panust andmas.

Ma ei arva, et antud täiskogu vajaks meelde tuletamist, kui tähtis on teenuste direktiiv. Praeguse seisaku tingimustes on meil hädasti tarvis siseturu võimsuse valla päästmist sektoris, mis hõlmab arvatavasti 70 % Euroopa majandusest, selle loodavaid töökohti ning sellest tulenevat dünaamilist efekti.

See on väga laiahaardeline direktiiv, millel on palju uusi iseloomujooni. See on paljudes valdkondades väga keeruline. See on nõudnud palju tähelepanu. Selle tõhusaks toimimiseks on eluliselt tähtis see tervikuna ja täielikult üle võtta. Selle direktiivi põhituumaks on tõsiasi, et liikmesriigid kõrvaldavad äritegevuse tõkked ning eelkõige meetmed nende oma riiklikes õigusaktides, mis diskrimineerivad äri ajada soovivaid teenindusettevõtteid. Uskuge mind, eri riikides on sõna otseses mõttes sadu õigusloomega seotud ettepanekuid või õigusakte, mida käesoleva ettepaneku tagajärjel tuleb muuta. Kui kõik kolleegid ei ühine, et seda teha, ja kõik riigid ei ühine, et seda teha, siis see diskrimineerimine muudkui jätkub. Seda tuleb teha järjekindlalt. Vastasel korral jäävad need takistused alles.

Sellepärast tahan kõigepealt tunnustust avaldada eriti komisjonile tema juhtiva rolli eest, mida ta on mänginud, juhtides ja koordineerides selle õigusakti ülevõtmise kogu protsessi liikmesriikides! Kuna see ettepanek kiideti heaks juba 2006. aastal, tahaksin samuti tänada nõukogu ja muidugi ka järgmist nõukogu, kes on juhtinud protsessi, mida oleme tegelikult tippkohtumistel näinud, nõudes selle direktiivi järjekindlat ülevõtmist.

Eriti tahan öelda täna õhtul siin viibivale ministrile Cecilia Malmströmile, kui suurt muljet meie komisjonile avaldas Rootsi tehtav töö, kui käisime Rootsit külastamas oma missioonil septembris. Arvan, et nad on seadnud paljudele teistele inimestele selge eeskuju, tagades eelkõige väga hoolikalt, et Rootsi kõikide tasemete ametivõimud mõistaksid oma kohustusi vastavalt Euroopa seadustele ja oleksid suutelised autoriseerima Euroopa Liidu teistest kohtadest pärit teenindusettevõtteid.

Meie tänaõhtune küsimus keskendub eelkõige sellele, mida peame kõige olulisemateks elementideks, mis tuleb võimalikult kiiresti paika panna. Liikmesriikidel on palutud oma õigusaktid läbi vaadata, et leida need diskrimineerivad elemendid, millest ma rääkisin. Ent ülevõtmine 28. detsembril on alles tõkete kaotamise algus, sest nüüd esitab iga riik nimekirja teisi riike diskrimineerivatest seadusettepanekutest, mida nende arvates saab õigustada üldsuse huvidega. See vastastikune hindamisprotsess – mis on täiesti uus – nõuab, et liikmesriikide ametivõimud vaataksid üksteist, vaataksid üksteise diskrimineerivaid ettepanekuid. See saab olema eluliselt tähtis osa, millega nüüd alustatakse. Ja me jälgime seda suure huviga. Tahaksime täna õhtul kuulda komisjoni ettepanekuid, mismoodi sellesse protsessi suhtuda. Tahaksime teada saada, mismoodi nõukogu kavatseb seda toetada. Tahaksime saada ka kinnitust, et see protsess ei hakka toimuma kinniste uste taga, sest tarbijad, ettevõtted ja muud asjast huvitatud rühmad tahavad teada, kuidas seda protsessi läbi viima hakatakse. Me tahame näha seda nimekirja. Tahame näha nimekirja õigusnormidest ja sisemistest eeskirjadest, mida liikmesriigid alal hoida tahavad.

Teiseks räägin informatsiooni saamisest ja menetlustele ligipääsemisest elektrooniliste vahendite kaudu. Ütlen veel kord, et ühtsete kontaktpunktide loomine äriettevõtetele on teedrajav ettepanek mistahes Euroopa direktiivis. Liikmesriigid peavad koostama täieliku äriettevõtetele vajaliku informatsiooni ning menetlustelejuurdepääsu, mis võimaldaks ettevõtetel nende süsteemide kaudu tegutseda. On eluliselt tähtis, et looksime täielikud ja terviklikud süsteemid.

Nii et selle kohta käibki meie tänaõhtune küsimus. Ootame huviga, et Betina Ferrero-Waldner annaks meile mõned kõikehõlmavad vastused, kuigi see pole vist talle eriti tuttav valdkond. Me teame, et edastate meie kõigi parimad soovid Charlie McCreevyle.

Arvan, et siiski on oluline mõista mu komisjoni vaatekohti. Meie jaoks on see samuti järgmised viis aastat kestva järelevalveprotsessi algus, millega säilitada poliitilist huvi ja liikmesriikidele direktiivi rakendamiseks survet avaldada. Pean Cecilia Malmströmile ütlemä, et oli pettumust valmistav, kui kõige leebemalt öelda, näha konkurentsiküsimustega tegeval nõukogu istungil septembris arutatud raportis komisjoni teatist selle kohta, et võib selguda, et mõnes liikmesriigis ei ole poliitilist kohustust direktiiv täielikult ja õigeaegselt rakendada kahjuks asjakohasteks meetmeteks pööratud. See pole kuigi hea. Me tahame kasu saada ja me tahame seda kohe.

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – (SV) Austatud juhataja! Tahaksin Malcolm Harbouri ning siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni selle tähtsa küsimuse tõstatamise eest tänada. Nagu Malcolm Harbour ütles, on teenuste vaba liikumine siseturu üks nurgakivi. See moodustab 60–70 % ELi majandusest ja tööhõivest ning nende kasvust. See hakkab mängima väga tähtsat osa ELi majanduskasvus, kuid nagu siin juba rõhutati, ei ole teenuste vaba liikumine nii hästi edenenu, kui oleks võinud. Kaubandustõkete kõrvaldamisel ja teenustekaubanduse lihtsustamisel on ikka veel väga palju ära teha ning seetõttu on suurepärane, et meil on nüüd teenuste direktiiv, mis tuleb üle võtta 28. detsembriks.

Komisjon vastutab lõplikult selle eest, et liikmesriigid teeksid, mida neilt oodatakse, ning ma olen kindel, et komisjon sellest rääkima hakkab, kuid ütlen sellest hoolimata eesistujariigi nimel paar sõna küsimuse kohta, mille parlamendikomisjon mulle esitas. Esiteks tahaksin rääkida õigusaktide läbivaatamisest ja sellest, kuidas see on rakendamisele kaasa aidanud. Selle eesmärgiks on kindlaks teha ja kaotada asutamisevabaduse ja teenuste vaba liikumise tõkked. Teenuste pakkumisega seotud nõuded, mille liikmesriigid alles jätavad, peavad vastama mittediskrimineerimise, vajalikkuse ja proportsionaalsuse nõuetele.

See on tohutu ülesanne, aga kui see on lõpule viidud, saab teenuste sektor kasu teenuseid pakkuvate ettevõtete halduskoorma vähendamisest. Selle kohta komisjonile esitatav lõplik raport peaks valmima 28. detsembriks.

Riikide kontaktpunktid on teabe kogumiseks teenusepakkujate ja teenusesaajate õiguste ja nõuete kohta teenuste sektoris. Need annavad teenusepakkujatele võimaluse taotleda loa saamist Interneti kaudu ning lube väljastavate asutustega suhelda. Muidugi on liikmesriikidel seda küllaltki raske korraldada. Selleks peab meil olema kaasaegsem, kõrgemal tasemel e-valitsusega süsteem. Järgmisel nädalal toimub Malmös eesistujariigi ministrite tasemel kohtumine just e-valitsuse teemal. Sel kohtumisel saavad liikmesriigid komisjonilt toetust ning peetakse hulk seminare, et saaksime üksteiselt õppida, kuidas kesket rõhuasetust tarbijasõbralikumaks muuta.

Teine oluline küsimus on veebiportaalides kasutatav keel ning võimalus seda vahendit kasutada mõnes muus kui liikmesriigi enda keeles. See pole küll direktiivi nõue, kuid loodetavasti pakub enamik liikmesriike kontaktpunktides informatsiooni mitmes keeles. See annab teenusepakkujatele parema võimaluse võrrelda eri turge ning saada oma tegevuse laiendamiseks vajalik ülevaade.

Siseturu- ja tarbijakaitse komisjon küsib, kas liikmesriigid suudavad direktiivi õigeks ajaks rakendada, ning ma loodan, et suudavad küll. Sellele peab vastama komisjon, kuid tegelikult teatasid kõik liikmesriigid konkurentsiküsimustega tegelevale nõukogu istungil, et võiksid õigeks ajaks valmis saada. Seejuures on muidugi väga oluline poliitiline toetus.

Millised on siis suurimad probleemid? Direktiiv tervikuna on muidugi äärmiselt laiahaardeline ja nõuab, et liikmesriigid võtaksid hulga meetmeid, ning seda mitte ainult õigusaktide kujul, vaid ka mitmesuguseid meetmeid koostöö hõlbustamiseks. Need struktuurid, mis me loodetavasti saame paika pandud, muudavad halduse tõhusamaks ja kaasaegsemaks. Siiski võtab nende paikapanemine veel aega. Õigusaktide läbivaatamine on tohutu töö ning õigusloomega seotud lahenduste leidmist ei saa lõpule viia üleöö. Ametiasutusi on tarvis nende uute ülesannete osas koolitada ja see nõuab täiendavaid vahendeid.

Nii et vastus küsimusele suurimate probleemide kohta on muidugi ühtsete kontaktpunktide loomine ja tagamine, et need töötaksid. Lõpetuseks: parlament küsib, mismoodi on kaasatud asjast huvitatud huvirühmad. See on tähtis küsimus, sest moodustab muidugi põhilise osa protsessist, mille abil mitmesuguseid huvirühmade organisatsioone kaasata teenuste direktiivi mõistmise loomisse, vahendades kodanikele ja ettevõtetele sellest tekkivat kasu ning uurides ka nende seisukohti ja vajadusi.

See dialoog on olnud keskne tegur. Paljud huvirühmad on olnud läbirääkimiste perioodil juba kaasatud ning paljudel juhtudel on side nendes võrgustikes ka hiljem püsima jäänud. Paljudes riikides on toimunud laialdased avalikud arutelud rakendamisetpanekute üle, et saada mitmesuguseid teabe ja seisukohtade detaile.

Lõpetuseks, austatud juhataja, tahaksin parlamenti tänada teenuste direktiivi rakendamisprotsessi jooksul ülesnäidatud huvi eest! Pidades silmas väga tähtsat rolli, mida Euroopa Parlament kokkuleppe saavutamisel mängis, on väga hea, et te edaspidigi asja vastu huvi tunnete ning kontrollite ja tagate, et teeksite liikmesriikides seda, mida meilt oodatakse. Me nõustume, et selle direktiivi jaoks on eriti oluline, et seda kiiresti ja õigesti rakendataks, ning eelkõige praeguse majanduskriisi ajal saab teenuste direktiivist oluline vahend, mis aitab meil kriisist välja tulla ja võimaldab taas keskenduda majanduskasvule ning loodetavasti ka uusi töökohti luua.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Tahaksin Euroopa Parlamenti tänada, eriti ka mu kolleegi Charlie McCreevy nimel, selle õigeaegse suulise küsimuse eest teenuste direktiivi rakendamise olukorra kohta.

Rakendamise tähtpäevani on jäänud pisut alla kahe kuu ning see on paras aeg, et tagasi vaadata siiani tehtud tööle ja hinnata asjade praegust seisu.

Teenuste direktiiv on viimastel aastatel vastu võetud algatustest üks tähtsamaid. Sel on suur potentsiaal kaubandustõkete eemaldamiseks siseturul ja meie avaliku halduse ajakohastamiseks ning selle nõuetekohane rakendamine on saanud praeguses majanduslikus olukorras isegi veel pakilisemaks. Me teame seda väga hästi ning Euroopa Parlamendil, ja eriti selle siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonil, on olnud mitte ainult keskne roll direktiivi vastuvõtmise võimalikus muutmisel, vaid Euroopa Komisjon hindab kõrgelt ka teie pidevat huvi liikmesriikides direktiivi vastuvõtmiseks tehtud töö jälgimise vastu.

Omalt poolt on komisjon pakkunud kohustuse rakendamisprotsessi lihtsustamist. Sellest oli juba juttu. Oleme liikmesriikide taotlusi tehnilise abi järele tõsiselt võtnud ning rakendanud ennenägematuid jõupingutusi ja ressursse nende töö toetamiseks. Viimase kolme aasta jooksul on liikmesriikidega peetud üle 80 kahepoolse kohtumise ja eksperdirühmad on Brüsselis kohtunud rohkem kui 30 korda.

Ent komisjon ei saa teostada rakendamist riiklikul tasandil. See on liikmesriikide roll ning teenuste direktiivi rakendamine on olnud neile raske ülesanne.

See on olnud raske sellepärast, et hõlmas mitme laiaulatusliku projekti läbiviimist, nagu näiteks ühtsete kontaktpunktide loomine ning teenustega seotud õigusaktide läbivaatamine ja lihtsustamine. See on olnud raske ka sellepärast, et hõlmas intensiivset koordineerimist kõigi haldustasandite vahel, olgu siis riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil.

Nii et milline on siis praegune asjade seis? Ja kas liikmesriigid jõuavad valmis?

Kõigest veidi rohkem kui pooled liikmesriigid näivad olevat seisukorras, et rakendada teenuste direktiiv õigeks ajaks, 2009. aasta lõpuks, või siis 2010. aasta alguseks. Mõned liikmesriigid võivad sellega hilineda. See pole täiesti rahuldav, eelkõige kodanikele ja ettevõtetele, kes tahavad siseturul oma õigusi kasutada. Muude siseturu direktiividega võrreldes ei ole olukord küll ebaharilik, kuid annab siiski põhjust muretsemiseks.

Ent tuleb arvesse võtta ka seda, et liikmesriikidel tuleb ehk mõne muu direktiiviga võrreldes rohkem tegelda tohutu hulga keeruliste juriidiliste ja praktiliste probleemidega. Ning seda arvesse võttes võib tulemust, mille loodame järgmise aasta alguseks saavutada, pidada tegelikult üpris heaks.

Lubage mul nüüd teie küsimustele üksikasjalikumalt vastata.

Niisiis, peaaegu kõik liikmesriigid on oma riiklike õigusaktide läbivaatamisega valmis saanud. Mõned siiski veel töötavad selle kallal. Muidugi on praeguses staadiumis mõnevõrra raske hinnata ulatust, mil määral on läbivaatamine kaasa aidanud direktiivi tõhusale ülevõtmisele. Ülevõtmise tähtaeg ei ole veel möödas ja liikmesriigid ei ole oma õigusaktide muudatusi veel komisjonile esitanud.

Kuid on selge, et see ambitsioonikas ja põhjalik läbivaatamisprotsess on oluliselt tähtis, et tagada kõigi liikmesriikide õigusaktide „siseturusõbralikkus”. Ning see on oluliselt tähtis ka meie teenustesektori konkurentsivõime jaoks üldiselt.

Mis puutub ühtsetesse kontaktpunktidesse, siis näib olevat selge, et enamikul liikmesriikidest on nende jaoks vähemalt põhiline, praktiline lahendus 2009. aasta lõpuks paika pandud. See pole jällegi läbinisti perfektne, kuid peaks moodustama tugeva aluse. Liikmesriigid peaksid jätkama ühtsete kontaktpunktide arendamist ja parandamist, sest pikemas perspektiivis peaksid need saama väljakujunenud e-valitsuse keskusteks.

Selles kontekstis nõustub komisjon, et on väga oluline pakkuda ühtsete kontaktpunktide kaudu täiendavat teavet ja menetlusi, näiteks töötajate õiguste ja maksustamise kohta. Ettevõtted ja tarbijad peavad olema kohaldatavatest eeskirjadest teadlikud. Aga nagu te teate, ei ole see direktiivi alusel kohustuslik.

Me loodame, et sedamööda, kuidas ühtsed kontaktpunktid konsolideeruvad ja arenevad, hakatakse ka seda teavet pakkuma. Tegelikult kavatsevad mõned liikmesriigid seda tööpoolest teha.

Mis puutub direktiivi rakendamisse sotsiaalteenuste valdkonnas – sel määral, kui need on direktiiviga hõlmatud – siis paistab, et see ei ole tekitanud erilisi probleeme. Direktiiv ise sisaldab mehhanisme, mis tagavad, et nende teenuste eripära arvesse võetaks.

Lõpetuseks ütlen, et minu arvates on selge, et huvirühmad on rakendusprotsessis eluliselt tähtsat osa mänginud. Nad on liikmesriikide jõupingutusi hoolikalt jälginud ja neid on rakendamisel mitut moodi hõlmatud ning me tagame ka edaspidi, et huvirühmadega järgmisel aastal rakendamise tulemuste hindamisel nõu peetaks.

Seega on meil tarvis leida meetod tagamaks, et see nõupidamine on sihipärane ja väga konkreetne.

Lõpetuseks ütlen, et paljudes liikmesriikides on õigusloomega seotud protsessi käigus peetud avalikke arutelusid õigusakti eelnõu rakendamise üle. Mõned huvirühmade organisatsioonid on rakendamise käigus oma liikmete hulgas isegi regulaarseid küsitlusi korraldanud. Ütleme siis, et protsessi selles staadiumis on oluline realistlik ja aus olla. Siiski jääb rakendamise valdkonnas veel palju ära teha ja need liikmesriigid, kes on ajakavast maha jäänud, peavad lisapingutusi tegema.

Siiski olen ma endiselt veendunud, et klaas on üle poole täis. Kuid meil oleks parem see kiiresti päris täis panna.

ISTUNGI JUHATAJA: Pál SCHMITT

asepresident

Andreas Schwab, *fraktsiooni PPE nimel.* – (DE) Austatud juhataja, head kolleegid! See, mida me praegu komisjonilt ja nõukogult kuulsime, on mõnevõrra heidutav.

Euroopa ees seisab rahvusvaheline konkurents, ülemaailmne konkurents, milles Euroopa teenusepakkujatel on tarvis leida ka oma koht ja olla edukas. Kui vaatame selle direktiivi ajalugu, mis alustas oma eksistentsi parlamendis parlamendiliikmete märkimisväärse osalemistasemega, siis on minu arvates üpris heidutav kuulda, et klaas on poolenisti täis ehk pooltühi, nagu Benita Ferrero-Waldner ütles. Nõukogu eesistuja, parlament pole üksnes minevikus oma osa täitnud, vaid kavatseb seda teha ka tulevikus. Sellepärast oleme siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonis otsustanud esitada teile selle küsimuse tükk aega enne tähtpäeva saabumist, et kontrollida, kas te olete Euroopa Liidu liikmesriikidena täitnud oma algselt saadud kohustust see direktiiv enne aasta lõppu üle võtta ning kas te olete suutelised seda eesmärki saavutama. Eeldan vähemalt Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsiooni nimel ikka veel, et teete eelolevatel kuudel kõik, mida saate, oma lubaduse täitmiseks.

Me hakkame direktiivi ja selle rakendamist hindama Euroopa kodanike, teenusepakkujate ja töötajate seisukohast ning sel taustal tähelepanelikult uurima, kuidas liikmesriigid üksteise suhtes käituvad, ja läbipaistvuse taset – nagu ütles austatud esimees –, millega viiakse läbi mõttevahetus direktiivi tegurite üle ja uuritakse, kui tõhusalt on läbi vaadatud liikmesriikide õigusnormid nende sobivuse osas siseturule seoses teenusepakkujatega. Sama kohaldatakse direktiivi rakendusala. Ka selle puhul hakkame jälgima tähelepanelikult, nagu oleme teinud varemgi, millise määranä võiks Euroopa Kohus ELi asutamislepingut tõlgendada, et anda prioriteet kodanike õigustele ja et alati ei saaks prioriteeti liikmesriikide huvid – nagu meil nõukogus mõnikord mulje on jäänud.

Teiseks on meil väga hea meel punkti üle, mida te mainisite seoses protsessi elektroonilise juhtimisega, kuid meie arvates seisneb võtmeküsimus selles, kas teenusepakkujad suudavad menetlusega nõutavaid ülesandeid lõppkokkuvõttes lihtsalt ja tõhusalt Interneti abil läbi viia ning kas nad tegelikult leiavad nende arvukate kodulehekülgede tagant inimesed, kellega saab asjast ja liikmesriikide nõuetest rääkida, või tekitame me sellega lihtsalt takistusi ja tõkkeid.

Head kolleegid! Juhataja palub mul lühidalt teha. Tahaksin tulla oma viimase punkti juurde. Eelnenud arutus kutsus parlament eelkõige siseturu informatsioonisüsteemi üles eemaldama kõiki probleeme, mida liikmesriikide administratsioonid võivad seoses direktiivi ülevõtmisega mõistagi kogeda, ning seepärast ma loodan, Cecilia Malmström, et teete kõik jõupingutused tagamaks, et see direktiiv saab käesoleva aasta 31. detsembril jõustuda.

Evelyn Gebhardt, *fraktsiooni S&D nimel.* – (DE) Austatud juhataja! Olen tänulik, et saame seda teemat täna arutada, sest see on nii oluline. Tahaksin täiesti selgeks teha ühe asja: meie kui parlament ei ole kõigest täitnud oma rolli, vaid oleme taganud, et selles teenuste direktiivis on leitud väga positiivne konstruktiivne kompromiss. See kompromiss põhineb eelkõige töötajate ja sotsiaalsete õiguste tagamisel ning eriti üldiste majandushuvide teenuste arvessevõtmisel ja kõrvaldamisel. See oli põhjus, miks teenuste direktiiv üldse võimalikuks sai.

Siiski on veel mõned asjad, milles ma pole sellega seoses kindel, ning meie tõstatatud küsimustele ei ole vastatud. Näiteks oleks väga pettumust valmistav, kui eri allikatest kuulnud jutt osutuks tõeks. Nimelt, et mõned liikmesriigid kasutavad teenuste direktiivi ülevõtmist selleks, et lõhkuda tasakaal, mille me seadusandjatena oleme leidnud töötajate õigusi mitte täielikult austades, nagu kavandasime teenuste direktiivis. See käib mitte ainult töötingimuste kohta, mida on nimetatud küsitavateks, vaid paljudes liikmesriikides on ka määratlused uuesti kirjutatud või rangemaks muudetud. On ka liikmesriike, milles sotsiaalteenused jäetakse nõrkade põhjenduste alusel eemaldamata nende teenuste hulgast, mille suhtes ülevõtmine toimib.

Selles suhtes ei olnud Euroopa Komisjoni käsiraamatust kuigi palju abi, sest selles antud suunised olid osalt valed ning see pakkus tõlgendust, mis meie arvates oli ebatäpne. Minu toodud näited demonstreerivad, kui tähtis on meie jaoks ka õigusliku raamistiku loomine üldiste majandushuvide teenustele, nii et sotsiaalsed õigused, näiteks töötajate õigused, võiksid viimaks ometi täielikult au sees olla. Miski muu ei oleks piisav.

Tahaksin ka liikmesriikidelt küsida, millisel määral on nad ülevõtmisesse kaasanud huvirühmi ning eriti ametiühinguid ja sotsiaalteenuseid. See on küsimus, mille me tõstatasime, aga mille vastust ma ei ole kuulnud, ja ma tahaksin väga sellele küsimusele korraliku vastuse saada.

Jürgen Creutzmann, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (DE) Austatud juhataja, head kolleegid! Muidugi oli komisjoni vastus mitte ainult heidutav, nagu ütles Andreas Schwab, vaid ka väga suurt pettumust valmistav. Kui rääkida ülevõtmisest, on meil tarvis aru saada, et kui te ütlete, et umbes 50% vastab ajakavale, siis peame oletama, et ülejäänud 50% on sellest pikalt maha jäänud.

Võtame näiteks mu oma kodumaa, Saksamaa: liidumaad võtavad praegu seda direktiivi ühekaupa üle. Rheinland-Pfalzi liidumaal, kus mina elan, oli mul 2. septembril võimalus osaleda teenuste direktiivi sellele liidumaale ülevõtmise esimesel lugemisel. Nagu te arvata võite, on ülevõtmist võimatu õigeks ajaks valmis saada, ja ma usun, et ülejäänud liidumaad on samasuguses olukorras.

Muidugi on meie jaoks otsustava tähtsusega tegur see, kuidas ülevõtmine teostatakse. Kui artikli 13 lõikes 2 on sätestatud, et: „Autoriseerimismenetlused ja nendega seotud nõuded ei ole tegevust piirava iseloomuga, ei tee teenuse osutamist põhjendamatult keerulisemaks ega lükka seda edasi,“ siis peame hoolega tagama, et seda praktikas ei juhtukski. Näiteks võiks otsustavaks teguriks olla see, mismoodi ühtsed kontaktpunktid on varustatud. Kas neil on keeleoskus? Kas nad teevad piisavalt tihedat koostööd administratsiooniga, et suudaksid tegelda ka neile esitatud probleemidega? Selles osas on meil väga suured kahtlused. Tegelikult peaks komisjon nüüd küsima, millised riigid hilinevad ülevõtmisega ja kuuluvad selle 50 % hulka ja millal

nad loodavad sellega hakkama saada. Siis oleks nende riikide jaoks parem koostada moratoriumit või midagi selletaolist.

Olen kindel, et enamik riike ei võta direktiivi 1. jaanuariks 2010 üle, kuigi neil on ometi olnud üle nelja aasta aega seda teha. See on peamine probleem ja see valmistab väga palju pettumust.

Tadeusz Cymański, *fraktsiooni ECR nimel.* – (PL) Austatud juhataja! Tahaksin praegu toimuva arutelu käigus küsida, millist mõju avaldab kriis direktiivi rakendamisele ELi riikides.

Minu kodumaal Poolas on osutunud võimalikuks kriisile ja ülevõtmisraskustele vaatamata koostada teenuste seaduse eelnõu, mis põhineb liberaliseerimise kõrgel tasemel seoses ettevõtete registreerimise ja toimimisega. Sellistes sektorites nagu käsitöö, kaubandus, turism ja hotellindus on piiranguteks ainult erandid. Me teeme seda võrdsete võimaluste ja terve konkurentsipõhimõtete kaitsmise huvides.

2006. aasta kompromissis eeldati, et direktiivi rakendusala võiks eemaldada teatavad valdkonnad. Tahaksin küsida, millise hinnangu võiks neile otsustele anda praegu. Eeldatavasti võiks kommunaalteenuste alal teha ka edaspidi jätkuvalt õigusloomega seotud tööd. Lähtudes voliniku kasutatud metafoorist võiks küsida, kas pooleldi täidetud klaasi kõrval on ka üks teine klaas ja mis saab siis edasi?

Eva-Britt Svensson, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (SV) Austatud juhataja! 2006. aastal saavutatud kompromissis esitas Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioon nõudmise, et sotsiaalsetele kaalutlustele tuleks anda prioriteet teenuseid pakkuvate ettevõtete vabaduse ees. Teisisõnu, nagu Malcolm Harbour pressiteates kirjutas, ei tohiks minna kompromissile. Väljend „põhimõtteline päritoluriik” küll kaotati, kuid selle asendas komisjoni määruste vastuolu sattumine, milles sõnastatakse selgelt, et eri liikmesriikide tööturu õigusaktide vastuolu sattumise korral kohaldatakse ettevõtte päritoluriigi seadusi.

Direktiivi võiks tõlgendada ka nii, et EL riikide tööõigusesse ei sekku. Siiski koostab komisjon kiiresti suunised, milles sedastatakse, et teenuseid pakkuvad ettevõtted ei vaja pidevat esindatust riigis, milles tööd tehakse, ning seetõttu ei ole ametiühingud partneriks, kellega läbirääkimisi pidada. Vaxholmi eeskirjades on selgelt sätestatud ka see, et Rootsi tööõigus on subordineeritud EÜ õigusele, mis tähendab, et Rootsi oli sunnitud oma tööõigusaktide standardeid alandama. Mina ja Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon ei näe töötajate õigustele mingeid muid alternatiive, kui et me esitame asutamislepingus selge juriidilise protokoll, milles liidu õigused on turuvabaduse suhtes ülimuslikud.

Lara Comi (PPE). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Kõigepealt ja eelkõige kujutab teenuste direktiiv endast Euroopa jaoks teekonna lõppu; teekonna, mille lõppsihtkoht on just siseturu rajamise lõpuleviimine, et hõlbustada Euroopa Liidu siseselt kauplemist ning võimaldada seega ametiasutustel koordineerida oma jõupingutusi ning eelkõige vähendada eri operatsioonide vahel eri sektorites ja eri liikmesriikides tehingute maksumust.

Mitmesuguste administratiivsete menetluste sisu ühtlustamine ning teenusepakkujatele teistes liikmesriikides tegutsemise kergemaks muutmine tähendab automaatselt kasvu suurendamist ning seepärast stimuleerib see ka kasvu sellistel erakorralistel kriisiperioodidel nagu praegu. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembril 2006. aastal vastu võetud teenuste direktiiv on Lissaboni strateegia oluline osa, mida on aja jooksul läbi vaadatud ja kohandatud eri olukordadele, mida Euroopa on viimase üheksa aasta jooksul läbi elanud. Selle peamine eesmärk peab muidugi olema Euroopa majanduse muutmine maailma kõige konkurentsivõimelisemaks, kuid samas ka teadmispõhiseks majanduseks.

Majanduskriis, mida me parajasti kogeme ja millega Euroopa Liit institutsioonilisel tasandil tegeleb, sobitades omavahel oskuslikult ka mitmesuguseid üksikute liikmesriikide võetud meetmeid, nõuab, et teenuste direktiivi kohaldatakse isegi veel korralikumalt ja kiiremini, kui oli selle esmakordsel vastuvõtmisel tarvis. Teenuste direktiivi ülevõtmise tähtpäev 28. detsember 2009 on seega mitte ainult tähis, mis on edasiliikumiseks seatud muidugi selle direktiivi ratifitseerimisest õigusloomega seotud protsessini, vaid eelkõige esindab see ka tähtsat sammu Euroopa poole, mis saab aina rohkem teadlikuks oma ressursidest ning mis konkreetsemalt rääkides suudab neid ressursse aina paremini ära kasutada.

Bernadette Vergnaud (S&D). – (FR) Austatud juhataja, minister, volinik, head kolleegid! Teenuste direktiiv on selle vastuvõtmisest ja seda saatvatest tulistest aruteludest saadik mõnevõrra oma tähtsust kaotanud, siiski on oluline demonstreerida, et oleme selle ülevõtmise otsustavas faasis eriti tähelepanelikud.

Ma sean kahtluse alla direktiivi artikli 2 sätete tõlgenduse, mis on seotud sotsiaalteenuste väljajätmisega selle reguleerimisalast. Sellised väljendid nagu „puudustkannatavate isikute toetamine” või „volitatud teenuseosutajad” tunduvad piiravatena, kui võrrelda sotsiaalteenuste määratlustega, mida kasutatakse

teatavates liikmesriikides, ning ma tunnen muret, et sihilikult ranget tõlgendust saab kasutada selleks, et õigustada terve nende teenuste kogumi võtmist direktiivi reguleerimisalasse.

Nende teenuste väljajätmine on dokumendi keskne element ja tagatiseks kodanikele, et Euroopa sotsiaalsed mudelid edaspidi kaitstakse.

Ma loodan, et teatavad liikmesriigid, sealhulgas Prantsusmaa, ei hakka ülevõtmist ära kasutama sotsiaalteenuste liberaliseerimiseks valelikul ettekäändel, et need oleksid vastavuses Euroopa õigusaktidega. Need üldhuviteenuste integreerimisega seotud probleemid demonstreerivad vajadust Euroopa õigusaktide järele, mis oleksid nende suhtes konkreetseid ega peaks parema puudumisel visalt kinni näiteks kommertsteenuste direktiivi osaks olevast määratlusest.

Róza, Gräfin von Thun Und Hohenstein (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Teenuste direktiivi nõuetekohane rakendamine siseturul on oluline mitte üksnes sellel turul tegutsevatele Euroopa ettevõtjatele, vaid ka tarbijatele. Teenuste direktiiv on heaks näiteks. Selle rakendamiseks on antud kolme aasta pikkune periood. See on pikk aeg, kuid isegi nõnda ei suuda kõik riigid direktiivi kolme aastaga üle võtta. See näide demonstreerib ülimalt silmatorkavalt, et õigeaegse ülevõtmise saavutamiseks kõigis liikmesriikides on tarvis ideaalset koostööd liikmesriikide ja Euroopa institutsioonide vahel.

Tõepoolest, see on komisjoni selle aasta juunis välja antud soovitusel võetud suund, mis on seotud siseturu toimimise parandamise vahenditega. Ma arvan, et rakendusprotsessis on tarvis minna pisut kaugemale. Sellepärast teen ma siseturu tulemuste kohta esitatavas raportis ettepaneku algatuseks organiseerida siseturu jaoks foorum, mis võiks kokku tuua Euroopa institutsioonide, liikmesriikide ja muude huvirühmade esindajad eesmärgiga saavutada selgesõnalisem ülevõtmise kohustus, et suudaksime kohaldada ja täita siseturu õigusakte, sealhulgas kõnealust äärmiselt tähtsat direktiivi. Tahaksin, et see foorum oleks ülevõtmise valdkonnas koht, kus liikmesriigid ja ELi institutsioonid saaksid kogemusi vahetada. Tahaksin, et see juhiks üldsuse tähelepanu siseturuga seotud küsimustele. Me peame suurendama oma kodanike huvi turu toimimise vastu ja vastutust selle eest. Siis oleme me täieliku edu saavutanud.

Seoses probleemidega, mida kuulsime hetk tagasi seoses teenuste direktiivi ülevõtmisega, tahaksin küsida, kas liikmesriigid on taotlenud koostööd komisjoniga ning kas võib öelda, et neil on õnnestunud mõnda komisjoni soovitusel rakendusprotsessi käigus kohaldada? Kas komisjon jätkab uute lahenduste otsimist? Kas kasutatakse kõiki võimalusi ja vahendeid, et mobiliseerida ja toetada eelkõige neid riike, millel on ülevõtmisega probleeme? Kas selles osas on mingeid uusi ideesid?

Louis Grech (S&D). – (MT) On murettekitav, et meie regulaarsed kontaktid kohalike ametiasutustega vähemalt minu riigis kinnitavad, et paljud neist on ikka alles teadmatutes sellest, mis neid ootab siis, kui see direktiiv kord jõustub. Üldiselt rääkides on väga vähe teadmisi seoses kehtivate õigusaktidega nelja vabaduse valdkonnas. Samuti näib valitsevat teabepuudus kõiges, mis on seotud finants-, elektrooniliste ja transporditeenuste õigusaktide ja -normidega. Peale selle paistab, et ametiasutustel võib tulla probleeme administratiivprotsesside lihtsustamisega ning kaubanduse ja muude litsentseerimisregulatsioonide ühtlustamisega. Sellepärast peab komisjon vastu võtma edasise algatusi, et kohalikele ja piirkondlikele asutustele viivitamatut ja otsest abi anda. Peale selle, kui me tõesti tahame, et rakendusprotsess täielikult peegeldaks seda, milles oleme parlamendiga kokku leppinud, siis on hädavajalik, et Euroopa Parlament jääks protsessi kaasatuks isegi veel pärast direktiivi jõustumist.

Bogusław Liberadzki (S&D). – (PL) Austatud juhataja! Reeglina peaksime languse tingimustes püüdlema uute töökohtade loomise, konkurentsivõime tõstmise ja hinnalanguse soodustamise poole – või kui kokkuvõtlikult öelda, siis tarbijale kasutoomise poole. Me teeme seda näiteks mootorsõidukitööstuse subsideerimise kaudu. Me räägime sellistest elukutsetest nagu juuksurid, torumehed ja müürsepad, kes ei vaja subsideid. Nad vajavad siiski vabadust, et oma tööd teha. Õigusnormid ja tegelikkus – kui need vaid omavahel kokkuleppele jõuaksid.

Tean üht näidet pagaritöökoja kohta, mis ehitati naaberriiki. Kuni selle ehitamisega nõus oldi, oli kõik korras. Aga kui algas tootmine, võtsid valitsus ja kohalikud võimud oma nõusoleku siiski tagasi. Mispärast? Kohalik pagarite ühendus hakkas protestima. Kui vaid sedalaadi tavadid kunagi ei kasutataks.

Volinik, lepime õige kokku, et tehakse teatavaks nende 50% liikmesriikide nimed, kes õigusakti rakendavad. Millised need on? Tahaksin ka paluda, et saaksime jaanuaris ettepaneku jälgida täpselt selle direktiivi ülevõtmist igas liikmesriigis.

Małgorzata Handzlik (PPE). – (PL) Austatud juhataja, volinik! Ma nõustun volinikuga, et teenuste direktiiv on üks viimase aja tähtsamaid õigusakte ning et selle korralik rakendamine on äärmiselt oluline.

Eelmise parlamendikoosseisu ametiajal oli mul võimalus teenuste direktiivi sätetega töötada. Mäletan siiani tohutuid jõupingutusi, mida me kõik Euroopa Parlamendis selle sätete koostamiseks tegime. Ma olen teenuste direktiivi entusiastlik toetaja ning sügavalt veendunud – ja seda rõhutan ma tihti peale ka ettevõtjatega kohtumistel –, et see pakub tohutut võimalust nii neile kui ka tervele Euroopa majandusele.

Siiski saab võimaluse muutmine konkreetseks tulemuseks toimuda vaid siis, kui liikmesriigid on vastava õigusakti nõuetekohaselt ja õigeaegselt rakendanud. Sellepärast ühinen ma taotlusega, et riikide ametiasutused rakendamisprotsessi kiirendaksid, kuna nad pole ikka veel lõpule viinud olulist tööd selles valdkonnas, eelkõige seoses küsimusega teenuste osutamise vabaduse põhimõtte nõuetekohasest rakendamisest ja individuaalsetest kontaktpunktidest. Ma jälgin tähelepanelikult teenuste direktiivi rakendamist üksikutes liikmesriikides, samuti mu enda kodumaal Poolas, kus töö direktiivi sätete nõuetekohasel rakendamisel ikka alles käib. Loodan, et nende jõupingutuste tulemused on rahuldavad.

Anna Hedh (S&D). – (SV) Austatud juhataja! Põhjamaade tööturu mudel põhineb töösuhte poolte vahelistel kokkulepetel. Sedalaadi mudel ei toimi, kui ühel pooltest, praegusel juhul teenuseosutajal, ei ole esindajat kohas, millega saab läbirääkimisi pidada. Sellepärast olime väga rahul teenuste direktiivi kohta langetatud otsusega, mida me usume tähendavat, et ei kahjustata õigusi pidada läbirääkimisi, kollektiivlepinguid sõlmida ja neid kohaldada ning võtta tööstuslikke meetmeid kooskõlas riigi õigusaktide ja tavadega.

Siiski tekkis teenuste direktiivi Rootsis rakendamise käigus arutelu, kas on lubatav sätestada nõuet, et seal peaks asuma ettevõtte pädev esindaja. Seega on mu küsimus järgmine: kas direktiiv hoiab mingil moel ära võimaluse, et asukohajärgne riik sätestab teenuseid osutavale ettevõttele nõude, et kohapeal viibiks esindaja, kellel läbirääkimiste pidamise ja lepingute sõlmimise volitus?

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Selle arutelu käigus ei tohi me unustada tõsisid tagajärgi, mis selle teenuste liberaliseerimise direktiivi ülevõtmisel võib olla mitmes liikmesriigis, eriti nendes, kus on ülimalt ebastabiilsed sotsiaalsed olukorrad, mida raskendab veelgi kriisisituatsioon, milles praegu viibime. Meil võib tekkida aga veelgi tõsisemaid probleeme, vaatamata isegi eri liikmesriikides ülesnäidatud murele, kui ei võeta viivitamatuid meetmeid sotsiaalsete ja töötajate õiguste kaitsmiseks ega turvata kõige haavatavamaid sektoreid, sealhulgas avalike teenuste valdkondades. Liberaliseerimine võib suurendada tööpuudust, vaesust ja ebavõrdsust kõige haavatavamate seas ning olla kasulik vaid suurtele teenindustevõtetele ja majandusrühmitustele, eelkõige jõukamates riikides.

Sellepärast on praegusel kriisiajal üks eluliselt tähtis meede lükata selle teenuste liberaliseerimise direktiivi rakendamine edasi ning teha asjakohane uuring võimalike sotsiaalsete tagajärgede kohta, mis selle direktiivi rakendamisel võiks olla.

Seán Kelly (PPE). – Austatud juhataja! Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni tuleb tänada tähelepanu juhtimise eest nii tähtsale küsimusele, nagu seda on teenuste direktiivi rakendamine. Eelkõige ei tohi lubada riikidel, ettevõtjatel või kellelgi muul kasutada majanduskriisi, milles meis enamik viibib, selleks, et ajada meid tagasi proteksionismi, mis oleks üldises kontekstis katastroof.

Laiemal rindel võib teenustekaubandus olla kiikumapanevaks jõuks majanduse taastamisel ning muidugi on väliskaubanduses osalema hakkamine lirimaa kasuks tulnud. Uus kriis oleks lirimaa jaoks palju hullem tulnud, kui meil poleks olnud laiapõhjalist rahvusvahelist kaubandust, mida hõlbustas siseturg.

Tööpoolest, meie piiride avamine välismaisele konkurentsile ei toonud kodumaise teeninduse jaoks kaasa mingeid kahjulikke tagajärgi. Tegelikult on see konkurentsivõimet ja uuendusi soodustanud. Seega toetan ma tänaseid ettepanekuid 100%.

Lõpetuseks tahaksin veel öelda, et oli väga meeldiv kuulda, kui keegi siin ütles midagi head lirimaa voliniku Charles McCreedy kohta, kes on mu sõber, kuigi kuulub teise poliitilisse fraktsiooni.

Josefa Andrés Barea (S&D). – (ES) Austatud juhataja, volinik! Me räägime siin teenuste direktiivist. Selle direktiivi eesmärk oli rakendada praktikas Euroopa integratsiooniprojekti nelja põhivabadust, kuna me kõneleme täna aastapäevadest. See võeti vastu kolm aastat tagasi ja nüüd on liikmesriikidele nende riiklike õigusaktide kohandamiseks ja tekete eemaldamiseks antud aeg lõppenud. Nüüd, mil see periood on möödunud, on aeg hinnata, mis seisus me praegu oleme. Kes on õigusakti üle võtnud ja kes mitte, ning millistel tingimustel.

Mul on siiski küsimus: kas komisjon arvab, et on vaja ühtlustamise suuremat taset, ning kui jah, siis kas ta kavatses seoses selle äärmiselt olulise teenuste direktiiviga esitada mõne õigusloomega seotud algatuse, püüdes ühtlustada turgu ning tarbijate, kodanike ja töötajate õigusi?

Cecilia Malmström, nõukogu eesistuja. – Austatud juhataja! Tänan teid taas selle väga tähtsa küsimuse tõstatamise eest. Usun, et oleme jõudnud üldiselt kokkuleppele, et teenuste direktiiv on väga oluline ning on tõesti hädavajalik püüda see võimalikult kiiresti rakendada.

Nagu eelmised eesistujariigidki, teeb eesistujariik Rootsi oma parima, et selleks sujuv ja kiire protsess tagada. Nõukogu eri formeringutes on meil toimunud mitmeid arutelusid. Oleme pidanud selle üle seminare ja arutelusid ning see on võetud päevakorda, et tegelikke selleteemalisi edusamme julgustada.

Siiski on jäänud peaaegu kaks kuud ning vastus küsimusele, kes on mahajääjad, võib veel muutuda. Veel on aega! Meie eesmärk on selge – ning ma tean, et see on ka komisjoni eesmärk –, et kõik liikmesriigid rakendaksid direktiivi 28. detsembriks 2009. Võivad küll esineda mõned viivitused, mida me muidugi taunime, kuid ma tean, et kõik riigid töötavad nii kiiresti kui võimalik.

Esitati küsimus, kuidas hakkavad toimima kontaktpunktid. Noh, neid pole praegu veel olemas, aga nende eesmärk on toimida kasutajasõbralikul ja tõhusal viisil ning sisaldada kogu asjakohast teavet, mida on tarvis nii teenuseosutajatel kui ka tarbijatel. Liikmesriigid on teinud komisjoniga koostööd, varustades seda kõigis keeltes kättesaadavate teabelehtedega hõlbustamaks kodanike ja tarbijate ligipääsu asjakohasele teabele. Paljud liikmesriigid on teinud ka ise jõupingutusi, et levitada selle direktiivi kohta teavet. On olemas ka kokkulepe luua ühine logo, et eri veebilehtede ja kontaktpunktide vahel naivgeerimine kasutajatele lihtsamaks muuta.

Kuigi see pole kohustuslik, hakkavad mõned liikmesriigid pakkuma oma kontaktpunktides teavet töötajate õiguste ja tööseaduste kohta. Teenuste direktiiv ei hõlma tööõigust ning sellest on välja jäetud töötajate lähetamine. Mu Rootsi kolleegide mulle esitatud küsimus on Rootsi probleem. Me uurime seda asja, kuid see jääb praeguse arutelu teemast pisut kõrvale. Mul oleks hea meel, kui tuleksime selle juurde tagasi rohkem rahvuslikus kontekstis.

Teenuste direktiiv on oluline. See teeb teenuseosutajate elu lihtsamaks, hõlbustab vaba liikumist, on kasulik investeeringutele, kasvule ja tööhõivele ning väga hea kodanike jaoks. Kodanikud vaatavad meie poole, et olla kindel direktiivi võimalikult kiires rakendamises, kuna see teeb nende elu lihtsamaks. Meie vastutusel on tagada, et teeme selleks oma parima.

Tahaksin parlamenti veel kord tänada, mitte ainult panuse eest teenuste direktiivi hääletamisel ja vastuvõtmisel, vaid ka valvekoerana käitumise ning nõukogu ja komisjoni pideva raputamise eest, et teeksime selle direktiivi rakendamisel kõik, mida suudame. Aga ikka on jäänud mõnevõrra aega ja võib-olla tuleme selle arutelu juurde eesistujariigi Hispaania juhtimisel järgmisel aastal veel tagasi. Komisjon jätkab endiselt selle direktiivi väga hoolikat jälgimist.

Benita Ferrero-Waldner, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Nagu siin juba enne öeldi, oleme arutanud kõiki küsimusi, mis on seotud kõigi selle direktiivi sotsiaalsete ja muude aspektidega. Ma ei usu, et peaksime sama arutelu praegu uuesti üles võtma, aga peaksime küll vaatama liikmesriike, et näha, mismoodi nad on direktiivi rakendanud või kavatsesid rakendada. Juba kättesaadava teabe põhjal näib, et enamik liikmesriikidest lõpetavad rakendamise kas aasta lõpuks või ehk 2010. aasta alguseks.

Niisiis ma arvan, et võib ka öelda, et enamik liikmesriikidest loovad vähemalt ühtse kontaktpunkti ja on seega valmis täitma oma administratiivse koostöö kokkuleppeid ja kohustusi.

Mõnel juhul võib siiski ette tulla viivitusi seoses muudatustega õiguslikus raamistikus.

Seoses läbivaatamisprotsessiga on mõned liikmesriigid kasutanud võimalust läbivaatamise käigus õigusakte ja menetlusi lihtsustada ning teinud märkimisväärsel hulgal muudatusi. Teised liikmesriigid on teinud aga kõigest mõned muudatused ning muidugi oleneb muudatuste hulk paljudest teguritest, sealhulgas reguleeriva raamistiku olemasolust ja ka liikmesriigi sisemisest korraldusest, mis on liitriikides keerulisem kui mujal.

Muidugi sõltub see ka liikmesriigi valmisolekust õigusakte ja menetlusi lihtsustada.

Seoses küsimusega nõuetekohase rakendamise kohta ütlen, et mu kolleeg Charlie McCreedy on palju kordi juhtinud liikmesriikide valitsusliikmete tähelepanu sellele, kui tähtis töö on rakendamine, ning tema ja ta ametnikkond on rakendusprotsessi väga tähelepanelikult jälginud ja kontrollinud.

Tõepoolest, nagu ma enne ütlesin, on viimase kolme aasta jooksul liikmesriikidega peetud üle 80 kahepoolse kohtumise ja eksperdirühmad on Brüsselis kohtunud rohkem kui 30 korda. Nii et oleme selles osas väga aktiivsed olnud. Ning me jätkame liikmesriikide töö jälgimist ning jätkame ka tehnilise abi andmist, kui liikmesriigid seda soovivad. Kuid lõppude lõpuks on ka selge, et liikmesriikide kohustus on töö ära teha ja selleks ka vajalikud ressursid eraldada.

Mis puutub järgmisse aastasse, siis on minu arvates oluliselt tähtis tagada, et direktiivis sätestatud vastastikuse hindamise protsessi on konstruktiivselt kasutatud. Peame hakkama hindama ka õigusakti rakendamise kvaliteeti, nagu paluti, jälgima ühtsete kontaktpunktide toimimist ning saama seejärel ettevõtelt ja tarbijatelt tagasisidet.

Viimaseks, kuid mitte vähem tähtsana, ütlen, et meil võib tarvis olla kasutada ka muid jõustamismehhanisme – mõnikord ehk rikkumiste juhtudel, kuid seda on praegu veel liiga vara öelda.

Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete kohta oleme muidugi samal arvamusel, mis teiegi. Need on ELi majanduse selgrooks ja nende mured on teenuste direktiivis kesksel kohal.

Nii et sellest direktiivist saavad kasu kõik ettevõtted, kuid kõige rohkem VKEd, ning praegusel ajal otsustavad VKEd tihtipeale koju jääda, sest juriidiline asjaajamine on liiga keeruline ja läbipaistev teave puudub. Seega kõrvaldab teenuste direktiiv paljud neist keerukustest ja me loodame, et annab VKEdele hoogu.

Komisjoni teada ei ole ükski liikmesriik kasutanud teenuste direktiivi rakendamist töötajate õiguste piiramiseks. Tahaksin seda öelda väga selgelt. Töötajate õigusi kui selliseid ei ole teenuste direktiiviga kahjustatud ega neid käsitletud. Tõepoolest, võis selgelt näha, et see on parlamendi ja nõukogu saavutatud praktilise ja poliitilise kompromissi tulemus.

Lõpetuseks tahaksin korrata, et parlament on teenuste direktiivi ajaloo jooksul olnud kõige tähtsam partner. Üle kolme aasta on komisjon oluliseks pidanud teid pidevalt rakendamisprotsessi kaasata ja meie tööst liikmesriikidega teavitada ning, nagu ma juba enne ütlesin, jääb see edaspidi oluliseks meetmeks, mis paneb siseturu paremini toimima ning pakub kasvu ja tööhõivet, mida me vajame. Seepärast on nõuetekohane rakendamine kõige pakilisem küsimus, eriti praeguses majanduskriisis.

Juhataja. – Sellega me lõpetame käesoleva osa.

Kirjalikud avaldused (artikkel 149)

Vilija Blinkevičiūtė (S&D), kirjalikult. – (LT) Euroopa peab olema konkurentsivõimeline. Tänu Euroopa Parlamendi pingutustele aitab teenuste direktiiv rakendada teenuste praeguseks veel mitte täielikult reguleeritud vaba liikumist Euroopa Liidu siseturul. Teenuste direktiiv reguleerib litsentseerimismenetlusi, osutades keelatud nõudmisi, ning kinnitab, et 2010. aastast alates peavad kõik teenusteosutajatele esitatavad uued nõudmised olema mittediskrimineerivad ja põhjendatud oluliste sotsiaalsete huvidega; see reguleerib ka loodavate kontaktpunktidepõhimõtteid. Kõige tähtsam on see, et teenuste osutamise maksumust on riikidevahelisel tasandil vähendatud ja see on eriti tähtis just majanduslanguse perioodil. Leedu ühineb liikmesriikidega, kes on juba teenuste direktiivi sätete rakendamiseks valmis. Tõepoolest, komisjoni jaoks on eriti tähtis teha tihedat ja tõhusat koostööd liikmesriikidega, sest mõnedes riikides on teabepuudus ja direktiivi rakendamiseks valmisoleku ebapiisav tase. Praegu on teenuste direktiivi sätete riiklikesse õigusaktidesse ülevõtmiseks valmis ainult 50% liikmesriikidest.

Edit Herczog (S&D), kirjalikult. – (HU) Austatud juhataja! Liikmesriigid peavad 28. detsembriks 2009 rakendama täielikult teenuste direktiivi, mis samamoodi, nagu kaupade ja toiduainete puhul, avab teenuste turu füüsilisest isikust ettevõtjatele ja ettevõtetele.

See direktiiv aitaks väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtteid väga palju ning edendaks uute töökohtade loomist ja majanduskasvu, võttes samal ajal arvesse tarbijate huvisid. Mõned liikmesriigid on siiski otsustanud piirata 2004. ja 2007. aastal liitunud liikmesriikide kodanike töölevõtmist. Saksamaa ja Austria tahavad mingite tõsisemate majanduslike või sotsiaalsete põhjendusteta säilitada selle piirangu kuni 2011. aastani. Prantsusmaa ja Belgia kohaldavad samasugust määrust Rumeenia ja Bulgaaria suhtes.

Praeguseks on siiski selge, et kurikuulsate nn Poola torumeeste kehastatud hirmud on alusetud. Prantsusmaal töötavate kesk- ja ida-eurooplaste arv on väiksem kui näiteks Ühendkuningriigis, kuigi Pariisis tehti kolm aastat tagasi otsus eemaldada järk-järgult need piirangud elukutsetelt, kus oli tööjõu puudus.

Need meetmed takistavad suuresti rakendamast teenuste direktiivi, mille üheks peamiseks alustalaks on majanduslikel ja rahvuslikel alustel põhineva diskrimineerimise täielik kõrvaldamine. Kaksikümne aastat pärast Berliini müüri kokkuvarisemist, mis pühkis minema piiri Ida ja Lääne vahelt, võime öelda, et teenuste direktiiv teenib sarnast eesmärki. Selle direktiivi edukas rakendamine võiks viimaks minema pühkida nn Poole torumehe abil loodud võltskujundi.

Patrick Le Hyaric (GUE/NGL), kirjalikult. – (FR) Enne direktiivi rakendamist võiks Euroopa Parlament korraldada hindamise selle kohaldamise mõjudest inimestele ja ühiskonnale, võttes eriti arvesse meie praeguse kriisi tagajärgi. Tegelikult viitab kõik sellele, et kõnealuse direktiivi tulemusena ässitatakse Euroopa Liidu ettevõtted, oskuseistrid ja töötajad üksteise vastu. Hiljuti tegi üks elukutseline põllumajandusorganisatsioon teatavaks, et Prantsuse ametivõimud pakkusid neile võimalust luua Ida-Euroopa riikides värbamisagentuurid põllumajandustöötajate palkamiseks, kelle palgad on väiksemad ja sotsiaalkindlustus viletsam kui Prantsuse töötajatel. Teenuste direktiivi ülevõtmine ei tohi juurutada niisuguseid tavaid, mis viivad Euroopa sotsiaalse taseme langemiseni. Peale selle oleme Euroopa Kohtu pretsedendiõiguse tõttu väga mures üldhuviteenuste kohal rippuvate ohtude pärast. Sellepärast loodame jätkuvalt näha teistsugust Euroopa õigusraamistikku, mis optimeerib ja arendab eelkõige avalikke teenuseid.

Czesław Adam Siekierski (PPE), kirjalikult. – (PL) Teenuste direktiivi (2006/123/EÜ) iseloomustab Euroopa Liidu teenustevoos osaline liberaliseerimine. Sellise direktiivi jõustamise eesmärgiks oli majandusliku potentsiaali vallapäästmine. Direktiiv on avanud palju võimalusi nii tarbijatele kui ka ettevõtjatele. On muutunud võimalikuks ühtsest turust rohkem kasu saada. Muu hulgas on teenusteturu liberaliseerimisest peamised kasusaajad ka väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted, kellele varem eksisteerinud tõkked suuri raskusi põhjustasid. Euroopa Komisjoni andmete kohaselt on umbes 70% ELi liikmesriikide SKPst toodetud teenustega. Samasugune number on esitatud teenuste osutamisega hõivatud tööjõu proportsiooni kohta. Üks direktiivi jõustamisest saavaid hüvesid on sellest lähtuv konkurentsivõime tõus siseturul. Selle direktiivi kohaldamine on osutunud Euroopa majanduse arenguvõimaluseks ja lasknud luua uusi töökohti. Tuleks veel lisada, et sellega on saavutatud üks Lissaboni strateegia eesmärkidest seoses Euroopa majanduse konkurentsivõime tõusuga. Peale selle on see põhjustanud pakutavate teenuste valiku suurenemise. Saavutatud tulemused julgustavad tööd jätkama selle direktiivi edasisel liberaliseerimisel.

18. Võitlus neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve vastu teadustegevuse ühise kavandamise abil (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on suuliselt esitatava küsimuse kohta nõukogule teemal

– võitlus neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve vastu teadustegevuse ühise kavandamise abil (O-0112/2009 - B7-0218/2009)

Selle autor Herbert Reul teatas, et ta jääb hiljaks. Kui ta kohale jõuab, antakse talle ehk lõpus sõna.

Françoise Grossetête, autori asendaja. – (FR) Austatud juhataja! Herbert Reuli puudumisel kordan küsimust, mille komisjonile esitame. Vastavalt lepingu artikli 65 õiguslikule alusele kutsub nõukogu ettepanek neurodegeneratiivsete haigustega võitlemise meetmete kohta üles parlamendiga konsulteerima.

Tahame teada, kas nõukogu saab kinnitada oma kavatsust võtta selle teema osas otsused vastu 3. detsembri 2009 konkurentsivõime nõukogul. Lisaks sellele, kuna parlamendiga konsulteeriti komisjoni ettepaneku osas, siis kas nõukogu on valmis oma otsuste koostamisel arvestama ka parlamendi vaadetega?

Järgmiseks, seoses võimaliku tulevase teadustegevuse ühise kavandamisega. Kas nõukogu võib kinnitada oma arvamust, et need algatused tuleks põhimõtteliselt sama õigusliku aluse põhjal vastu võtta?

Tahaksin ära märkida, et oleme resolutsiooni koostanud. Seda resolutsiooni toetavad kõik poliitilised fraktsioonid ning see on tähtis, kuna lihtsalt öeldes rõhutab see vananeva rahvaga kaasnevaid väljakutseid – väljakutseid, mis tähendavad, et praegu kannatab Euroopas üle seitsme miljoni inimese Alzheimeri käes, ning seda arvu nähakse järgmise 20 aasta jooksul kahekordistumas.

Seega on väga tähtis seda valdkonda planeerida, sellesse investeerida ja selles koostööd teha, et reguleerida nende haiguste sotsiaalseid kulusid ning pakkuda lootust, väärikust ja tervislikumat elu miljonitele kannatajatele ja nende peredele. Need tervise- ja sotsiaalprobleemid, mis mõjutavad kogu Euroopat, vajavad koordineeritud meetmeid, mis on mõeldud tagamaks vastavatele inimestele pakutava ennetamise, diagnooside, ravi ja hoolduse tõhusust.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata riiklike ja erategutsejate läbiviidavale teadus- ja arendustööle, et leida uusi raviseid ja vältida haiguste arenemist. Tervishoiuvaland teadustöö on Euroopa tasandil veelgi rohkem osadeks jagatud ning riikliku ja erasektori partnerlusi tuleb suurendada. Uuendusliku ravimite algatus, mis käivitus 2008. aasta veebruaris, ei tohi jääda ühekordseks eksperimendiks.

Lõpetan, öeldes, et jookseme tõesti ajaga võidu, sest peame neid haigusi takistama nii palju kui võimalik. Praegune teadustegevus näitab, et juba on olemas eeldiagnoosile sunnitud algatused. Nende konkreetsete teemade kohta ootavadki meie kaaskodanikud tervise eest seisvalt Euroopalt signaale, mis peavad andma garantiisid ja ennetama vanusega seotud haiguste tekkimist.

Cecilia Malmström, nõukogu esistuja. – (SV) Austatud juhataja! Ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus meetmete kohta võitluseks neurodegeneratiivsete haigustega, eelkõige Alzheimeriga, mille komisjon võttis vastu 22. juulil, põhineb lepingu artiklil 165. Selles artiklis käsitletakse ühenduse ja liikmesriikide vahelise teadustöö ja tehnoloogiliste arendustegevuste koordineerimist, et tagada riiklike poliitikate ja ühenduse poliitika vahel suurem ühtsus.

Artikkel 165 on kooskõlas ühise kavandamise algatuste eesmärkidega. Need eesmärgid põhinevad ideel, et loome ühiselt need väljakutsed, millega meie ühiskonnad ühiselt silmitsi seisavad, ning et liikmesriikide suurema poliitilise pühendumise abil saame kokku leppida ühistes või koordineeritud reaktsioonides nendele väljakutsetele. Eesmärk on loomulikult suurendada teadustegevuse riikliku finantseerimise tõhusust Euroopas.

Ent usun, et probleem ja võti teie küsimusele on selles, et artikkel 165 ei anna nõukogule õigust tegutseda. See artikkel on komisjoni jaoks õiguslik alus tegemaks võimalikke algatusi, et edendada koordineeritust liikmesriikide ja ühenduse poliitika vahel. Teadustegevuse pealkirja all ei ole lepingus mingit muud õiguslikku alust, mida komisjon võiks kasutada, et esitada ühiste kavandamisalgatustega seotud meetmeid.

Loomulikult on nõukogus väga tugev poliitiline kohustus käivitada eelkõige just Alzheimeriga võitlemiseks mõeldud ühise kavandamise pilootalgatusi nii kiirelt kui võimalik. Selles valguses arwab esistujariik, et nõukogu peaks ühise kavandamise algatuse kohta otsused vastu võtma komisjoni esitatud teksti põhjal.

Tean, et Euroopa Parlament peab võitlust Alzheimeri tõve vastu väga tähtsaks. Veebruaris välja antud deklaratsioonis kutsus parlament komisjoni ja liikmesriike üles tunnustama seda võitlust kui Euroopa rahvatervise prioriteeti. Te olete loomulikult komisjoni ettepanekuga tutvunud. Esistujariik üritab tagada, et parlamendi vaateid võimalikult palju ühendataks otsustesse, mis võetakse vastu, kui konkurentsivõime nõukogu selle aasta 3. detsembril kohtub.

Mis puudutab võimalikke ühise kavandamise algatusi, siis jagab nõukogu liikme arvamust, et nende algatuste vastuvõtmiseks teadustegevuse nime all tuleks valida üldine lähenemine. Kahjuks on praegu olemas ainult üks meetod ja selleks on nõukogu otsuste vastuvõtmine iga eraldi algatuse kohta. Seda seetõttu, et leping ei sisalda mingit sobivat õiguslikku alust teiste meetmete vastuvõtmiseks.

Elena Oana Antonescu, fraktsiooni PPE nimel. – (RO) Esistujariik Rootsi soovib detsembris vastu võtta otsused, mis on seotud neurodegeneratiivsete haigustega võitlemise meetoditega, ilma isegi parlamendi arvamust ootamata.

Olin antud toimiku osas keskkonna-, rahvatervise- ja toiduohutuse komisjoni arvamuse raportöör, ning arvestades neid tingimusi, toetan resolutsiooni vastuvõtmist väljendamaks parlamendi seisukohta neurodegeneratiivsete haigustega võitlemise meetmete kohta, eriti Alzheimeri tõve osas, teadustegevuse ühise kavandamise kaudu.

Neurodegeneratiivsed haigused on Euroopas suureks terviseprobleemiks. Arenenud riikides meditsiiniteaduse ja elustandardi arenemine on loonud tingimused, mis pikendavad eluiga, ent kasvanud on ka neurodegeneratiivsete haigustega inimeste arv.

See on mitme eri aspektiga probleem. Mõned aspektid on seotud haigusi põdevate inimeste elukvaliteediga, mõjuga, mida haigus avaldab nende lähedastele või nendele, kes nende eest hoolt kannavad. See on samamoodi ka probleem, mis mõjutab tervishoiusüsteemide jätkusuutlikkust, mis peavad hakkama saama suurema arvu patsientidega ajal, mil vananeva rahvastiku tõttu on mitte enam töötavate inimeste arv tõusmas.

Komisjoni ettepanek keskendub teadustööga seotud aspektidele. Resolutsioon, mille välja pakume, rõhutab ühtemoodi teadustegevuse koordineerimisega saavutatavaid tulemusi ning ka seda, kui palju see praegust olukorda parandada aitab. Seega nõuaksin, et meie pingutused keskenduksid kahele põhilisele valdkonnale:

teadustööle ja tagamisele, et tehtud pingutused peegelduvad tulemustes, mis patsientide hooldamise kvaliteedis saavutatakse.

Arvestades huvi, mida parlament aja jooksul selles valdkonnas üles on näidanud, ning selle toimiku tähtsust, mis on pilootprojekt teadustegevuse ühiseks kavandamiseks, on tähtis, et parlamendi seisukohta nõukogu otsuste koostamisel arvesse võetaks.

Parlament tuleb kaasata kõigisse algatustesse, mis on seotud teadustegevuse valdkonnas tulevase ühise kavandamisega. Tegelikult tagab Lissaboni lepingu artikkel 182 selle valdkonna tulevasteks arenguteks sobiva õigusliku aluse.

Patrizia Toia, *fraktsiooni S&D nimel.* – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Algatus, mille käivitada kavatsime, on väga tähtis kahel põhjusel: esimene on teadustegevuse teema, mis puudutab võitlust neurodegeneratiivsete haigustega, ning teine on meetodite ühine kavandamine teadustegevuseks.

Loomulikult oleksime eelistanud, et parlament oleks pilootprojekti otsesemalt hõlmatud – seda on öeldud ja see on meie küsimuse teemaks. Kuigi peame nüüd jätkama ja mitte laskma asjadel seiskuda, küsime sellegipoolest garantiid, et meie arvamust võetakse konkurentsivõime nõukogu arutlusel arvesse, ja et tulevikus määratletakse kindlam õiguslik alus, et parlamendi saaks täielikult kaasata ja teadustegevuse valdkonnas oleks suurem omanditunne.

Peame nüüd sobivate vahendite ja ressursside abil sekkuma, et vältida ja vabaneda Alzheimeri tõve, Parkinsoni tõve ja muude haiguste levinud nuhtlusest, mis meie rahva vananemisega üha enam kaasneb. Teeme ettepaneku, et pingutused keskenduksid laialdastele ja suuremahulistele uuringutele, mille eesmärk on nii diagnoos kui ka ravi leidmine. Biomarkerite ja multidistsiplinaarsel lähenemisel põhinevate varajase diagnoosimise meetodite uurimine, suurte andmebaaside koostamine ning ravimeditasiini, sobivate ravi- ja teenindusmudelite leidmine on hädavajalik.

Tahan siin ülemkojas esitada vaid ühe palve: et me ei eiraks patsientide individuaalseid tingimusi, mis sageli selliste haiguste kontekstis kõrvale jäetakse, ega ka patsientide ja sugulaste ühenduste hõlmamist. Metodoloogilisest vaatenurgast usume, et ühised teadustööprojektid on väga tähtsad, kuna täidavad tähtsat nõuet: pingutuste ja ressursside kokkukogumist ning nende erimeelsuste ja kordamiste ületamist, olles seega võimalised looma kriitilist massi, mis on piisav sellisest teadustegevusest rahuldavate tulemuste andmiseks.

Kui arvestame, et maailma teistes osades investeerivad ühised riiklikud ja eraäritused kümneid miljoneid eurosid, mõistame, kui palju meil veel teha on, suunates oma pingutused ühisprojektidesse, strateegilistesse tegevusliinidesse ja ühisprogrammidesse liikmesriikide ja Euroopa vahel ning ühisprogrammidesse riiklike ja erategijate vahel, hülgamata rahvusvahelist raamistikku, mis annab meile rahvusvahelisel tasandil kokkupuute peamiste teadusalaste arengutega.

Jorgo Chatzimarkakis, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (DE) Austatud juhataja, nõukogu eesistuja! Täna arutleme neurodegeneratiivsete haiguste resolutsiooni ettepaneku üle. Selle eesmärk on tegelikult direktiiviks saada, nii et järgmine kord peaksime arutama ka selleteemalist direktiivi. Tõved, mida täna arutame – Alzheimer, kuigi tekstis viidatakse ka Parkinsonile – on ajutõved, mis on Euroopa jaoks suureks probleemiks. Pikaajalised kulud muudkui tõusevad ja teha on veel palju teadustööd. Kahjuks on Euroopas palju korduvaid uuringuid ja bürokraatiat. Seega tahame selle resolutsiooni ettepanekuga kaotada korduvad uuringud, bürokraatia ja killustatuse.

Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon esitas ettepaneku, et teadusuuringute tulemused avalikkusele kättesaadavaks tehtaks. Arvan, et see on hea ettepanek. Kahjuks on sõnastus vale, mistõttu paluksin selle ümbersõnastamist, et seda paremini ühendada saaks. Põhiliselt on probleem seotud Euroopa patentidega. Oleks hea, kui komisjon ja ka nõukogu võtaks üles Euroopa patentide teema ravimite ja biouuringute valdkonnas ning teeks selgeks, et me vajame seda. Igal juhul toetab Euroopa demokraatide ja liberaalide liidu fraktsioon seda resolutsiooni ettepanekut.

Philippe Lamberts, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – Austatud juhataja! Selle toimiku raportöör oleksin pidanud olema mina, nii et olen veidi pettunud. Ent olen siiski õnnelik, et edasi liigume. Praegu ei ole aeg asutustevaheliseks vaidluseks. Mul on hea meel, et nõukogu on valmis tegutsema.

Mul on mitu tähelepanekut. Loodame siin parlamendis tööpoolest, et nõukogu on nõus ideedega resolutsioonides, mille üle homme hääletame.

Rõhutaksin vajadust saada õige tasakaal – nagu kliimamuutustegagi – leevendamise ja kohandamise vahel. Siin pean silmas selle tõve ennetamist ja mõistmist, miks see tekib, millised on tegurid, nii et saame seda tõesti edukalt ennetada, sest see on alati kõige tõhusam ja ka odavam viis mingi haigusega võitlemiseks.

Kas ühise kavandamise algatus on piisav? Noh, mitte selles mõttes, et see peaks normiks saama, et sellistes suurtes ettevõtmistes oleks koos töötamine norm, mitte vabatahtlik asi, vaid midagi, mis tõepoolest paneks kõik liikmesriigid koos tõhusalt töötama.

Teiseks, rahanduslaste prioriteetide kohta on järgmine küsimus: kas kulutame nendele haigustele piisavalt palju? Meie arvates see nii ei ole ja soovitaksime tulevaste raamprogrammide raames kindlasti võtta veidi raha suurtelt programmideelt, nagu ITER, mis parimate teadlaste arvates tasub end ära ehk 60 aasta jooksul, ning suunata osa sellest rahast Alzheimeri tõve ja teiste taoliste haiguste uurimiseks. Minu arvates oleks seda väga vaja.

Marisa Matias, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (PT) Kõigepealt tahaksin väljendada oma täielikku toetust Herbert Reuli esitatud küsimusele ning märkida ka ära, et põhiküsimus – siinne põhiline poliitiline küsimus – on just teadustegevuse ühise kavandamise teema.

Neurodegeneratiivsete haiguste, eelkõige Alzheimeri tõve vastu võitlemiseks teadustegevuse ühise kavandamise teema osas juhtus see, et reegleid muudeti protsessi keskel. Me saime raportist resolutsiooni, mis võttis seega meilt selle teema osas ära kaasotsustamisõigused. Me ei olnud enam Euroopa Parlamendi liikmed, vaid hoopis nõuandjad. Seega tahaksin teada vähemalt seda, kas meie soovitusi võetakse arvesse või mitte.

Teadustegevuse kavandamine on igas valdkonnas poliitiline valik, mitte tehniline, ning selles suhtes tuleks parlamendi rolli rõhutada ja tugevdada. Minu arvates tähendab poliitiliste prioriteetide määratlemine seda, et neid tuleks uurida ning need peaksid olema läbipaistvad ja demokraatlikud. See, mis juhtus ühise otsustamise ja ühise teadustegevuse kavandamisega seoses Alzheimeri tõvega, on protsess, mis ei tohi korduda. Kui see peaks kunagi korduma, siis palun hoiatage meid piisavalt ette. Seega loodan, et viimane asi, mis võib juhtuda, on, et parlamendi selle teema kohta esitatud otsuseid ja soovitusi ei võeta arvesse.

ISTUNGI JUHATAJA: **Silvana KOCH-MEHRIN**

asepresident

Diane Dodds (NI). – Austatud juhataja! Minu valijakonnas Põhja-Iirimaa on praegu 16 000 dementsust põdevat inimest. Nemad, nende perekonnad ja hooldajad tervitavad proaktiivset lähenemist, tegeledes selle haigusega, mis võib olla väga laastav nii selle põdejatele kui ka nende peredele.

Usun, et sellistes valdkondades on hea näha koostööd Euroopa riikides. Usun, et koordineeritud lähenemine haigusega tegeledes võib tuua uusi tõendeid, uusi meditsiinilisi läbimurdeid ning loodetavasti parandada aja jooksul hooldust ja ravi.

Ühendkuningriigis põeb praegu veidi üle 400 000 inimese Alzheimeri tõbe. 2025. aastaks on see arv tõenäoliselt kusaal 750 000 ringis. Seega on tähtis midagi ära teha, et täiustada meie diagnoose, ravi ja ennetamist ning sotsiaalset teadustegevust, mis on seotud patsientide ja nende perekondade heaoluga, eriti hooldajatena tegutsevate perekondade heaoluga. Koordineeritud lähenemine ja teadustegevuse jagamine on väga tähtsad seni, kuni teadustegevus austab inimeste pühadust kõigis selle vormides.

Maria Da Graça Carvalho (PPE). – (PT) Kiidan heaks Euroopa tasandil ette võetud algatusi ja tegevusi neurodegeneratiivsete haiguste ja eriti Alzheimeri tõvega võitlemiseks. Liikmesriigid on selles valdkonnas teadusuuringuid arendanud. Liikmesriikides on tähtis julgustada koostööd, et tagada seoses teadustöö ja tehnoloogilise arenguga suurem koordineeritus ning vältida killustatust.

Teadustegevuse ühine kavandamine on väärtuslik vahend killustatuse vähendamiseks, hõlmates Euroopa tasandil liikmesriike, avalikku ja erasektorit. See ühise kavandamise vahend on Euroopa teadusruumi tuleviku jaoks väga tähtis. Lissaboni lepingu teaduspoliitika keskmes on Euroopa teadusruumi arendamine.

Ent tunnen muret ühise kavandamise vahendi rakendamise üle seoses bürokraatliku keerukusega ning viivitustega haldustoimingutes. Seega tahaksin küsida, millised on plaanid kasutada mastaabisäästul põhinevat protsessi, ühendades haldustoimingute tõhususe, lihtsustamise ja kiirendamise, et edendada kvaliteeti ja soodustada koostööd Euroopa tasandil, mida nõuab selle teema tähtsus.

Nessa Childers (S&D). – Austatud juhataja! Endise tervishoiutöötajana, kellel on üle 30 aasta pikkused kogemused, oli häiriv teada saada, et parlamendiga ei räägitaks seoses komisjoni uute ettepanekutega Alzheimeri tõve kohta läbi. Ent peame edasi liikuma.

Kui Euroopa rahvas vananeb, süveneb ka Alzheimeri mõju. Eeldatakse, et Alzheimeri juhtude arv kogu maailmas kasvab 2050. aastaks praeguselt 35 miljonilt 107 miljonile.

Üks Alzheimeri tõve kõige piinavamaid aspekte on see, et lisaks haigele mõjutab see veel väga paljusid inimesi. Näiteks Iirimaa on Iirimaa 44 000 haige kohta registreeritud 50 000 hooldajat. Seda tõbe nimetatakse sageli perehaiguseks, sest lähedase aeglase hääbumise kõrvaltvaatamine tekitab kroonilist stressi.

Euroopa Parlamendi edasist rolli võitluses Alzheimeri tõve vastu ei tohi alahinnata. Igasugune Euroopa Liidu uus suund peaks arvestama selle teema osas parlamendi ainulaadse häälega ning tegutsema, et aidata mitte ainult Alzheimeri põdejaid, vaid ka paljusid hooldajaid, kes töötavad nende elukvaliteedi tõstmise nimel.

Mairead McGuinness (PPE). – Austatud juhataja! Teadustegevuse koordineerimine selles valdkonnas on loomulikult tähtis ja mitte ainult Alzheimeri tõve osas, sest termin „neurodegeneratiivsed” katab mitmeid haigusi.

Parlamendil on tegelikult väga tähtis roll selles, kuidas teadustegevust läbi viiakse. Juhin tähelepanu parlamendi ja nõukogu vahel toimuvatele kestvatele aruteludele, mis käsitlevad teaduslikes katsetes kasutatavate loomade heaolu. Tunnen muret – ja ka lootust meie raportööri ja kõneluste suuna tõttu –, et lubame vajalike uuringute läbiviimise jätkumist loomade abil ning moel, mis on võib-olla küll loomade heaolu sõbralikum kui praegu. Seda seetõttu, et vajame antud valdkonnas uuringuid, et teha asju, millest kõneldud on, et ennetada haigusi ja ravida inimesi – ja me võime millalgi ka ise nende hulgas olla –, kes kahjuks nende haiguste tõttu kannatavad.

Loodan, et saavutame selle väga tähtsa direktiivi teisel lugemisel varajase kokkuleppe. Kuigi me ei ole sellesse konkreetseesse teemasse võib-olla väga palju panustanud, oleme seda teinud kestvate uuringute puhul.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Küsimus selle tõvega võitluse kohta tõstatati – ja selle eest tuleb sellele au anda – Prantsuse eesistumise ajal. Siis öeldi, et Euroopa Liit peaks selle teema osas tegutsema. Oleks hea, kui järgmine eesistujariik selle teema üles võtaks ja kohtleks seda samasuguse tähtsusega. Siin on juba öeldud, et see probleem mõjutab miljoneid inimesi ja nende peresid, kes kõik kannatavad.

Kui kohtume oma valijatega, kuuleme sageli küsimust: mida Euroopa Liit Euroopa kodanike heaks teeb? Milleks te olemas olete? Mille eest te vastutate? Mida te teete? See on lihtsalt selline küsimus, mis peaks olema keskmeks pingutustes luua Euroopa Liidu jaoks võimu ja tähtsuse võrdkuju. Meie kodanikud vajavad seda. Ühised pingutused taoliste haigustega võitlemisel peavad Euroopa Liidu asutuste jaoks olema esiplaanis.

Nikolaos Chountis (GUE/NGL). – (EL) Austatud juhataja! Võtan neurodegeneratiivsete haiguste – ja eriti Alzheimeri tõvega – võitlemise probleemi äärmiselt tõsiselt.

Seega on väga kasulik saada ja saavutada Euroopa Liidu liikmesriikide vahel koordineeritud tegevus võitlemaks haiguste põhjuste vastu ning tegelemaks tagajärgede vältimise ja ravimisega, mida sellised haigused avaldavad patsientidele, ühiskonnale üldiselt ning Euroopa Liidu kodanike rahvatervisele.

Usun, et prioriteet ja peamine lähenemine peaksid olema ennetamise mitte ravimise valdkonnas. Samuti tuleks liikmesriike julgustada üles seadma patsientide ja nende hooldajate jälgimiskeskusi ning tagama liikmesriikide võrdset teadusalast osalemist nendes Euroopa Liidu teadusuuringutes.

Nõukogu ja liikmesriikidega kooskõlas koostatav andmebaas peab riiklike süsteemide raames olema avalikus ja riigiomanduses ning otsused tuleb avaldada avalikul maailmafoorumil. Kokkuvõttes reguleerime ju meie antud teema eelarvet.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Loomulikult olen nõus, et praegu on eriti tähtis pöörata tähelepanu teadusuuringutele, et tagada abi Alzheimeri tõbe põdevatele inimestele, sest meie Euroopa Liit ühendab 27 liikmesriiki ja kõik riigid ei suuda Alzheimeri põdejatele võrdselt abi pakkuda. Sellise patsiendiga perekondadele on olemas teistsugused tervishoiusüsteemid, teistsugused sotsiaalteenuste süsteemid ning teistsugune tugi. Seega on teadusuuringud väga tähtsad ning peame koondama ja leidma eelkõige finantse, koordineeritud tööd ja tegevusi. Teiseks on väga tähtis, et on olemas finantsid selle teadustöö läbi viimiseks ja seda tõbe põdevatele inimestele ning nende peredele tõelise toe pakkumiseks.

Herbert Reul (PPE). – (DE) Austatud juhataja! Teen väga lühidalt. Selle teema tähtsust on juba mitu sõnavõtjat rõhutanud. See on haigus, mis mõjutab paljusid inimesi ning nende arv on kasvamas. On väga tähtis, et

liikmesriigid koostööd teeksid ja jõud ühendaksid, et olla tõhusad. Mis sellesse puutub, siis on see õige ja mõistlik tee.

On kahju, et meil on toimingute osas raskusi parlamendi kaasamisega. On kahetsusväärne, et see resolutsioon tuli koostada viimasel hetkel. Ent kui lõpuks hea tulemus saavutatakse, siis see ongi tähtis.

Cecilia Malmström, *nõukogu eesistuja*. – (SV) Austatud juhataja! Alzheimeri tõbi ja teised dementsusega seotud haigused on kohutavad. Usun, et paljud meist, kelle sugulane põeb Alzheimerit, teavad, et see võib hävitada eelnevalt täiesti terve olnud inimese ja seda, kui valus on see nende peredele ja teistele sugulastele, ning arvan tungival, et peame selle kohutava tõve uurimisse rohkem ressursse investeerima.

On selge, et peame astuma mõned sammud Euroopas oma teadmiste ja uuringute paremaks koordineerimiseks, ning komisjoni pilootalgatuse eesmärk on koondada meie parimad uurijad, et mõista, raviga ja ennetada nii Alzheimerit kui ka teisi dementsusega seotud haigusi.

Praeguse Prantsusmaa, Tšehhi Vabariigi ja nüüd Rootsi kolmiku raames arutasime varajases etapis Alzheimeri ühiseks prioriteetseks teemaks võtmise tähtsust rahvatervisega seotud töö kontekstis. Eesistujariik Prantsusmaa korraldas väga tähtsa konverentsi, nagu mainis üks auväärne liige, ning eesistujariik Rootsi korraldas septembris konverentsi väärrika vananemise teemal ning Alzheimeri tõbi oli päevakorras üks teemadest.

Nagu ütlesin, kavatseb nõukogu selle osas 3. detsembril otsused vastu võtta, ning loomulikult võtame arvesse teie esitatud suurepärase resolutsiooni, mille üle homme hääletate. Olen kindel, et Alzheimeri tõve küsimus kerkib lähitulevikus teadusprogrammi ja sarnaste algatuste raames taas üles, nii et tänan teid väga selle tähtsa küsimuse tõstatamise eest.

Juhataja. – Vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5 on arutelu lõpetamiseks esitatud resolutsiooni ettepanek⁽³⁾.

Arutelu lõpetati.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Cristian Silviu Buşoi (ALDE), *kirjalikult*. – (RO) Tervitan ettepanekut võtta vastu komisjoni soovitus neurodegeneratiivsete haiguste valdkonnas ühise teadustegevuse kavandamise kohta. Rahva vaimne tervis on hea elukvaliteedi tagamise juures tähtis teema. Sellist tüüpi haigused mõjutavad järjest rohkemaid inimesi Euroopa Liidus. Seetõttu ongi tarvis näha vaeva, et võidelda neid haigusi tekitavate teguritega. Ent nende teguritega võitlemiseks tuleb need uuringute teel tuvastada. Usun, et pilootprojekt teadustegevuse ühiseks kavandamiseks pakub kindlat eelist seoses nende pingutuste koondamisega teadustegevuse rahastamiseks, mis toob kaasa selles valdkonnas uurimistegevuseks eraldatud finantside tõhusama kasutamise. Lisaks sellele on riiklike uurimiskeskuste loodud võrgustikel põhinev koostöö ja vajaliku infrastruktuuri ühine kasutamine seda kasulikumad, arvestades, et mitte kõigil liikmesriikidel ei ole vajalikke ressursse uurimistegevuse omal kulul korraldamiseks, isegi kui nendes riikides neurodegeneratiivsete haiguste juhtumite arv järjest suureneb. On väga tähtis, et uurimistulemusi kasutataks rahva teavitamiseks vaimse tervise toetamise meetoditest, aidates sellega vähendada patsientide arvu ja säilitada riiklike rahvatervisesüsteemide elujõulisust.

António Fernando Correia De Campos (S&D), *kirjalikult*. – (PT) Austatud juhataja, head kolleegid! Komisjoni teatistes parlamendile esitatakse optimistlik analüüs koostöö oodatud eelistest uurimistegevuses liikmesriikides ning koordineerimisest, mida komisjon seitsmenda raamprogrammi kontekstis seoses neurodegeneratiivsete haiguste ja eelkõige Alzheimeriga läbi viia saab. Teatistes esitatud meetmed puudutavad ainult põhimõtet kasutada olemasolevaid ressursse ja programme paremini ära: terviseprogramm, seitsmes raamprogramm, Euroopa Liidu tegevuskava puuetega inimeste heaks, avatud koordineerimismeetod ja statistikaprogramm. Kas meiepoolse nende ressursside kasutamise optimeerimine on piisav, et saavutada oodatavaid tulemusi? Milliseid koordineerimismehhanisme komisjon välja pakub, mida ei oleks enne teatist saanud rakendada? Millist lisaväärtust see pakub? Milliseid uusi praktilisi meetmeid plaanib komisjon vastu võtta, et stimuleerida uurimistegevusealast koostööd olukorras, kus ressursid ja meeskonnad on juba olemas, kuigi need on killustatud? Kas teemale suurema nähtavuse andmine ja olemasolevate vahendite kasutamine on selle lahendamiseks piisav?

(3) Vt protokoll

Proinsias De Rossa (S&D), kirjalikult. – Toetan seda resolutsiooni, mis tervitab esitatud pilootprojekti teadustegevuse ühiseks kavandamiseks neurodegeneratiivsete haiguste valdkonnas. Neurodegeneratiivsed haigused, nagu Alzheimer ja Parkinsoni tõbi, mõjutavad rohkem kui seitset miljonit Euroopa Liidu kodanikku. Praegu ei ole neurodegeneratiivsetele haigustele ravi ning teadmised riskitegurite vältimise, ravimise ja tuvastamise kohta on väga piiratud. Enamiku uurimistegevusest neurodegeneratiivsete haiguste valdkonnas viivad tõepoolest läbi liikmesriigid ning riikidevahelise koordineerimise tase on suhteliselt madal, viies killustatuseni ja piiratud teadmiste ja tavade jagamiseni liikmesriikide vahel. Ühine kavandamine võiks olla väga väärtuslik teadustegevuse killustatuse vähendamisel, viies kriitilise oskuste massi, teadmiste ja finantsallikate kokkukoondamiseni. Ent Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 182 lõige 5, mis lisati Lissaboni lepinguga, mis sätestab vajalikud meetmed Euroopa teadusruumi rakendamiseks, võiks anda uurimistegevuse valdkonnas tulevasteks ühise kavandamise algatusteks sobivama õigusliku aluse. Komisjon peaks kaaluma artikli 182 lõike 5 kasutamist õigusliku alusena kõigi tulevaste ühise teadustegevuse kavandamise ettepanekute jaoks.

Eija-Riitta Korhola (PPE), kirjalikult. – (FI) Austatud juhataja! Alzheimeri tõbi on segadust tekitav haigus, mis muudab patsiendi maailma tundmatuks ja ohtlikuks. Elu muutub väga ohtlikuks nüüd, kui ole mingeid minevikumälestusi ja õppetunde, millele rajada turvasild praeguse hetkega. Lisaks sellele muudab saatusliku inimtragöödia hullemaks tõsiasia, et tõvele ei ole praegu mingisugust ravi. Tõve tõttu kannatavad ka patsiendi lähisugulased. Mõnikord nimetatakse seda perekonnahaiguseks, sest sugulased kannatavad sageli kroonilise stressi käes. Sotsiaalne mõju on väga suur ja põhjustab suurt kahju. Euroopa rahvastiku vananemisega muutuvad neurodegeneratiivsed haigused, nagu Alzheimer ja Parkinson, järjest rohkem rahvatervise teemaks: praegu on nende haiguste käes kannatajaid üle seitsme miljoni ning arvatakse, et järgmise aastakümne jooksul see arv kahekordistub. Meditsiiniteadus aga ei mõista täielikult veel isegi haiguse põhjuseid. Uuringutel on mõned paljutõotavad tulemused, ent läbimurde saavutamiseks vajame koordineeritud tegevust. Et koondada kokku era- ja avalike organisatsioonide ning liikmesriikide uuringuandmed ja koordineerida nende uuendusi, vajame ühenduse kavandamist: niimoodi on lootust, et tõhusam ennetamine, diagnoosid ja ravi seoses nende haigustega saavad praktilises hooldustöös võimalikult kiiresti reaalsuseks. Olen veendunud, et neurodegeneratiivsete haigustega kokku puutuvad inimesed – patsiendid, nende sugulased ja hooldajad – toetavad agaralt kõiki koostööüritusi, et otsida uusi võimalusi nende tingimustega tegelemiseks. Täpselt sellised projektid ütlevadki meie kodanikele, miks täna üldse siin oleme: need õigustavad kogu liidu olemust. Nõustun oma kolleegi Herbert Reuliga, et menetlus ja pädevus järgnevad siis, kui keegi tõesti õiges suunas liigub.

Sirpa Pietikäinen (PPE), kirjalikult. – (FI) Austatud juhataja, head kolleegid! Suvel võttis komisjon vastu nõukogu soovitusel, milles kutsuti Euroopa Liidu liikmesriike üles tegelema ühise teadustegevuse kavandamisega neurodegeneratiivsete haiguste uurimiseks. See on tähtis selleks, et kasutada veelgi paremini ära piiratud uuringuallikaid. Peame aga meeles pidama, et lisaks uuringutele vajab Euroopa ka laiemat dementsuse tegevusprogrammi. Sel aastal mõni aeg tagasi kiitis Euroopa Parlament heaks kirjaliku avalduse, mis kutsus komisjoni üles koostama Alzheimeri tõve kohta tegevuskava. Parlamendi avalduses rõhutati nelja teema tähtsust: arengud teadustegevuses, varajane diagnoos, patsientide ja nende hooldajate parem elukvaliteet ning Alzheimeri assotsiatsioonide olek. Tahaksin kõigile meelde tuletada, et programm on kiireloomuline ja komisjon peab alustama tegevust, mida parlament palus sellel läbi viia.

Richard Seeber (PPE), kirjalikult. – (DE) Meie järjest vananevas ühiskonnas kasvab selliste neurodegeneratiivsete haiguste arv nagu Alzheimer või dementsus pidevalt. Et olla selleks võimalikult ette valmistunud, peame looma paremad uurimisstruktuurid ja olemasolevaid võimalusi paremini ära kasutama. Selles valdkonnas kavandatav pilootprojekt on ideaalne alguspunkt uuringutegevuste paremaks vastastikuseks sidumiseks. Ent koos mõjutatud inimestele parima võimaliku hoolduse pakkumisega on ennetamine samuti tähtis. Liikmesriigid peavad oma aktiivset elustiili puudutavate kampaaniatega usinamalt tegelema.

19. Üheminutilised sõnavõtted poliitiliselt olulistel teemadel

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on üheminutilised sõnavõtted poliitiliselt olulistel teemadel vastavalt kodukorra artiklile 150.

Monica Luisa Macovei (PPE). – (RO) Tahan juhtida teie tähelepanu Rumeenia poliitilisele olukorrale ja mõjule, mida see avaldab Rumeenia suhetele ühenduse asutustega.

2009. aasta oktoobris lahkus sotsiaaldemokraatide partei valitsusest. Värskest loodud opositsioon võttis valitsuse umbusaldusavalduse abil maha, lükkas tagasi esimese uue väljapakutud valitsuse ning keeldus

osalemast valitsuse moodustamise alastes läbirääkimistes. Selle tulemusel ei saa Rumeenia täita kohustusi, mis on sellel Euroopa Komisjoni, Maailmapanga ja IMFi ees seoses laenatud krediidiga. Selle tõttu olemegi olukorras, kus mõnda riigi reformimise seoses ette võetud kohustust ei saa õigeaegselt täita.

Rumeenia poliitilist ebastabiilsust tekitasid põhiliselt sotsiaaldemokraatliku partei poliitilised tegevused. Selle põhjused ei ole seotud ainult valimistega. Keskpikas perspektiivis on eesmärk peatada reformid, mis on seotud halduse, õigusriigi, õigluse ja korruptsioonivastasusega.

Luís Paulo Alves (S&D). – (PT) Eelmisel kuul olid tähelepanu keskmes Euroopa piirkonnad. Euroopa piirkondade ja linnade nädal koondas piirkondade seisukohad kokku kui lahenduse põhiosa Euroopa vastuses ülemaailmsetele väljakutsetele. Selline on president Barroso, volinik Samecki ja sadade juba toimunud arutelude järeldus, mis ei jätnud ruumi kahtlusteks.

Konkreetselt öeldes oli Euroopa äärepoolseimate piirkondade presidentide konverentsi korraldamine, millel Euroopa Parlamendi liikmed esimest korda osalesid, samuti vaheetapp piirkondlikus poliitikas Euroopa integratsiooni heaks. Ülemaailmsed väljakutsed ja Euroopa vastused on suurepärane võimalus luua äärepoolseimatele piirkondadele uus strateegia. Sellised piirkonnad nagu Assoorid, kui välja jätta kõik need alalised raskused, millest oleme harjunud kuulma, pakuvad erinevaid võimalusi, mis annavad meile selged võimalused edusammude tegemiseks ning Euroopale selge eelise uutes valdkondades, mis on väga tähtsad meie reaktsioonis ülemaailmsetele väljakutsetele.

Seega peab komisjoni president tegema kindla lõpu paleepöördele, mida komisjoni mitteametliku dokumendi kohaselt koostati, samal ajal, kui meie, Euroopa Parlamendi liikmed ja Euroopa kodanikud, toetasime Lissaboni lepingu ratifitseerimist ja selle tähtsust territoriaalse ühtekuuluvuse kaitsmisel...

(Juhataja katkestab kõneleja)

Marian Harkin (ALDE). – Austatud juhataja! Perioodiks 2007–2013 on Iirimaa eraldatud rahastamisprogrammi LEADER jaoks 465 miljonit eurot. Ent viieaastase programmi kahe aasta jooksul on vaid 18% projekti finantsidest ära kulutatud, kuna projekte haldavad kohalikud arendusettevõtted leidsid end venitamise ja liigse bürokraatia keskelt.

On palju eeskirjade pakke, millega kaasnevad põhjalikud kontrollmenetlused. Osa probleemist seisneb selles, et lõpmatu arvu eeskirjade tõlgendamine võib vastavalt kontrollijale varieeruda. Teine osa probleemist on see, et mõned eeskirjad on üldse mõttetu. Üks projektitööline ütles, et kulutas 50% oma ajast ülesmärkimisele, mida ta ülejäänud 50% ajast tegi.

Loomulikult vajame aruandekohustust, ent see on jõudnud etappi, kus nüüd ei ole kohalikel rühmadel enam stiimulit rahastamist toetada. Miljonid jäävad kulutamata, mis oleks kriminaalne, arvestades vajadust meie majandusi ükskõik milliste finantside abil stimuleerida. Vajame Dublinisse kainet meelt ning peame kindlustama, et Euroopa Komisjon selle ka tagab.

Karima Delli (Verts/ALE). – (FR) Austatud juhataja, president Václav Haveli sõnavõtt meie parlamendi ees rõhutas üht Euroopa Liidu põhiprintsiipi: solidaarsust inimeste vahel.

Tähistame Berliini müüri, selle häbimüüri langemise 20. aastapäeva. Pärast 1989. aasta 9. novembrit öeldi meile, et inimkond saab lõpuks ometi vabaks. Demokraatia ja inimõigused pidid laienema kogu planeedile, lõhkudes müüre ja kaotades tõkked inimeste vahelt.

Ent kui palju müüre on meie mandril ühe maha võetud müüri asemele tekkinud?

Näiteks Ceutas ja Melillas püstitatud müürid, mis hoiavad eemal sõja, vaesuse ja ülemaailmse soojenemise eest põgenevaid mehi ja naisi. Müürid, mis ulatuvad kinnipidamiskeskustest, meie linnade väravatest kuni Lampedusa kaudu Liibüa kõrbeni, kus isegi lapsi tagasisaatmisdirektiivi nimel luku taga hoitakse.

Lõhkugem Euroopa kui kindluse müürid, ehitagem sildu, mitte müüre...

(Juhataja katkestab kõneleja)

Evžen Tošenovský (ECR). – (CS) Kakskümmend aastat pärast Berliini müüri langemist vaatleme mõningaid tänapäeva maailmas toimuvaid sündmusi suurema tundlikkusega. Praegu suudame päris hästi Venemaa sündmusi realistlikult hinnata. Varem kogesime kõiki Nõukogude Liidu sündmusi ideoloogilise survena, ent nüüd arutleme kaubanduse üle täieliku individuaalse vabaduse tingimustes. Läheneva talve tõttu on loomulikult tekkimas ärevus selle osas, mis toimub Ukraina kaudu Venemaa gaasitarnega. Jaanuarikriisi

uuringud näitavad selgelt, kui erinev oli olukord Euroopa lääne- ja idaosas. Need toovad kaasa ettevaatlikuma lähenemise kriisistsenaariumite ettevalmistamisele. On tähtis leida parim võimalik lahendus lepingulistele suhetele rahvusvahelisel tasandil ning samal ajal anda taolistes olukordades rohkem teavet. Tehniliste meetmete kõrged kulud kohustavad meid ka hoolikalt kaaluma, kas rahastada neid riigi rahakotist või Euroopa direktiivide põhjal. Küsimus seisneb selles, kui palju gaasi me tegelikult varuma peame, ning kuidas seda rahastada. On tähtis eristada tõelist kriisi ja äriküsimust seoses gaasiga ning seda, millal peaksid läbirääkimistesse sisenema vanemad poliitilised tegelased ning mida peaks reguleerima turg. Peame vältima seda, et meid liigsesse bürokraatlikku sekkumisse tõmmataks.

Joe Higgins (GUE/NGL). – Austatud juhataja! Täna nõuab Euroopa Komisjon liri valitsuselt lirimaa eelarve suurt kärpimist, mis hõlmab avalike teenuste ja töötavate inimeste elukvaliteedi kärpimist, võimalik, et isegi ka pensionäridel ja töötutel.

Komisjon peaks aga teadma, et see on salanõu liri valitsusega, mis lasub teesklusel, et pankade päästmiseks antud raha ei ole riigiabi, samal ajal avalikku sektorit arvustades.

Ent lirimaa töötajad ja ühiskonnaaktivistid võitlevad vastu. Eelmisel reedel osalesid kümned tuhanded inimesed protestimarsis. Täna marssisid Dublinis tuhanded töölised ning 24. novembriks on kavandatud riigisektori töötajate streik, et neid rünnakuid lõpetada.

Arvestades olukorra tõsidust, tuleks see nüüd tõsta 24-tunnise üldstreigi staatusesse, et tuua lõpp sellele kohutavale valitsusele, millel ei ole nende poliitikate jaoks mandaati, ning peatada komisjoni ja liri valitsuse poliitika töötavate inimeste elustandardite ja teenuste lõhkumisel ja hävitamisel.

Paul Nuttall (EFD). – Austatud juhataja! Tahaksin juhtida assamblee tähelepanu kohutavale mõjule, mida biotsiidide direktiiv kogu Ühendkuningriigile avaldab. See karistav ja ajuvaba direktiiv keelustab strühniini kasutamise, mida on Ühendkuningriigis viimased 70 aastat kasutatud muttide populatsiooni kontrolli all hoidmiseks. Seda seni, kuni Euroopa Liit sekkus. Selle tulemusel lubatakse muttipüüdjatel kasutada vaid alumiiniumfosfaati, mis on kaks korda kallim kui strühniin ja jätab paljud neist tööta.

Ent asi on veelgi hullem. Kui strühniin tapab muti kuni 15 minutiga, läheb alumiiniumfosfaadil kuni kolm päeva, mis tähendab muti jaoks aeglast ja piinarikast surma.

See hullumeelne direktiiv ei põhjusta Ühendkuningriigis mitte ainult töökohtade kadumist, vaid on ka jõhker ja julm ning järjekordne väike põhjus, miks Ühendkuningriigil ilma liiduta kergem oleks.

Corneliu Vadim Tudor (NI). – (RO) Atra Kadisha maailmaorganisatsiooni president vanemrabi David Schmidl palus mul olla, ja ma tsiteerin, „nende esindaja Euroopa Liidus”, kus nad tahaksid, et loodaks komisjon, mis tegeleb surnuaedades maa rüüvetamist puudutavate kaebustega. Genfi lepingut tuleks samuti uuendada ja täiustada.

Ma ei taha konkreetseid näiteid tuua ega kedagi süüdistada, ent olen oma silmaga näinud fotosid juudi surnuaedadest, kus haudadel söövad rohtu hobused ja kariloomad. Olen näinud ka pilte hauakividest, mis on muudetud elementaarseteks käimlateks, ning ka 2000 aasta vanuseid juudi katakombe, kus pühad inimjätmed on kohutavas olukorras. Allesolevatele surnuaedadele on tunginud buldoosid ning ekskavaatorid kaevavad säilmeid üles.

See on suur jumalateotus. Holokaust on traagiline arm inimkonna näos ning see ei tohi kunagi korduda, isegi mitte miniatuursetl. Käisin koos oma lastega Auschwitzis palverännakul ning, uskuge mind, tean väga hästi, millest räägin.

Need inimesed paluvad meil Euroopa Parlamendis kaitsta kõigi uskude kõiki igandeid, mitte ainult juudi igandeid, vaid ka Rumeenia igandeid Euroopas.

(Juhataja katkestab kõneleja)

János Áder (PPE). – (HU) Austatud juhataja! Meie kallid naabrid austerlased on juba aastaid reostanud üht Ungari ilusaimat Rába jõge. Kaks nädalat tagasi nägime selle tõsiasja selgeks tõestuseks jõel poole meetri paksust vahukihti. Ent meie kallid naabrid ei piirdu meie jõe reostamisega, vaid tahavad nüüd ka meie õhku reostada jäätmepõletusahjuga, mida Heiligenkreuzis ehitada kavatsetakse. Nad tahavad Heiligenkreuzi, 300 meetri kaugusele Ungari piirist, ehitada jäätmepõletusahju, mis suudaks põletada peaaegu kümme korda rohkem jäätmeid, kui Burgenlandis aastast tekitatakse, ning seda kõike Euroopa Liidu kaasabil. See kavandatav

investeering rikub direktiivi 2008/98/EÜ sätteid. Seetõttu kutsungi Euroopa Komisjoni üles mitte heaks kiitma ELi abi jäätmepeõletusahju ehitamisele Heiligenkreuzi.

Kriton Arsenis (S&D). – (EL) Austatud juhataja! Inimkonna peamine kliimamuutustega seotud väljakutse seisneb selles, kuidas saame lõpetada süsiniku suurema kogunemise atmosfääris ning alustada selle säilitamist maa sees.

Arvestades, et järgmise 50 aasta jooksul on meil võimatu süsihappegaasi emissiooni peatada, on süsiniku säilitamine maa sees meie ainus võimalus ning see peaks selle probleemiga võitlevate poliitikate prioriteet olema. Selle saavutamiseks peame suurendama taimkatet. Selle eesmärgi nimel on Hiina istutanud 54 miljonit puud, mis on oluliselt mõjutanud ka joogivee kättesaadavust ja põllumajanduslikku tootmist. Samamoodi on Ruanda puude istutamise programmid toonud kaasa nii suure kasvu jõgede voolus kapitali suunas, et see saab oma energia nüüd täielikult hüdroelektrijaamast.

Samas suunas on USA esindajatekoda vastu võtnud seaduse, mille kohaselt maksab USA raadamisega tegelemiseks viis miljardit dollarit.

Nendel põhjustel on nõukogu seisukoht, kusjuures nõukogu ei suutnud anda konkreetset summat arengumaade rahastamiseks ega ka öelda midagi rahastamise kohta seoses maailma metsade säilitamisega, vastuvõetamatu ajal, mil Euroopa Liidu tasandil ei ole mingit ühtset poliitikat ega koordineerimist Lõuna-Euroopas ohus olevate metsade ökosüsteemide kaitse kohta.

Sellegipoolest usun, et Euroopa Liidu läbirääkimised Kopenhaagenis toetavad proaktiivselt ülemaailmseid pingutusi lõpetada raadamine ja suurendada puude istutamist.

Giommaria Uggias (ALDE). – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Meie arutelu neurodegeneratiivsete haiguste üle võimaldab mul tutvustada skleroosi ja amüotroofilise lateraalskleroosi (ALS) probleemi ning teavitada parlamenti tõsiasjast, et 150 inimest üle Itaalia on alustanud näljastreiki, näitamaks üles toetust Salvatore Usalale, ALSi põdejale, kes lõpetas söömise, et protestida Itaalia valitsuse ükskõiksuse vastu seoses selle kohutava haigusega elavate patsientide ja nende pereliikmete probleemidega. Seda kampaaniat toetavad ka Itaalia valitsuse liikmed, nagu Antoniette Farina, ning meie kolleeg Euroopa demokraatide ja liberaalide liidu fraktsioonist, Niccolò Rinaldi.

Elkõige on see aga võitlus, millega ALSi patsiendid ja nende pered iga päev väärikalt ja vaikselt silmitsi seisavad kui osaga selle kohutava haiguse tragöödiast. ALS mõjutab noori inimesi, ent sellele ei ole ravi; ja siiski on Itaalia väga tähelepanelik kõige suhtes, välja arvatud patsiendid ja nende pered. Uuringute läbiviimine on väljakutse Euroopa jaoks, ent liikmesriigid peavad tagama oma patsientidele väärika elu.

Michèle Rivasi (Verts/ALE). – (FR) Austatud juhataja! Tahaksin esitada teile paar küsimust seoses AH1N1 gripivaktsiini probleemiga.

Praegu palutakse Euroopa Parlamendi liikmetel ja nende assistentidel lasta end vaktsineerida, ning tahaksin sellega seoses teiega mõningaid muresid jagada.

Esiteks, milline on suhe riskide ja kasude vahel? Hetkel on kasusid vähe, sest see ei ole gripp, mis põhjustab palju surmajuhtumeid – igal juhul kaugeltki mitte nii palju kui hooajaline gripp.

Seoses nende riskidega on meil teisest küljest piisavalt aega seda aspekti kaaluda ning tahaksin eriti käsitleda abiainetete probleemi. Tahaksin ära märkida midagi üsna imelikku: Ühendriikides on skvaleeni kasutamine abiainetes ära keelatud, ent Euroopa Ravimiamet lubab seda, kuna enamik vaktsiine sisaldab skvaleeni.

Teine märkus on see, et Euroopa Ravimiamet kinnitas meile, et kliinilisi uuringuid ei ole läbiviidud lastel ja rasedatel ning et sellel ei olnud juurdepääsu ekstrapolatsioonile prototüübist. Seega arvan, et suurem kooskõlastamine võib olla vajalik.

Mirosław Piotrowski (ECR). – (PL) Austatud juhataja! Euroopa inimõiguste kohtu skandaalne otsus, mis nõuab risti eemaldamist Itaalia kooli seinalt ning 5000 eurose hüvitise maksmist ühele õpilasele tekitatud n-ö moraalse kahju eest, on tekitanud muret mitte ainult Itaalias, vaid ka teistes Euroopa Liidu riikides. Rist on nii ristiusu kui ka Euroopa ajaloo ja traditsioonide sümbol. Haldajate risti eemaldamine on esimene samm Euroopa kultuurilise nn harakiri suunas.

Kahjuks on selline pragmaatilisus muutumas Euroopa väärtustega võitlemise järjepidevaks plaaniks. Tuleb ainult tagasi võtta viidete kaotamine kristlusele Euroopa Liidu kõige tähtsamates dokumentides. Peame tagasi pöörduma Euroopa Liidu asutajate algsete ideede ja mõtete juurde, kuna nemad olid kristlikud demokraadid.

Seega kutsun Euroopa Parlamendi presidenti üles korraldama vastavat arutelu, mis lõppeb resolutsiooniga Euroopa usuliste tavade vabaduse ning Euroopa Liidu põhiväärtuste teemal.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Portugalis ja eriti just selle põhjaosas on majandus- ja sotsiaalkriis süvenemas ning töötuse tase tõuseb jätkuvalt, muutes selle üheks kõige vaesemaks piirkonnaks Euroopa Liidus, nagu näitavad hiljutised Eurostati dokumendid. Suurettevõtted teatavad pidevalt, et vähendavad oma tegevusi ja kärbivad töökohti. Üks kõige tõsisemaid näiteid on Quimonda, Vila do Condes, mis on koondamas 600 töölisi lisaks umbes tuhandele, kes juba eelmisel aastal koondati. See näitab selgelt ühe kõige suurema ja tähtsama ettevõtte hävimist tööstussektoris, mis on tehnoloogilise arengu seisukohast väga tähtis.

Me ei saa selle olukorraga leppida. On vastuvõetamatu, et ei Euroopa Komisjon ega nõukogu pole leidnud alternatiivi selle mikrokiipe ja nanotehnika tootva tööstuse likvideerimisele. On kohutav, et nad jäävad Euroopa Liidu suurtes piirkondades järjest suureneva töötuse taseme ja suurenevate kannatuste ajal apaatseks.

John Bufton (EFD). – Austatud juhataja! Kavatsesin rääkida survest, mida piiramatu ränne Euroopa Liitu Ühendkuningriigi avaldab. Andestage mulle, et tõstasin kiire teema, mis hiljuti minu tähelepanu võitis. As a coordinator on the Regional Development Committee and an MEP for Wales, it was with great concern that I received a leaked copy of a draft communication of the European Commission entitled *A Reform Agenda for a Global Europe: reforming the budget, changing Europe*.

Dokument pakub välja Euroopa Liidu kulutamisprioriteetide suure ümberpaigutamise, suunates rohkem rõhku – ma parafraaseerin – globaalsele Euroopale ning vähem põllumajandusele ja ülekannetele paremal järjel olevatesse piirkondadesse. See mõjutab suuresti Briti põllumajandust ning praeguse tsükli struktuurifondide programme. Netopanustajana peab Ühendkuningriik hinnaalandusest hulga rohkem ära andma, samas kui teised riigid on peamised kasusaajad.

11,8% Ühendkuningriigi ühtekuuluvuspoliitikaga eraldatud finantsidest läheb vaeseimatele piirkondadele Walesis. Olen väga mures, et seeläbi lekkinud dokument võib praeguse programmi lõpus 2013. aastal mõjutada üleminekumakseid. On viimane aeg, et Ühendkuningriigi inimesed korraldaksid rahvahääletuse oma suhte üle selle kohaga, nii et nemad, mittevalimata bürokraadid, saavad olla inimesed, kes oma saatuse üle otsustavad.

Krisztina Morvai (NI). – (HU) Kuna tähistame siin Euroopa Liidus nii agaralt Berliini müüri langemist ja koos sellega ka kommunismi langemist, võiksime ka küsida, mis on saanud endistest kommunistlikest juhtidest. Ma ütlen teile! Nemad on need, kes on saanud kõige entusiastlikumateks kapitalistideks, neoliberalideks ja maailmavalitsemise ordu eestvõitlejateks. Võimulenaasmisel on nad kaotanud kõik, mis kommunismis head oli – ja tunnistagem, et seal olid mõned head asjad –, näiteks tööga kindlustatus ja sotsiaalne kindlus. Ent nad on tagasi toonud kõige hullemad aspektid, brutaalsuse ja terrori.

1956. aasta revolutsiooni 50. aastapäeval, mis võimaldas Berliini müüri langetada, tulistati inimesi silmadesse. Hetkel, mil siin parlamendis kõneleme ja tähistame kommunismi langemist, hoiavad need kommunistidest kamraadid vangistuses 16 poliitvangi.

Tähistan alles siis, kui poliitvängid on vabastatud, kui silma tulistatud ohvrid on õigluse saanud ning kui need kommunistid lõpetavad selle veresauna ja toimetatakse ajaloo prügikasti.

Jarosław Kalinowski (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Tahaksin rääkida ettepanekust reformida Euroopa Liidu eelarvet pärast 2013. aastat. Kas on tõsi, et see ettepanek tähendab regionaalfondide olulist vähendamist? Kas Euroopa Komisjon mõistab, et see nõrgestab oluliselt Euroopa Liidu regionaal- ja põllumajanduspoliitikat?

Ettepanekut nõrgendada Euroopa Liidu vaesemaid piirkondi, et rahastada võitlust kliimamuutuste vastu, võib vaevalt ratsionaalseks või loogiliseks pidada. See mõjutaks enamikku Euroopa Liidu 271 piirkonnast. Kindlasti on võimalik aidata Euroopa Liidu vaesemaid piirkondi, kasutades samal ajal häid projekte tegelemaks kliimamuutustega, vähendamaks gaasiemissioone ning võtmaks kasutusele taastuvenergia ja moodsaid tehnoloogilisi lahendusi.

Kas komisjon kavatseb eelarvereformi ettepanekut tutvustades finantside jagamisel piirkondlikke ja kohalikke asutusi vältida? Sellisel moel võetakse territoriaalsetelt asutustelt ära tunnustus teemades, mis neile väga tähtsad on.

Vilija Blinkevičiūtė (S&D). – (LT) Euroopa Liit on võtnud eesmärgiks luua tõhusa mehhanismi, millega vältida laste seksuaalset kuritarvitamist. Kaheksa kuud on möödunud sellest, kui Euroopa Parlamendi täiskogu istungil seda väga tähtsat teemat arutati. Peaksime tervitama asjaolu, et sellest ajast saadik on nõukogu

hakanud pidama arutelu direktiivi eelnõu üle, mille eesmärk on selle valdkonna õigusakte täiustada. Ent aeg ei peatu ning ikka ja jälle tuletavad valulikud sündmused meile meelde, et meie lastel ei ole ikka veel piisavat kaitset. Kahjuks on nende kuritegude tagajärjed laastavad ja pikaajalised. Laste seksuaalne kuritarvitamine ja pornograafia levitamine on oma loomuselt sageli piiriülesed ning neid saab seega tõhusalt vältida vaid rahvusvahelise koostöö abil. Peame kavandama kriminaalvastutuse laste seksuaalse kuritarvitamise ja seksuaalse väärkohtlemise uute vormide eest, mida praegustes õigusaktides ei ole sätestatud. Tahaksin juhtida uue parlamendi tähelepanu sellele tähtsale probleemile ja kutsuda nõukogu üles kiirendama arutelu ettepanekute eelnõude üle.

Jelko Kacin (ALDE). – (SL) Austatud juhataja! Olen rahul suhete arenguga Horvaatia ja Sloveenia valitsuste vahel, mis on astunud suure poliitilise sammu edasi, ning suurema küpsusega, mida mõlemad valitsused üles on näidanud. Nende sõlmitud piiriarbitraaži leping saadab positiivse sõnumi ning on heaks näiteks teistele piirkonna riikidele.

Ent märgin kahetsusega, et vaid paar päeva pärast lepingu sõlmimist kirjutas Horvaatia peaminister alla ka ühepoolsele lepingule, mis annab ühepoolse tõlgenduse hiljuti sõlmitud lepingule. Me ei tohiks teha midagi, mis külvaks kahtlust või ebakindlust, kuna see ei ole moodus edasi liikumiseks. Ühepoolsed avaldused ja tegevused ei ole kunagi hea valik ega saada välja ka õiget sõnumit. Selline tegevus ei suurenda usaldusväärsust ega soodusta vajalikku vastastikust usaldust ning tekitab ka kahtlusi meie kavatsuste tõsiduse ning lepingu reaalsuse ja elujõu osas. Kui sellel rindel edusamme teha tahame, peame tegema suuri pingutusi ja suurendama usaldust üksteise vastu nii kodus, naabrite vahel kui ka kogu piirkonnas.

Kutsun Horvaatia valitsust üles hoiduma uutest ühepoolsetest tegevustest ning palun peaministril selle asemel üles näidata poliitilist julgust ja meelekindlust ning aidata meil mineviku ummikutest üle saada.

Marek Henryk Migalski (ECR). – (PL) Tahaksin juhtida tähelepanu asjaolule, et eelmine nädal tekitas meile muret olukord või teave, et peaminister Vladimir Putin palus Euroopa Komisjonil korda ajada Ukraina võlg Gazpromile. Seda arvesse võttes tahaksin küsida, kas selline palve on kohale jõudnud? Kas Euroopa Komisjon kavatses panna Euroopa Liidu seda võlga maksma? Kui vastused kahele esimesele küsimusele on jaatavad, siis millistel alustel komisjon seda teeks?

Austatud juhataja! Juhin teie tähelepanu ka sellele, et olen ainus liige, kes ei kasutanud kogu oma sõnavõttuaega ära.

Kyriacos Triantaphyllides (GUE/NGL). – Austatud juhataja! Palusin täna sõna, et teavitada teid üsnagi häirivast tõsiasiast, mille teada sain, kui külastasin kodanike õiguste, justiits- ja siseasjade komisjoni delegatsiooni liikmena Washington DC-d.

Praeguste transatlantiliste andmekaitsealaste läbirääkimiste (SWIFT, PNR) raames laiendavad Ühendriigid oma riikliku julgeolekuameti andmekaitsevõimalusi, et kuulata pealt kõiki elektroonilisi sõnumeid nii oma territooriumil kui ka kõiki riiki sisse tulevaid ja sellest väljuvaid sõnumeid.

Kuidas saab USA teeselda eraelu puutumatuse austamist, kui on rajamas tohutu suurt pealtkuulamise agentuuri, ja kuidas saame lihtsalt kõrvalt vaadata, kuidas see toimub?

Meil on kohustus tõsta teadlikkust sellest suurest võimu ärakasutamisest ja meie põhiõiguste rikkumisest. Loodan, et ühinete minuga meie valijate ja meie riikide kodanike teavitamisel avalduste ja pressiaartiklite kaudu.

Nick Griffin (NI). – Austatud juhataja! Viimase kahe kuu jooksul olen langenud Ühendkuningriigi leiboristliku režiimi ohvriks, mis hõlmas minult alamkoja pääsme äravõtmist, keelas mul siseneda Sellafildi tuumajäätmete ümbertöötlemise tehasesse – hoolimata minu positsioonist keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni alamkomisjonis – ning keelas kodaniknõustamise bürool müüa mulle andmebaasi, mida kõigile teistele Euroopa Parlamendi liikmetele reklaamiti kui avalikult müügis olevat.

Austatud juhataja! Kas olete nõus, et poliitiline diskrimineerimine ei ole mitte ainult ebaseaduslik, vaid ka rünnak mitte ainult minu vastu, vaid ka selle koha funktsionaalsuse vastu ning eelkõige valijate ja kogu demokraatliku protsessi vastu?

João Ferreira (GUE/NGL). – (PT) Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri läbiviidud uuringul on mõned murettekitavad tulemused, mille kohaselt üldine töötuse tase avaldab töötajate ohutusele ja tervisele negatiivset mõju. 27 liikmesriigis 27 000 vastanuga läbi viidud uuringus tunnevad kuus kümnest töötajast, et majanduskriis ja suurem tööpuudus teevad tööttingimused hullemaks. Seitsekümmend viis protsenti

vastanutest väitsid, et nende tervise halvenemine on seotud nende tööga. See teave kinnitab Eurostati uuringu andmeid, mille kohaselt 27 miljonil töötajal juhtub õnnetusi või kannatavad nad kutsehaiguste käes, ning et 137 miljonit töötajat puutub iga päev riskidega kokku. Just sel nädalal tappis järjekordne tõsine tööõnnetus Andorras viis portugallasest töötajat.

See olukord nõuab Euroopa Liidult ja liikmesriikidelt kiiret reageerimist. See reageerimine peaks hõlmama õigustega töökohtade loomist, töö ja töötajate stimuleerimist ning nende tööandjate karistamist, kes töötajatele ennetamis- ja kaitsemeetmete osas järeleandmisi teevad, et oma kasumit suurendada.

Juhataja. – Mikrofoni üleandmisega oli segadus. Ma oleksin pidanud sõna andma Nuno Teixeirale. Häälmasin ilmselt teie nime valesti ja see põhjustaski segaduse.

Nuno Teixeira (PPE). – (PT) Euroopa Komisjon esitas hiljuti teatise eelnõu eelarvereformi kohta, mis hõlmas ärevust ja segadust tekitavaid viiteid ühtekuuluvuspoliitikale, eriti selles, mis puudutab äärepoolseimaid piirkondi.

Arutelu ühenduse eelarve üle tuleb kiirelt pidada, ent usume, et pärast 2013. aastat peaks finantsraamistik põhinema solidaarsusel ja territoriaalsel ühtekuuluvusel, mis on väga tähtsad selliste piirkondade jaoks nagu Madeira, mis on pidevates raskustes ja vajavad seega pidevat tuge.

Kavatsus muuta ühtekuuluvuspoliitika fookust praeguselt piirkondadel põhinevalt lähenemiselt lisaväärtusega sektorite põhiseks on vastuvõetamatu. Selline muudatus võib viia teise eesmärgini, milleks on ärakeelamiseni, mis praegu toob kasu umbes kahele kolmandikule Euroopa piirkondadest.

On arusaamatu, et komisjon kavatseb lülitada finantside eraldamise piirkondlikult riiklikule alusele või isegi Euroopa tasandile, lükates tagasi läheduse kriteeriumi, mis on alati ühtekuuluvuspoliitikat toetanud. On vastuvõetamatu, et liikmesriigi pikaajaline Euroopa Liidu liikmesus oleks muutuja valemis struktuurifondide jaotamise arvutamiseks, jagades liikmesriigid vanadeks ja uuteks, mis muudab Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 299 lõike 2 mõtteks selle osas, mis puudutab äärepoolseimate piirkondade juurdepääsu struktuurifondidele.

Estelle Grelier (S&D). – (FR) Austatud juhataja! Normandiast pärit Euroopa Parlamendi liikmena tahaksin juhtida komisjoni ja parlamendi tähelepanu ettepanekutele rannalähedaste Natura 2000 alade kohta, mille Prantsuse valitsus just Euroopa võimudele esitas. Need ettepanekud jätavad välja Antiferi tammi, mis asub Etretat' lähedal, ent hüvitavad selle, suurendades tammi ümbermõõtu 12 meremiilini.

See otsus lihtsustab Poweo jaoks teed metaaniterminali paigaldamiseks Antiferi ning piirab projekti, et luua Fécampi kaldalähedane tuulepark, hoolimata toetusest, mida kohalikud valitud esindajad, rahvas ja isegi kalurid sellele projektile üles näitavad. Piirkonna jaoks on koostatud teaduslik ja ühilduv ettepanek ning sellel on kohalike operaatorite toetus. Selle ettepaneku kohaselt jagatakse kogu rannajoonel kuus miili tsoonideks, kaasa arvatud Antifer.

Mul on kolm küsimust: kui suuri edusamme on komisjon teinud tsoonideks jagamise ettepanekute läbivaatamisel? Kas see kiidab need heaks, isegi kui need on vastu teaduslikele arvamustele ning piirkonna sotsiaalsetele, majanduslikele ja kultuurilistele tegevustele? Ning kas Euroopa võib Kopenhaageni tippkohtumise eel mõistlikult heaks kiita otsuse, mis edendab gaasi taastuenergia arendamise kulul?

Elżbieta Katarzyna Łukacijewska (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Tahaksin juhtida tähelepanu inimeste tervislikule seisundile Ukrainas. Olemasolevad andmed näitavad, et juba on teatatud rohkem kui miljonist gripijuhtumist ning mõnest tosinast AH1N1 viiruse juhtumist. Ukraina on palunud rahvusvahelist abi ning eriti vaktsiinide, ravimite, desinfitseerimisvahendite, maskide, kinnaste ja laboritarvikute jaoks.

Me teame, et komisjon on rakendanud spetsiaalse tsiviilabi mehhanismi, jälgimis- ja teabekeskuse Euroopa Liidu riikidelt Ukrainale antava abi koordineerimiseks. Milles see koordineerimine seisneb? Millist abi antakse? Kuidas jälgimissüsteem toimib? Arvan, et avalikkus tahaks nendele küsimustele vastused saada.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Austatud juhataja, head kolleegid! Berliini müüri langemisest on möödunud kaks aastakümnet – oleme seda 20. aastapäeva tähistanud, ning ka sellest, kui langes raudne eesriie. Sellegipoolest on nende 20 aasta kohta vähe ette näidata, sest näeme, et paljudes kommunismist vabastatud riikides ei ole meil veel täielikult õnnestunud ennast endise süsteemi harjumustest lõplikult vabastada.

2006. aasta sügisel eiras politsei täielikult inimeste õigust koguneda vabalt Budapesti tänavatele ning ka õiglase kohtumõistmise õigust. Selle ohvrid otsivad ikka veel asjatult õiglust ja võimalust oma õigusi

rakendada. Selle aasta märtsis lõppesid üleskutsed peaministri tagasiastumiseks taas kinnipidamiste ning ebainimliku ja alandava kohtlemisega. Isegi veel tänapäeva Euroopa Liidus võib juhtuda, et inimestel ei lubata kasutada nende oma keelt nende oma sünnimaal – nagu näiteks Slovakkias – või rakendada demokraatiaga antud õigusi, kui neile on saatusega antud vähemuse õigus. Võtkem näiteks ka Rumeenia, kus ollakse püstitamas ausammast endisele kindralile, kes andis käsu avada tuli demonstratsioonides osalejate pihta.

José Manuel Fernandes (PPE). – (PT) Praegune majanduskriis viib tööturul ebakindluseni. Majandusraskused panevad töötajaid mõnikord pimesi vastu võtma tööpakkumisi, mis eiravad tööseadusi ning õiguskaitseorganite ja valitsusorganite kontrolli. Kahjuks oleme Euroopa Liidus juba näinud mitmeid tööjõu ärakasutamise juhtumeid, mis sageli tõesti osutuvad kas Euroopa või Euroopa-väliste kodanike orjuseks. Lisaks sellele oleme olnud tunnistajaks ebaharilikult kõrgele arvule võõrtööliste surmajuhtudele, kellest paljud olid minu kaasmaalased, paljud Portugali kodanikud, isegi ametlikult töötavad. Need õnnetused on juhtunud töökohal ja eriti tsiviilehituse sektoris.

Euroopa Liitu ja selle organeid ning ka kõiki liikmesriike kutsutakse seega üles tegema jõulist ja tõhusat koostööd, et neid olukordi vältida.

Sophie Briard Auconie (PPE). – (FR) Austatud juhataja, head kolleegid! Tahan helistada häirekella seoses ERDFi, ESFi ja Ühtekuuluvusfondi eraldiste madala kavandamis- ja maksetasemega.

Oleme ikka veel väga kaugel poolte olemasolevate fondide kavandamisest. Seoses maksetega on vaid 9,62% regionaalpoliitikaks eraldatud 347 miljardist eurost projektijuhtidele makstud. Mõjutatud on kõik riigid, mõned isegi rohkem kui teised. Hispaania, Luksemburg ja Rootsi peavad andma endast parima, et jõuda järele juhtivatele riikidele seoses Euroopa toetuste saamisega, nagu näiteks Balti riigid, Iirimaa ja Sloveenia.

Euroopa Liidu regionaalpoliitika on meie kaaskodanikele üks kõige kasulikumaid poliitikaid. See tagab praktiliste ja väga sageli kriitiliste projektide kaasrahastamise kaudu tõepoolest majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse.

Seega kutsun riiklike korraldusasutusi üles sekkuma. Samal ajal tunnen, et majanduskriisi ajal on väga tähtis kohaldada suurematele probleemidele Euroopa eeskirju.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Tähistame täna Kesk- ja Ida-Euroopa demokraatlike muudatuste 20. aastapäeva. Korraldati väga sobilik ja vääriline tseremoonia, milles osalesid Václav Havel ja Jerzy Buzek, ning Euroopa Parlamendis korraldatakse näitusi. Niimoodi peakski olema, ent Euroopa asutused ei tohiks piirduda selliste sündmustega vaid kord paljude aastate jooksul.

See peaks meie ajaloos olema olema – tõde nende muudatuste kohta peaks sisalduma meie haridustegevustes ning seda peaksid algatama Euroopa asutused. Vajame nende aegade kohta ühist ajalooõpikut, mis näitaks, kuidas Euroopa ühendati, nii et meie koolide lastel oleks juurdepääs nii sellele tõele kui ka nende teadmistele.

Teisest küljest võib tuua palju näiteid asjatult kulutatud rahast. Briti organisatsioon Open Europe'i kohaselt kulutati 7 miljonit eurot rahastamaks blogi Hollandis ringi reisiva eesli kohta. Oleks viimane aeg Euroopa heaks tõhusamalt raha kulutada.

Juhataja. – Head kolleegid! Ma kardan, et peame siinkohal kodukorra artikli 150 kohaselt üheminutilise sõnavõtu lõpetama. Vastavalt kodukorra artiklile 150 võime sellist arutelu pidada maksimaalselt 30 minutit. Need sõnavõtud on nüüd kestnud juba peaaegu 40 minutit, kuna kahjuks ei pidanud paljud sõnavõtjad ühest minutist kinni.

Üritasin anda eelisõiguse nendele, kellel kahe viimase arutelu jooksul ei olnud võimalust kõneleda, ning loodan, et teie arust oli see õiglaselt tasakaalustatud. Täna õhtul on meil ees veel neli arutelu, ning nagu te teate, peab istung lõppema hiljemalt südaööl.

20. Kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on Tanja Fajoni raport (A7-0042/2009) kodanike õiguste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud (KOM(2009)0366 – C7-0112/2009 – 2009/0104(CNS)).

Tanja Fajon, raportöör. – (SL) Austatud juhataja, head kolleegid, Jacques Barrot ja kõik, kes te täna siin viibite! Euroopa Parlament toetab kindlalt viisarežiimi kaotamist kõigis Lääne-Balkani riikides. See on ka põhiidee, mis on meid juhtinud läbi raporti koostamise. Tahaksin tänada eriti variraportööre ja parlamendiliikmeid, sest ilma nende toeta ei oleks ma suutnud seda tulemust saavutada. Samamoodi tahaksin tänada nõukogu ja komisjoni nende jõupingutuste eest, mis olid kindlaks aluseks tulevasele koostööle selles valdkonnas, eriti kui Lissaboni leping kinnitatakse, sest see võimaldab parlamendil kaasotsustamismenetluse kaudu vajalikud meetmed vastu võtta.

Lääne-Balkani kodanikud on viisarežiimi tõttu liiga kaua isoleeritud olnud. Neil on praegu vaba reisimisega seoses vähem õigusi kui endise Jugoslaavia aegadel. See, mida noored Lääne-Balkani riikide inimesed Euroopa või Ameerika kohta praegu teavad, tuleb Internetist ja televisioonist. Kuna olen pärit Sloveeniast, mäletan, et see oli tegelikult eesistujariik Sloveenia, kes alustas viisarežiimi kaotamise protsessi 2008. aasta alguses, viis aastat pärast Thessaloniki tegevuskava allkirjastamist, mis tagab ühetähendusliku Euroopa väljavaate Lääne-Balkani rahvale.

Mul on hea meel tervitada komisjoni ettepanekut kaotada viisanõue Makedoonias, Serbiast ja Montenegrost ning eriti hea meel tervitada Sloveenia algatust, mis on liikmesriikidelt suurt toetust saanud ja mis võimaldab nende riikide kodanikel alates 19. detsembrist vabalt Schengeni ala riikidesse reisida. 2010. aasta 1. jaanuar oleks toonud kaasa logistilisi raskusi, sest jõulude ja uue aasta alguse puhkuseperiood on täpselt see aeg, mil paljud nende riikide kodanikud tahavad oma liikmesriikides elavaid sugulasi külastada.

Viisade kaotamine annab suure panuse regionaalkoostöö ja rahvuslike lõhede ületamise protsessi ning aitab luua ka kultuurilisi, sotsiaalseid, majanduslikke ja poliitilisi sildu.

Head kolleegid! Viisade kaotamine mainitud kolmest riigist on väga positiivne samm õiges suunas. Ent tahaksin ära märkida, et riikidel, mis viisade kaotamise raamistikust välja jäeti, tuleks lubada sellega võimalikult kiiret liitumist või pigem isegi kohe, kui nad selleks valmis on. Loomulikult pean ma silmas Bosnia ja Hertsegoviinat ning Albaaniat. Me ei saa lubada, et nad veelgi rohkem isoleeritumaks muutuks ajal, mil nende naaberriikidel on võimalus piiramatult Euroopa Liidus reisida.

Loomulikult peavad nad viisade kaotamiseks valmis olema ning ma ei mõtle siin, et peame oma kriteeriume alandama. Tahame Bosnia ja Hertsegoviina ning Albaania kodanikele saata selge sõnumi: ootame teid; peate oma valitsustele peale käima, et nad plaanist oma osa täidaksid. Meie teisest küljest anname kõik tagamaks, et Euroopa Liidu otsuse tegemisel ei oleks mingeid viivitusi. Võin kindlalt öelda, et see lähenemine on saanud tugevat toetust kahelt komisjonilt, välisasjade komisjonilt ning kodanike õiguste, justiits- ja siseasjade komisjonilt, mis on minu peakomisjon.

Lisaksin ka seda, et palun homme pärast hääletust sõna, et anda edasi poliitiline eriavaldus, parlamendi ja nõukogu ühisavaldus, mis toetab tugevalt viisanõude kaotamist kõigist Lääne-Balkani riikidest. Selles avalduses, mille üle me homme eraldi hääletame, tervitame nii 19. detsembrit ehk kuupäeva, mil Makedoonias, Serbias ja Montenegros kaotatakse viisanõue, kui kutsume ka Euroopa Komisjoni üles võimalikult kiiresti koostama ettepanekut, et Bosnia ja Hertsegoviinas ning Albaanias kaotataks viisarežiim kohe, kui nad on vastavad kriteeriumid täitnud. Meie aga tegeleme selle ettepanekuga kiirmenetluse korras. Tahaksin, et määraksime kindla kuupäeva viisanõude kaotamiseks Bosnia ja Hertsegoviinast ning Albaaniast, kuigi olen teadlik seotud toimingute nõudlikust iseloomust. Loodan, et 2010. aasta suvi on nendes kahes riigis viisanõude kaotamiseks realistlik tähtaeg.

Kokkuvõtteks, me ei tohi ka Kosovot unustada, kui ei taha, et see muutuks mustaks auguks kaardil...

(Juhataja katkestab kõneleja)

Lubage mul lihtsalt kokku võtta: Euroopa Liidul on poliitiline vastutus viia viisavabaduste protsess lõpule ning homme ootan sellele parlamendi tugevat toetust.

Anna Maria Corazza Bildt (PPE). – Austatud juhataja! On kahetsusväärne, et minister ei esinda täna õhtul siin eesistujariik Rootsit, mis oleks mulle väga meeldinud.

Saan aru, et nõukogu eesistujat ei kutsutud ning öeldi, et selleks pole vajadust. Tahaksin parlamendile meelde tuletada, et eesistujariik Rootsi on edendanud ja toetanud Lääne-Balkanil viisarežiimi kaotamise protsessi algusest peale.

Peaksime – ja tean, et minu kolleeg raportöör Tanja Fajon nõustub minuga – saada võimaluse nõukogu eesistujat tänada, sest võlgneme sellele parlamendi ja komisjoni vahelise ühisdeklaratsiooni, mida komisjon toetab ja mis on selle asutuse ajaloos ainulaadne.

Tahaksin saada selgitust, kuigi võib-olla mitte küll siin ja praegu, miks nõukogu eesistuja ei saanud osaleda, ning tahaksin, et märgitaks üles, et minister ei olnud siin, kuna talle ei esitatud kutset.

Juhataja. – Mulle öeldi, et nõukogu eesistuja oli kutsutud, ent sellel oli ajagraafiku planeerimisel probleeme, mistõttu ta ei saanud siin viibida. Ent uurin asja.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Austatud juhataja! Tahan vastata Anna Maria Corazza Bildti esitatud küsimusele ning öelda, et eesistujariik Rootsi on tõepoolest selles protsessis väga aktiivne olnud, mis, nagu Tanja Fajon just osavalt selgitas, võimaldab meil pakkuda vastavate liikmesriikide paljudele kodanikele, eriti noortele inimestele, võimalust rohkem tutvuda ja suhelda selle Euroopaga, mis neile mõnikord üsnagi tundmatu on.

On tõsi, et see ettepanek esindab ajaloolist etappi Euroopa lühiajaliste viisade poliitika arengus meie ja Lääne-Balkani riikide vaheliste suhete kontekstis. Lisaks sellele tervitab komisjon nii Euroopa Parlamendi kui ka nõukogu selle õigusakti ettepaneku vastuvõtmist. Kõik on teadlikud selle suurest poliitilisest mõjust ning teema tundlikkusest, mis mõjutab kõiki vastavate riikide kodanikke.

Ma mõistan parlamendi seisukohta. Tahaksin sellega seoses kinnitada komisjoni suurt pühendumust tihedalt jälgida vastavate riikide tegevuskavas sätestatud kriteeriumite täitmist. Endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik oli juba positiivse hinnangu teemaks olnud. Seega viidi selle riigiga läbi dialoog. Oktoobris korraldasid Serbia ja Montenegro komisjoni juhitavaid missioone koostöös liikmesriikide ekspertidega ning need missioonid kinnitasid, et vastavate tegevuskavade kõik kriteeriumid on korralikult täidetud.

Kasutame sama meetodit ka Albaania ning Bosnia ja Hertsegoviina jaoks. Hoolimata viimaste kuude jooksul tehtud suurtest edusammudest, ei ole Bosnia ja Albaania veel suutnud läbi viia tegevuskavas nõutud reforme, et õigustada viisanõude kaotamist. Ent nagu te just ütlesite, Tanja Fajon, on nende jaoks juba väga julgustav kuulda, et nende naabritel on juba võimalus saada viisavabadus, ning võin teile kinnitada, et teen isiklikult kõik, mis minu võimuses, et tagada Albaanias ning Bosnia ja Hertsegoviinas viisavabastuse saamine nii kiiresti kui võimalik, nii nagu tahate.

Kutsun parlamenti, mis Lissaboni lepingu jõustumisel saab viisade valdkonnas kaasseadusandjaks, üles toetama struktureeritud dialoogi meetodit viisade kaotamise osas, mis on komisjoni kasutatav meetod, sest teistsugune lähenemine võib tekitada segadust, muutmata tegelikult viisarežiimi. See tekitab valesid lootusi ning aeglustaks asjakohaste riikide pingutusi tegevuskavas nõutud reformide läbiviimisel.

Selles etapis hoiame Albaania ja Bosnia määruse lisas I, kinnitades veel kord Euroopa Liidu kohustust aidata neil kahel riigil täita tegevuskavas antud kriteeriume ning seega kaotada viisanõue vastavalt kehtivatele protseduuridele.

Selles kontekstis toetab komisjon ühise poliitilise deklaratsiooni teksti, mis kinnitab liidu suurt pühendumust rakendada viisavabastuse protsessi teist etappi Albaania ja Bosnia kodanikele võimalikult kiiresti, Tanja Fajon.

Ja nii siis ongi, austatud juhataja! Usun, et see on väga tähtis punkt, mis näitab Balkani riikidele, kui tähelepanelik Euroopa nende ootuste ja soovide suhtes on.

Sarah Ludford, välisasjade komisjoni arvamuse koostaja. – Austatud juhataja! Fajoni raportis toetatav kohustus, mille tugisambaks on nõukogu ja parlamendi deklaratsioon, on kaugelenägelik. Selle eesmärk on võimaldada viisavaba reisimist kõigile Lääne-Balkani inimestele. See ei ole pelgalt suuremeelne ja altruistlik liigutus. See on ka asjalik ja nutikas, kuna edendab ja arendab turvalisust selle kõige laiemas mõttes. Inimesed, kes on vabad ning vabad reisima, kalduvad valima rahulikke lahendusi ja olema harvem saagiks introvertsele natsionalismile, mis on turvaohht.

Kõiki liigutavad ju pildid istungisaalist väljas asuvatel ekraanidel ning kõik sündmused, mis sel nädalal Berliini müüri langemise 20. aastapäeva tähistasid? Kuigi neid takistusi ei saa müüriiga võrrelda, on ikka veel tõke mõistmist ja tolerantsi soodustava vaba suhtluse ja laiemas silmapiiri ees. Meie kaasava lähenemise nõudmine peaks hõlmama õiglast tulemust Daytoni lepingu 15. aastapäevaks.

Tahaksin õnnitleda ja tänada raportöör Tanja Fajoni tema raske töö eest ning selle eest, kuidas ta on hõlmanud kõik nüansid oma viimase kahe kuu jooksul tehtud kaalutluste kõigist keerdkäikudest!

Täna ka nõukogu ja eriti eesistujariik Rootsit, et need aitasid meil saada nõusoleku deklaratsiooni osas, mis kinnitab viisanõude kaotamist kui konkreetset eesmärki kõigi Lääne-Balkani riikide kodanike jaoks nii kiiresti kui võimalik – ning loodame, et see juhtub 2010. aastal, sest mõistliku ühiseesmärgi puudumine sihtkuupäevades selle viisavaba reisimise saavutamiseks on segadust ja ebakindlust tekitav.

Fajoni raportis võtsime ka kohustuse koostada Kosovo jaoks viisarežiimi lihtsustamise ja viisavabaduse tegevuskava, mis oleks teiste Lääne-Balkani riikide oma sarnane.

Samuti tahaksin loota, et Ühendkuningriigi valitsus – mis ei ole loomulikult liikmestaatuse puudumise tõttu praeguse Euroopa Liidu Schengeni ala üle otsustamisse hõlmatud – võtab varsti sama teekonna ette. Tunnen nende Schengeni projektidega töötades alati nagu mingisugust skisofreeniat, kuna olen Briti liige Euroopa Parlamendis, ent loomulikult oleks hea nii Euroopa Liidule kui ka Lääne-Balkani piirkonnale, kui Ühendkuningriik võimalikult kiirelt eeskujut võtaks.

Tahaksin lõpetada ning tänada raportöör Tanja Fajoni!

Anna Maria Corazza Bildt, *fraktsiooni PPE nimel*. – Lugupeetud juhataja! Fraktsioon PPE on võtnud eesmärgiks 2010. aasta juuliks kiirendada viisavabastust kõikidele Lääne-Balkani riikidele. Tervitame ja toetame ettepanekut anda viisavabadus Endisele Jugoslaavia Makedoonia Vabariigile ja Serbiale selle aasta jõuludeks.

Me mõistame Bosnia ja Hertsegoviina ning Albaania inimeste palvet – see on noor põlvkond, kes on luku taha pandud ning asjadest ilma jäänud ning tunneb end vangina. Nendele ütleme: „Me oleme teie poolt; oleme valmis siis, kui teiegi!“. On kahetsusväärne, et Albaania ning Bosnia ja Hertsegoviina asutuste aeglane algus jättis nad maha. Neil on vastutus viivituste eest. Me manitseme neid võimalikult kiiresti kriteeriume täitma. Me teame, et komisjon aitab neid selles protsessis.

Kahjuks pean ütlema, et olen kurb, et meil oli vaja kolm kuud läbirääkimisi, et fraktsioon PPE veenaks poliitilist vasakpoolsust siin täiskogul nende lepingute kohaselt tegutsema. Kas see on nii raske? Lõpuks mõistis ka see, et Euroopa Parlament ei ole seadustest üle.

Kogu lugupidamise juures oma väarikate kolleegide vastu pean mittekonstruktiivse suhtumise hukka mõistma. Lühiteid ei ole. Ei ole mingit hookepookust. Me ei ole siin selleks, et punkte saada. Oleme siin selleks, et saavutada Balkani kodanike jaoks tulemusi. Tahan selgelt öelda, et mingi ajutine segatud vahepealne olek ei kiirenda protsessi ega avalda komisjonile või nõukogule survet. See ei saada kindlasti välja mingit tugevat poliitilist sõnumit.

Tahaksin lõpetada, öeldes, et kogesin Sarajevo piiramist ja pommitamist poolteist aastat. Oma seal olevatele sõpradele ütlen, et olen pühendunud.

(Juhataja katkestab kõneleja)

Claude Moraes, *fraktsiooni S&D nimel*. – Lugupeetud juhataja! 2008. aasta ja Sloveenia eesistumiseni ei tehtud piisavalt edusamme selle osas, mida volinik õiglaselt nimetas ajalooliseks liigutuseks Lääne-Balkani viisavabaduse suunas.

Nagu Sarah Ludford õigesti ütles, on sügavad praktilised kaalutlused seoses sellega, miks see meile tähtis on ja miks see ei ole vaid reageeriv meede. Nii et sotsialistide ja demokraatide fraktsiooni nimel tahan tänada raportöör Tanja Fajoni hoolika ja vaevanõudva töö eest, mille ta on ette võtnud, et viia Euroopa Liit selle lõpliku viisarežiimi kaotamise suunas kõigis Lääne-Balkani riikides. Seda on tehtud koos variraportööride, komisjoni ja nõukogu ning seda tuleb kiita.

Kuigi on selge, et paljud näevad viisavabastust kui suurt eelist mõlemale poolele, on asi ka selles, et peame tegevuskava küsimuses enda poolele võitma terve parlamendi ning tagama, et kõigis neis riikides viidaks läbi põhjalikud reformid, et saada kindlust tõeliselt korralikuks viisavabaduse režiimiks.

Meie raportööri ülesanne oli teha viisavabastamisel läbimurre ning saada täiskogu enda poolele. Ta on seda teinud deklaratsiooni vormis, mis on tal nõukoguga läbi räägitud. Deklaratsioon ootab viisavabastust Makedoonia, Serbia ja Montenegro jaoks, vabastusrežiimi kiirendamist Albaania ning Bosnia ja Hertsegoviina jaoks ning tundlikku kompromissi Kosovo küsimuse osas.

Kõigil nendel põhjustel toetabki minu fraktsioon seda raportit ning loodab, et saab sellele täiskogul suure toetuse.

Ulrike Lunacek, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Lugupeetud juhataja! Kõigepealt tahaksin ühineda eeskõnelejaga ning väljendada mõlemale raportööri, Tanja Fajonile ja Sarah Ludfordile ning ka variraportööridele siirast tänu välisasjade komisjoni ja kodanike õiguste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel. Meil on õnnestunud esitada ettepanek, mis nõuab, et komisjon ja nõukogu koostaksid üldise paketi kõigile Lääne-Balkani inimestele ning ei jäta kedagi välja. Loodan väga – ja pöördun selles osas volinik Barrot' poole –, et saate nõukogu veenda, et viisavabastus peaks kehtima ka Kosovole, nii et nüüd algab dialoog, ja et hiljemalt järgmise aasta keskpaigaks saavutataks viisavabadus ka Bosnia ja Albaania jaoks. Eelistaksin, et see juhtub juba varem.

Tahaksin ühe asja selgeks teha. Loomulikult on see rakendamise küsimus, ent olen kuulnud, et Serbias ei ole veel kõike rakendatud. Tahaksin teada, mida te sellest arvate. On tähtis kõike rakendada. Tahaksin tänada kõiki asjassepuutuvaid inimesi ning loodan, et kõik inimesed...

(Juhataja katkestab kõneleja)

Doris Pack (PPE). – (DE) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Kakskümmend aastat tagasi said minu kaasmaalased Ida-Saksamaalt vabaduse reisida. Mõned aastad hiljem ohustas Slobodan Milošević meelevaldselt serbialaste ja siis kõigi teiste riikide kodanike reisimisvabadust ning pärast seda võttis selle üldsegi ära. Oleme 2000. aastast alates siin täiskogul deklaratsioonides ja avalikel aruteludel nii sageli soovinud reisimisvabadust – viisavaba reisimist Kagu-Euroopa riikidele. Me teame, et Euroopa ei suuda seda üksi saavutada, kuna riiklikud valitsused peavad sellega nõustuma. Peame üle saama kartustest oma rahva hulgas. Kurjategijad on igal pool – nad ei vaja viisat! Nad ületavad piire ilma viisadeta. Seetõttu ei ole see miski, mille üle meie peaksime muretsema.

See tähendab noorte inimeste põlvkonda, kes viisavaba reisimise võimalusega saaksid lõpuks minna igale poole, kuhu tahavad. Seega on meil väga hea meel, et Makedoonia, Montenegro ja Serbia kodanikud saavad nüüd lõpuks taas vabalt reisida. See on suurepärane! On muidugi veidi kurb, et Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina ning Kosovo ei saa veel nendega ühineda, ent eeldame, et komisjon tunnustab detsembris Albaania suuri edusamme ja näeb, et Bosnia ja Hertsegoviina on samuti läbinud teatud arengu. Kahjuks on Bosnias ja Hertsegoviinas poliitikuid, kes ei muretse eriti oma kodanike huvide pärast, sest nad on kindlad oma teadmises, et nemad ise saavad loomulikult viisavabalt reisida. Seega usun, et peame selle järgmiseks suveks võimalikuks tegema. Loodan, et José Manuel Barrot aitab meid selles. Ent me ei tohi Kosovot unustada. See ei tohi jääda viimaseks tõrvatilgaks. Oleme kohustatud aitama Kosovol kriteeriume täita. See ei suuda seda üksi teha. Viisavaba reisimine on väga inimsõbralik. Mul on hea meel, et saame kõik kaasa aidata selle toimumisele. Täna teid selle võimaluse eest, volinik Barrot.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Euroopa ja Euroopa Liit algasid rahuprojektina ning on nüüd läbimas pikimat rahuaga ajaloos. Seega oleme teadlikud sellest, kui võimas vahend integratsioon sellest vaatenurgast olla võib. Nüüd peame seda Lääne-Balkaniga tegeledes kasutama.

Lääne-Balkan läbis alles hiljuti äärmiselt traumeeriva sõjaaja, mis põhjustas väga paljudele inimestele suuri kannatusi. Sellest ülesaamiseks tuleb teha edusamme Euroopa integratsioonis. Viisavaba reisimine on selles tähtis samm. Mitmed inimesed on maininud võimalust, mille see annaks noortele inimestele otsese kontakti loomiseks ning vahetu kogemuse saamiseks, ning ka võimalust demokraatlike jõudude tugevdamiseks. See ei tähenda vaid usaldussõnumi esitamist ja viisavaba reisimise võimaldamist. Euroopa saab Lääne-Balkani lähenemisest Euroopa Liidule kasu ka julgeoleku- ja majanduspoliitilisest perspektiivist. Ent on tähtis, et me ei tekitaks piirkonnas uusi lõhesid, vaid tagaksime, et iga riik saab võimalikult kiiresti viisavaba reisimise skeemi.

Emine Bozkurt (S&D). – (NL) Homme hääletab Euroopa Parlament lühiajalise viisa nõude ärakaotamise üle Balkani riikides. Mitte kõik riigid, kellele tegevuskava koostati, ei saa 1. jaanuaril viisavabastust.

On väga kahetsusväärne, et ühes riigis, Bosnia ja Hertsegoviinas, lubab komisjoni ettepanek ebavõrdsust rahva eri osades: need, kes saavad viisavabalt reisida Euroopasse Horvaatia või Serbia passidega, ning need – Bosnia moslemid –, kellel sellist passi ei ole. See on häbiväärne eristamine, arvestades riigi lähiminevikku.

Euroopa Parlament peab homme Bosnia ja Hertsegoviinale ning Albaaniale signaali saatma. Kriteeriumid on kriteeriumid, ning neid nõudeid tuleb täita, et kvalifitseeruda viisavabastuseks. Ent kohe, kui kriteeriumid on täidetud, tuleb viisavabastus võimalikult kiiresti anda.

Oleme näinud, et kriteeriumite täitmiseks on palju ära tehtud, ning kutsume komisjoni üles Bosnia ja Hertsegoviinat ning Albaaniat aitama, et kõigile nõuetele võimalikult kiiresti vastata.

Zoran Thaler (S&D). – (SL) Lääne-Balkani kodanikele ei anna Euroopa Liitu reisimiseks viisanõude kaotamine mitte ainult tehnilist mõõdet, vaid ka erakordset poliitilist laengut ja tähendust. Täna mälestasime parlamendis õigusega Berliini müüri ja õitsva kommunismi langemise 20. aastapäeva. Ent Skopje, Podgorica ja Belgrad saavad tulevaste jõulude ja uue aasta ajal lõpuks tähistada viisamüüri langemist, mis neid meist Euroopa Liidust peaaegu 12 aastat eraldanud on.

Peaaegu 20 aastat keelati enamikule endise Jugoslaavia rahvast võimalus Euroopas vabalt ringi reisida, mida nad said varem teha siis, kui olid veel nüüdseks lagunenud sotsialistliku föderatsiooni kodanikud. Hakkame nägema sellise terve põlvkonna kestnud isolatsiooni inetuid tagajärgi ning on viimane aeg need lõpetada.

Ent makedoonlaste, montenegrolaste ja serbialastega peaks 2010. aastal võimalikult kiirelt ühinema ka bosnialased ja hertsegoviinlased. Juba ainuüksi see võimaldab nende riikide uutel põlvkondadel lõpuks välismaailma näha ja kogeda, luua kontakte teiste eurooplastega, aidata kaasa Euroopa väärtuste arendamisele kodus ning seada oma riike valmis täieõiguslikuks liikmesuseks meie ühises Euroopa loos – Euroopa Liidus.

Parlamendi Makedoonia raportöörina olen viimastel päevadel eri Balkani riikide kodanikelt saanud palju telefonikõnesid. Tahan neile selgesõnaliselt kinnitada, et nende viisavaba reisimine Euroopa Liitu ei ole aseaine nende liitumisele Euroopa Liiduga. Nende vaba reisimine Euroopa Liidus on samm täieõigusliku Euroopa Liidu liikmesuse suunas.

Kinga Gál (PPE). – (HU) Tahaksin nimetatud raportit tervitada ning raportööre ja variraportööre õnnitleda! Samuti tahan öelda, et nii palju, kui mina näen, saab sellel Berliini müüri langemise 20. aastapäeval Lääne-Balkani riikidele piiride ületamise tagamine osaks sündmusteseeriast, mis algas 20 aastat tagasi, nagu langeks uus müür.

Seetõttu tulekski see ettepanek vastu võtta. Ent me ei tohi unustada, et viisavaba reisimise võimaldamine on ainult osaliselt tehniline teema ning samal ajal ka väga selge poliitiline teema. Seetõttu ongi see tähtis. Toetan ka ühisdeklaratsiooni vastuvõtmist, sest see märgib, et Euroopa asutused on seda kohustust mõistnud. See vastutus tähendab samal ajal ka tegutsemist. Eelkõige tähendab see nende riikide tegutsemist, kes ei ole suutnud täita viisavaba reisimise tingimusi, et neid kriteeriume võimalikult kiiresti täita, ning ka Euroopa Komisjoni tegutsemist, ilma milleta see protsess muudkui veniks.

Axel Voss (PPE). – (DE) Lugupeetud juhataja! Usun, et oleme Balkani riikide osas õigel teel. Oleme viisarežiimi lihtsustamisega lähemale jõudnud ning see aitab luua stabiilsust, kuigi see on ka märk sellest, et hindame tehtud pingutusi. Ent arvan ka seda, et meil oleks hea säilitada selge eeskirjade kogumik ja et nendega seotud nõuetele samuti vastataks. Selles suhtes tahaksin eriti tänada Anna Maria Corazza Bildti tema pingutuste eest.

Kõik muu oleks minu arvates puhtalt Brüsselil põhinev otsus, milles selge süsteem hüljatakse ning Balkani riikides mõjutatud inimeste vastu ei näidataks üles mingit ausust, just nagu meie endi inimeste vastu. Poliitilisi signaale ei tohiks paigutada Euroopa direktiivi või määruse joonealustesse märkustesse või lissasse. Need tuleb korralikult vormistada.

Elżbieta Katarzyna Łukacijewska (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Mul on hea meel, et Lääne-Balkani riikide kodanikud saavad tulevikus Euroopa Liidus vabalt ringi liikuda. See soodustab inimestevahelisi kontakte, laiendab äri võimalusi ning loob piirkonna elanikele võimalused Euroopa Liidu paremaks tundmaõppimiseks.

Me ei saa aga lubada oma idanaabrite isoleerimist. Me ei saa neile keelata võimalust, mille teistele Euroopa riikidele anname. Peame ka nende jaoks looma selged kriteeriumid ning tegevuskava viisarežiimi suuremaks vabastamiseks. Peame meeles pidama, et viisakulu on nende riikide kodanikele märkimisväärne kulutus, ning rakendamisprotseduurid võtavad kaua aega, mis piirab võimalusi eri koostöövormide väljaarendamiseks.

Peaksime samuti meeles pidama, et 2012. aastal korraldatakse Poolas ja Ukrainas Euroopa meistrivõistlused jalgpallis, nii et vaba liikumise võimalus on siis eriti tähtis.

Cristian Dan Preda (PPE). – (RO) Ka mina tahan rõhutada liikumisvabaduse kui põhiõiguse tähtsust ning kinnitan veel kord, et Lääne-Balkani riikide arvukad kodanikud võtavad selle õiguse rõõmuga vastu. Loomulikult tervitan seda avatust.

Ent samal ajal tahan hukka mõista tõsiasja, et selles raportis ei sisaldunud kokkuvõttes ühtegi viidet idapartnerlusse hõlmatud riigile. Usun, et seda tuli seostada Moldovaga, isegi kui see oleks ainult sümboolne. Me räägime Moldovast, riigist, mis on poliitilisel rindel suuri edusamme teinud. Arvan, et kõige tugevam teadaolev müür Euroopas on selle idapiiril Rumeenia ja Moldova vahel. Usun, et peame selle tõsiasja hukka mõistma.

Jacques Barrot, komisjoni asepresident. – (FR) Lugupeetud juhataja! Tänan kõiki sõnavõtjaid, kes on suuresti toetanud kolmes juhtivas Balkani riigis viisade kaotamist. Te tegite selgeks, et liikumisvabadus oli loomulikult vägaagi ihaldusväärne. Nagu ütles Claude Moraes, on see kasulik mõlemale poolele – nii Euroopale kui ka Balkani riikidele.

Lisaks kõigi sõnavõtjate ja eriti raportöör Tanja Fajoni tänamisele tahaksin lihtsalt öelda, lugupeetud juhataja, et sellest ajast, kui osa otsuseid praktiliselt Endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi, Montenegro ja Serbia eest ära tehti, oleme pakkunud pidevat abi Albaaniale, mida olen isiklikult külastanud, ning Bosniiale ja Hertsegoviinale, täpselt selleks, et aidata neil edusamme teha – ja jätkame selle tegemist.

Usun, et selle resolutsiooni nobe vastuvõtmine näitab hästi seda, kuidas suudame kiirelt teiste riikide juurde edasi liikuda, eelkõige Bosnia ja Hertsegoviina ja Albaania juurde, unustamata loomulikult ka Kosovot.

ISTUNGI JUHATAJA: Alejo VIDAL-QUADRAS

asepresident

Tanja Fajon, raportöör. – Lugupeetud juhataja! Tänan veel kord kõiki, kes panuse tegid, mis tõestab, et Euroopa Liit toetab tugevalt viisavabastust kõigis Lääne-Balkani riikides!

Mul on kahju, et Rootsi minister siin ei olnud, sest meil oli väga hea koostöö. Tervitan komisjoni kohustust teha kõik, mis võimalik, et kiirendada protsessi Bosnia ja Hertsegoviina ning Albaania jaoks, ning loodan, et mõlemad riigid võtavad kasutusele viisavaba režiimi, kui nad kriteeriumid täidavad – võimalikult kiiresti, ehk juba järgmise aasta suvel.

Tahan öelda, et hõlmasin kõik sellesse ning olen täiesti teadlik sellest, mida lepingud ette näevad. Ent see on poliitiline täiskogu ja me kõik teeme tõsist poliitikat ning nii hästi kui suudame.

Kiidan veel kord heaks 19. detsembril Makedoonias, Serbias ja Montenegros viisade kaotamise ning loodan tõesti, et Bosnia ja Hertsegoviina ning Albaania saavad võimalikult kiiresti järele jõuda. Räägime noore põlvkonna saatusest. Meil on poliitiline kohustus see viisavabastuse protsess lõpetada ning peame leidma lahenduse ka kõigi Kosovo inimeste jaoks.

Tänan teid koostöö eest!

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme kell 11.00.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Kinga Gál (PPE), kirjalikult. – (HU) Lugupeetud juhataja, volinik! Lubage mul alustada raportööri ja variraportööri õnnitlemisega selle teema osas vastuvõetava kompromissi koostamise eest! Viisavaba reisimise võimaldamise teema on tehniline ainult osaliselt. See on väga kindel poliitiline teema. Viisavaba reisimine põhineb vastastikusel usaldusel ja kohustustel. Seetõttu toetan samuti lisaks raportile ka ühisdeklaratsiooni vastuvõtmist, sest see näitab, et Euroopa asutused on seda kohustust mõistnud.

Vastutus tähendab loomulikult ka tegevust. Eelkõige tähendab see nende riikide tegevust, mis ei ole suutnud viisavaba reisimise tingimusi täita. Nad peavad endast parima andma, et neid tingimusi saaks võimalikult kiiresti täita. See tähendab ka Euroopa Komisjon tegevust, ilma mille tõhusa abita see protsess ainult veniks, mis ei ole aga meie huvides. See puudutab ka Bosnia ja Hertsegoviinat, Albaaniat ning Kosovot.

Euroopa Parlamendi Ungari liikmena tahaksin taas kord mainida, et tänu Serbia viisavabale reisimisele luuakse Serbias Vojvodinas elavate ungarlaste ja isamaa vahel otsesem ühendus ning loomulikult ka Euroopaga. Kodanikud, kes elavad kahel pool neid piire, räägivad sama keelt ja edendavad lähedasi pere- ja kultuurisuhteid, ei suuda leida vajalikke sõnu väljendamaks ilma tõkete ja viisadeta piiride ületamise võimaluse tähtsust. Täna tähistame Berliini müüri langemise ja okstraadi läbilõikamise 20. aastapäeva. Piiride ületamise tagamine

Lääne-Balkani riikide puhul saab osaks sündmusteahelast, mis sai alguse 20 aastat tagasi; see on nagu uue müüri langemine.

21. Keskmise tähtajaga rahaline abi liikmesriikide maksebilansi ja sotsiaalsete tingimuste toetamiseks (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on Tatjana Ždanoka ja Jean Lamberti fraktsiooni Verts/ALE nimel, Alejandro Cercase fraktsiooni S&D ning Marian Harkini ja Elizabeth Lynne'i fraktsiooni ALDE nimel komisjonile suuliselt esitatav küsimus keskmise tähtajaga rahalise abi kohta liikmesriikide maksebilansi ja sotsiaalsete tingimuste toetamiseks (O-0102/2009 - B7-0215/2009).

Tatjana Ždanoka, autor. – Lugupeetud juhataja! Olen pärit Lätist, riigist, mida rahanduskriis tugevalt mõjutab. Lätil oli oht ilma välisabita pankrotti minna. Saime sellist abi Euroopa Liidult ja Rahvusvaheliselt Valuutafondilt. Ent eeltingimusena pidi Läti valitsus eelarvekulusid kärpima. Seda tehti, vähendades pensione 10% ja töötavate pensionäride pensione 70%, peretoetuste ja töötavate vanemate sünditushüvitist 10% ning vähendades ka füüsilise isiku tulumaksu maksuvaba läve.

Nagu te näete, oli lähenemine egalitaarne. Ükskõik, kas pension oli 100 või 1000 eurot, seda vähendati 10%. Komisjon tervitas neid kärpeid, mis tehti nii skandaalselt, ning sõlmis Lätiga vastastikuse mõistmise memorandum. Oli algusest peale selge, et sellised valimatud kärped tabavad ühiskonna kõige haavatavaid. Kas komisjon ei ole teadlik vaesuse vastu võitlemise Euroopa aastast?

Läti olukord ei ole liidus ainulaadne. Ka Ungari ja Rumeenia on ühenduselt laene saanud. Teised riigid võivad samuti olla ühel päeval sunnitud selliseid laene taotlema. Seega peame vältima antisotsiaalsete meetmete aktsepteerimise pretseidendi loomist.

Volinik, loomulikult võite öelda, et annate vaid raha ja liikmesriikide valitsused vastutavad sotsiaalpoliitika eest, ent sotsiaalsed õigused on Euroopa Liidu asutustele seadusega kehtivad. See tähendab, et kõike, mida need asutused teevad, tuleb mõõta vastavalt sotsiaalsetele õigustele. Muidu ei tee sõnad kõrgetasemelise sotsiaalkaitse kui Euroopa Liidu ülesande kohta muud, kui põhjustavad vaid iroonilise naerutuse.

Elizabeth Lynne, autor. – Lugupeetud juhataja! Siin ei ole tegemist liikmesriikidele täpselt ütlemisega, millele nad oma raha kulutama peaks või millele ei tohiks. Igal riigil on oma esmased prioriteedid enda finantsraskustest väljasaamiseks.

Ent kui liikmesriigid saavad Euroopa Liidult sätte kohaselt antud abi, tuleks neid julgustada seda kulutama viisil, mis austab liidu põhimõtteid – teiste sõnadega, ei eira vajadust sotsiaalse kaitse ja sotsiaalse kaasatuse järele.

See finantskriis on tabanud Euroopa Liidu inimesi tugevalt ning seega on õige, et see fond olemas on. Miljonid inimesed on oma töökohad kaotanud. Paljud neist, kes nendes liikmesriikides töötaks on jäänud, on kõige haavatavamad ning leiavad kõige ebatõenäolisemalt kiiresti uue töö. Seetõttu ongi tähtis, et nendes liikmesriikides sotsiaalkindlustussüsteeme ei eirataks.

Küsisime oma suuliselt esitatavas küsimuses konkreetselt selle kohta, kas liikmesriikidelt nõutakse komisjonile esitatavates raportites sotsiaalse mõju hinnangu esitamist. Oleks tore, kui saaksite meile teada anda, kas see on nii.

On tähtis anda õige sõnum liikmesriikidele, mis saavad keskmise tähtajaga rahalise abi kaudu Euroopa finantse. Mina usun, et peame selgeks tegema, et komisjon võib enne edasise abi üle otsustamist arvesse võtta seda, kuidas on aidatud kõige haavatavaid.

Tean, et kui liikmesriigid on finantsraskustes, on üsna sageli raske püsida teadlik nende sotsiaalsetest kohustustest, sellest ka siis see suuline küsimus. Samuti on tähtis meeles pidada, et finantskriisil on ka inimnägu ning seda nägu esindavad üsna sageli need, kes kõige rohkem ühiskonna äärealadele on aetud.

Alejandro Cercas, autor. – (ES) Lugupeetud juhataja, volinik! Enne küsimuse esitamist lugesin hoolikalt eelnevaid küsimusi ning seisukohti, mida parlament nende küsimuste osas võttis. On tõsiasi, mitte arvamus, et käesoleva aasta 24. aprillil võttis parlament vastu õigusloomega seotud resolutsiooni eesmärgiga muuta määrust (EÜ) nr 332/2002, mis lepingu artikli 100 kohaselt neid finantsinstrumente reguleerib.

Volinik, selles resolutsioonis toetas parlament abi, et tegeleda finantskriisist kõige enam mõjutatud liikmesriikide konkreetsete riiklike finantsprobleemidega, väljendas oma täielikku solidaarsust eelkõige riikidega, mis kõige hiljem Euroopa Liiduga liitusid, ent samal ajal, volinik, ütles parlament selgelt, et see abi peaks olema tingimuslik ning sätestama neli kriteeriumit, mis on ühenduse eesmärgid.

Need on: esiteks, et riiklikud kulutused oleksid kvaliteetsed, et raha ei tohiks raisata; teiseks, et sotsiaalkindlustussüsteemidest ja jätkusuutlikust arengust kinni peetaks; kolmandaks, et piisava kvaliteedi täieliku rakendamise poliitikat ei hüljatakse ning neljandaks, et kliimamuutustega võideldaks. Loogiliselt võttes, kui need on meie jaoks head eesmärgid, tuleks neid ka nendes riikides täita.

Mõni kuu on mööda läinud ning oleme saanud üsna mitmeid raporteid valitsusvälistelt organitelt, kaubandusliitudelt ja kodanikelt ühe kohta nendest neljast riigist, mis on saanud oma riiklikele finantsidele märkimisväärsed abisummasid: 6,5 miljardit, 3,1 miljardit, 2,2 miljardit ja 5 miljardit eurot. Nad annavad meile taolised arvud nagu need, mida minu kaasliige just mainis: haridussektori 40% kärbe, pensioniprogrammi 10% kärbe, haigete inimeste toetuste poolitamine jne.

Volinik, selle olukorra eel soovib parlament vähemalt, et meie vaikimist ei tõlgendataks seal – nagu seda tõlgendatakse – nii, nagu meie neid meetmeid rakendaksime. Vähemalt ei tohiks me olla kaassüüdlased selles tõlgenduses, mis näeb Euroopat ründamas neid rahvastiku kõige vaesemaid osasid. Volinik, kui võimalik, peaksime vältima olukorda, kus kohandamise eest maksavad nõrgimad.

Joaquín Almunia, komisjoni liige. – (ES) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Probleemid Lätis, Ungaris ja Rumeenias, mis on need kolm Euroopa Liidu riiki, mis praegu maksebilansi tasakaalustamise süsteemi kaudu laene saavad, on probleemid, mida ei ole tekitanud ei parlament, Euroopa Komisjon ega Euroopa Liit. Need probleemid on põhjustatud majanduskriisist, ent neid on süvendanud nende riikide poliitiliste juhtide oskamatu juhtimine ning eksiteel olevad poliitikad. Ütlen seda sellepärast, et on riike samast Euroopa Liidu piirkonnast nagu Läti, samast piirkonnast nagu Ungari ning samast piirkonnast nagu Rumeenia, millel ei ole samu probleeme ja mis saavad kriisiga paremini hakkama toetuse abil Euroopa eelarvetest, struktuurifondidest ning Ühtekuuluvusfondist, saades kaitset Euroopa Liidu liikmesusest ning võimalikust euroga liitumisest, ent ilma vajaduseta küsida abi maksebilansi tasakaalustamise süsteemist.

Miks on need kolm riiki pidanud abi küsima? Miks oleme pidanud neile raha laenama? See ei ole komisjoni või parlamendi ega ka Euroopa Liidu süü. Põhjuseks on nende riikide vale juhtimine.

Kuidas me neid aitame? Teeme seda, laenates neile raha; ja keegi ei anna laenu ilma tingimusteta; meil ei ole parlamendi või nõukogu õigust laene ilma tingimusteta anda. Anname laenu teatud tingimustel ning kehtestame nendele riikidele mõned tingimused, mis on karmid, kuna nende olukorrad on äärmiselt keerulised, ent ütleme neile: „Ärge tehke neid kärpeid, et kaasrahastada struktuurifondi ja Ühtekuuluvusfondi; ärge võtke vastu regressiivseid meetmeid; ärge tehke kärpeid, mis kahjustavad kõige nõrgemaid!“. Mõnikord oleme edukad ja mõnikord kahjuks mitte, sest teema ei ole mitte meie, vaid nende kätes.

Seega jagan teie muret ning mitte ainult ei jaga seda, vaid annan selle teie kõigi nimel ka nendele valitsustele edasi, andes neile samal ajal üle raha Euroopa Liidu nimel: 3,1 miljardi eurose laenu Lätile ning väga suured summad ka Rumeeniale ja Ungarile.

Pange aga seda tähele: keegi ei anna laenu ilma tingimusteta ning mul ei ole lubatud seda teie nimel, liikmesriikide nimel teha! Me ei saa mingil juhul teha otsuseid, mis on nende riikide valitsuste ja parlamentide teha.

Me tuletame nende riikide valitsustele ja parlamentidele kõigepealt meelde nende kohustuse tuua oma riigid välja kriisist, milles teised riigid nii tõsisel määral ei kannata, ning teiseks, et on meetmeid, mida ei saa rakendada, ning me ei ole valmis raha laenama, nii et rakendatakse meetmeid, mis lähevad kaugemale otseselt vajalikust, et kohandada riiklike finantse ja asetada need riigid olukorda, kus nad saavad oma tulevikuga tegeleda ilma vajaduseta Euroopa Liidult laene küsida.

Jean-Paul Gauzès, fraktsiooni PPE nimel. – (FR) Lugupeetud juhataja, volinik, head kolleegid! Usun, et voliniku kommentaarid vastavad alles nüüd tõeliselt küsimusele, mis esitati.

Euroopa Liit ei anna finantse ilma tingimusteta. Neid tingimusi on mainitud: avaliku kulutamise kvaliteet, jätkusuutliku arengu eesmärgid, tööhõivepoliitika, kliimamuutused, ent ka loomulikult vajadus teha võimalikult kiiresti tasa eelmise valitsuse puudujäägid, et need riigid, mida aitame, saaksid vajaliku tasemeni tõusta.

Ent sellises kriisis, milles praegu oleme, usun ma, et me ei tohi tingimustega ka liiale minna. Peame usaldama Euroopa abi saavate liikmesriikide valitsuste vajalike sätete rakendamist ning vältima, nagu volinik ütles, sätteid, mis on regressiivsed või tagasivaatavad.

Sotsiaalne kulutamine on loomulikult tähtis – see tuleb säilitada – ent ka siin peame usaldama liikmesriikide hooleks vajalike meetmete vastuvõtmise olukorra parandamiseks ning mitte tähti nährima, miks oleks nagunii mõtetu.

Aeg hinnata seda, kuidas liikmesriigid Euroopa abi kasutavad, on siis, kui uus abi antakse, ning siis saame võib-olla teha järeldusi meetmetest, mis ei olnud sobivad, eriti sotsiaalsfääris.

Pervenche Berès, *fraktsiooni S&D nimel.* – (FR) Lugupeetud juhataja, volinik! Te mäletate kindlasti, et kui me 24. aprillil – nagu mu kolleeg Alejandro Cercas ära märkis – heaks kiitsime, kinnitasime ja ratifitseerisime maksebilansi tasakaalustamise süsteemi suurendamise. Tegime seda kahel tingimusel: esiteks, et see abi tuli koos tingimustega, eriti sotsiaalabi osas; ning teiseks, et oleks läbipaistvus, nii et täiskogul oleks selgus tingimuste osas, mille kohaselt sellised lepingud kõnealuste liikmesriikidega sõlmiti. Seega usun, et arutelu, mida täna õhtul peame, on õiglane, kasulik ja demokraatlik ning peab andma tõendeid tõhusast tegevusest.

Oleme seoses Euroopa Liiduga täiesti kriitilises olukorras ning näeme selgelt, et see kriis kahjustab liikmesriikidevahelise solidaarsuse alustalasid ning eriti solidaarsust teatud liikmesriikide suhtes. Olukorra teevad veelgi hullemaks meie jõudvad uudised Rumeeniast, kus oleme väga keerulises olukorras poliitilise ebakindluse tõttu, mis on tekkinud eriti just kriisi tagajärgede tõttu.

Ent ma ei tahaks, et kordaksime mineviku vigu, eriti neid, mida saime omistada Rahvusvahelisele Valuutafondile, mis umbes kümme aastat tagasi rakendas valemeid, mis kokkuvõttes asjad veelgi hullemaks muutsid. Lisaks sellele olen suurel eriarvamusel kaasparlamendiliikme Jean-Paul Gauzèsiga selle osas, et ta soovib üksikajalisi kontrole mitte läbi viia, vaid oodata järgmist palvet abi kulutamise kvaliteedi uurimiseks. Ei! Kui abi on jagatud, saab tingimused määratleda, ning minu arvates on Euroopa maksnud piisavat hinda selle eest, et ei uurinud abi tingimuslikkust paljudes valdkondades, et antud juhul silmad sulgeda.

Me ei saa praegu Euroopa Liidus aktsepteerida seda, et kõige haavatavamad peavad kohandamispoliitikate eest maksma. Ma ei usu, et praegu on tegemist komisjoni süüdistamisega Läti poliitika valesti juhtimises. Keegi sellel täiskogul ei ole teile märkinud, volinik, et see oli tee, mille tahtsime võtta.

Ent me ei saa lubada, et kõige haavatavamad maksavad Euroopa Liidu eelarve jaotamise eest ega meie solidaarsuse eest Lätiga, sest me usu, et see on õige viis solidaarsuse ja Läti majanduse tasakaalu taastamiseks.

Marian Harkin, *fraktsiooni ALDE nimel.* – Lugupeetud juhataja! Euroopa Liidu sotsiaalne kaitse ja sotsiaalne kaasatus on keskne Euroopa Liidu strateegiliste eesmärkide saavutamisel, milleks on saavutada jätkusuutlikku arengut, rohkem ning paremaid töökohti ning suuremat sotsiaalset kaasatust.

Majanduskriisi ajal on paljudel kodanikel suurem oht vaesusele ja sotsiaalsele tõrjutusele, eriti nendel, kes on ühiskonna äärealadele surutud, töötuks jäänud või loodavad eri liikmesriikides toimivatele sotsiaalkindlustussüsteemidele.

Antud küsimusega uuritakse komisjonilt, kas see üritab sotsiaalse kaitse ja kaasatuse protsessi ühendada keskmise tähtajaga rahalise abi pakkumisse liikmesriikide maksebilansi toetamiseks vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 332/2002.

Olen alati tundlik liiga paljude tingimuste ning liigse bürokraatia kehtestamise suhtes abisaajatele ning see kehtib kõigi liikmesriikide puhul kuni VKEd ja erisikuteni välja. Ent kui see kehtestamine aitaks realiseerida Euroopa Liidu põhiprintsiipi, näiteks sotsiaalset kaasatust, siis on see tõepoolest tähtis. Me ei saa püüelda sotsiaalse kaasatuse protsessi poole ning koostada palju dokumente selle kohta, kuidas seda saavutada, kui me samal ajal ei taga, et see protsess on meie algatustesse ühendatud.

Volinik ütleb, et peame nendele laenudele karmid tingimused lisama, ent ma ei väljendanud päris selgelt, millised need tingimused on ja kas need tõesti hõlmavad sotsiaalseid tingimusi.

Hoolimata tingimustest, mille alusel Euroopa Liidu finantse jagatakse, ei saa me oma käsi puhtaks pesta ning parimat loota. Meil on palutud liikmesriike usaldada. Liikmesriigi usaldamine on hea, aga usaldus tuleb alati ära teenida, ja kui on muresid, siis arvan, et nendega tuleb tegeleda.

Patrick Le Hyaric, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (FR) Lugupeetud juhataja, volinik, head kolleegid! Enamik majandusteadlasi ütleb praegu, et kriis on suuresti tingitud tööjõu tekitatud jõukuse ülekandmisest kapitali,

kasumisse. Lisaks sellele nõustus see üldiselt ka sellega, et nendes riikides, mis on säilitanud oma sotsiaalhoolekandesüsteemid ja avalikud teenused, on inimesed kriisi tõttu suhteliselt vähem kannatanud.

Ent täna meie ees seisev probleem on tõepoolest tingimustes, mille panete rahvastele antava Euroopa abi või Rahvusvahelise Valuutafondi abi andmisele. See abi ei saa enam sõltuda struktuurilise reguleerimise plaanide rakendamisest, mis vähendavad sotsiaalseid kulutusi, koolituskulusid ning avaliku sektori erastamist, kaasa arvatud sotsiaalvaldkonna üldhuviteenused. See on praeguseks ebaefektiivseks muutunud ning seda tuleb tunnistada. Kõik see teeb kriisi, tööpuuduse ja vaesuse veelgi hullemaks.

Seetõttu arvamegi, et peame selle tingimuslikkuse kriteeriumid ümber pöörama ning otsustama, et Euroopa Liidu või Rahvusvahelise Valuutafondi vahendeid saab tingimustest sõltuvaks teha, kombineerida uue eraldiste süsteemiga ning anda vastavalt uutele kriteeriumitele, mis on suunatud uue jõukuse jaotamisele ja soodustavad palga, pensionite ja minimaalsete sotsiaalsete nõuete suurendamist ning kõrge sotsiaalse kaitse tase säilitamist – töö garanteerimine kõigile. Lõppude lõpuks on see sotsiaalne protsess, mis käib käsil majandusliku tõhususega, mitte vastupidi.

Arturs Krišjānis Kariņš (PPE). – (LV) Lugupeetud juhataja, volinik! Euroopa Komisjon on üles näidanud selget ja koostööaldist mõistmist nende liikmesriikide suhtes, mis on kriisi tõttu rahalistesse raskustesse sattunud. Stabiilsed ja tugevad sotsiaalse toetuse süsteemid ei saa säilida, kui liikmesriikidel ei ole tugevaid majandusi. Minu kaasparlamendiliikmed esitavad ettepaneku piirata finantsabi andmise tingimusi, ent minu arvates on see põhimõtteliselt ebasoovitav. Selle asemel peaksime tõsiselt kaaluma võimalust laiendada tingimusi, mille kohaselt finantsabi saadakse, mis võimaldaks seda kasutada mitte ainult riikide eelarvete ja finantsüsteemide kindlustamiseks, vaid ka majanduse arenguks.

Majandusse investeerimine on tähtis, et pikas perspektiivis stabiilne sotsiaalabisüsteem tagada. Finantsabi allikate selline kasutamine oleks ka parim viis, kuidas rahalistes raskustes olevatele liikmesriikidele võimalikult kiirelt abi anda. Riikide taastumine kriisist ning nende edasine stabiliseerumine on tihedalt seotud Euroopa Liidu poliitikaga seoses nende riikidega. Ainult kooskõlastatud ja tõhus tegevus annab Euroopa Liidu mastaabis tulemusi. Finantsabi ei ole ja ei saa olla ainus viis, kuidas Euroopa riigid saavad üksteist toetada. Tuleb leida kompleksseid lahendusi, mis toetavad kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide majandusarengut.

Kinga Göncz (S&D). – (HU) Riigid, millest antud juhul räägime, on uued Euroopa Liidu liikmesriigid, mis on pidanud režiimimuutuse järel hoolitsema nende eest, kes selle tõttu kannatasid, saavad konkurentsivõimelisemaks pärast majanduslikku ümberstruktureerimist avatud turul ning loovad ka tasakaalus struktuuridega majandusi. Inimestel on siis nendes riikides kõige väiksemad varud. See tähendab, et neil on kõrge valuutapõhise võlgnevuse määra tõttu raske maksta tagasi kodulaene. Tööpuudus tõuseb majanduslike probleemide ühepoolse arenemise tõttu ning samuti vähenevad sotsiaalsed kulutused.

Näeme sotsiaalsete pingete tulemusel kasvamas ebastabiilsust, eriti poliitilist ebastabiilsust. Järjest rohkemates riikides suureneb äärmuslike vaadete toetamine ning võimust võtab populism. Minu arvates peame kõiki neid tegureid olukorra hindamisel arvesse võtma ning uurima, milliseid teisi meetmeid peame võtma seoses Euroopa solidaarsusega ning mis sellel põhinevad.

Jürgen Klute (GUE/NGL). – (DE) Lugupeetud juhataja! Teema, mille üle täna õhtul arutleme, on juba mitmeid kordi Euroopa Parlamendi päevakavas olnud. On hästi teada, et abi andmisel juhindub komisjon Rahvusvahelise Valuutafondi tingimustest. Seda on juba mitu korda öeldud.

Selle taustal on Euroopa Parlament korduvalt komisjonile küsimusi esitanud. 2008. aasta novembris kutsus Euroopa Parlament komisjoni üles esitama analüüsi nende pankade käitumise kohta, mis sellel ajal olid oma vara nendest hiljuti Euroopa Liiduga liitunud liikmesriikidest välja kandnud. Selle aasta 24. aprillil kordas Euroopa Parlament seda palvet ning palus ka enda kurssiviimist komisjoni ja abi saavate liikmesriikide tahteavaldusega, milles abi saamise tingimused on täpsemalt sätestatud. Nii palju kui mina tean, ei ole nendele palvetele veel vastatud.

Seega on minu esimene küsimus järgmine: kas on õige, et nendele palvetele ei ole veel vastatud? Kui nii, siis minu teine küsimus oleks: miks ei ole nendele palvetele veel vastatud? Minu kolmas küsimus on seega: millal võime oodata vastust neile palvetele?

Theodor Dumitru Stolojan (PPE). – (RO) Rumeenia esindajana, mis on riik, mis on Euroopa Komisjonilt oma maksebilansile finantsabi saanud, tahan tänada Euroopa Komisjoni kiire tegutsemise eest, mida see maksebilansile finantsabi andmisel üles näitas, ilma milleta oleks Rumeenia majanduslikud ja sotsiaalsed probleemid veelgi suuremad olnud.

Riikidel, mis finantsabi said, on kindlasti palju sotsiaalseid probleeme, ning võime arutada, millist tüüpi sotsiaalsed tingimused võiks finantsabi lepingutesse hõlmata. Kui probleemi niimoodi esitame, peame meeles pidama, et nendes riikides on kindlustus- ja sotsiaalabisüsteemid, mis on kaasa aidanud lahknevustele, mis vajavad maksebilansi jaoks finantsabi. Seega, kui arutame sotsiaalset tingimuslikkust, peame arutlema ka reformide üle, mis nendes sotsiaalsetes sektorites läbi tuleks viia, peamiselt pensioniskeemis, nii et saaksime saavutada keskmise tähtajaga ja pikaajalise finantsalase jätkusuutlikkuse, mis aitab põhjalikult lahendada nende riikide probleeme.

Proinsias De Rossa (S&D). – Lugupeetud juhataja! ILO ütles hiljuti – juunis, kui oma ülemaailmse töökohtade pakti käivitas –, et maailm peaks pärast kriisi teistsugune välja nägema.

Ma kardan, et seda ei juhtu. Kriisi lõpus peaks meil olema jätkusuutlikum majandus koos hea töö, kvaliteetsete avalike teenuste ning õiglase globaliseerumisega, liikudes aastatuhande arengueesmärkide rakendamise suunas. Ent me ei saa seda. Meile tuleb vaid pankade ja rahastajate kulude kokkuhoid Euroopas ja üle maailma, kes lihtsalt tahavad oma privileege säilitada.

Samal ajal, kui komisjon sanktsioneerib miljardite eurode pumpamist Iiri pankade päästmisse, on meil Iiri valitsus, mis just praegusel hetkel kavandab kohaliku arengu hävitamist, ühenduse Euroopa Liidu toetatavate arenguprogrammide hävitamist. Nad on eesmärgiks võtnud meie haridussüsteemi hävitamise.

Täna avaldas Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond raporti pealkirjaga *Ümberstruktureerimine kriisis*. Tsiteeriksin sellest vaid kaks rida: „Idealis oleks eelistatav tagada, et kriisist põhjustatud koheste probleemidega tegelemiseks mõeldud meetmed on kooskõlas pikaajaliste eesmärkidega”. Komisjon peaks kindlasti nõudma, et kõik liikmesriigid vähemalt üritaksid seda teha.

Czesław Adam Siekierski (PPE). – (PL) Majanduskriisi ajal, kui me kõik tunnetame veel selle valulikkumõju, on paljud riigid otsustanud läheneda eri rahandusametustele finantsabi küsimise palvetega. Ent tuleb küsida, milline osa nendest mitte just väikestest summadest on jõudnud nendeni, keda kriis kõige enam mõjutab või kes selles raskes olukorras kõige rohkem puudust kannatavad.

Tuhanded inimesed üle kogu Euroopa kaotavad iga päev enda ja oma perekondade sissetulekuallikaid. Kas liikmesriikide valitsused võtavad finantsabi taotlemisel mingil moel sotsiaalset tegurit arvesse? See võib näida kahtlane, kui vaadata halvenevaid tingimusi, milles paljud inimesed elama peaks, ning suurenevat tööpuudust paljudes Euroopa riikides. Seega tahaksin teha üleskutse, et me ei jääks ükskõikseks tavainimeste vajaduste suhtes, kes, nagu ikka, kannatavad kõige enam valitsuse vigade negatiivsete mõjude tõttu.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Majandusliku ja sotsiaalse kaasatuse põhimõtte rakendamine saab eriti tähtsaks kriisiolukordades. See vajab mitte ainult ühenduse eelarve olulist suurendamist, vaid ka õiglast riskide jaotamist ning teisi poliitikaid, mis seavad esikohale kaitse ja sotsiaalse kaasatuse, õigustega töökohtade loomise kõigile ning juurdepääsu universaalsetele kvaliteetsetele avalikele teenustele, et tagada kõigile kodanikele põhiõigused.

Seega peaks ühenduse finantside ja kõigi esitatud majandus- ja rahandusmeetmetega kaasnema nende sotsiaalse mõju hinnang, et vältida ebavõrdsuse ja vaesuse teravdamist. Volinik, loodame, et pärast seda arutelu tekivad sellele eesmärgile suunatud Euroopa Komisjoni algatused.

Seán Kelly (PPE). – Lugupeetud juhataja! On huvitav – aga ka mõnes mõttes masendav – kuulata tänaõhtust arutelu, eriti kui Euroopa Liit tegutseb heas usus, üritades neid raskustes olevaid riike aidata.

Meie enda riik, Iirimaa, on teatud määral kasu saanud, ning eriti just globaliseerumistfondid, mis peaksid lähitulevikus tulema, on sellest heaks näiteks. Samal ajal imestatakse, kuidas saab toimuda halduslik omavoli, kui nendele riikidele võimaldatakse raha tingimustel, mida kirjeldatakse karmidena. Võiks ette kujutada, et osa nendest karmidest tingimustest oleks tagamine, et ei oleks halduslikku omavoli, ning kui on, siis seda korregeeritaks.

Kas komisjon saab tagada, et neid finantse ei saa katkestada ega eemaldada ega mingeid trahve kehtestada? Sest ei ole vastuvõetav, et kui midagi antakse – nagu ütles minu kolleeg Marian Harkin – usalduse alusel, siis ei vastata sama usaldusega.

Teiseks, – ja lõpetuseks – me ei jõua kunagi olukorda, millest Proinsias De Rossa rääkis, et saame pärast langust parema ühiskonna kui praegu.

Joaquín Almunia, komisjoni liige. – (ES) Lugupeetud juhataja! Kõigepealt tahaksin öelda, et nõustun täielikult Euroopa Parlamendi heaks kiidetud tingimustega; komisjon teeb niimoodi: kui laenab nendele kolmele liikmesriigile raha maksebilansi tasakaalustamise süsteemi abil, siis võtab komisjon turgude laenatud raha ning laenab selle täpselt samade tingimuste kohaselt – mis on hulga soodsamad nende riikide jaoks, kui nad muidu saaksid, kui otse turule laenama läheks – ning kehtestab mõned tingimused tagamaks, et nad meile raha tagasi maksaks, ent arvestame ka nelja tingimusega, mida mainisite ja mille parlament vastu võttis. Nõustume kõik nendega täielikult.

Kui kasutatakse maksebilansi tasakaalustamise süsteemi, ei tohi aga võrdsustada – ja mulle tundub, et mõnedes sõnavõttudes üritasite seda teha – eelarveressursside kasutamist (struktuurifondid, Ühtekuuluvusfond, teist tüüpi programm, abi) laenuga, et riigis finantsprobleemi lahendada.

Läti probleem, mis on sama kui Ungari ja Rumeenia oma, seisneb selles, et see peab saama kasutada maksebilansi tasakaalustamise süsteemi, kuna ei saa pöörduda turgude poole, et oma finantsnõudeid rahastada. Selles ongi probleem. Me ei räägi programmist konkreetseks tegevuseks või mingite konkreetsete programmide jaoks; me räägime mõnest finantsraskustes olevast riigist. Osaliselt tuleneb see loomulikult kriisist, ent minevikus oskamatu juhtimise tõttu on see hulga suurem kui riikides, kui tingimused on objektiivselt rääkides sarnased.

Palun ärge süüdistage komisjoni ega Euroopa Parlamenti või ministrite nõukogu teatud liikmesriikide valitsuste oskamatus juhtimises! See ei ole meie kohustus! Meie kohustus on üritada aidata finantsprobleemi lahendada. Osaliselt on see finantsprobleem maksebilansi probleem, mis on seotud erasektori võlgadega, mis peab taasrahastama teatud summad või maksma tagasi teatud võlad ning ei suuda ennast nende tehingute läbiviimiseks rahastada, ning aeg-ajalt on see osaliselt ka avaliku sektori vajadus.

Avaliku sektori vajaduse korral on selle riigivõla rahastamisel rohkem ruumi konkreetsete tingimuste kehtestamiseks, ja me kehtestame need, uskuge mind. Üleeile üritasin siin Brüsselis ikka veel veenda Läti valitsuse esindajat muutma 2010. aasta eelarvesse hõlmata vaid meetmeid progressiivsemateks. Ent palun ärge paluge komisjonil sundida riiki vastu võtma maksureformi, mida riik vastu võtta ei taha! Nii heas kui ka halvas, ja te teate seda sama hästi kui mina. Meil ei ole seda võimet.

Mis on siis meie kui Euroopa kodanike esindajate teine võimalus? Jätta riik maksejõuetusse langema? Jätta täitmata selle väliskohustused, olgu need riigi- või eravõlad? Et need finantsprobleemid sunniksid riiki oma valuutat devalveerima 25 või 30%, mis vaesustaks koheselt perekonnad, ettevõtted ja riigisektori, millel on võlad välisvaluutas? Olen kindel, et te ei taha seda; ka mina ei taha. Need on tingimused, milles töötame.

Elan kõigile teie analüüsidele kaasa: Proinsias De Rossa, Alejandro Cercase, Pervenche Berèse, teie kõigi analüüsidele. Loomulikult elan neile kaasa! Ent olukord sellistes riikides nagu Läti või Rumeenia on hetkel sellest keerulisem. Palun asetage end kellegi asemele, kes peab teie kõigi nimel tegutsema, et otsustada, kas laenata riigile, mis turgudel laenata ei saa, nagu saavad enamik liikmesriike või enamik industrialiseerunud riike. Selline on olukord. Seda üritamegi lahendada, täites nelja tingimust, mis te kehtestasite ja mille ma heaks kiidan.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

José Manuel Fernandes (PPE), kirjalikult. – (PT) Ülemaailmne finantskriis avaldab kogu maailma inimeste liikumisele sügavat ja ülemaailmset mõju. Selle taustal on vaja suuremat poliitilist ja sotsiaalset integratsiooni tugevama ja ühtlasema Euroopaga. Euroopa Liit peab oma territooriumil tagama kõigi põhiõiguste kaitse, muidu ei saa see jutlustada poliitikat, mida ise ei praktiseeri. Seega pooldan Euroopa Liidus uut solidaarsuse põhimõtet, mis saab igale Euroopa kodanikule minimaalsed sotsiaalsed õigused tagada. Näiteks on miinimumstandardeid vaja tervise, hariduse ning riiklike pensionite ja hüvitiste valdkondades, mida tuleks tagada Euroopa tasandil. Minu arvates on nende miinimumstandardite loomine väga tähtis, kuna need edendavad töötingimuste suuremat ühtsust, mis reguleerib ettevõtete ja tööjõu liikumist. Loomulikult ei saa Euroopa Liidu finantsabi ühest küljest sõltuda poliitikatest, mis on ainult liikmesriikide kohustus, ega saa teisest küljest panna ka neid samu poliitikaid tingimustest sõltuma. See ei tähenda aga, et ei ole vaja paremat poliitilist ja sotsiaalset koordineeritust. Vastupidi, see integratsioon on väga tähtis.

Silvia-Adriana Țicău (S&D), kirjalikult. – (RO) Finantskriis on sundinud mõned liikmesriigid Euroopa Liidult (nõukogu määrus nr 332/2002(1) kuupäevaga 18. veebruar 2002) ja rahvusvaheliselt kogukonnalt (Rahvusvaheline Valuutafond) abi paluma. See toetus tuleb koondada tagamaks, et on olemas sobivad

tingimused sotsiaalse kaitse ja kaasatuse pakkumiseks ning raamistiku rakendamiseks, mis soodustab majandusarengut ja uute töökohtade loomist. Vahemikus märts 2008 kuni mai 2009 ulatus Euroopa Liidu 27 liikmesriigis tööpuudus 8,9%ni ning töötute arv tõusis 5,4 miljonilt 21,5 miljonini. Euroopa kodanike peamiseks mureks ongi töökohtade kaotamine. Euroopa Liit ja selle liikmesriigid peavad suutma olemasolevaid töökohti säilitada ja uusi töökohti luua. Seda saab teha läbi tõhusate investeeringute põllumajandusse, haridusse ja tervisesse ning ka transpordi- ja energiainfrastruktuuri. Iga Euroopa kodaniku kohta, kes oma töökoha kaotab, tähendab see madalama sissetulekuga Euroopa perekonda ning seega ka langust nende elukvaliteedis. Iga loodud töökoht tähendab normaalse elatise ja perekonda ning kvaliteetset haridust nooremale põlvkonnale. Euroopa mudeli edukust mõõdetakse Euroopa 500 miljoni kodaniku elukvaliteediga.

22. Poliitiline olukord Hondurases, arvestades 29. novembril 2009. aastal toimuvaid valimisi (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on komisjoni avaldus poliitilise olukorra kohta Hondurases, arvestades 29. novembril 2009. aastal toimuvaid valimisi.

Catherine Ashton, komisjoni liige. – Lugupeetud juhataja! Oleme täna siin, et arutada viimaseid olulisi arenguid Hondurase poliitilises kriisis.

Neli kuud pärast president Zelaja tagandamist on poliitiline kriis Hondurases kahjuks ikka veel lahendamata, hoolimata 30. oktoobril presidenti ja *de facto* valitsuste esindavate komisjonide sõlmitud lepingust.

Nn San José lepingu rakendamine, mis peaks andma vajaliku raamistiku ja tingimused Hondurases demokraatia ja põhiseadusliku korra taastamiseks, ei ole pärast 5. novembril ametisse määratud president Zelaja rahvusliku ühtsuse valitsuse tagasilükkamist edusamme näinud. Lisaks sellele ei ole kongress ikka veel otsustanud tema uuesti ametisse määramise üle, mis ähvardab 29. novembril toimuvate üldiste valimiste seaduslikkuse tunnustamist – põhielementi kriisist väljumiseks.

Seega kutsusime koos eesistujariigiga kõiki osapooli üles viivitamatult rakendama kõiki lepingu sätteid kui eeltingimusi, et naasta meie tavapärase suhte juurde, kaasa arvatud meie koostööarengu juurde.

Euroopa Komisjon on siimaani täielikult toetanud Costa Rica presidendi Oscar Ariase ning Ameerika Riikide Organisatsiooni tehtud pingutuste vahendamist ja soodustamist ning rahvusvahelise kogukonna rakendatavaid meetmeid, et avaldada osapooltele survet rahuliku lahenduse leidmiseks. Euroopa Liidu eesistuja saadik kutsuti konsultatsioonideks tagasi ning kõik teised Euroopa Liidu saadikud on samuti riigist lahkunud. Eelarvetoetuse maksed ning ka arengukoostöö – erandiks on koostöö kodanikuühiskonnaga ja humanitaarne koostöö – on peatatud. Lisaks sellele tühistati 29. novembri üldistele valimistele ette nähtud valimiste vaatlemise delegatsioon.

Suhtume kriisi väga tõsiselt, kuna see on demokraatlikus mõttes samm tagasi mitte ainult Hondurase ja ülejäänud Kesk-Ameerika, vaid ka terve Lõuna-Ameerika jaoks.

Tahan siin täna veel kord rõhutada, et komisjon toetab poliitilise olukorra normaliseerumist Hondurases ning selleks vajame osapoolte lepingust kinni pidamist. Kuigi piiratud aja tõttu ei ole enam võimalik saata valimiste vaatlemise delegatsiooni, saatis komisjon viienädalaseks perioodiks ikkagi kaks valimisekspert, kes suunati 9. novembrist EÜ delegatsiooni, kohustusega raporteerida valimisprotsessi aspekte ning anda nõu ka võimalike valimisjärgsete tegevuste osas. Kui poliitiline olukord peaks lubama aktiivsemat tegelemist valimisprotsessi toetamisega, on komisjon vastavalt ÜRO arenguprogrammiga sõlmitud lepingule ette näinud ka rahalise abi valimistribunali toetuseks. Komisjon on ka valmis andma rahalist abi Ameerika Riikide Organisatsioonile, kui on loodud tingimused valimiste vaatlemiseks.

Jätkame olukorra jälgimist ning kõigi pingutuste toetamist, et aidata Hondurases taas demokraatiat üles ehitada.

Alojz Peterle, fraktsiooni PPE nimel. – (SL) Lugupeetud juhataja, volinik, head kolleegid! Euroopa Rahvapartei eridelegatsiooni liikmena oli mul rohkem kui kuu aega tagasi võimalus end Hondurase poliitilise olukorraga põhjalikult kurssi viia. Meie delegatsioon külastas kõigepealt Costa Rica presidenti ja rahvusvaheliselt tunnustatud vahendajat kriisis, Oscar Ariast, kes tutvustas meile San José lepingut.

Hondurases kohtusime praeguse presidendi Micheletti, ametist tagandatud presidendi Zelaya, välisministri, riigikohtu kohtunike, valimiste ülemtribunali, rahvusliku kongressi presidendi, riigiprokuröri ning nelja

presidendikandidaadi ja teiste tähtsate tegelastega. Mõlemad osapooled tervitasid meie delegatsiooni ja väljendasid valmisolekut vastastikuseks dialoogiks.

Hoolimata selle aasta juuni lõpu sündmuste eri tõlgendustest, tahaksin ära märkida, et pärast president Zelaya ametist tagandamist, mida toetas riigikohtu otsus, ei ole vägivald tõusnud. Oma kõnelustes kinnitasime president Ariase ettepaneku vaimus poliitilise dialoogi tähtsust. Hiljem toimus ka sisemine dialoog, ent kahjuks ei ole see veel lõplikku tulemust andnud. Usun aga ikkagi, et peaksime jätkama selles riigis poliitilise kokkuleppe läbisurumist.

Saime peamiste poliitiliste tegijatega peetud läbirääkimistest teada, et 29. novembri valimised ei ole poliitiliste muudatuste tagajärg, vaid vastupidi, need kuulutati välja valimiste ülemtribunali autonoomse otsusega mõni aeg varem, kui president Zelaya oli veel võimul. Pärast juunikuu sündmusi ei ole ükski uus kandidaat avaldanud soovi presidendiks kandideerida. Tegelikult on presidendikandidaadid ise rõhutanud, et nad ei karda, et poliitiline kriis võiks presidendivalimiste seaduslikkuse kahtluse alla seada, sest ettevalmistused toimusid demokraatlike otsuste alusel.

Honduras on üks Kesk-Ameerika riike, millega Euroopa Liit tahab assotsiatsioonilepingu sõlmida. Ent läbirääkimisprotsessi on raputanud poliitiline kriis. Arvestades, et Hondurase jätkuv demokraatlik areng on Euroopa Liidu huvides, näib mulle tähtis, et Euroopa Parlament saadab oma vaatlejad presidendivalimisi jälgima.

Luis Yáñez-Barnuevo García, *fraktsiooni S&D nimel*. – (ES) Lugupeetud juhataja! Olles volinikku kuulanud, ei ole mul tõesti muud öelda kui: „Aamen”, ent mul oli juba valmis pandud sõnavõtt Sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsiooni nimel.

Hondurasel põhiseadusliku korra kaotamine toob lõpu kahele riigipöördevale aastakümnele Lõuna-Ameerikas ning loob teistele riikidele halva pretsedendi, eriti kõige nõrgematele riikidele, nagu praegu näiteks Paraguai.

Euroopa Parlament ei saa ega tohi jääda kurtummaks sellise õigusnormi rikkumise juures. Nii nõukogu kui ka komisjon on teinud ühetähenduslikke avaldusi, mis mõistavad riigipöörde hukka ja toetavad president Ariase vahendamist kooskõlas Ameerika Riikide Organisatsiooni ühehäälselt vastuvõetud seisukohaga, mida toetab ka ÜRO.

Isehakanud *de facto* president Micheletti ei ole järginud hiljuti sõlmitud kokkuleppeid, pilgates rahvusvahelist kogukonda, ning üks tema tegusid on olnud Manuel Zelaya, ametist kõrvaldatud presidendi, ametisse ennistamise takistamine.

Praegustel tingimustel oleks 29. novembriks kavandatud valimistel uue presidendi valimine algusest peale ebaseaduslik ning rahvusvaheline kogukond ei saaks selle tulemusi tunnustada.

Euroopa Parlament teeks suure vea, kui saadaks delegatsiooni valimisi jälgima, sest seda tõlgendataks kui toetust riigipöördele, mille Ameerika Riikide Organisatsioon juba välistas, saates valimistele vaatlusdelegatsiooni.

Parlament on end kirjeldanud kui vabaduse, demokraatia, õigusriigi ja inimõigustest kinnipidamise tagajat. Nagu Václav Havel täna hommikul ütles, ei või meil topeltstandardeid olla. Siin oleme kõik demokraadid ja seega vabaduse eest võitlejad. Seega, kui räägime Kuubast, Hiinast, Põhja-Koreast või, nagu praegu, Hondurasest, peab meie arutelu seoses vabaduse hävitajatega olema resoluutne. Ärgem laskem endid pimestada oma ideoloogilistest eelistustest! Ei ole olemas parem- ega vasakpoolseid riigipöördejuhte või diktaatoreid, vaid lihtsalt repressiivsed ja vabadust hävitavad.

Kardame väga, et asjad ei hakka Hondurases muutuma ja et need sündmused on loonud väga ohtliku pretsedendi ning et hea õigeaegse ega mitte liiga verise riigipöörde doktriin on võidule pääsenud.

Izaskun Bilbao Barandica, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (ES) Lugupeetud juhataja! 30. oktoobril sõlmisid konfliktis olevad osapooled lepingu, San José lepingu, ning otsustasid, et 5. novembriks tuleb luua rahvuslik ühtsuse ja lepituse valitsus ning et kongress määraks praeguse valitsusperioodi lõpuni ehk 27. jaanuarini 2010 Manuel Zelaya uuesti ametisse.

Mis aga juhtus? President Micheletti on üritanud moodustada ühtsuse valitsust ilma Manuel Zelaya osaluseta ning kongress on hääletuse edasi lükanud, et teda mitte uuesti ametisse määrata. President Micheletti ei ole lepingut järginud ning olukord on halvenemas. Valimised on välja kuulutatud ning kandidaadid tõmbuvad

tagasi, nagu me kõikjal meedias näeme, sest nad näevad, et valimiste korraldamiseks ei ole olemas demokraatlikke tingimusi. Esineb ka vägivalda: täna teavitati meid, et surnuks on tulistatud üks linnapea opositsiooniparteist ning üks valvur.

Rahvusvaheline kaasatus on jätkuvalt vajalik ning me toetame Ameerika Riikide Organisatsiooni peasekretäri, president Lula, Ühendriikide vahendusdelegatsiooni ning vahendaja president Ariase tegevusi. Kõigi nende tegevuste kaudu nõuame lepingutest kinnipidamist ning Manuel Zelaya uuesti ametissemääramist, et oleks võimalik luua uuesti demokraatia, institutsionaalne seadlikkus ning rahulik kooseksisteerimine honduralaste vahel.

Kutsume osapooli üles näitama oma suuremeelsust dialoogi naasmisega, isegi kui Ameerika Riikide Organisatsioon on juba öelnud, et see muutub järjest raskemaks. Lugupeetud juhataja! Euroopa peab samuti andma oma hääle rahvusvahelisele survele riigipöörde juhtidele, kasutades kõiki saadavalolevaid diplomaatilisi ja poliitilisi tegevusi, et kokkuleppele jõudmist edendada.

Catherine Greze, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (FR) Lugupeetud juhataja, head kolleegid! Pärast sõjalist riigipööret ja seadusliku presidendi ametist vabastamist oleks San José leping olnud teretulnud uudis. See lootus on nüüd kadunud. Moodustades enda rahvusliku ühtsuse valitsuse, jätkas putšist Roberto Micheletti oma ebaseaduslikke ja autoritaarseid tegevusi. Euroopa Liit peab selle suhtumise tugevalt hukka mõistma ning nõudma president Zelaya viivitamatut uuesti ametissemääramist.

Praeguses olukorras ei saa lasta, et valimisi korraldaks ebaseaduslik diktaatorlus. 29. novembri valimisi ei saa tunnustada. Isegi kui Ameerika Riikide Organisatsioon on seda juba teinud, peame vaatlejate saatmisest keelduma. Isegi kui opositsioon on tagasi astunud, peame keelduma tunnistamast nende valimiste tulemusi, mis on muutunud marionettvalimisteks.

Tunne me muret raportite üle, mida oleme saanud seoses paljude inimõiguste rikkumistega. Nüüd peab Euroopa rohkem kui kunagi varem demokraatia osas kindla seisukoha võtma. Lükkame tagasi kokkuleppe ebaseadusliku valitsusega. GSP+ lepingud tuleb peatada. Kui konflikt jätkub, peab tulema aeg sanktsioonideks. Meil on kohustus tagada, et miljonid honduralased saaksid valida demokraatia ja et Lõuna-Ameerika ei vajuks tagasi *pronunciamento*'de ajastusse.

Edvard Kožušník, *fraktsiooni ECR nimel.* – (CS) Austatud juhtaja, lugupeetud volinik! Mul on Luis Yañeze-Barnuevo Gracia ees suur lugupidamine, mis isegi nii kaugele läheb, et ma ta karjääri huviga jälgin, kuid ma ei saa nõustuda sellega, kuidas ta Václav Haveli sõnu kasutas, keda kõik siinviibijad väga austavad. Olin üks nendest miljonitest tänavailolijatest, kes kuulas Václav Haveli sõnavõttu poodiumil meie ees. Olin siis 18 aastane, kuid olenemata meie poliitilistest vaadetest tahtsime me kõik ainult ühte – vabased valimisi. See oli tolle aja hüüdlase ning olen kindel, et oleme sellega kõik nõus. Räägime valimistest sest valimised on demokraatia. Minu arvates ei ole olukord Hondurases lihtne ja kindlasti ei suuda me seda ainult ELi seisukohast lahendada, vaid peame sellele globaalsest seisukohast lähenema. Minu arvates peaksid valimised olema alguspunktiks ning ELi vaatlejad olema kohal seepärast, et valimised toimuvad ja peame lootma, et need toimuvad demokraatlikult.

Ilda Figueiredo, *fraktsiooni GUE/NGL nimel.* – (PT) Mõistame hukka Hondurases 28. juunil toimunud sõjaväelise riigipöörde ning 30. oktoobril tehtud järjepideva rikkumise riigipöörde korraldanud isikute Tegucigalpa / San José kokkuleppe. On vastuvõetamatu, et riigipöörde korraldanud kasutavad nii arusaadavalt süstemaatilise viivitamise strateegiat ning vabandusi, et lükata edasi põhiseaduslikult valitud presidendi José Manuel Zelaya võimule naasmist.

Euroopa Liit peab nõudma president Zelaya tingimusteta ja otsekohest ennistamist. Vastasel juhul ei ole võimalik jätkata valimisprotsessi, mis muutuks mittetoimivaks ja seadusevastaseks, kuna ei ole tagatud minimaalsed tingimused, et garanteerida kodanikele üldine õigus otsesteks valimisteks ning seda usaldusväärsuselt ja ilma igasuguse sundimise või ähvardamiseta. Euroopa Liit ja Euroopa Parlament peavad riigipöörde läbiviinute seisukohti selgelt hukka mõistma ja need tagasi lükkama. Tuleb ka nõuda Hondurases demokraatia viivitamatut taastamist ning nõustuda, et me ei saada sinna Euroopa vaatlejaid ja ei tunnista praegustes tingimustes peetud valimiste tulemusi.

Filip Kaczmarek (PPE). – (PL) Austatud juhataja, lugupeetud volinik! Valimised võivad olla väljapääsuks poliitilisest kriisist või ummikust. Meil on sellest häid näiteid Euroopa minevikust.

Näiteks 1989. aasta valimised Poolas. Need polnud demokraatlikud valimised. Need valimised olid poliitiline kompromiss, kuid need polnud demokraatlikud valimised. Sellegipoolest olid need otsustavad, spetsiifilised

ja väga tähtsad. Selleks et valimised sellist spetsiifilist positiivset rolli täidaks, peavad olema täidetud teatud tingimused. Üheks põhitingimuseks on järjepidev kinnipidamine poliitilistest arusaamadest, mis esmalt üldse valimiste pidamist võimaldas. Kõige levinum takistus nendest arusaamadest kinnipidamisel on kokkulepitu tõlgendamisega seotud küsimused.

Selleks et tõlgendamisest tulenevad erinevused ei tooks kaasa konflikti, on vaja midagi erilist, mis on aga vaevumärgatav ja raskesti määratletav. Vaja on mõlema vaidluse osapoolde head tahet ning sama peab paika ka Hondurases puhul. Ilma mõlema osapoolde hea tahteta ei toimu valimised üldse või ei täitu neis pandud lootused. Seepärast palun näidata üles head tahet, mõelda tulevikule ja näidata vähemalt üles vastutustunnet. Seda olulisem on see seetõttu, et minevikus on nii Manuel Zelaya kui ka Roberto Micheletti poliitilisi ja õiguslikke vigu teinud. Valimised annavad võimaluse ning lootust nende vigade parandamiseks. Olen kindel, et me soovime seda.

Valimised võivad demokraatliku Hondurases loomiseks olla otsustavad ja positiivsed. Euroopa Liit toetab seda protsessi ning on sellega rahul. Me kõik toetame seda protsessi, sest meie arvates on demokraatia ja demokratiseerimine väärtused, mille nimel tasub võidelda. Täna ütles Václav Havel siin istungisaalis, et me ei tohi taganeda kurjuse eest, sest kurjus kasutab ära iga järeleandmist. Praegune olukord Hondurases on ajutine ja ei saa kaua kesta ning valimised on võimalus muutuste jaoks.

Emine Bozkurt (S&D). – (NL) Austatud juhataja! 28. juunil kõrvaldas armee Hondurases õiguslikult valitud presidendi Manuel Zelaya võimult. Mõistan selle sõjaväelise riigipöörde rangelt hukka. Hondurases tuleb taastada demokraatliku õigusriigi kord ning seda rahumeelselt dialoogipidamise kaudu.

Peaegu kahe nädala eest – juhuslikult samal ajal, mil meie delegatsioon Kesk-Ameerika riikidega suhtlemiseks regiooni külastas – paistis, et pärast kuid kestnud intensiivseid läbirääkimisi oli Hondurases saavutatud dialoogi abil ajalooline kokkulepe, mis tähendab demokraatia ja õigusriigi taastamist, õiguslikult valitud presidendi ametisse naasmist ning riiklikult ühtse valitsuse loomist. Ja lõpuks ka seda, et tõekomisjon saanuks olukorda uurida. Kui see kokkulepe rakenduks, annaks see eelseisvatele valimistele õigusjärgsuse. Hetkel seda aga ei juhtu.

Tahan väljendada selgesõnalist soovi, et asjaomased Hondurases parteid pöördusid tagasi läbirääkimiste laua taha, et alustada saavutatud kokkuleppe rakendamist ja tühistada dialoogi abil sõjaväeline riigipööre. See on nende kohus Hondurases rahva ees, keda see poliitiline kriis kõige enam mõjutab. Kui demokraatlikku lahendust ei leita, siis paistab hetkel, et valimised ei pälvi üldist tunnistust. Sellel oleks kaugeleulatuvad tagajärjed Kesk-Ameerika integratsiooniprotsessile ning läbirääkimistele assotsieerimislepingu sõlmimiseks, mis tähendaks mitmeid aastaid stagnatsiooni, mille all sealsed inimesed kõige enam kannataksid.

Neile kaasparlamendiliikmetele, kes soovivad juba tunnistada eelseisvaid valimisi, soovin öelda järgmist: me ei tohi saata Hondurasele, Kesk-Ameerikale ja kogu ülejäänud maailmale signaali, et me riigipööride toetame. Hetkel peavad osapooled suunama kogu oma energia demokraatia taastamisele. Kui Euroopa Parlamendi liikmed ütlevad juba eelnevalt, et toetavad valimisi, pole ei Manuel Zelayal ega Roberto Michelettil mingit stiimulit, et tagasi läbirääkimiste lauda pöörduda. See teeks meist osa probleemist, mitte selle lahendusest, ning me annaksime eelse mittedemokraatlikele jõududele ja ebakõlale.

Willy Meyer (GUE/NGL). – (ES) Austatud juhataja, lugupeetud volinik! Õnnitlen Euroopa Komisjoni ja Euroopa Ülemkogu selle pärast, et koos rahvusvahelise kogukonnaga saavutati üksmeel seoses kindla seisukoha võtmisega sõjalise riigipöörde hukkamõistmiseks ning selle eest, et igasugused rahvusvahelised meetmed tehti sõltuvaks president Zelaya ametissenastamisest.

Mul on väga kahju, et parlament ei ole sõjaväelist riigipööret veel hukka mõistnud. Soovin juhtida tähelepanu vastutusele, mida kannab Euroopa suurim parlamentaarne fraktsioon – Euroopa Rahvapartei (kristlike demokraatide) fraktsioon –, mis isegi tänases aruteludes jääb kindlaks seisukohale, et riigipöörde juhid ja riigi õigusjärgne valitsus on üks ja sama. On vastuvõetamatu, et parlament ei ole riigipööret veel hukka mõistnud. Seepärast olen nõus, et vaatlajaid ei tohi kohale saata ning et novembris toimuvate valimiste tulemusi ei tohi tunnistada, kuna need toimuvad ilma vabaduseta ja õigusjärgse presidendita, kes varjab end Brasiilia saatkonnas.

Carlos José Iturgaiz Angulo (PPE). – (ES) Austatud juhataja! Mul oleks väga hea meel, kui teatud vasakpoolsed parlamendiliikmed, kes resolutselt Hondurast hukka mõistavad, mõistaksid samavõrd tugevalt hukka ka seda, mis toimub Kuubas või seda mida Hugo Chávez Venezuelas ja Ladina-Ameerikas teeb, sest kahjuks ihkavad ja toetavad mõned inimesed Hondurases demokraatlike valimiste asemel ikka veel rohkem

Berliini müüri, Stalini küüditamisi ja isegi Lenini muumiat. Olles seda öelnud, tuleks seoses eelseisvate valimistega mõelda natukene sellele, mis selles Kesk-Ameerika riigis toimunud on.

Austatud juhataja! Hondurases algatati valimised 16 kuu eest. Valimiste korraldamise eest vastutava valimiskohtu liikmed määrati ametisse enne 28. juunit, mis tähendab, et nad määrati ametisse president Zelaya mandaadi all. Kuus presidendikandidaati läbisid esmase menetluse ning suurem osa kandidaatidest tahavad Hondurases valimiste toimumist.

Miks ei taha siis nii palju inimesi tunnistada valimisprotsessi, kui tegemist oli loomuliku tulemusega, oli siis president Zelaya Hondurases võimul või mitte?

On tõsi, et 30. oktoobril andsid mõlema osapoole läbirääkijad lubaduse teha kriisile lõpp, allkirjastades sellekohase kokkuleppe. Kokkuleppes oli palju tähtsamaid punkte, mida mõlemad pooled toetasid. Ametist kõrvaldatud president Zelaya läbirääkijad ei määranud aga seda, kes peaks ühtset valitsust juhtima.

Seetõttu on selge, et Euroopa Rahvapartei fraktsioon pooldab valimiste toimumist tingimusel, et need on läbipaistvad, demokraatlikud ja vabad ning me toetame neid oma fraktsiooni vaatlejatega. Ei tohi unustada, et see oli vahendaja Óscar Arias, Costa Rica president, kes vaatlejad Hondurasesse saata palus. Vastuseks Kesk-Ameerika delegatsiooni küsimusele ütles ta, et vaatlejate saatmine oli vajalik sest Óscar Ariase sihtasutus kavatses ka ise oma vaatlejad Hondurasele saata. Me teamegi just seda, sest seda palub ka rahvusvaheline vahendaja Óscar Arias.

Bogusław Sonik (PPE). – (PL) Austatud juhataja! Arvan, et 29. novembri valimised on Hondurase jaoks heaks võimaluseks ja Euroopa Parlamendil on kohustus saata valimistele oma vaatlejad. See poleks selleks, et valimisi õigusjärgseteks muuta, nagu vasakpoolsed seda väidavad, mis oleks seadusevastane, vaid selleks, et näha, kuidas valimisi läbi viiakse.

Samas tahan öelda, et Honduras on ainult ühetunnise lennu kaugusel Kuubast ja Havannast. Seal pole valimisi toimunud 50 aasta jooksul. Kuubat valitseb kommunistist türann, kes kõik oma vastased vangi panna laseb. Euroopa Parlament on mitmel korral nende vabastamist nõudnud ning andis isegi liikumisele „Daamid valges” Sahharovi auhinna, kuid Fidel Castro ei lubanud neil auhinna vastuvõtmiseks Euroopa Parlamenti külastada. Soovin, et komisjon, nõukogu ja istungisaalis olev vasak tiib nõuaksid samasuguse otsustuskindlusega õigusi ja vabadusi ka Kuuba kodanikele.

Ricardo Cortés Lastra (S&D). – (ES) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Olen väga mures San José kokkuleppe peatamise pärast. Euroopa Ladina-Ameerika parlamentaarse assamblee kohtumistel oktoobri lõpus Panamas kordasime taas, et mõistame hukka toimunud sõjaväelist riigipööret ning, et toetame Ameerika Riikide Organisatsiooni rahusobitamistegevust.

Peame kutsuma osapooli uuesti üles rahu tagamisele ja dialoogi alustamisele. Olukord Hondurases on kriitiline nii poliitilisest kui ka sotsiaalsest ja majanduslikust vaatenurgast. Sellised probleemid nagu vaesus, majanduskriis ja välisvõlg ei tohi poliitilise konflikti lahendamise tagajärjel enam viivitusi kannatada.

Rohkem kui kunagi varem peab Euroopa Parlament nüüd näitama üles oma tingimusteta toetust demokraatiale, õigusriigile ja inimõiguste austamisele ning José Manuel Zelaya ennistamisele kui ainsale võimalikule tingimusele valimisprotsessi õigusjärgsuse tagamiseks.

Ulrike Lunacek (Verts/ALE). – (DE) Austatud juhataja! Päeval, mil Václav Havel rääkis siin ülemkojas 20 aastat tagasi Ida-Euroopas saavutatud vabadustest, tahaksin ma küsida kõigilt neilt Euroopa Rahvapartei fraktsiooni liikmetelt, kes palusid täna, et Euroopa Liit saadaks oma valimiste vaatlejad Hondurasesse, mida nad oleksid teinud, kui üle 20 aasta tagasi oleks Euroopa Liit kuulutanud, et saadab vaatlejad jälgima seadusevastaseid valimisi nende riigis, millest igaüks ütles, et seal polnud vabadust ja valitses vägivald ning puudus igasugune turvalisus. Mida oleksite öelnud siis, kui rohkem kui 20 aastat tagasi oleks EL öelnud: „Jah, me saadame sinna valimistele vaatlejad, kuna praegu võimul olev režiim ütleb, et kõik on korras”?

Oleksite kõik öelnud, et see on seadusevastane, kui Euroopa Liit sinna oma vaatlejad saadab. Samal põhjusel, austatud kolleegid EPP fraktsioonist, palun ma teil võtta täna aluseks täpselt samad kriteeriumid seoses sellega, mis hetkel Hondurases toimub. Teisisõnu, ärge saatke vaatlejaid sealsetele seadusevastastele valimistele!

Olen väga tänulik komisjonile just sellise seisukoha võtmise eest.

Catherine Ashton, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Vastan suhteliselt lühidalt, mitte seepärast, et ma probleemi tähtsust ei tunnistaks, vaid pigem seepärast, et on juba hilja.

Kuulasin huviga lugupeetud parlamendiliikmete kirglikke sõnavõtte ning nende muresid seoses suhetega, mis meil peaksid lühemas perspektiivis olema selle vaese riigiga, milles tuleb, ausalt öelda, võimalikult kiiresti harilik kord taastada.

Mure, mida eri töekspidamistega parlamendiliikmed seoses Euroopa Liidu rolliga eelseisvatel valmistel ja saabuvatel nädalatel väljendavad, on väga õigustatud. Seda kavatsen ma ka oma kolleegidega jagada.

Pole üllatav, et on väga tähtis, ka minu arvates, jätkata Hondurase olukorra lähedalt jälgimist, et saaksime olla kindel seal toimivas ning võtta kasutusele vajalikud meetmed ja pakkuda toetust, et saavutada sealsele kriisile võimalikult kiiresti rahumeelne lahendus.

Nagu ütlesin, on tegemist väga vaese riigiga. See kriis on juba kaua aega lahendust nõudnud ning mul on väga hea meel selle üle, et austatud parlamendiliikmed toetavad komisjoni meie jõupingutustes, mida teeme selle kriisi lahendamiseks ning selle nimel, et Honduras saaks võimalikult kiiresti stabiilsuse taastada.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

Daciana Octavia Sârbu (S&D), kirjalikult. – Suur osa Hondurasega seotud arutelust keskendub loomulikult poliitilisele kriisile, kuid selle tagajärjed ulatuvad poliitikast palju kaugemale. Honduras on vaesusest teine riik Ladina-Ameerikas ning praeguse poliitilise kriisi majanduslikud ja sotsiaalsed tagajärjed annavad tugeva löögi 70 protsendile elanikkonnast, mis juba praegu vaesuses elab. Turism on peaaegu peatunud. Välisabi peatamine mõjutab otseselt avaliku sektori investeeringuid ning ülekoormatud ja halvasti varustatud haiglad tulevad vaevu toime. Probleemiks ei ole enam ainult puudulik hügieen, alatoitumus ja haigused, vaid nüüd ka kasvav tänavavägivald, kaasa arvatud valitsusevõimude peksmised ja isegi tapmised. Inimõiguste ja arenguabi organisatsioonid ei saa teha oma tööd, kuna nende töötajatel puuduvad kõige harilikumadki põhiseaduslikud õigused. Selle asemel kannatavad nad liikumiskeeldude, süüdistusteta kinnipidamiste ja muud liiki isikuvabaduste rikkumiste läbi. See kriis ulatub palju kaugemale poliitilisest ummikust ja võitlustest tähtsamate poliitiliste rühmade vahel. Mõjutatud on ka lihtinimesed, kelle igapäevane olemusvõitlus on viimase nelja kuu jooksul veelgi raskemaks muutunud. Kasutusele tuleb võtta kõik meetmed, et tagada vabad ja ausad valimised ja taastada inimeste põhiseaduslikud õigused ning välisabi lihtinimeste kannatuste leevendamiseks.

23. „made in” (päritolutähis) (arutelu)

Juhataja. – Järgmiseks päevakorrapunktiks on komisjoni avaldus päritolutähise „made in” kohta.

Catherine Ashton, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Mul on väga hea meel, et saan rääkida teile täna täiskogu istungil ettepanekust võtta vastu määrus päritolutähise kohta. Nagu lugupeetud parlamendiliikmed ehk mäletavad, on parlament seda ettepanekut toetanud juba 2005. aasta detsembrist, kui kolleegium selle vastu võttis. Eriti hästi on mul meeles teie 2006. aasta juuli resolutsioon ja 2007. aasta kirjalik deklaratsioon. Mul oli mõõdunud kuul Strasbourgis väga hea võimalus arutada probleemi ka mõnede Euroopa Parlamendi liikmetega, kes rõhutasid, et peame kõne all oleva määruse võimalikult kiiresti vastu võtma.

Arvan, et austatud parlamendiliikmed nõustuvad minuga, et on ülimalt tähtis, et kaubanduspoliitika mitte ainult ei tugevdaks võimalusi, mida avatud turud pakuvad, vaid tegeleks ka globaliseerumisega kaasnevate muredega tarbijate ning eriti väikeettevõtete seisukohalt.

Päritolu tähistamisele tulebki just sellest vaatenurgast läheneda. 2007. aasta deklaratsioonis rõhutasite Euroopa tarbijate õigust saada oma ostu kohta selget ja vahetut teavet. Just seda kõne all olev määrus tagabki. Määruse eesmärgiks on anda ELi tarbijatele täielik teave nende ostetud toodete päritoluriigi kohta.

Komisjon tegi ettepaneku teatavate kolmandatest riikidest Euroopa Liitu imporditud toodete päritoluriigi kohustusliku märkimise kohta. Määrus ei kata kõiki kaupu, pärast pikka arutelu tarbijate ja tööstusega keskendusime tõelist huvi pakkuvatele kaupadele.

Soovin lisada, et päritolutähised on täielikult kooskõlas praeguste Maailma Kaubandusorganisatsiooni eeskirjade ja põhimõtetega ning neid kasutatakse peaaegu igal pool üle maailma. Päritoluriigi tähised peavad olema näiteks Ameerika Ühendriikidesse, Kanadasse, Hiinasse ja Jaapanisse imporditud toodetel. Tegelikult on peaaegu kõikidel toodetel, mida hetkel Euroopa Liidu poodidest osta saab, juba päritoluriigi tähised, kuna seda nõuab suurem osa õigussüsteemidest. See tähendab loomulikult, et suuremale osale ettevõtetest ei kaasne Euroopa Liitu eksporditud toodete tähistamisega täiendavaid kulusid.

Alates 2006. aastast on nõukogus peetud läbirääkimisi, et saavutada kokkulepe seoses nimetatud komisjoni ettepanekuga. Mõned liikmesriigid vajavad veel veenmist. Nad on mures, et administratiivne koormus ja päritoluriigi tähistamise süsteemiga kaasnevad kulud võivad kaaluda üle sellest saadavad eelised.

Võtsime neid muresid arvesse ning esitasime hiljuti konkreetsed võimalused, mis meie arvates nendele probleemidele lahendust pakuvad. Tegemist ei ole uue ametliku ettepanekuga, vaid see on katse leida ühine keel ja saavutada kompromiss. Komisjoni valikuvõimalusi kajastava dokumendi üle arutleti liikmesriikidega artikli 133 komitees 23. oktoobril 2009.

Esmalt palus komisjon liikmesriikidel kaaluda määrusega hõlmatud toodete liikide kitsendamise võimalust, et oleks kaasatud ainult kaubad lõpptarbijale. Esialgses nimekirjas olid ka mõned vahepealsed tooted, nagu näiteks toornahk ja teatud tekstiilid, mis ei paku tarbijale otsest huvi. Nüüd tegi komisjon ka ettepaneku kaasata ainult need kaubad, mida tarbijad jaemüügikauplustest osta saavad.

Teiseks tegi komisjon ettepaneku võtta süsteem kasutusele katseprojektina. Igasugune jätkamine sõltuks seejärel süsteemi mõjude hindamisest. Seeläbi oleks võimalik teostada kulude ja hinna analüüs ning loomulikult annaks see meile ka vihjeid selle kohta, milliseid muudatusi tuleks määrusega hõlmatud toodetes sisse viia.

Mul on väga hea meel, et liikmesriigid meie valikuvõimalusi kajastava dokumendi suure huviga vastu võtsid. Olgugi, et kõik kahtlused ei ole veel lahendatud ja mitu liikmesriiki on põhimõtteliselt ettepaneku vastu, on nad valmis küsimust edasi arutama ning töö jätkub järgmistel nädalatel nii asjatundjate kohtuiste tasandil kui ka artikli 133 komitees. Loodan siiralt, et nii saavutame kompromissi.

Nagu lugupeetud parlamendiliikmed teavad, annab Lissaboni lepingu artikkel 207 parlamendile uued ja laiemad pädevused seoses õiguslike meetmetega kaubanduspoliitika valdkonnas ning päritolu tähistamise määrus võib olla üks esimestest määrustest, mis austatud parlamendiliikmete laudadele jõuab.

Seetõttu olen väga huvitatud, et saaksite järgnevatest aruteludest nimetatud tähtsa teema üle osa võtta ning ootab põnevusega ka algavat lühikest arutelu.

Cristiana Muscardini, fraktsiooni PPE nimel. – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Teatud probleemid puudutavad ka meid mitte ainult tõlke ja ka neid, kes tahavad arutelu jälgida ning saada loodetavasti konkreetseid vastuseid probleemile, mis juba 2005. aastast lahendust ootab.

Nagu austatud volinik väga õigesti ütles, on meie suuremad konkurendid ja majanduspartnerid juba aastaid nõudnud nende territooriumile imporditavate toodete päritoluriigi tähistamist. Kuid vaatamata 2005. aasta määruse ettepanekule, mida tarbijad ja kodanikuühiskonna kihid laialt toetasid, ei ole Euroopa Liidus siiani vajalikku määratlust, vaatamata parlamendi mitmel korral avaldatud soosivatele arvamustele. Kaupade päritoluriigi tähistamist puudutava määruse puudumine õhustab kodanike ja tarbijate õigusi ning takistab turu korralikku toimimist, mille vabaduse tagamiseks peavad seal kehtima ühised eeskirjad.

Artikli 133 komitees kaaluti viimastel päevadel ideid määruses kaasatud kaupade kategooriate vähendamiseks ning aluseid, millel neid katseperioodiks soovitada. Palun öelge, lugupeetud volinik: kas vähemalt mõned liikmesriigid pooldavad neid kompromisside ettepanekuid? Kas nendele pööratakse veel tähelepanu? Kas kavatsete toetada edasi 2005. aasta määruse ettepanekut kaasotsustamismenetluse raames koos parlamendiga? Milliseid garantiisid ja ajakavasid pakub komisjon selle raske ja hilineunud arutelu lõpus? Viimaks, lugupeetud volinik, kuigi olen teile tänulik suure energia ja otsustusekindlusega tehtud töö eest, soovin saada teilt kinnitust selle kohta, mida te mulle minu 2009. aasta 5. novembril esitatud küsimusele vastasite. Nimelt, et komisjon toetab jätkuvalt 2005. aastal esitatud ettepaneku vastuvõtmist ja peab ka edaspidi oma lubadusest kinni.

Gianluca Susta, fraktsiooni S&D nimel. – (IT) Austatud juhataja, head kolleegid! Isegi arvestades mulle sõnavõtuks antud ajaga, ei kavatse ma kindlasti korrata taas kõiki põhjusi, mis seisavad parlamendi korduvate palvete taga. Juhin tähelepanu sellele, nagu te ise juba mainisite, lugupeetud volinik, et Cristiana Muscardini ja mina oleme ainsad veteranid selle resolutsiooni allkirjastamisest 2006. aasta detsembrist, kui parlament toetas kõne all olevat algatust, mille toleaeagne volinik Peter Mandelson tegi.

Lootsime, et algatust, mille tegite paari nädala eest, et viia sisse väikesi muudatusi kompromissi saavutamiseks, oleks rohkem toetatud, kaasa arvatud artikli 133 komitees. Muuhulgas on meil väga kahju, et nimetatud komitees kordas mitu riiki, kaasa arvatud Ühendkuningriik oma esindaja kaudu, oma vastuseisu või kahtlusi. Kõik, mida täna soovime, on tuletada teile meelde, et selle palve aluseks ei ole proteksionism; et me ei taha sellega kaitsta tööstusi, mis ei suuda enam rahvusvahelisel turul konkureerida, vaid tarbijaid. Me tahame juhtida tähelepanu tervishoiule, keskkonnale ja tänapäeval puudulikule tõelisele vastastikusele sõltuvusele

maailmaturul. See ei ole puudulik ainult seoses maailma nõrgimatega; ei, see on puudulik ka seoses Jaapani, Ameerika Ühendriikide, Austraalia, Kanada, Brasiilia ja Indiaga, mis on Euroopa Liidu peamised konkurendid. ELil on nendel majanduslikult rasketel aegadel kohus kaitsta ühenduse huvisid, mis samuti selle palve taga seisavad.

Seepärast loodame, et parlament toetab komisjoni algatusi täiel määral ning loodame ka, et paari nädala eest tehtud lubadustest peetakse igati kinni, isegi kui antud menetlust ei jõua jõuludeks lõpule viia ja seda tuleb teha Lissaboni lepinguga loodud uute menetlusega.

Niccolò Rinaldi, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (IT) Austatud juhataja, lugupeetud volinik, head kolleegid! Toetades enne mind sõna võtnud parlamendiliikmete kommentaare ning võttes omaks ka Cristiana Muscardini palved, soovin tuletada meelde pilti Italo Calvino raamatust pealkirjaga „Cosmicomics”, milles kirjeldatakse suurt pauku kui ebaselget aine massi, milles ei ole midagi arusaadavat kellegi või kellegi päritolu kohta. Teatud hetkel ütleb üks naine, et kui tal ruumi oleks, saaks ta teha kohalolijatele pastat ja pitsat. See tekitab ainekogumis suurt entusiasmi, toimub plahvatus, ja ruum, mida sooviti, kehastub kui suurte erinevustega maailm, mis ongi tänapäeva universum.

Minu arvates liigume tänapäeva globaalsel turul tagurpidi ning muutume ähmaseks kaupade massiks, mille päritolu, ja loomulikult ka valmistamise omapärad, tarbijatele arusaamatuks jäävad. Liberaalide ja demokraatidena oleme väga kiindunud vaba kaubanduse süsteemi ja põhimõttesse, kuid samuti läbipaistvuse ja kaupade päritolu jälgimise põhimõttesse. Nagu juba öeldi, ei ole tegemist mitte rahvusvahelise kaubanduse küsimusega, vaid tarbijakaitse küsimusega. Seega uuendame oma toetust 2005. aasta ettepanekule ning kordan ka, et me toetame Cristiana Muscardini palveid.

Carl Schlyter, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (SV) Austatud juhataja! Tänan teid viimaks ometi esitatud ettepaneku eest, volinik Ashton! Arvan, et väga tihti ei ole president Barroso komisjon julgenud nõukogule vastu astuda, kui nõukogu on tahtnud edasi liikumise asemel hoopis tagasi liikuda, kuid nüüd tegi komisjon just seda. Tänan teid! Adam Smith tegi tähelepaneku, et turumajandus ei saa toimida, kui tarbijad ei saa toodete ostmisel piisavat teavet valikute tegemiseks, mistõttu on päritolu tähistamine ülimalt tähtis.

Ei tohiks olla erandeid riikidele, mis on sõlminud vabakaubanduskokkuleppe või mõne muu kokkuleppe ELiga. Kõigi jaoks peavad kehtima samad eeskirjad. On neid, kes väidavad, et päritolu tähistamine on kulukas, kuid paljud tooted on juba tähistatud, mistõttu peaksid lisakulud olema minimaalsed. Nägime seda juba veiseliha täiustatud tähistamise puhul Euroopas, mis ei ole üldsegi kallis. Arvan aga, et nimekiri võiks olla palju pikem. Paistab, et see keskendub peamiselt toodetele, mida tihti kopeeritakse ja kus kõigil tööstustel on omad huvid. Samas on puudu palju olulisi tarbekaupasid ning arvan seetõttu, et nimekirja tuleb laiendada.

Helmut Scholz, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – Austatud juhataja! Minu fraktsiooni GUE/NGL arvates on Euroopa Liidu jaoks kiiremas korras vaja ELi imporditud toodetel päritoluriigi tähistamist. Suurel määral globaliseerunud ja vabaks muutunud maailmas on hädavajalik anda tarbijatele võimalus saada teada, kust toode tuleb ja mida nad ostavad.

Arvan, et see on valdkond, kus kodanikud ja tarbijad tõesti mõistavad, mis Euroopa on ja kuidas Euroopa saab aidata kaasa rahvusvahelisele kaubandusele ja välismaailmale. Olen nõus oma kolleegidega, et 2005. aasta lähenemine päritoluriigi tähistamisele tuleb vastu võtta. Meie arvates on see minimaalne, mida Euroopa tarbijatele ja kodanikele pakkuda tuleks. Samuti võib see olla kasulik Euroopa väikese ja keskmise suurusega tööstustele.

Palume komisjonil ja nõukogul ettepanek võimalikult kiiresti Euroopa Parlamendile kaalumiseks esitada. See on muuhulgas kooskõlaline lähenemine otsuste tegemise protsessile ning arvan, et selles valdkonnas saab rahvusvaheline kaubandus aidata kaasa ka rahvusvahelise rahu tagamisele.

Lara Comi (PPE). – (IT) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Me kõik kuulume Euroopa tasandil tööstussüsteemi, milles kaupade hea maine sõltub suurel määral tootmissüsteemi terviklikkusest. Hoides vähemalt ühte osa meie tootmisest Euroopas, saame pakkuda oma klientidele tõesti kontrollitud ja kvaliteetseid kaupu. Selle jätkamine on meie kõigi huvides; tarbijad vajavad võimalust saada täielikku teavet selle kohta, mida me toodame ning toodetud kaupade päritolu kohta. Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja midagi väga lihtsat kuid olulist – läbipaistvust. Läbipaistvuse põhimõtte toetab päritolu tähistamise eeskirju, mille parlament juba 2006. aastal heaks kiitis ja mis, nagu lugupeetud volinik ennist mainis, on juba laialt kasutusel suurematel turgudel, nagu näiteks Ameerika Ühendriikides, Mehhikos ja Hiinas.

Vaatamata sellele ei ole „made in” päritolutähist mõnes ELi liikmesriigis ikka veel heaks kiidetud. Me arvame, et kui toode on valmistatud Hiinas või mõnes teises riigis väljaspool Euroopat, sõltumata selle kvaliteedist – mis on ka tihti väga hea –, peavad Euroopa tarbijad teadma, kus toode valmistati, et nad saaksid teha teadliku valiku. Mõned inimesed võivad tõlgendada vajadust läbipaistvuse järele liigse proteksionismina ja arvata, et see kõik võib tuua tööstuse jaoks kaasa suuremaid kulusid. Kindlasti pole see nii.

Hiinas, Ameerika Ühendriikides ja Austraalias kasutusel olevate päritolutähiste puudumine Euroopasse imporditud kaupadel raskendab Euroopa toodete konkureerimist globaliseerunud rahvusvahelisel turul. Kõigil nendel põhjustel on parimate Euroopas toodetud kaupade idee kaitsmine esimeseks oluliseks sammuks, et saavutada tunnustust üksikute liikmesriikide tasandil.

Kader Arif (S&D). – (FR) Austatud juhataja, lugupeetud volinik, head kolleegid! Tegemist pole meie esimese aruteluga seoses päritolu tähistamisega, kuid olen kindel, et kordamine on hea ja seepärast liitun oma kolleegidega ning rõhutan, et Euroopa vajab õigusakte seoses „made in” päritolutähisega.

Vaatamata sellele, et ülemkogu 2005. ja seejärel 2007. aastal meie kolleegi Barón Crespo resolutsiooni poolt hääletades oma seisukohta avaldas, ei ole nõukogus seni kõne all oleva määruse vastuvõtmiseks enamust saavutatud.

Kuid sedalaadi tekst oleks tähtsaks sammuks nii Euroopa tarbijate kui ka meie tööstuste jaoks. Teatud kolmandatest riikidest imporditud toodete päritoluriigi tähistamine annaks tarbijatele täieliku teadmise ostetava toote omadustest. Sellistes tundlikes sektorites nagu rõivatööstus, nahkkaupade ja mööblitööstus on tarbijatele teadliku valiku tegemiseks vajalike tingimuste loomine suureks probleemiks just nendele ettevõtetele, mis otsustasid jätkata Euroopas tootmist ning säilitada Euroopa teadmisi ja töökohti.

Seepärast on mul hea meel äsja tehtud ettepaneku üle, lugupeetud volinik, kuid rõhutan veel kord, et see ettepanek peab jääma sama ambitsioonikaks. Suurema osa liikmesriikide toetuse saamise nimel ei tohi kannatada meie lõppeesmärk. Näiteks oleks vastuvõetamatu, kui päritolu tähistamine kehtiks ainult valmistoodetele, mis tähendaks, et kõik komponendid saab importida eraldi ning Euroopas kokku panna ja öelda siis, et need on valmistatud Euroopas.

Lisaks soovin toetada komisjoni jõupingutusi selle nimel, et säärasest kokkuleppest ka parimat võimalikku kasu saada. Kordamata palveid päritolu tähistamise eeskirjade parandamiseks ja lihtsustamiseks oleks seetõttu võimalus luua Euroopat ja Vahemeret hõlmav tähis, mis on oluline samm Vahemere ja lõuna-lõuna kaubandusel põhinevate sektorite tugevdamisel.

Viimaks soovin ka rõhutada, et seoses Lissaboni lepingu rakendamisega suurenevad oluliselt rahvusvahelise kaubanduse komisjoni volitused. Seepärast luban teile, austatud volinik, et Euroopa Komisjon võib arvestada Euroopa Parlamendi liikmete täieliku pühendumusega, et jälgime hoolikalt arutelusid seoses selle Euroopa tarbijate ja töötajate jaoks kriitilise määrusega.

Jacky Hénin (GUE/NGL). – (FR) Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! „Made in” päritolutähise põhimõte peab tähendama midagi enam kui ainult tähistamist. Sellest peab saama võimas põhimõte, millega austatakse kõige täiustatumaid eeskirju seoses teadmiste, töötajate õiguste, jätkusuutliku arengu ja keskkonnakaitse ning vastutustundliku majandusliku suhtumise alal.

Kui globaliseerumine loob kõigile vajalikud tingimused tootmiseks, tähendab meeletu kasumihimu, et töötajate ja elanikkonna huvisid rikutakse pidevalt ning nende elukeskkonda hävitatakse. Kopeerimine, mis oli seni vaid luksuskaubamärkide mureks, mõjutab nüüd isegi selliseid sektoreid nagu ravimi-, auto- ja lennukitööstus, kus alati on taustal mõte kasumist ning tõsiselt õõnestatakse tarbijate ohutust. Samal ajal kaovad tuhanded töökohad.

Kontseptsiooni „Valmistatud Euroopa Liidus” kasutuselevõtmisega annaksime tarbijatele võimaluse teadliku valiku tegemiseks ja uute õiguste nõudmiseks. Jah töötajate õiguste austamisele ja keskkonnaeeskirjadele ning vastutustundlikule juhtimisele! Ning mis kõige tähtsam, jah Euroopa tööstuste töökohtade säilitamisele ja kaitsmisele!

Christofer Fjellner (PPE). – (SV) Austatud juhataja! Proteksionistid tunnistavad harva, et nende ettepanekud on proteksionistlikud, vaid peidavad oma kavatsused pigem muude argumentide taha. Ütleksin, et kohustuslik päritolu tähistamine on sellest hea näide. 2006. aasta juunis seisin siin kojas ja kuulutasin tühiseks mitmed müüdid seoses selle sama ettepanekuga ning tol korral lõpetas ettepanek kohas, kuhu see ka kuulub – prügikastis.

Kuid hobusekauplemine, mis toimus enne vabakaubanduslepingu sõlmimist Koreaga, viis selleni, et me seda ettepanekut taas arutame, ning see on väga ebasobiv viis seda laadi ettepanekuga tegelemiseks. Kolm aastat hiljem on mõned müüdid ikka veel alles ning need tuleb tühiseks kuulutada.

Seepärast alustame esimese müüdiga, mida alatasa välja tuuakse, nimelt, et tarbijad nõuavad päritolu tähistamist ja siin väidavad ettepaneku pooldajad, et neid toetab komisjoni läbiviidud Interneti-konsultatsioon. Kuid nad unustavad mainida, et 96,7% konsultatsioonile vastanutest tulid ühest riigist, Itaaliast, kus suurimaks liikumapanevaks jõuks antud probleemi taga on tööstus ja organiseerunud erihuvigrupid. Tänapäeval saab igaüks, kes oma kaupadele päritolutähise lisada tahab, seda teha. Võite olla kindel, et iga konkurentsivõimeline ettevõtte, mis leiab, et võidab nii uusi kliente, teeb seda juba, ja seda määrust pole seetõttu enam vaja.

Teine müüt on, et päritoluriigi tähistamine annab tarbijatele tähtsat teavet ja garanteerib tarbijate kaitsmise ning on kasulik keskkonnale, nagu oleks tegemist geograafilise küsimusega. Ei! Sellega mängitakse kõigest inimeste eelarvamustega mitte ei kaitsta neid. Kolmas müüt on, et tähistamine suurendab Euroopa konkurentsivõimet. Kuid uued tehnilised barjäärid kaubandusele ei kaitse Euroopa tööstusi. Sellel pole mingit pistmist konkurentsivõimega, mida tugevdavad ainult avatud turud ja hea ettevõtluskeskkond.

Kui keelame liikmesriikidel selliste õigusaktide lubamise ELis põhjusel, et see on proteksionistlik, siis miks peaksime kehtestama samad eeskirjad ülejäänud maailma vastu ilma tunnistamata, et tegemist on proteksionismiga? Lükkasime tagasi idee võtta kasutusele kohustuslik tähistus „Valmistatud Euroopa Liidus” ning seega ei oleks mõistlik kehtestada seda nüüd ülejäänud maailma jaoks.

Mairead McGuinness (PPE). – Austatud juhataja! Paljudel juhtudel on päritoluriigi tähistamine toiduainete ja muude toodete jaoks juba olemas, ning see pole midagi uut. Probleem mõnede toiduainete tähistamisega seisneb selles, et see pole alati täpne. Seepärast peame enne ettepanekuga tegelemist saama esmalt kontrollida tähistuse tõepärasust, et sildilolev vastaks ka tõele ja et tarbijad leiaksid teabe, mida nad vajavad.

Mul on küsimus: mulle helistas tootja, kes töötab Euroopa Liidus ning küsis mult kas komisjon, nõukogu ja parlament tegelevad tähise „Valmistatud Euroopa Liidus” kehtestamisega, mis annaks neile võimaluse reklaamida, et nad toodavad oma tooteid Euroopa Liidus. Kas lugupeetud volinik võiks palun sellele küsimusele vastata?

Seán Kelly (PPE). – Austatud juhataja! Kogu see asi on tekitanud palju probleeme, eriti Iirimaa põllumajandussektori jaoks. Peaaegu iga kord, kui kuulen Talupidajate Liidu juhti Pdraig Walshe'i kõnelemas, räägib ta raskustest, mis on seotud korraliku ja täpse tähistamisega, nagu Mairead McGuinness ütles.

Paistab, et tooteid saab importida Irimaale, töödelda neid ümber vürtse või midagi muud lisades ning väita siis, et need on Iiri päritolu. See on alatu tarbijate petmine ja arvan, et igaühel peab olema võimalus teada iga toote päritoluriiki, mitte selle töötlemise kohta.

Kas võin eeldada, et selline tava hakkab nüüd lõppema ning et saame selged ja täpsed tähistused, millega teame täpselt, millisest riigist iga toode tuleb?

Sergio Paolo Francesco Silvestris (PPE). – (IT) Austatud juhataja, lugupeetud volinik, head kolleegid! Vajame selgust, selgust ja veel kord selgust. Seda nõuab tänapäeva turg, mis vajab eeskirju garanteerimaks läbipaistvust ja kaitsmaks tarbijaid. Turu vabadus on määratletud ka selgete eeskirjadega, mida läbipaistvate mehhanismide kaudu rakendades anname tarbijatele võimalused valiku tegemiseks. Seda me siin täna tahamegi! Seda me siin täna nõuamegi!

Tihti näidatakse Itaalia riiklikes telekanalites uurivaid dokumentaalfilme sellest, kuidas mõnedes Euroopast kaugelolevates – ka kultuuriliselt kaugel olevates – riikides kasutatakse tootmises väga reostavaid materjale ja tehnikaid, mürgiseid lahusteid ja kuidas tööjõudu, nende hulgas ka lapsi, ära kasutatakse ja naeruväärselt kauaks tööle sunnitakse. Tarbijatele tuleb luua võimalused, et nad saavad teha oma valiku, teades, kust kohast mõni kindel toode tuleb. Just seda me tahamegi! Arvan, et on aeg võtta selgelt ja viivitamatult kasutusele eeskirjad, mis annavad tarbijatele valikuvõimaluse tänu absoluutselt selgetele ja läbipaistvatele mehhanismidele, ning võtta need kasutusele sihikindlalt ja teha seda palju kiiremini, kui sellele seni on aega pühendatud.

Catherine Ashton, komisjoni liige. – Austatud juhataja! Ma tänan kõiki sellesse tähtsasse arutellusse panustamise eest!

Alustaksin Cristiana Muscardini tehtud kommentaariga – tunne, et asi on juba liiga kaua veninud. Oma ametiajal volinikuna olen rääkinud liikmesriikidega väga teadlikult probleemidest, mis neile kõige enam

muret valmistavad, ning olen üritanud alati reageerida niipea, kui märkan mõnda tähtsat probleemi tekkimas. Aga nagu teised parlamendiliikmed ütlesid, on poliitilise elu tõsiasjaks, et pean iga ettepaneku nõukogust läbi viima. See tähendab, et kui on selge, et ühe kindla idee jaoks puudub kindel enamus, tuleb mõelda taas sellele, mida on vaja ettepaneku edukaks läbisurumiseks olukorras, kus on selgelt väga palju erinevaid ja tugevaid seisukohti.

Mulle tundus, et meil oli kirjeldatud täpsustades võimalus pöörata tähelepanu liikmesriikide muredele, et eelpool mainitud taas edendada, sest taas on kõik jällegi komisjoni kätes. Eriti tähtis on nüüd, kus komisjon hakkab jõudma oma ametiaja lõppu ning on, nagu paljud ütlesid, juba oma elu ära elanud, mõelda sellele, mida pole veel saavutatud.

Ma ei saa anda garantiisid aja suhtes. Sooviksin seda küll, aga vältimatult sõltub kõik nõukogust. Aga luban, et jätkan, sest poolehoid väga tugev. Räägin sellest, mis minu arvates on tähtis ja miks ma seda arvan.

Mitmed austatud parlamendiliikmed tõstasid küsimuse seoses tarbijatega ning võimalusega tagada läbipaistvust ja selgust, ehk siis muuta tarbijatele teave kättesaadavaks. Minu meelest tsiteeriti seoses sellega isegi Adam Smithi. Tähtis on pidada meeles, et maailmas vaba kaubanduse tagamiseks on vaja ka selgust ja läbipaistvust tarbijatele, et nad saaksid teha neid otsuseid, mis vaba kaubandusega kaasas käivad. Olen nõus sellega, et need põhimõtted käivad käsikäes. Seepärast arvan, et need lugupeetud parlamendiliikmed, kes selle küsimuse tõstasid, saavadki tegelikult täpselt aru, mis on kogu asja eesmärk.

Asi pole proteksionismis. See toimub igal pool maailmas. Enamiku riikide puhul, millest nimekirjas olevaid tooteid ostetakse, on juba teada, kust need tooted ostetakse. Ka mina olen tarbija ning ma tahan teada, kust tooted on valmistatud. Ma arvan, et see on olnud paljude tarbijate jaoks tähtis osa sellest, kuidas nad turuga suhtlevad. Ütleksin, et on väga tähtis saada võimalus sellise läbipaistvuse tagamiseks. Me ei tohi seda karta, sest kui me kardame, siis on midagi valesti. Avatuse, vaba kaubanduse ja läbipaistvuse puhul on oluline, et sellega tuleb arvestada ning vastavalt tegeleda.

Carl Schlyter esitas mulle küsimuse nimekirja laiendamise kohta. Seda tuleb edasi arutada, sest lõplikku nimekirja ei olegi. Me lihtsalt esitasime enda arvates realistliku nimekirja, kuid oleme hea meelega valmis seda edasi arutama.

Arvan, et pean kindlasti vastama ka muredele, mida väljendati seoses sellega, kas oleme ikka piisavalt ambitsioonikad. Kader Arif ütles, et me ei tohi oma ambitsioonidest loobuda. See on enesest mõistetav, kuid ma ei üritagi teksti nudida, vaid üritan olla realistlik. Kui lõpuks jääb alles ettepanek, mida ma lihtsalt nõukogule esitada ei saa, siis olen kohustatud selle veel kord läbi vaatama ja küsima, kas on midagi, mida teha annab – mitte teksti nudida, vaid tunnistada õigustatud muresid ja vaadata, kas saame midagi teha. Rakendada seda näiteks pilootmudelina või kitsendatud kohaldamisalaga mudelina ning katsetada, kas see, millest ma räägin, vastab tõele ja et meil oleks hiljem loodetavasti võimalus kohaldamisala laiendada, sest meil on ikkagi arusaamine sellest, mida me teha tahame.

Tegeleme ka kogu Euromedi probleemiga. Nagu teate, kuulub see hetkel kestvate arutelude juurde. Vastan ka küsimusele, mida teeme seoses töökohtade kaitsmisega. Lugupeetud parlamendiliikmed teavad, et mind huvitab väga erinevus proteksionismi ja tööstuse, töökohtade ning tarbijate toetamise ja muu taolise vahel. Tuleb teha selgeks, et kaubandus ei tähenda seda, et kõike eelnevalt nimetatud eiratakse. Need käivad käsikäes.

Christofer Fjellner! Tahan kindlasti ka teie kommentaarile vastata, sest te kirjeldasite seda, mida ma teen, vale tegevusviisina. Ma pole eriti kindel, kui kohane on parlamendile öelda Euroopa Parlamendis, et keegi käitub kohatult, kuid võite olla kindel, et ma ei ürita seda mingil viisil teha. Asjasse ei puutu üldsegi mingid seosed millegi muuga. Üritasin liikmesriikidega kõikidest kaubanduse aspektidest rääkides leida probleeme, mis on jäänud käsitlemata, ehk siis mida pole mingil viisil rahuldavalt lahendatud, või probleeme seoses sellega, et riigid tunnevad, et nad on kõrvale jäetud, või hoopis kohti, mille suhtes mõned riigid end eriti kindlalt tunnevad. Tegin seda seoses oma tööga, eriti rääkides väikeettevõtetega üle Euroopa, kus muretsen selle pärast, et neil saaks ikka olema tõelisi võimalusi ja et üle 3% neist hakkaksid kaupleva ka väljaspool Euroopa Liitu.

Kindlasti pole see ainus probleem, aga mulle tundus, et oleks hea võimalus üritada seda tagasi päevakorda tuua. Asi on võrsetes võimalustes kõigile. Asi on selguse ja läbipaistvuse tagamises tarbijatele. Asi on selles, et peame edasi liikuma. Loodan, et parlament ühineb meiega ning aitab meil ettepanekut täpsustada, et meil oleks midagi tõesti positiivset tagasi viia.

Lõpuks küsiti minul ka küsimus tähise „made in the European Union” (ee valmistatud Euroopa liidus) kohta. Konsulterisime seoses sellega tööstuse ja tarbijatega. Seda ei kiidetud heaks. Tunti muret selle üle, et see läheb kalliks. Seda ei soovitud ning seega pole me sellega ka tegelenud.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub järgmisel osaistungjärgul.

Kirjalikud avaldused (kodukorra artikkel 149)

João Ferreira (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Üks maailmakaubanduse liberaliseerimise tagajärgedest on kõrge töötuse tase ja sotsiaalolukorra halvenemine paljudes regioonides ja riikides, kaasa arvatud Portugalis, mis sõltuvad rohkem teatud tootvatest sektoritest, nagu tekstiili- ja riidetööstus. Praeguses tõsiste majandus- ja sotsiaalkriiside kliimas vajab olukord teistsugust lähenemist. Päritolu tähistamise eeskirjade kasutuselevõtmine võib tõsta mõningate liikmesriikide tootmisprofiili. Kuid vaja on siiski enamat. Peame kaitsma tootlikke sektoreid laiahaardeliste ja tõhusamate meetmete paketiga, millega saab rakendada kaitsemehhanisme agressiivse eksportimise vastu ja panna suuremat rõhku kohalikule tootmisele; millega saab loobuda madalal palgal, vähesel kvalifikatsioonil ja ebakindlatel töökohtadel põhinevast mudelist; millega panna paika avaliku sektori vahendid tootmise kontrollimiseks ja turgude reguleerimiseks, et pidada kinni toiduga varustatuse sõltumatuse ja turvalisuse põhimõttest; ja millega abil saab tegeleda efektiivselt ettevõtete ümberpaiknemistega. Tulevaseks nõudeks on kaitsta iga riigi õigust jätkusuutlikule tootmisele. Peame tegema seda uue majandus-, sotsiaal-, energia- ja keskkonnamõttelaadi nimel, mida neoliberaalne mudel ei garanteeri, vaid mille see tegelikult võimatuks teeb.

24. Teatud dokumente puudutavad otsused (vt protokoll)

25. Järgmise istungi päevakord (vt protokoll)

26. Istungi lõpp

(Istung lõppes kell 00.15)